

ΧΑΛΚΕΟΦΩΝΟ:
Η ΑΝΑΒΙΩΣΗ
ΤΟΥ ΚΡΟΥΣΤΟΥ
ΤΗΣ ΜΕΛΩΔΙΑΣ

ΟΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΟΙ
ΕΙΝΑΙ ΚΡΗΤΙΚΟΙ

ΔΑΥΛΟΣ

ΕΥΡΩ 5

‘Ο Μ. Θεοδωράκης μιλά στον «Δ»

ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΤ’ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΣΙΝ
ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ

ΠΛΑΤΩΝ: «Μέγας δαίμων ό "Ερως»!

Μηνιαίο Περιοδικό
Πρωτοποριακής Έρευνας.
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα,
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 0103223957,
0103314986, 0109841655.
Τηλομοιότυπος: 0103314997.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ («Internet»):
<http://www.davlos.gr>
Ήλεκτρονική αλληλογραφία:
davlos@davlos.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9.30 - 14.30
καθημερινά (και Σάββατο).

Ίδρυτής-Ίδιοκτήτης-
Εκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Αχιλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Παραγωγή: PRESS LINE
Μάγερ 11, Αθήνα, τηλ.: 010
5225.479.

- Τιμή αντιτύπου: 5 ευρώ.
- 12μηνη συνδρομή: 47 ευρώ.
- Όργανισμών κ.λπ.: 70,50 ευρώ.
- Φοιτητών: 38 ευρώ.
- Εξωτερικού: 80 δολλ. ΗΠΑ.
- Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
- Η συνδρομή ανανεώνεται
αυτόματως μετά τη λήξη του 12μήνου.
Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον
κατόπιν τηλεφωνήματος του
ένδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τά χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά έμβασματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ,
Πόστ Ρεστάντ 175 01, Π. Φάληρο.

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Απαγορεύεται η έν όλω ή έν μέρει
αναδημοσίευση ή αναμετάδοση
καθ' οίνονδήποτε τρόπον
δημοσιευμάτων του «Δαυλού»
χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 15910:

Πρός Έβραίους Επιστολή

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 15911:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Π. ΒΟΣΤΙΝΙΩΤΗΣ, Δ. ΣΤΑΜΠΕΛΟΣ, Μ. ΚΟΥΡΝΙΑΝΟΣ, Ν. ΜΠΟΛΓΟΥΡΑΣ,
Ι. ΔΗΜΟΦΙΛΟΣ, Α. ΡΕΤΟΥΛΑ, Α. ΦΙΛΗΣ, Ν. ΣΤΕΡΓΙΟΥ, Θ. ΘΕΟΔΩΝΗΣ.

ΣΕΛΙΣ 15911:

Έλληνικοί απόχροι της 5ης Λεωφόρου

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΥΡΑΣ

ΣΕΛΙΣ 15916:

Ό έκφυλισμός του Όλυμπακού Πνεύματος

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΜΑΝΕΑΣ

ΣΕΛΙΣ 15918:

Νά διδάσκει η μαστροπεία στά σχολεία!

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15919:

Χαλκέοφωνον: Τό πρώτο μελωδικό κρουστό

ΚΩΣΤΗΣ ΚΑΡΜΙΡΑΝΤΖΟΣ

ΣΕΛΙΣ 15926:

Τά πετσά

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΣΗΦ

ΣΕΛΙΣ 15927:

Έκθεση αρχαίας Έλληνικής Τεχνολογίας

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΜΑΝΕΑΣ

ΣΕΛΙΣ 15930:

Τά «λιθάρια» και η σκουριά της Ρωμιοσύνης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΛΕΑΣ

ΣΕΛΙΣ 15931:

«Μέγας δαίμων ό Έρως»!

ΑΛΤΑΝΗ

ΣΕΛΙΣ 15931:

Έπτά ή τέσσερες οί «άναβαθμοί» του πλατωνικού έρωτα;

ΚΩΣΤΗΣ ΚΑΡΜΙΡΑΝΤΖΟΣ

ΣΕΛΙΣ 15940:

Όταν πετάς μόνος στη στρατόσφαιρα...

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΓΛΑΡΟΣ

ΣΕΛΙΣ 15943:

Περίεργες έριδες μεταξύ ραββίνων στίς ΗΠΑ

MICHAEL MASSING

ΣΕΛΙΣ 15951:

Άνευ όρίων οί δυνατότητες της Έλληνικής Γλώσσας

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΕΛΙΣ 15952:

Από τη Μεταφυσική στο Λόγο

Κ. Χ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15955:

Οί Παλαιστίνιοι είναι Κρητικοί

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 15955:

Η μονομαχία της κοιλάδας Ηλά

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΣΕΛΙΣ 15965:

Δέν άνασκάφηκε άκόμη η όμηρική Τροία

ΚΩΝ. Β. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15975:

Έγκλημα κατ' έξακολούθησιν με στόχο
τήν Έλληνικότητα τό μάθημα των Θρησκευτικών

Συνέντευξη του ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ στόν Π. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗ

ΣΕΛΙΣ 15985:

Η εικασία του Gery γιά τό Έλληνικό Άλφάβητο

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΑΛΑΒΡΑΣ

ΣΕΛΙΣ 15991:

Μπάλλα - Όρθοδοξία - Νεκροαρχαιολατρία

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15992:

Μαυρό-χρυσό αίμα

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15993:

Κρατικά και ιδιωτικά σχολικά βιβλία

ΣΙΣΣΥ ΑΡΤΣΙΣΤΑ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΟΙ ΓΕΝΗΝΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: σελ. 15941 • ΑΙΣΙΜΑ
ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ: σελ. 15953 • Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ: σελ. 15964 •
Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ: σελ. 15974 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ: σελ. 15993.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ἀγαπητοὶ ἀνὰ τὸν Κόσμον Ἑβραῖοι,

Ὁ «Δ» ἀπὸ τὸ 1ο τεῦχος του (Ἰανουάριος 1982) ἔχει ἀσχοληθῇ μὲ τὸ ἄξιον λόγου ἔθνος Σας (μὲ τὴν ἔννοια πάντοτε τῆς πολλαπλῶς ἐπαληθευόμενης ἐχθρικής σχέσεώς του πρὸς τὴν Ἑλληνικότητα) καὶ ἔλαβε τὴ θέση: **«Θὰ ἦταν μὴ ἑλληνικὴ σκέψη ἡ ρατσιστικὴ ἀντίληψη ὅτι κάθε φυλετικὰ Ἑβραῖος εἶναι ταυτόχρονα ἕνας ἐξουσιαστής»** καὶ **«ὁ ἀντισιωνισμὸς σὲ καμμία περίπτωσιν δὲν ἀποτελεῖ ἰδεολογικὴ θέσιν τῶν Ἑλλήνων»** (βλ. «Οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Ἐντισιωνισμὸς», τ. 1, σελ. 40-43). Ἐκτοτε πολλὰς χιλιάδες σελίδες τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ ἔχουν καλυφθῇ μὲ ἀναφορὰς στὸν Ἑβραϊσμὸ καὶ τὰ ἰδεολογικά του γεννήματα (Χριστιανισμὸς, Μαρξισμὸς, Ἰσλάμ) πάντοτε μὲ τὴν ὡς ἄνω ἔννοια, δηλ. τὶς «ἱστορικὰς» δραστηριότητες τῶν φορέων τῆς ἐβραϊκῆς ἀντιλήψεως γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸν κόσμον ἐναντίον τῶν φορέων τῆς ἀντίστοιχης ἑλληνικῆς ἀντιλήψεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν, πὺν δὲν εἶναι ἄλλα ἀπὸ τὴν πολυαίωνα ἐξαφάνισιν τοῦ (Ἑλληνικοῦ) Πολιτισμοῦ μὲ ὅλες τὶς προφανεῖς βαρεῖες δευτερογενεῖς συνέπειες πὺν ἐπέφερε ἡ ἐξαφάνισιν αὐτὴ στὸν Ἑλληνισμό, τὴν Ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν Ἑβραϊσμό.

Σήμερα ἡ Ἀνθρωπότητα, ἀφοῦ ἀνέθηκε μὲ πολὺ μὶχθον κατὰ σειρὰν τὰ σκαλοπάτια τῆς Ἀναγέννησης, τοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ τῆς ἀνάπτυξης τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν, θροῖσκειτο στὸ πλατύσκαλον τῆς παγκόσμιας ἐξάπλωσιν τοῦ Ἡλεκτρονικοῦ Λόγον. Ἡ σύνεσις, ἡ ἐξυδέρεκεια καὶ ἡ ἱστορικὴ πείρα δὲν σὰς λείπουν, γιὰ νὰ καταλάβετε ὅτι οἱ προαναφερθεῖσες ἱστορικὰς δραστηριότητές σας ἔφθασαν πὰς τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἱστορικῆς λήξεώς τους. Δὲν ὑπάρχει πρόθεσις γιὰ ἀνάλυσιν τῶν ἀνωτέρω στὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ ἄλλωστε τολμοῦμε νὰ ποῦμε ὅτι οἱ χιλιάδες σελίδες τοῦ «Δ» Σὰς τὴν παρέχουν τεκμηριωμένη, διανγῇ, ἐνκρινῇ καὶ πλήρη. Ἐδῶ παραπέμπομε μόνον στὴ μετάφρασιν τοῦ πρόσφατου ἄρθρου τῶν «Τάμις τῆς Νέας Ὑόρκης», πὺν δημοσιεύομε στὸ ἀνὰ χεῖρας τεῦχος μας (σελ. 15943), ὅπου οἱ κορυφαῖοι ταγοὶ τοῦ σημερινοῦ Ἑβραϊσμοῦ μιλοῦν γιὰ πράγματα, πὺν θὰ ἦταν ἀδιανόητον νὰ λεχθοῦν πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ὅχι μόνον ἀπὸ ραβδίνους ἀλλὰ καὶ ἀπὸ οἰονόηποτε ἄλλον ἄνθρωπον οἰασθῇποτε ἐποχῆς, θρησκευάματος, ἐθνικότητος. Ἀνεξαρκτῶς τῶν σκοπῶν πὺν ὑπηρετοῦν τὰ λόγια αὐτὰ τῆς ἡγεσίας Σας, τὸ κίνητρο πὺν τοὺς ὥθησε νὰ τὰ ποῦν δημοσίᾳ εἶναι προφανῶς ἕνα: Ἡ συνειδητοποίηση ὅτι ὁ μέχρι τώρα κυρίαρχος μεταφυσικὸς καὶ οἰκονομίστικος φετιχισμὸς «δὲν πάει ἄλλο».

Ἴσως ἦρθε ἡ ὥρα τῆς ἀutoγνωσίας. Οἱ Ἕλληνες, πὺν εἶχαν συλλάβει χιλιάδες ἀλήθειες καὶ τὶς εἶχαν διατυπώσῃ μὲ χιλιάδες ρήσεις, προτίμησαν νὰ τοποθετήσουν στὴ μετόπισθ τοῦ Μεγίστου Πνευματικοῦ Κέντρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, τρεῖς λέξεις: **«Γνώθι σὲ αὐτόν»**. Προφανῶς τὸ ἐπραξαν, διότι τὶς θεώρησαν ὡς τὴν σημαντικώτερη κατάκτησίν τους. Προσθέτομε ἐμεῖς, ὅτι ἴσως ἦταν καὶ ἡ δυσκολώτερη ὁλων. Ὅμως ἡ ζωτικὴ σημαντικότητά της ἐπιβάλλει τὴν παράκαμψιν τοῦ ὄντως τεραστίου μεγέθους τῆς δυσκολίας της.

Ἀγαπητοὶ ἀνὰ τὸν Κόσμον Ἑβραῖοι,

Γνώτε ὑμᾶς αὐτοὺς ὡς ἀνθρώπους, διότι ἡ Παμμήτειρα Φύσις (ἡ ὁ «Θεός», ἂν προτιμᾶτε) δὲν γέννησε ἀκόμη τὸ εἶδος τῶν «ὑπερανθρώπων».

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Τὸ πηλίκον δύο διαδοχικῶν ἀριθμῶν τῆς «Χρυσῆς Σειρᾶς»

Ἀξιότιμε κ. διευθυντά,
Στὸ μὲ α.α. 200-201 (Αὐγ. - Σεπτ. 1998) τεύχος τοῦ «Δ», ξαναδιαβάζοντας τὴν μελέτη τοῦ ἀρχιτέκτοντα Κων. Καρμιράντζου «*Ὁ τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου*» σχετικὰ μὲ τὴ σχέση τῶν ἀριθμῶν π καὶ φ καθὼς καὶ γιὰ τὶς ιδιότητες τοῦ χρυσοῦ ἀριθμοῦ φ καὶ τῆς χρυσῆς σειρᾶς 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144..., διαπίστωσα καὶ μία ἀκόμη ιδιότητα, ποὺ ἀφορᾷ στὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τοῦ γινομένου (τοῦ μεγαλύτερου πρὸς τὸν μικρότερον) δύο διαδοχικῶν ἀριθμῶν: εἶναι πάντοτε ἴσον μὲ 2,618 καὶ οἱ δεκαδικοὶ ἀριθμοὶ τοῦ πηλίκου λήγουν ἐπίσης σὲ 6180.

Παράδειγμα:

$$1. 89 \times 144 = 12816$$

$$2. 144 \times 233 = 33552$$

$$3. 233 \times 377 = 87841$$

$$4. 377 \times 610 = 229970$$

$$5. 610 \times 987 = 602070$$

Ἄν διαιρέσουμε τώρα τὸ γινόμενο 33552 διὰ τοῦ 12816 τὸ πηλίκον εἶναι 2,618· παρόμοια καὶ $87841:33552 = 2,6180555$, $229970:87841 = 2,6180257$, $602070:229970 = 2,618037$.

Δηλαδή ὅσο πὺλὸ μεγάλοι εἶναι οἱ διαδοχικοὶ ἀριθμοί, τόσο πὺλὸ μικρὴ εἶναι ἡ ἀπόκλιση.

Μὲ ἐκτίμηση
Παναγιώτης Βοστανιώτης
Βουδαπέστη, Οὐγγαρία

Ὁ ἐκφυλισμὸς τοῦ σημερινοῦ ἀθλητικοῦ πνεύματος

Κύριε διευθυντά,
Γνωρίζω ὅτι τὸ περιοδικὸ σας ἀσχολεῖται μὲ θέματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέση μὲ τὸν Ἑλληνισμό. Στὰ θέματα αὐτὰ ἐμπίπτει καὶ ὁ ἀθλητι-

σμός, ὁ ὁποῖος ἦταν στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ἕνας μεγάλος παράγοντας ἀναπτύξεως τοῦ τότε πολιτισμοῦ, διότι δὲν ἀπέδλεπε μόνον στὸ σωματικὸ κάλλος τῶν ἀθλητῶν ἀλλὰ καὶ στὴν ψυχικὴ τους

Ἑλληνικοὶ ἀπόηχοι τῆς 5ης Λεωφόρου

Κύριε διευθυντά,

Τὴν 14ῃ Ἀπριλίου ἔγινε ἡ καθιερωμένη ἐτήσια παρέλασις γιὰ τὸν ἐορτασμὸν τῆς 181ης ἐπετείου τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας στὴν 5ῃ Λεωφόρῳ τῆς Νέας Ὑόρκης.

Ὁ προσκεκλημένος κ. Γ. Μαγκριώτης, ὑφυπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος μὲ ἀρμοδιότητες γιὰ θέματα τῶν ἀποδήμων, ἐδήλωσε κατενθουσιασμένος καὶ πολὺ συγκινημένος. Μᾶς συγκινεῖ ἰδιαίτερος ἡ συγκίνησις τοῦ κ. Μαγκριώτη. Εἶναι δὲ ὁ Κ. Μαγκριώτης τὸ αὐτὸ πρόσωπον ποὺ πρὸ ἑξαμήνου στὴν Θεσσαλονίκῃ κατὰ τὸ ἀνὰ διετίαν συνερχόμενον ἐκεῖ συνέδριον τοῦ ΣΑΕ ἐπενέδῃ δικτατορικῶ τῷ τρόπῳ καὶ ἀπηγόρευσε τὴν ἀνάγνωσις δύο παραγράφων ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ ταμιηφεί ψηφισθέντος ψηφίσματος τῶν Μακεδόνων, γιὰ νὰ τὸ παρουσιάσουν στὴν Γενικὴ Συνέλευσιν. Ὁ κ. Μαγκριώτης μετὰ τὴν παρέλασι μετέδῃ εἰς τὴν Βοστώνην πρὸς συνάντησιν ὁμογενῶν καὶ ἐκεῖ ἐρωτήθη ὑπὸ δημοσιογράφων ἐπὶ τοῦ ἐπεισοδίου τῆς Θεσσαλονίκης, ποὺ τόσο θόρυβον εἶχε δημιουργήσει τότε. Ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις του:

«Ὡς ὑπεύθυνος στὴν νευράλγικῃ θέσει τοῦ ὑφυπουργοῦ Ἐξωτερικῶν δὲν ἔχω τὴν ἄναισι ἀλλὰ οὔτε καὶ τὸ δικαίωμα νὰ μιλῶ ἀνετα σὲ ἀνοιχτὰ συνέδρια, μὲ τὰ μαγνητόφωνα καὶ τὶς τηλεοράσεις νὰ καταγράφουν, διότι δίδονται λαθεῖς στοὺς ὑπεναντίους τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ Ἀνατολὴ καὶ Βορρᾶ· ὁπότε κάποια πράγματα δὲν λέγονται φωναχτὰ ἢ μᾶλλον γιὰ λόγους ἀσφαλείας, ἐθνικῆς ἀσφαλείας, δὲν λέγονται καθόλου». Σωστὰ ὅσα εἶπε ὁ κ. ὑφυπουργὸς καὶ δὲ μπορεῖ κανεὶς παρὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ αὐτὰ. Ὅμως στὴν προκειμένη περίπτωση περὶ τῆς ὁποίας τὸ ἐρώτημα, τὰ πράγματα δὲν ἔχουν ἐτοῖ ἀκριδῶς, ὅπως μᾶς τὰ λέγει. Διότι στὰ συνέδρια τοῦ ΣΑΕ οἱ ὁμογενεῖς συνεδριάζουν, συζητοῦν τὰ ζητήματά των καὶ καταλήγουν σὲ ἀποφάσεις

ίσορροπία. Γι' αὐτὸν τὸ λόγο καθιερώθηκαν καὶ οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες μὲ τοὺς αὐστηροὺς τοὺς κανονισμοὺς καὶ τὶς εὐγενεῖς ἐπιδιώξεις τοὺς. Ἀλλὰ σήμερα, ὅπως ἄλλαξαν τόσα πράγματα, ἄλλαξε καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι ἀπὸ εὐγενὲς ἀθλημα μετετράπη σὲ μέσο πλουτισμοῦ πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ὁργανώσεων. Κατὰ τὴ γνῶμή μου ὁ σημερινὸς ἀθλητισμὸς δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὸν ἀθλητισμὸ τὸν καθιερωθέντα ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες, καθ' ὅσον ἔχει παύσει ἡ εὐγενὴς ἀμίλλα μεταξὺ τῶν ἀθλητῶν καὶ ἔχουν καθιερωθῇ πλέον οἱ διάφορες βιταμίνες καὶ οἱ πρόσθετες οὐσίες στὶς τροφές τῶν ἀθλητῶν, οἱ ὁποῖες ἰσχυροποιοῦν τὶς ἰκανότητες τοῦ ἀθλητοῦ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ψευδές. Ἔτσι ἔχει καθιερωθῇ ἀπὸ τοὺς εἰδικούς διαιτολόγους τῶν ἀθλητῶν ἓνα εἰδικὸ «μενού» δι' ἕκαστον ἀθλητὴ, μὲ μοναδικὸ σκοπὸ τὴν ἰσχυροποίηση τῶν σωματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν ἐξ ἀντιθέτου χαλάρωση τῆς ψυχικῆς δυνάμεως καθ' ὅσον ὁ ἀθλητὴς γνωρίζει τὸ «ντοπάρισμά» του καὶ ζῇ μὲ τὴ συνεχῆ ἀγωνία, μήπως ἀποκαλυφθῇ ἡ ἀθλητικὴ ἀπάτη του. Τὰ νέα σχετικὰ μὲ τὸ «ντοπάρισμα» τῶν ἀθλητῶν δὲν εἶναι καθόλου καλὰ, ἀφοῦ ἀπὸ εἰδικὰ ἐργαστήρια ἐξακριβώθηκε προσφάτως ὅτι ὅλοι οἱ ἀθλητές, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν συμπληρώματα τροφῶν, βιταμινῶν καὶ λοιπῶν οὐσιῶν εἶναι σὲ συνεχῆς «ντοπάρισμα» καὶ κινδυνεύει μάλιστα καὶ ἡ ὑγεία τοὺς. Αὐτὴ τὴν ἀπαράδεκτη κατάστασι

τὴν διαπιστώνει ὁ καθένας μας μὲ μία ἀπλὴ ἐπίσκεψιν στὰ εἰδικὰ καταστήματα πωλήσεως ἀθλητικῶν εἰδῶν. Ἐκεῖ βλέπεις, ὅτι τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν προθηκῶν αὐτῶν τῶν καταστημάτων ἀλλὰ καὶ τοῦ εμπορεύματος ἀποτελεῖται ἀπὸ πληθὺς σκευασμάτων, βιταμινῶν καὶ λοιπῶν οὐσιῶν καὶ μικρότερο χωρὸς καταλαμβάνουν τὰ κυρίως ἀθλητικὰ εἶδη. Αὐτὸ τὸ ἀθλητικὸ ψεῦδος πρέπει νὰ σταματήσῃ, ἀφοῦ ἐλλείπει ἀπὸ τὸ σημερινὸ ἀθλητὴ τὸ ἀθλητικὸ πνεῦμα καὶ ἀφοῦ δὲν εἶναι πλέον δυνατὸ νὰ σταματήσουν τὰ συμφύροντα αὐτῶν τῶν παραγόντων τοῦ ἀθλητισμοῦ, τῶν διομηχάνων καὶ γενικῶς τοῦ ὅλου κυκλώματος τοῦ σημερινοῦ ἀθλητισμοῦ, καλὸ θὰ εἶναι, κατὰ τὴ γνώμή μου, νὰ καταργηθοῦν αὐτὲς οἱ ὀργανωμέναις γιορτές – φιέστες – ἀκόμη καὶ οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες, καθ' ὅσον δὲν εἴμεθα οἱ «πολιτισμένοι» λαοὶ ἄξιοι νὰ σεβαστοῦμε τὸν ἱερὸ θεσμὸ τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων καὶ τὴ σημασίαν τοὺς. Μὲ τὸ καλὸ καὶ μὲ ἐπιτυχία εὐχομαι νὰ διεξαχθοῦν οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες τοῦ 2004 εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ ἀπὸ ἐδῶ ποὺ ἄρχισαν ἐδῶ νὰ μείνουν γιὰ νὰ ἔχουν οἱ μεταγενέστεροι τὴ σωστὴ ἀνάμνησι τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων καὶ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ Πνεύματος.

Οἱ ἀρμόδιοι τῆς πατρίδος μας νὰ σκεφθοῦν, ἂν θὰ πρέπει νὰ ξαναδώσουμε τὴν Ἱερὴ Φλόγα τῆς Ὀλυμπίας εἰς τοὺς διομηχάνους καὶ ἐμπόρους τῶν ἀναβολικῶν καὶ τῶν «συμπληρωματικῶν» τροφῶν γιὰ τοὺς ἀθλητὰς καὶ νὰ μὴν κρα-

καὶ ψηφίσματα. Ἐν συνεχείᾳ, σύμφωνα μὲ τὸ καταστατικὸ τοῦ ΣΑΕ (ἂν καὶ ἐπίσημο καταστατικὸ δὲν ὑπάρχει), τὰ παρουσιάζουν στὴ Γενικὴ Συνέλευσι πρὸς ἔγκρισιν ἢ ἀπόρριψιν. Ὁ ὑφυπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν μὲ ἀρμοδιότητες γιὰ τοὺς ἀποδήμους, ὅπως ὁ κ. Μαγκριώτης, οὐδεμίαν ἀνάμειξιν ἔχει σ' αὐτά, οὐδόλως εἶναι ὑπεύθυνος γι' αὐτὰ καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ τοῦ ἀποδώσῃ κατηγορίες γιὰ τὸ περιεχόμενον τῶν διαφόρων ψηφισμάτων τῶν ὁμογενῶν, ποὺ εἶναι ἔργον αὐτῶν καὶ μόνο. Οἱ ὁμογενεῖς δὲν εἶναι κομματικοὶ ὁπαδοὶ τοῦ ἑκάστοτε ὑφυπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἀποδήμων, οὔτε καὶ ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὰ μικροπολιτικὰ κομματικὰ συμφέροντα τοῦ ὁποιοῦ πολιτικοῦ κόμματος. Εἶναι ἀνεξάρτητοι καὶ ἔχουν ἰδίαν γνώμην· κανεὶς δὲ δὲν δύναται νὰ τοὺς ἐπηρεάσῃ, διότι ὁραματῶν εἶναι μόνον ἡ Ἑλλάς. Τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. ὑφυπουργοῦ ἀποτελοῦν «προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις».

Τέλος σημειῶνω ὅτι δημοσιογράφος ἐξ Ἑλλάδος πικρόχολα ἐσχολίασεν, ὅτι «ἡ ὁμογένεια τῆς Νέας Ὑόρκης εἶναι πολὺ πίσω καὶ ἰδικὰ ἡ ὁμογένεια τῆς Ἀστόριας ζῇ σὲ συνθήκες τοῦ 1950 καὶ δὲν ἔχει καμμίαν συμμετοχὴν στὴν προετοιμασίαν γιὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες τοῦ 2004» παρετήρησε δὲ ὅτι οὐδὲν ἄρμα τῆς παρελάσεως ἦτο ἀφιερωμένον στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες. Ἄνευ περαιτέρω σχολίων θὰ ἀναφέρω, ὅτι τὸ ὑπ' ἀριθ. 14 ἄρμα τῶν Μυτιληναίων ἦτο ἐξ ὁλοκλήρου ἀφιερωμένον στοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ 2004, γενικῶς δὲ τὸ χροῖμα τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 2004 ἦτο πολὺ ἐντονον. Πράγματι ἦτο μία λαμπρὰ παρέλασις, γεμίστη μὲ ἑλληνικὸ ἐθνικὸ παλμό, μὲ προεξέχονσα τὴ νεολαία μὲ τὰ χαρούμενα πρόσωπα, γεγονὸς ποὺ ἀνάγκασε τοὺς Ἕλληνας δουλентές (παντὸς κόμματος καὶ πάσης ἀποχρώσεως) νὰ ἀναφωνήσουν: «Οἱ ὁμογενεῖς μᾶς ἔκαναν ὑπερήφανους». Τὸ λεγόμενον «Ἡ Ἑλλάς εἶναι ἐδῶ» ἀρμόζει ἀπολύτως καὶ εἶναι ἄνευ ὑπερβολῆς.

Μετὰ τιμῆς

Θεόδωρος Α. Λύρας

Ἱατρός, Νέα Ἱερσέη, ΗΠΑ

τήσουμε τοὺς ἀγῶνες μέσα στὸν ἐλλαδικὸ ἱερὸ χώρο τῆς Ὀλυμπίας ἔτσι ἀπλοῦς καὶ τίμιους, ὅπως ἦταν στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν φιλοξενία

Δημήτριος Χαρ. Σταμπέλος

Πολιτικός Ἐπιστῆμων - Δικηγόρος, Ἀθήνα

Δημογραφικὴ καὶ ψυχοπνευματικὴ γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων

Κύριε Λάμπρου,

Μὲ ἀφορμὴ τὰ ὅσα ἐγράφησαν στὸ 224ον τεῦχος τοῦ «Δαυλῶ» (Ἀπρίλιος 2002) γύρω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, τὴν Βίβλο καὶ τὸν Χριστιανισμό, θέλω νὰ προσθέσω τὰ ἑξῆς:

Πέρα ἀπὸ τὶς καταστροφὲς ποὺ προκάλεσαν ἀπὸ κοινοῦ στρατός, πιστοὶ καὶ ρασοφόροι στὰ ἐλληνικὰ ἔργα καὶ τὶς σφαγὲς ἀνυπολόγιστων χιλιάδων Ἑλλήνων, πρέπει ὅπωςδὴποτε νὰ ἀναφέρουμε καὶ τὰ ψυχολογικὰ ἐπακόλουθα, καθὼς καὶ τὸ δημογραφικὸ κατρακύλισμα. Μὲ τὸ νὰ χριστιανέψουν μὲ τὴ βία τῶν νόμων καὶ τοῦ σπαθιοῦ οἱ Ἕλληνες, σὲ λίγα χρόνια ἔπαψαν νὰ αἰσθάνονται Ἕλληνες, γιατί ἔγιναν Χριστιανοί.

Ἀκολουθώντας τὸ παράγγελμα καὶ τὶς συμβουλὲς τοῦ Σαοὺλ νὰ μὴν παντρεύονται, ὅλο τὸ ἀρσενικὸ στοιχεῖο πανικόβλητο τρύπωναν σὲ

σπηλιές καὶ μοναστήρια γιὰ νὰ μὴν κολαστοῦν μὲ τὸ νὰ βλέπουν γυναῖκες, καὶ ἀφήνοντας ἔτσι ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅλα τὰ θηλυκὰ ἀνύπαντρα καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν πατρίδα Ἑλλάδα γυμνὴ ἀπὸ κέρδερους - φρουρούς.

Ὅσο γιὰ τὴ «Δευτέρα Παρουσία» αὐτὴ βρίσκεται ἤδη ἐν ἐξελίξει καὶ λέγεται ἐπανελληνισμὸς· εἶναι ἡ δευτέρα παρουσία τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, τὸ ὁποῖο, ἂν καὶ θάφτηκε ἀπὸ τὰ διδωκὰ σκότη, ποτὲ του δὲν πέθανε καὶ ὁσονοῦπω θὰ μεσουρανήσῃ. Τὸ ζητεῖ ὁ πλανήτης μας, ἡ ἀνθρωπότης, ἡ Ἱστορία, οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἀθάνατοι ἥρωες τῆς Ἑλλάδος.

Μετά τιμῆς

Μίνως Κουρινάσης

Νέα Ὑόρκη

Συνεχεῖς ὑπομνήσεις γιὰ τὸ δράμα τῆς Κύπρου

Ἀγαπητὸ περιοδικό,

Θὰ ἤθελα νὰ σὰς συγχαρῶ τόσο γιὰ τὴν ὕλη σας ὅσο καὶ γιὰ τὸ ἐλεύθερο καὶ ἀνεξάρτητο πνεῦμα, τὸ ὁποῖο σὰς διακατέχει. Εἶναι πολὺ δύσκολο στοὺς πνευματικὰ χαλεποὺς καιροὺς μας νὰ βρισκεται ἕνας σταθερὸς φάρος, ποὺ νὰ ἐκπέμπῃ δέσμες πνευματικοῦ φωτὸς καὶ νὰ κατευθύνῃ ἢ νὰ προειδοποιῇ τὶς τυχόν περαστικές «ψυχές» μέσα ἀπὸ τὶς ξέρες καὶ τὰ ἀπότομα θράχια, τὰ ὁποῖα ἐλλοχεύουν καὶ караδοκοῦν γιὰ νὰ τσακίσουν ἀλύπητα αὐτὲς τὶς «ψυχές» ποὺ δὲν θὰ προσέξουν.

Θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημάνω στὸ περιοδικό μας τὴν ἀπουσία ἄρθρων γιὰ τὴν πολυπαθὴ καὶ θρασυνομένη Κύπρο μας, τῆς ὁποίας τυγχάνω κάτοικος ἐπὶ μία σχεδὸν δεκαετία καὶ εἰδικότερα

γιὰ τὴν καταστροφή, τὴν ἐκποίηση τῶν θησαυρῶν τῆς ἐλληνοκυπριακῆς γῆς, ἡ ὁποία διατηρεῖ συνεχῆ παράδοση χιλιάδων ἐτῶν ἀδιάκοπης ἐλληνικῆς παρουσίας. Κάθε μέρα ἡ ἐνατένιση τῆς τουρκικῆς τεράστιας σημαίας, ἡ ὁποία βρίσκεται «ζωγραφισμένη» ἐπάνω στὸ δουνὸ τοῦ Πενταδάκτυλου· ἡ συνεχὴς εἰκόνα τῆς διαχωριστικῆς γραμμῆς τοῦ αἰσχους μὲ τὰ κατεχόμενα ἐδάφη μας νὰ τὰ πατάῃ, νὰ τὰ νέμεται, νὰ τὰ γεύεται ὁ Τοῦρκος κατακτητὴς καὶ ἡ καθημερινὴ φωνὴ τοῦ μουεζίνῃ εἶναι συνεχεῖς ὑπενθυμίσεις στὶς ψυχὲς μας νὰ μὴν ξεχνᾶμε αὐτὸν τὸν τόπο.

Σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν φιλοξενία σας

Νικόλαος Β. Μπολγούρας

Λευκωσία, Κύπρος

Οἱ «Ἕλληνες - σκυλιὰ» κατὰ Ματθαῖον καὶ Μάρκον

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Ἐνα χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἔχει ὑποπέσει στὴν ἀντίληψί μου: Πρόκειται γιὰ τὸ ΙΕ', 21-28 τοῦ κατὰ Ματθαῖον (ἐλπίζω νὰ φαίνεται ἡ φωτοτυπία ποὺ σὰς ἐπισυνάπτω).

Μιὰ Χαναναία πάει στὸν Ἰησοῦ καὶ τοῦ ζητάει νὰ δγάλῃ ἕνα δαιμόνιο ἀπὸ τὴν κόρη τῆς.

Αὐτὸς τῆς ἀπαντᾷ, ὅτι εἶναι σταλμένος μόνο γιὰ τὰ ἀπολωλὸτα πρόβατα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ πὼς δὲν εἶναι σωστὸ νὰ λάβῃ τὸ ψωμὶ τῶν παιδιῶν του καὶ νὰ τὸ ρίξῃ στὰ σκυλιὰ.

Τὴν ἴδια ἱστορία περιγράφει καὶ ὁ Μάρκος (Ζ.24-30), ἀλλὰ εἶναι πρὸ διαφωτιστικὸς σχετικὰ μὲ τὴν καταγωγὴ τῆς γυναίκος. Εἶναι Ἑλληνίς· Συροφονίκισσα! Ἡ νεοελληνικὴ

ἀπόδοση γράφει «εἰδωλολάτρις» (!), ἐνῶ στήν ἐπικεφαλίδα «ἐθνική» (ἐκδοσις Βιβλικῆς Ἑταιρείας).

Ἡ ἀπάντησις πού περιγράφεται ὅτι λαμβάνει ἡ γυναῖκα εἶναι καί ἐδῶ ἀκριβῶς ἡ ἴδια. Ὅταν ὁμως ἡ γυναῖκα ἀπαντᾷ ὅτι καί τὰ σκυλιά τῶνε κάτω ἀπό τὸ τραπέζι τὰ ψίχουλα τῶν παιδιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἱκανοποιεῖται καί θεοραθεῖ τὴν κόρη της.

Συμπεράσματα:

Ἡ Καινὴ Διαθήκη σὲ μερικὰ σημεῖα ἴσως εἶναι χειρότερη τῆς Παλαιᾶς. Ἡ Καινὴ Διαθήκη διδάσκει ὅτι οἱ Ἰσραηλίτες εἶναι τὰ παιδιὰ

τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ Ἕλληνες σκυλιά. Τότε ὅλα εἶναι καλὰ, ὅταν οἱ Ἕλληνες τὸ παραδεχθοῦν αὐτὸ καὶ ἐπιπλέον τὸ ὅτι τοὺς ἀξίζει μόνο νὰ τῶνε κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι ὅ,τι περισσέψει ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτες.

Ἄν αὐτὰ τὰ ὑπεστήριζε κάποιος τυχαῖος, θὰ μπορούσε νὰ ἦταν κωμωδία γιὰ πολλὰ γέλια. Αὐτὰ ὁμως γράφονται στὸ ἱερὸ δελτίο πού διδάσκει τοὺς Ἕλληνες δύο σχεδὸν χιλιετίες, ὁπότε εἶναι μόνο γιὰ δάκρυα.

Μετὰ τιμῆς
Ἰων Δημόφιλος

Ἡλεκτρονικὸς μηχανικὸς ΕΜΠ

Ἄλκμάν ὁ ποιητὴς καὶ Ἄλκμάν ὁ ἀστρονόμος

Κύριε Λάμπρου,

Στὸ τρέχον τεῦχος, ἔχετε ἓνα ὥραϊο ἀφιέρωμα στὸ Σπαρτιάτη ποιητὴ Ἄλκμᾶνα. Ὁ Ἄλκμᾶν ἐκτὸς ἀπὸ ποιητὴς ἦταν καὶ ἀστροφυσικὸς καὶ μαθηματικὸς, νομίζω ἢ ἦταν ἄλλος μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα; Ἐχῶ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ Ἄλκμᾶν περιέγραψε πρῶτος τὶς «μαῦρες τρύπες» τοῦ Διαστήματος καὶ τὶς ὠνόμαζε «σκουληρότρύπες», ἐκτὸς καὶ ἂν ἔχω λάθος. Ἐάν ὅπως ἦταν ὁ Ἄλκμᾶν καὶ μέγας μαθηματικὸς, τότε παρακαλῶ νὰ ἐπανέλθετε μὲ συμπληρωματικὲς πληροφορίες. Εἶναι γνωστὸ, ὅτι ἡ Σπάρτη καταστράφηκε μὲ ἰδιαίτερη μανία ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς, γιὰτὶ ἐκεῖ ὑπῆρχε τὸ Ἰδεῶδες τοῦ καλοῦ καγαθοῦ· καὶ ἐνῶ εἶχε τεράστιο πολιτισμὸ καὶ φιλοσοφικὲς σχολές, τοὺς παρουσιάζουν σὰν ἀγροίκους. Ἐπίσης ὁ καθηγητὴς τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀναγνωστόπουλος ἀπὸ καιρὸ ἔχει δηλώσει, ὅτι τὸ πρῶτο «Δικαστήριον Ἐγκληματιῶν Πολέμου» λειτούργησε στὴν Σπάρτη, ἐπειδὴ κάποιοι εἶχαν ἀφήσει αἰχμαλώτους νὰ

πνιγοῦν ἀδοήθτοι. Ὁ ἴδιος καθηγητὴς τονίζει, ὅτι ἡ Ἀμερικὴ ἔφθασε στὸ θλιβερὸ σημεῖον ἀποτέλεσμα, ἐπειδὴ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴν Κλασσικὴ Παιδεία, ἀναφέροντας μάλιστα ὅτι ὁ κ. Βρυώνης, πού διδάσκει στὴν Καλιφόρνια ἤδη ἔχει ἀποδείξει στὸ βιβλίο του πὼς ὁ ἐκδωδραρισμὸς τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη Κλασσικῆς Παιδείας καὶ στὸ ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ στράφηκαν πρὸς τὴν Τεχνολογία καὶ τὴν μελέτη Ὁρησκείων μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμο.

Μὲ τιμὴ
Α. Ρέτουλα

Ἀθήνα

Ἀπάντησις: Ὁ ἀναφερόμενος ἀπὸ τὴν ἐπιστολογράφον δὲν ἔχει καμμία σχέση μετὰ τὸν ποιητὴ. Πρόκειται γιὰ τὸν Ἄλκμᾶνα ἢ Ἀλκμαίωνα (Ἀττικ. Ἀλκμέων), φυσικὸς, ἀστρονόμος καὶ ἱατρός, πού ἐγεννήθη στὸν Κρότωνα τῆς Κ. Ἑλλάδος καὶ ἔζησε μετὰξὺ 570-500 π.Χ. (βλέπετε «Δαυλόν», τ. 191, Νοέμβριος 97, σελ. 11807-8).

Ἡ... «προσαγωγή» τῆς λεχοῦς κατὰ τὸ Σαράντισμα

Κύριε διευθυντά,

Σχολιάζοντας τὰ δύο κείμενα τοῦ γνωστοῦ θεολόγου - κοινωνιολόγου Γεωργίου Μουστάκη («Δαυλὸς» Μαρτίου καὶ Ἀπριλίου 2002) κάτω ἀπὸ τοὺς τίτλους: «Ὁ ἐξορκισμὸς τῶν θρεφῶν εἶναι ἀντίγραφο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία» καὶ «Ἐβραϊκὴ σατανολογία καὶ ἐξορκισμὸς τῶν νηπίων πρὶν ἀπὸ τὸ δάπτισμα» θέλω νὰ προσθέσω τὴν αὐτομαρτυρία τοῦ σαραντισμοῦ, πού αὐτοαποκαλύπτεται στὸ «Μέγα Εὐχολόγιον»:

«Ὁ Σαραντισμὸς εἶναι τὸ ἔθιμον εἰθισμένον ἐν Νόμῳ Μωσαϊκῷ γνωμένον ἐν τῷ Ἱεροσολυμιτικῷ

Μεγάλῳ Ναῶ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ καθωρισμοῦ τῆς λεχοῦς αὐτὴν προσαχθῆναι εἰς τὸ Ἱερόν».

«**Προσαχθῆναι**» λοιπὸν τὴν λεχὴ πρὸς καθαρισμόν. Οὐτε ἀπὸ φυλακὴ ἢ λοιμοκαθαρτήριο νὰ ἐδγαιναι οἱ λεχῶνες! Γιὰτὶ νὰ σκορπᾶμε τέτοιες σκοτεινὲς ἐνοχλῆς σὺς πλὸ ὁμορφες ἐκδηλώσεις τῆς φύσεως, βιάζοντας τὰ φυσικὰ πράγματα νὰ τερατοποιηθοῦν σὲ ἐδραιούπερφυσικά;

Ἀνδρέας Φίλης
Θεολόγος - φιλόλογος
Ἀθήνα

Ἡ κατάργηση τῶν τόνων καὶ ἡ ἀγλωσσία τῶν Ἑλλήνων

Κύριε διευθυντά,

Σήμερα τὸ πρωὶ (05.04.2002) διάβασα τὸ περιοδικό σας, τὸ ὁποῖο δανείστηκα ἀπὸ ἕνα συνάδελφο. Τὸ ἀπόγευμα ἔσπευσα νὰ τὸ ἀγοράσω, ἂν καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ μοῦ ἦταν ἤδη γνωστό, γιατί πιστεύω ὅτι προσπάθειες σάν κι αὐτὴ πρέπει νὰ ἀνταμειβῶνται, ἔστω κι ἂν δὲν συμφωνῶ στὸ σύνολο τῶν περιεχομένων ἢ περιμένω νὰ διασταυρώσω περαιτέρω τὰ γραφόμενα καὶ μὲ ἄλλες πηγές προτοῦ τὰ ἐνστερνωθῶ.

Ἡ χρήση τοῦ πολυτονικοῦ σὲ σημερινὸ ἐνδιαφέροντος κείμενα, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ περιεχόμενο, πιστεύω ὅτι θὰ δοθηθῇ τοὺς νεώτερους νὰ κατανοήσουν τὰ παλαιότερα κείμενα

ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν προτεινόμενο τρόπο διδασκαλίας τους ἀπὸ τὴν ἐπίσημη πολιτεία. Προσωπικά μετὰ τὸ 1974, ὄντας ἀκόμα φοιτητῆς τοῦ ΕΜΠ, γράφω σὲ ἀτομικὸ σύστημα, γιὰ λόγους ποὺ προσωπικά καὶ μόνο πιστεύω ὀρθοῦς (δὲν ἀπαιτῶ ἀπὸ κανένα νὰ τοὺς ἀσπασθῇ).

Νικόλαος Γ. Στεργίου

Μηχανολόγος Μηχανικός - Μηχανικός Λογισμικοῦ

[Σημ.: *Περὶ τῆς ἀγλωσσίας τοῦ σημερινοῦ Ρωμιοῦ ποὺ ἐπῆλθε συνεπείᾳ τῆς βίαιης ἀλλοιώσεως τῆς ἐλληνικῆς γραφῆς ἀπὸ τὸν ἐξουσιασμό, βλ. «Ὁ “περιττός φόρτος” στὴ γραφὴ καὶ ἡ κατάργηση τῶν τόνων καὶ πνευμάτων» στὸ «Δ», τ. 231, Μάρτιος 2001, σελ. 14825-7].*

Οἱ ἐθνικὲς γλῶσσες, οἱ Ἰσπανοὶ καὶ οἱ Ρωμιοὶ

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Εἶμαι ἀναγνώστης τοῦ «Δαυλοῦ» σχεδὸν ἀπὸ τὸ ξεκίνημά του, ὅμως πρακτικὰ καὶ διὰ μέσου τῆς στήλης τῶν ἀναγνωστῶν μοῦ δίδεται πρώτη φορὰ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ τὸ καταπληκτικὸ αὐτὸ ἐντυπο, ποὺ προάγει ἀνυπερθέτως τὸ Ἑλληνικὸ Ἰδεώδες, τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν φλόγα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ εἶναι πραγματικὰ πρῶτο στὸν ἀγῶνα τῆς κατοχύρωσης τοῦ πνεύματος αὐτοῦ καὶ τῶν ιδεωδῶν του. Ἐρχομαι στὸ θέμα μου:

Στὰ πλαίσια τῶν τουριστικῶν μου ἐπαγγελματικῶν καθηκόντων καὶ ἀφοῦ τελειώσανε οἱ ἐπαγγελματικὲς μου ὑποχρεώσεις ἀποφάσισα νὰ ἐπισκεθῶ ὅσα περισσότερα ἀξιοθέατα μποροῦσα καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ Μουσεῖα τῆς Ἰσπανίας. Στὸ σχετικὰ ἐνδιαφέρον λοιπὸν ἱστορικὸ μουσεῖο τῆς τουριστικώτερης καὶ ἴσως πλουσιώτερης πόλης τῆς Ἰδουρικῆς, ὑπάρχει μία ἀξιόλογη καὶ ἀρκετὰ μεγάλη βιβλιοθήκη, μὲ χειρόγραφα τοῦ 12ου αἰῶνα τῶν κονκισταδόρες (ἀποικιστῶν), λάβαρα, ξίφη καὶ διάφορα ἄλλα, ποὺ ἂν μὴ τί ἄλλο ἔχουν τουριστικὸ ἐνδιαφέρον.

Καὶ ἐκεῖ ἀρχίζει ἡ μεγάλη ἐκπληξη: Δὲν ὑπάρχει οὔτε μία ἐπεξηγηματικὴ ἐπιγραφή σὲ ἄλλη γλῶσσα πλὴν τῆς Ἰσπανικῆς.

Ζήτησα ἐξηγήσεις ἀπὸ τὴν Διευθύντρια τοῦ Μουσείου, μία εὐτραφὴ κυρία γύρω στὰ πενήντα, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ συμβαίνει κάτι τέτοιο στὴν τουριστικώτερη πόλη τῆς Ἰδουρικῆς. Ὑστερὰ λοιπὸν ἀπὸ ἕνα δεκάλεπτο ἐντονώτατης λογομαχίας στὴν Ἑσπεράντο καὶ Νοηματικὴ, ἔνοιωσα δίπλα μου τὴν καθόλου διακριτικὴ παρουσία τῶν ἀστυνομικῶν τοῦ Μουσείου, οἱ ὁποῖοι στὴν

γλῶσσα τους καὶ σὲ καθόλου φιλικὸ ὕφος με συνώδευσαν καθόλου διακριτικὰ μέχρι τὴν ἐξοδο, ἐνῶ ἡ εὐτραφὴς κυρία με ὀργισμένο ὕφος καὶ ἀπταιστα πλέον ἀγγλικά μοῦ φώναξε: «Κύριε θρίσκεστε στὴν Ἰσπανία καὶ ἐδῶ γράφουμε καὶ μιλάμε μόνο Ἰσπανικά».

Ὁργή, πίκρα, θλίψη, παράπονο καὶ ἕνα μεγάλο, ἕνα τεράστιο γιατί: γιατί οἱ χῶρες ποὺ διδάχθηκαν τὸ φῶς καὶ τὸν πολιτισμὸ, ἔχουν φτάσει σὲ αὐτὰ τὰ ἐπίπεδα, νὰ ὑπερασπίζονται μὲ τέτοιο τρόπο μία χιλιόχρονη ἱστορία καὶ γλῶσσα, ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν Ἑλληνική; Γιατί ὅλες οἱ χῶρες τοῦ κόσμου προασπίζονται μὲ τὸν πλοσκληρὸ καὶ καλὺτερο γι' αὐτοὺς τρόπο ὅ,τι ἔχουν, ἔστω καὶ αὐτὰ τὰ χίλια χρόνια ἱστορίας;

Οἱ Ἰσπανοὶ πολιτικοὶ ποὺ δημιούργησαν τὸ σύγχρονο κράτος τῆς Ἰσπανίας μὲ τὴν ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια καὶ τὸ οἰκονομικὸ θαῦμα τῆς Ἰδουρικῆς χερσονήσου: ποὺ ἀπαίτησαν καὶ ἐπέβαλαν μὲ τὸν τρόπο τους τὴν ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια τῆς χώρας τους, ἀπὸ τὸν τελευταῖο μέχρι τὸν πρῶτο πολίτη: αὐτοὶ λοιπὸν οἱ ἴδιοι πολιτικοὶ καὶ εὐρωβουλευτὲς πρότειναν ὁμόφωνα στὸ Εὐρωκοινοδοῦλιο ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ἡ μητέρα τῶν γλωσσῶν, νὰ εἶναι ἡ ἐπίσημη γλῶσσα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως καὶ ὄχι ἡ Ἀγγλική, τὴν ἴδια ὥρα ποὺ Ἑλληνίδα εὐρωβουλευτὴς προτείνει καὶ προβληματίζεται γιὰ τὸ ἂν θὰ πρέπη στὴ χώρα μας νὰ υἱοθετήσουμε τὴν Ἀγγλική ὡς δευτέρη ἐπίσημη γλῶσσα, προκειμένου νὰ ἀφομοιωθῶμε εὐκολώτερα στὴν νέα εὐρωπαϊκὴ ιδέα.

Μετὰ τιμῆς

Θεόδωρος Θεοδώνης

Θεσσαλονίκη

Ο ΕΚΦΥΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΙΔΕΑΣ

Στὸν περίβολο τοῦ κτηρίου, ὅπου ἡ ἔδρα τῆς Διεθνoῦς Ὀλυμπιακῆς Ἐπιτροπῆς στὴ Λωζάννη, ἔχει ἀπὸ ἐτῶν τοποθετηθῇ ἓνα εὐμέγεθες γλυπτό, ποὺ παρουσιάζει τρεῖς ἐξαυλωμένες ἀνθρώπινες μορφές νὰ κρατοῦν τοὺς πέντε Ὀλυμπιακοὺς κύκλους. Ὁ προβληματισμὸς κάθε καλόπιστου παρατηρητοῦ θὰ μπορούσε νὰ ἐπικεντρωθῇ ἀπλῶς στὴν ἀπαράδεκτη αἰσθητικὴ τοῦ θεάματος, ἐὰν τὸ πρόβλημα δὲν εἶχε βαθύτερες ρίζες. Στὴν παρούσα περίπτωση δὲν πρόκειται μόνο γιὰ μία ἀκόμη ἀτυχή ἔκφραση τῆς κακῶς νοουμένης ὡς «μοντέρνας τέχνης», ἀλλὰ γιὰ καθ' ὁλοκληρίαν ἀπαξίωση καὶ ἐκμαυλισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ψυχοσωματικῆς ὀντότητας, ὅπως αὐτὴ προβάλλεται καὶ προάγεται στὴν ἐντέλεια ἀπὸ τὰ ιδεώδη τοῦ Ὀλυμπισμοῦ **(βλ. τὴν φωτογραφία τῆς ἐναντι σελίδος)**.

Ἡ κυριολεκτικὰ ἐκτρωματικὴ εἰκαστικὴ σύνθεση εἶναι χαρακτηριστικὸ δείγμα ὄχι μόνο τῆς διαστροφῆς ποὺ ἔχει ἐπέλθει στὴν περὶ Τέχνης ἀντίληψη ἀπὸ τὸν περασμένο αἰῶνα καὶ ἐντεῦθεν, ἀλλὰ κυρίως τῆς νοοτροπίας ποὺ ἐκλαμβάνει τὸν ἄνθρωπο ὡς ἀπόλυτο μηδενικὸ καὶ ἀνδράποδο μέσα στὸ ἐπίπλαστο θεοκρατικὸ γιγανθικὸ κοσμοεἶδωλο. Ἀπὸ τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ ἔτη καὶ κατόπιν οἱ «φωτιστῆρες» ποὺ κατευθύνουν τὰ καλλιτεχνικὰ ρεύματα, διαποτισμένοι ἀπὸ τὴν «πτωματολογία» καὶ τὴν σχετικὴ προπαγάνδα τῆς Διεθνoῦς Ἐξουσίας» κινούμενοι ἀπὸ ἀπέχθεια ἀπέναντι στὴ φύση, τὸ κάλλος καὶ τὴν ἁρμονία – προϊόντα τοῦ διαυγοῦς Ἑλληνικοῦ Πνεύματος – καὶ στενόμενα προσηλωμένοι στὴ βιβλικὴ θεώρηση τοῦ κόσμου καὶ τὰ παρεπόμενά της, θησαυρίζουν καὶ προσδεύουν ιδεολογικὰ καὶ ὕλικά πλασάροντας τὴν ἀσχήμια, τὴν κακομοιριά καὶ τὸν ἀπανθρωπισμὸ σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ταυτόχρονα δὲ χαρακτηρίζουν ὡς «παλιομοδίτικο», «ὀπισθοδρομικὸ», «ἀντιδραστικὸ», ἀκόμα καὶ ὡς «φασιστικὸ» ὅποιο καλλιτέχνημα ἀναπαριστάνει τὸν ἄνθρωπο ὡς ἰσορροπημένο ὄλον.

Ος πρὸς τὴν ταυτότητα καὶ τίς ἐπιδιώξεις τῶν κατευθυντήρων τῆς διαστροφικῆς τέχνης ἀξίζει νὰ ἐνθυμηθῇ κανεὶς τὸ ἀποκαλυπτικὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ σχετικὴ μὲ τὸ θέμα διάλεξη τοῦ ἀειμνήστου ἀκαδημαϊκοῦ Παύλου Μαθιόπουλου στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τὸν Μάιο τοῦ 1950: «...Καὶ τέλος ἐμφανίζεται ἐπὶ σκηνῆς (ἢ μᾶλλον εἰς τὰ παρασκήνια) ὁ δαιμόνιος καὶ πανίσχυρος Ἰσραήλ. Εἶναι οἱ ἔμποροι τῆς Τέχνης μὲ τοὺς πολυαριθμοὺς πλοκάμιους τῶν συνδικάτων των, οἱ ὅποιοι ἐξαπλοῦνται καὶ περισφίγγουν ἅπασαν τὴν Ὑδρόγειον. Ὁ Ἰσραήλ μὲ τὴν ὀξείαν τὸν ἐμπορικὴν διαίσθησιν δὲν ἐβράδυνε νὰ ὀσφρανθῇ ἄφθονα κέρδη ἐκ τῆς δημιουργηθείσης ἀναρχικῆς καταστάσεως [...] Δωρίζει τερατουργήματα εἰς τὰ Μουσεῖα καὶ τέλος ἐπιβάλλει τὴν “Νέαν Τέχνην”, ἀναλαμβάνων τὴν ἡγεσίαν αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς, τιθέμενος μὲ τὸ μέρος τῆς “ἐλευθέρως τέχνης” καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας δημιουργεῖ εἰλωτας τῶν συμφερόντων του». (Περιοδικὸ «Ὁ Ἥλιος», 14/4/1951.)

Κάθε σχόλιο περιττεῖται.

Μάριος Μαμανέας

ΜΕ... ΑΘΛΗΤΕΣ ΑΣΚΗΤΙΚΗΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ

«ΝΑ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ Η ΜΑΣΤΡΟΠΕΙΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ»!

Πρωτοφανές ἐγκώμιο στὸ «ἐλληνοχριστιανικὸ ἰδεῶδες» ἔπλεξε ὁ κ. Μπαμπινιώτης κατὰ τὸν φεινὸν ἐπίσημο ἑορτασμὸ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, χρησιμοποιοῦντας ὄρους καὶ ὕφος ποὺ θυμίζουν ἐντονα τὸ «Ἑλλάς Ἑλλήνων Χριστιανῶν» τῆς Ἑπταετίας. Τὸ δὲ πάθος του ἦταν τέτοιο, ποὺ ἐξέπληξε εὐχαρίστως τὸ ρασοφόρο καὶ ἀκαδημαϊκὸ του ἀκροατήριό ὡς καὶ τὸν ἴδιο τὸν Ἀρχιεπίσκοπο. Μάλιστα τὸ περιοδικὸ «Ἐκκλησία» (ἐπίσημο ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) χαρακτήρισε τὴν ὁμιλία αὐτῇ τοῦ πρυτάνεως ὡς «θαρραλέα δημοσία ὁμολογία πίστεως» (σελ. 107, Φεβρουάριος 2002)!

«Γιατί συνεορτάζονται παιδεῖα καὶ τρεῖς Ἱεράρχες;», ἀναρωτήθηκε στὸ ἐγκώμιό του αὐτὸ ὁ κ. Μπαμπινιώτης, σὰν νὰ ἀποφάσισαν μόνα τους νὰ συνεορτάζωνται. Καὶ μόνος του ἐν συνεχείᾳ δίνει τὴν ἀπάντησι: «Ἡ δική μου ἐκτίμησις εἶναι, ὅτι ὁ συνεορτασμός ὅχι μόνον δὲν εἶναι συμπτωματικὸς (!) ἢ προῖον ἰδεολογήματος (!), ἀλλὰ εἶναι συσχετισμός οὐσίας, ἀπόρροια βαθύτερης πνευματικῆς καὶ πολιτισμικῆς σχέσης, σχέσης ταυτότητας καὶ ἱστορικῆς συνείδησης αὐτῆς τῆς χώρας».

Καὶ συνεχίζει: «Θεωρῶ, ὅτι ὁ συνεορτασμός πηγάζει ἀπὸ μία σαφὴ πολιτισμικὴ παραδοχὴ καὶ ἐκδοχὴ τῆς παιδείας μας: ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Παιδεῖα στηρίχθηκε σὲ δύο παιδευτικούς ἄξονες: στὸν ὀρθολογισμό καὶ στὴν ὀρθοδοξία. Μὲ ἄλλους ὄρους στηρίχθηκε στὴ σπουδὴ τῆς ἑλληνικῆς ὀρθολογικῆς (!) σκέψης, ὅπως θεμελιώθηκε στὰ μεγάλα κείμενα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς διανόησης καὶ στὴ σπουδὴ τῆς χριστιανικῆς ὀρθόδοξης πίστεως, ὅπως θεμελιώνεται στὴ διδασκαλία τῆς Κ. Διαθήκης... Καὶ ἐν ἔτει 2002 ὁ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν φτάνει στὸ σημεῖο νὰ προτείνει τὴν ἐπιστροφὴ τῆς Παιδείας στὴ μεσαιωνικὴ σχολαστικὴ παράδοσι: «Μπορῶ μετὰ ἀπὸ αὐτὲς τίς σκέψεις νὰ μὴν ἐπαναλάβω, ἔστω καὶ ὡς «φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ», ὅτι εἶναι τραγικὸ σφάλμα νὰ μὴν διδάσκονται στὰ σχολεῖα μας ἐπιλεγμένα ἀποσπάσματα κειμένων τῶν μεγάλων αὐτῶν μυσταγωγῶν τῆς Παιδείας μας;»!

Ἄς πιάσῃ λοιπὸν τόπο ἡ προτροπὴ τοῦ μεγάλου διδασκάλου Μπαμπινιώτη καὶ ἄς διδαχθοῦν τὰ Ἑλληνόπουλα τοὺς «σοφοὺς λόγους» τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ποὺ σκοπίμως ἀποκρύπτονται. Νὰ μάθουν ἐπὶ παραδείγματι πῶς ἀποκαλεῖ τοὺς Ἕλληνες ἕνας ἐξ αὐτῶν, ὁ «ἱερὸς Χρυσόστομος»: «Μωροὺς» (Ρ.Γ. τόμος 18, σελ. 17), «ἐκφέροντας λόγους ματαίους καὶ ἀκαθάρτους» (18, 113), «κνυλιμένους μαζὶ μὲ πόρνους καὶ μοιχοὺς» (18, 115), «δεισιδαίμονες» (34, 429), «αἰμομεῖκτες μετὰ μητέρων καὶ ἀδελφῶν» (34, 459), «ἀσφωτέρους ἀπὸ τὰ ζῶα» (34, 497) καὶ ἀκόμη: «στιγματισμένους, χειρότερους ἀπὸ τοὺς χοίρους ποὺ πασαλείδονται μὲ περιπτώματα», καὶ «κνυκὰ καθάρματα», «πανάθλιους», «παμμίαρους», «ἀδιάντροπους» κ.ἄ. (οἱ «εὐλογίες» εἶναι ἀτελείωτες· γιὰ περισσότερα ὁμῶς βλέπετε Σ. Βασδέκη, «Τὰ ἀνθελληνικά κείμενα τοῦ Χρυσοστόμου», «Δαυλός», τεύχος 217· γιὰ τὴν παιδαγωγικὴ ἐντολὴ τοῦ Χρυσοστόμου νὰ γίνωμε μαστροποὶ τῶν συζύγων μας βλ. «Δ», τ. 244). Τὰ ἴδια λοιπὸν τὰ Πατερικὰ Κείμενα εἶναι ἀπαγορευτικά γιὰ τὴ σχολικὴ ἐκπαίδευσι, διότι «χαλοῦν τὴ σούπα» τοῦ «ἐλληνοχριστιανικοῦ ἰδεώδους»· ἀλλιῶς ποίος θὰ ἐμπόδιζε τὸ Ρωμαῖκο νὰ τὰ διδάξῃ;

Οσο γιὰ τὸν κ. Μπαμπινιώτη φαίνεται πῶς ἔβαλε πλῶρη γιὰ τὸ ἀνώτατο πνευματικὸ ἴδρυμα, τὴν Ἀκαδημία. Μετὰ τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτό καὶ τὴν Πρυτανεῖα ἦρθε ἡ ὥρα γιὰ τὴν «ὑψιστὴ τιμὴ». Τώρα μάλιστα ποὺ ὁ προεδρὸς τῆς Ἀκαδημίας εἶναι παπᾶς. Ὅμως ἀρκετὰ ἀσχολήθηκε μ' αὐτὲς τίς περίεργες «αὐθεντίες» τῆς Ρωμοσύνης. Ὁ κόσμος προχωρεῖ, ἀφήνοντας πίσω του τέτοιες φιγούρες. Τὸ τέλος τους πλησιάζει.

Παν. Α. Κουβαλάκης

ΤΟ ΧΑΛΚΕΟΦΩΝΟΝ

Τὸ πρῶτο μελωδικὸ κρουστὸ

Ανάμεσα στὰ «σεβάσματά» μου ξεχωριστὴ θέση κατέχει ἡ Μουσική. Τὴν ἀπολαμβάνω ὡς ἀκροατὴς εἴτε εἶναι συμφωνική εἴτε δημοτική - λαϊκή (ὄχι μόνο ἑλληνική ἀλλὰ χωρο-χρονικὰ ὅλων τῶν τόπων καὶ ὅλων τῶν περιόδων). Ὑπάρχει καὶ ἡ Μουσικὴ εἴχα μέθεξι καὶ ὡς δημιουργός: πρὸ 30/ετίας ἐδοκίμασα τὴν τέχνη τοῦ τραγουδοποιοῦ (συνθέτης - ἐκτελεστής). Ὅσον ἀφορᾷ στὴν ἀρχαία ἑλληνική μουσική οἱ γνώσεις μου ἐλάχιστες· μόλις ποὺ ἄκουσα κάτι...

«ΤΥΧΑΙΟΙ» ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ. Στὸ «Δαυλὸ» (τ. 227), ἓνα χρόνο πρὶν γραφῇ τὸ παρόν, ἐδημοσιεύθη συνέντευξι τοῦ ὁργανοποιοῦ Νικόλα Μπρᾶ. Μίλησε γιὰ τὴν κατασκευὴ, ἀναδίωξη καὶ ἐρμηνεία τῶν ἀρχαιοελληνικῶν μουσικῶν ὁργάνων. Μίλησε μὲ πάθος γιὰ τὰ πάνω ἀπὸ 100 ὄργανα «του». Τότε θυμῆθκα, ὅτι στὴ γειτονιά μου, στὰ Ὑξάρχεια, εἶχα δεῖ στὸ βάθος ἑνὸς νεοκλασσικοῦ ἱσογείου ἀρχαῖα ὄργανα. Τὸν ἐπισκέφθκα. Ὁ ἄνθρωπος ἀπλὸς μὲ τὸ πρόσωπο «σπαθί»· καὶ τὸν παρακάλεσα νὰ μοῦ παίξῃ φόρμιγγα. Ἐπαιξε πέντε νότες καὶ ἔμεινα κατάπληκτος ἀπὸ τὸ γλυκὸ καὶ σοδαρὸ ἦχο. Πῆγα σπῖτι καὶ ἄνοιξα τοὺς «Προσωκρατικούς» τῶν Diels-Kranz, ψάχνοντας γιὰ τὸν Πυθαγόρα· «ἔπεσα» ὅπως τυχαίως στὴ σελίδα 109, ὅπου ἀναφερόταν κάποιος ἄγνωστος πυθαγορικός, ὁ Ἰππασος, [Τυχαῖα; ἢ μήπως ἡ λεγόμενη τύχη εἶναι ἡ Νομοτέλεια ἢ ἀπορρέουσα ἀπὸ τοὺς συμπαντικούς νόμους καὶ δὴ τῆς Ἀνάγκης; Δρᾶσις - ἀντίδρασις, αἰτεῖν - εὐρίσκειν.] Διάβασα τὴ σχετικὴ περικοπὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μου κορυφώθηκε. Σκέφθκα τέλος: «Εἶναι δυνατόν; ἀνακάλυψα ἓνα ἀρχαῖο ὄργανο»!

Η ΠΕΡΙΚΟΠΗ. Ὑπὸ ἀντιγράφω: (Ἰππασος 12. Σχολιαστὴς στὸν Πλάτωνος, «Φαῖδωνα» 108d): *«Γλαῦκου τέχνη ἢ ἐπὶ τῶν μὴ ῥαδίως κατεργαζομένων ἢ ἐπὶ τῶν πάνν ἐπιμελῶς καὶ ἐντέχνως εἰργασμένων».* Ὑπομνήματα: (Ἡ φράση) *Γλαῦκου τέχνη* (λέγεται) ἢ γιὰ πολὺ δύσκολα ἐπιτεύγματα ἢ γιὰ (πράγματα) φτιαγμένα μὲ ἐξαιρετικὴ ἐπιμέλεια καὶ τέχνη. [Ὁ Σωκράτης στὸ «Φαῖδωνα» λέγει: «Τὸ νὰ πῆς κάτι γιὰ τὴ Γῆ μας εἶναι εὐκόλο, ἀλλὰ νὰ τὸ ἀποδείξῃς ὡς ἀληθὲς εἶναι δυσκολώτερο καὶ ἀπὸ τὴ *Γλαῦκου τέχνη!*». Ὑπομνήματα: ἦσαν τότε πασίγνωστη φράση]. Καὶ συνεχίζει μὲ τὰ ἐκπληκτικά:

«Ἰππασος γάρ τις κατεσκεύασε χαλκοῦς τέτταρας δίσκους οὕτως, ὥστε τὰς μὲν διαμέτρους αὐτῶν ἴσας ὑπάρχειν, τὸ δὲ πρῶτου δίσκου πάχος ἐπί-τριτον μὲν εἶναι τοῦ δευτέρου, ἡμιόλιον δὲ τοῦ τρίτου, διπλάσιον δὲ τοῦ τετάρτου. Κρουομένους δὲ τούτους ἐπιτελεῖν συμφωνίαν τινὰ (= νὰ ἐκτελοῦν μία μουσικὴ σύνθεση). Καὶ λέγεται Γλαῦκον ἰδόντα τοὺς ἐπὶ τῶν δίσκων φθόγγους πρῶτος ἐνγχειρῆσαι δι' αὐτῶν χειρουργεῖν (νὰ παίξῃ) καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς πραγματείας (= ἐξαίρετης ἐνασχόλησης) ἔτι καὶ νῦν λέγεσθαι τὴν καλουμένην Γλαῦκον τέχνην!»! Τὸ ἀναφέρει αὐτὸ καὶ ὁ Ἀριστόξενος καὶ ὁ Νικοκλῆς... Τί εἶναι ὅμως ὅλα αὐτὰ τὰ μαθηματικά;

ΤΟ ΟΡΓΑΝΟ. Τοῦτο περιγράφεται πολυπλόκως, πλὴν σαφῶς. Γιατί λοιπὸν οὔτε οἱ μουσικολόγοι (δὲν ἀναφέρεται πουθενὰ στὴ διεθνῇ διδλοιογραφία π.χ. M. West κ.λπ.) οὔτε οἱ φιλόλογοι δὲν τὸ ἀνεκάλυψαν; Ἀπλούστατα δὲν ἤξεραν μαθηματικά. Τὸ κείμενο ἀναφέρει: τέσσερις χάλκινους δίσκους ἴσης διαμέτρου μὲ διάφορα πάχη ἔτσι, ὥστε ἂν A, B, Γ, Δ τὰ πάχη ἀπὸ τὸ παχύτερο στὸ λεπτότερο, τότε τὸ A εἶναι «ἐπίτριτον» τοῦ B ἢτοι $A = 4/3B$, «ἡμιόλιον» τοῦ Γ ἢ $A = 3/2\Gamma$ καὶ «διπλάσιον» τοῦ Δ ἢ $A = 2\Delta$. Ἄν θεωρήσουμε τὸ πάχος τοῦ A δίσκου ἴσο μὲ τὴ μονάδα, ἔχουμε ὅλα τὰ πάχη: A = 1, B = 3/4 A, Γ = 2/3A καὶ Δ = 1/2A. Ποιὰ ὅμως εἶναι ἡ μονὰς πάχους καὶ ποιὰ ἡ κοινὴ διάμετρος;

Κάνω λογικὲς ὑποθέσεις: α. Για νὰ ἠχήσουν οἱ δίσκοι μὲ τὴν πλούσια χροιά καὶ τὶς ἀρμονικὲς τούς νότες, δηλαδὴ μελωδικὰ καὶ ὄχι «τσίγκινα» ὅπως τὰ κύμβαλα (**Φωτ. 1**), πρέπει νὰ ἔχουν διάμετρο ἄνω τῶν 25 ἐκ. Ἄν ὅμως εἶναι ἄνω τῶν 35 ἐκ. δὲν μποροῦν νὰ παιχθοῦν μαζί: μῆκος συνολ. $\approx 1,80 \mu$. Ἄρα $25 < D < 35$. β. Δέχομαι D = 30,90 ἐκ. ὅσος... δηλ. ὁ Ἱερὸς ποῦς (ὄρα «Δαυλός», τ. 2)· γιὰ τὸ πάχος τοῦ χονδροῦ δίσκου θέτω αὐθαίρετως τὸ τοῦ 1/4 τοῦ ἱεροῦ δακτύλου, ὅποτε A = (30,9:16) · 4 = 4,8 χιλ. ἄρα B = 3,6· Γ = 3,2 καὶ Δ = 2,4 χιλ.

Ο ΙΠΠΑΣΟΣ. Τὸ «χαλκεόφωνον» λοιπὸν τὸ κατασκεύασε ὁ Ἰππασος, παρ' ὅλο πὺν ὁ Εὐσέβιος δέχεται ὡς κατασκευαστὴ τὸν ἴδιο τὸν Γλαῦκο:

Φωτ. 1. Κύμβαλα λεπτά τοῦ 630 π.Χ. (Μουσεῖο Ἡρακλείου.)

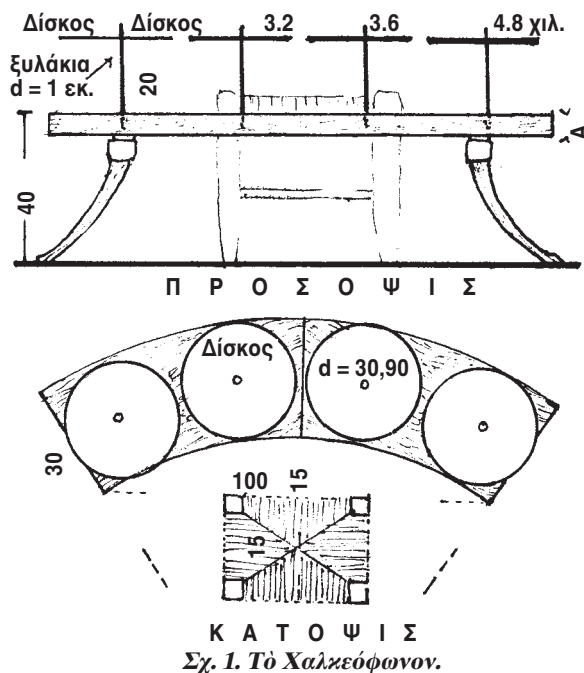
«...τῷ Γλαύκῳ τοὺς κατασκευασθέντας ὑπ' αὐτοῦ δίσκους χαλκοῦς τέτταρας φησὶ πρὸς τὸ ἐμμελῆ τινα (= λέγεται ὅτι μὲ κάποιον ἁρμονικὸ τρόπο) διὰ τῆς κρούσεως τὴν συμφωνίαν τῶν φθόγγων ἀποτελεῖν (= κατορθώνει διὰ τῆς κρούσεως των νὰ ἐκτελῇ ἐξαίρετα μουσικὰ ἔργα).

Ποῖος ὁ Ἰππασος; Πυθαγορικὸν καὶ Συβαρίτη τὸν καλεῖ ὁ Ἰάμβλιχος, Μεταπόντιον ὁ Διογ. Λαέρτιος.

Ὁ Ἰππασος ἔμεινε στὴν ἱστορία ὡς στιγματισμένος προδότης τοῦ Μυσικοῦ Λόγου τοῦ δασκάλου του Πυθαγόρα καὶ συκοφάντης του. Ἐδημοσιοποίησε ἀπόρρητα μαθηματικά, ὅπως λ.χ. τὴν κατασκευὴ κανονικοῦ 12έδρου, κερδίζοντας χρήματα ἀπὸ τὴ Γεωμετρία! Ποῖο τὸ τέλος του; «ἀπόλοιτο (= χάθηκε) κατὰ θάλατταν ὡς ἀσεδῆσας». Εἶναι λοιπὸν πιθανὸν τὸ χαλκεόφωνο νὰ ἐκλάβῃ ἀπὸ τὰ ἀπόρρητα περὶ φύσεως σχέδια τοῦ Πυθαγόρα, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἔκανε καὶ μουσικὰ πειράματα μὲ χορδές καὶ ἄλλα ὕλικά (Σχ. 2). Εἶναι λοιπὸν βασικὸ συμπαντικὸ ὄργανο;

Ο ΓΛΑΥΚΟΣ. Ὁ μόνος μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸ ποὺ γνωρίζουμε εἶναι κάποιος «Ρηγῖνος» (= ἐκ Ρηγίου) συγγραφέας μετὰ τὸ 490 π.Χ., ποὺ ἔγραψε «Περὶ ἀρχαίων μουσικῶν...»· ἂν ἔπαιζε καὶ ὄργανο, ἄγνωστον. Δὲν ξέρουμε ἂν ἦταν αὐτὸς ποὺ μὲ τόσο πάθος ἔκρουε τοὺς 4 δίσκους, ὥστε νὰ γίνῃ παροιμιώδης. Πάντως «Πυθαγορικῶν ἀκοῦσαι φησὶν Γλαῦκος»! (Πυθαγ. σ. 98, D-K).

ΚΑΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΑΥΤΟΥ... Τὸ τετράδισκο αὐτὸ μουσικὸ ὄργανο εἶναι ἄγνωστο· δὲν θρέθηκε κάτι παρόμοιο οὔτε ἔχει σχέση μὲ ὁποιοδήποτε ἄλλο ὄργανο τῆς

Σχ. 2. Ὁ Πυθαγόρας πειραματίζεται μὲ χορδές. (Ξυλογραφία 15ου αἰ.)

ἀρχαιότητας. Ἔτσι θὰ τὸ ὀνομάσουμε αὐθαίρετα ΧΑΛΚΕΟΦΩΝΟΝ λόγῳ ① τοῦ ὕλικου κατασκευῆς του, ② τῆς ἡχηρᾶς «φωνῆς» του [ὅπως ὁ «χαλκεόφωνος Στέντωρ» τῆς Ἰλιάδος (Ε 785)] καὶ ③ τῆς δημιουργίας συναισθημάτων δέους («ἡ φωνὴ (;) χαλκεοφώνου Κερδέρου», Ἡσιόδου «Θεογονία» 311). Ἴσως μάθουμε τὸ ἀληθινὸ του ὄνομα, ὅταν τὸ βροῦμε σὲ ἀνασκαφὲς ἢ εἰκονιζόμενο κάπου.

Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ. Θὰ ἀρκοῦσε λοιπὸν ἡ ἀνακοίνωση τοῦ χαλκεοφώνου καὶ ἡ παρουσίαση τῶν σχεδίων του γιὰ νὰ περατωθῇ τὸ παρὸν ἄρθρο. Θέλησα κάτι περισσότερο: νὰ ἀναδιώξω, νὰ ἀνακατασκευασθῇ, νὰ ἡχήσῃ. Ἔτσι ἔδωσα πρὸ τριμήνου γενικὰ σχέδια καὶ πληροφορίες στὸ μεγάλο μαῖστορα (magister = μέγιστος), Νικόλα Μπρᾶ, δίνοντάς του συγχρόνως καὶ ἀπόλυτη ἐλευθερία νὰ αὐτενεργήσῃ / πειραματισθῇ στὶς κατασκευαστικὲς λεπτομέρειες: πῶς θὰ στερεωθοῦν οἱ δίσκοι, ἂν χρειάζεται ἡχεῖο κ.λπ.

Καὶ ἄρχισαν τὰ προβλήματα. Κατ' ἀρχὰς κόπηκε ἓνας δίσκος ἐκ χαλκοῦ $D = 30,90$ ἐκ., ἔτοιμου πάχους 5,0 χιλ.. Παρ' ὅλες τὶς προσπάθειές μας, δὲν κατωρθώθηκε νὰ ἡχήσῃ σωστά· ὁ ἦχος ἄτονος, ἡ χροιά «κούφια», θαμπή. Τί λοιπὸν, δὲν εἶναι ἐκ χαλκοῦ; Τὸ Λεξικὸ Ἑλληνικῆς Γλώσσης (Liddell - Scott) κατευθύνει τὴν ἔρευνα, ἀναφέροντας ὅτι μὲ τὴν λέξη «χαλκός» ὀνομάζονται ὅλα τὰ μέταλλα (ὅρα καὶ «χαλκεύς» = σιδεράς). Στὴ περίπτωσή μας δηλώνεται ἓνα κρᾶμα χαλκοῦ, ἀπὸ τὰ πολλὰ πού ἔχυναν οἱ Ἕλληνες, κάνοντας συνδυασμοὺς μὲ διάφορα μέταλλα (κασσίτερο, ψευδάργυρο, ἄργυρο, χρυσὸ κ.ἄ.) σὲ διάφορες περιεκτικότητες (ποσοστὰ %). Καὶ γνωρίζουμε μόνο λίγα: Ἐπιλέξαμε τὸν ὀρειχαλκο ἐμπορίου σὲ φύλλα πάχους 5, 4 καὶ 3 χιλιοστών. Ἐφ' ὅσον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔχυναν τὰ μέταλλα καὶ οἱ δίσκοι θὰ ἦσαν *χυτοὶ* σὲ μῆτρες ἀναλόγου πάχους (μετὰ θὰ ἐλειώνοντο) καὶ ὄχι σφυρήλατοι.

Στὸν τόρνο πού ἐστάλησαν, ἐμφανίσθηκαν κατασκευαστικὰ προβλήματα: Ἀφοῦ ἔγιναν κυκλικά τὰ ἐλάσματα, δὲν κατωρθώθηκε νὰ γίνουν *ἰσοπαχεῖς* οἱ δίσκοι σὲ ὅλη τους τὴν ἐπιφάνεια. Μετρώντας τους μὲ τὸ ἐξαιρετικῆς ἀκριβείας παχύμετρο ($\Delta = \pm 0,05$ χιλ.!) ὁ Μπρᾶς διαπίστωσε, ὅτι οὔτε τὸ μέσο πάχος τους ἦταν ἀπόλυτα σωστὸ (διέφεραν ἀπὸ τὰ σωστά $1 \sim 0,5$ χιλ.) ἀλλὰ οὔτε καὶ ἦσαν ὁμοιόμορφου πάχους. Μετὰ ἀπὸ λειότριψη βελτιώθηκαν πλησιάζοντας τὰ αἰτούμενα πάχη (**Φωτ. 2**). Τὸ ἡχεῖο ἀπέτυχε λόγῳ συνηγήσεων καὶ ἐπιλέχθηκε ἡ λύση τοῦ πάγγου - βάσεως. Οἱ δίσκοι στηρίχθηκαν σὲ κυλινδρικά ξυλάκια ὕψους 20 ἐκ. καὶ πάχους 1 ἐκ., ὥστε μονωμένοι νὰ μὴν συνηχοῦν μεταξύ τους. Τέλος κατασκευάσθηκαν δύο μπαγκέτες - ξυλάκια γιὰ τὴν κρούση μὲ ἄκρη δερμάτινη καὶ ἄλλο ζευγὸς μὲ ὀρειχάλκινη. Μόλις τελείωσε, ἐναλλάξ τὸ ἡχίσαμε. Ὁ ἦχος ἀπὸ τὸ χαλκεόφωνο παχύς, σφριγηλὸς καὶ ἀχαλίνωτος γέ-

Φωτ. 2. *Ο κατασκευαστής Ν. Μπραῖς με τὸ παχύμετρο (Δ. Ἀγγέλου)*

μισε τὸ ἐργαστήρι, πότε ἥπιος καὶ πότε παιανικός. Ἐπιπλέον μετὰ ἀπὸ δυόμισυ χιλιάδες χρόνια ἐπανήχησε **(Φωτ. 3)**.

ΟΙ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ. Τὸ χαλκεόφωνο ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εἶναι κρουστό, ἀλλὰ εἶναι *μελωδικό* ὄργανο. Προσπαθώντας ὅμως νὰ μετρήσουμε τὴν τονικότητα (ποιὰ νότα παράγει) ἐκάστου δίσκου, βρεθήκαμε πρὸ ἀπροόπτου: Ὁ ἠλεκτρονικός δομητὴς συχνοτήτων, ἓνα ἀκριδέστατο ὄργανο μετρήσεων, στὴν ἀρχὴ τῆς ἔντονης κρούσης τοῦ παχέος δίσκου Α δὲν ἔδειχνε τίποτα! Μετὰ ἀπὸ 15", ὅταν μειώθηκε ἡ ἔνταση, ἔδειξε 440 Hz καὶ ἐδόμδισε do, ὡς βασικὴ νότα· μετὰ ἔδειξε mi (τρίτη) μετὰ sol (πέμπτη), δηλαδή τὶς ἁρμονικὲς τοῦ do. Μειουμένης τῆς ἐντάσεως ἔδειχνε δεκάδες «ἄσχετες» συχνότητες, ὥσπου ἔπαψε νὰ λειτουργῇ! Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ με τοὺς λεπτότερους δίσκους, πού ἔδειξαν κατὰ σειρὰ $B = la \rightarrow do, mi. \Gamma = sol \rightarrow si, re$ καὶ $\Delta = fa \rightarrow la, do$. Ἐπομένως τὸ χαλκεόφωνο παίζει ὅλες τὶς νότες τῆς οὐκτάδας. Ὅμως λόγω τοῦ ὅτι ἔγιναν μικρὰ σφάλματα στὰ πάχη τῶν δίσκων, πρέπει, ἀφοῦ κατασκευασθοῦν νέοι ἀκριδέστατοι, νὰ γίνῃ μία μουσικολογικὴ μελέτη. Ποῦ εἶναι ὅμως ὁ Γλαῦκος μετὰ τὴν θαυμαστὴν του τέχνη νὰ «χειρουργήσῃ»;

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ. Καὶ οἱ συγκυρίες συνεχίζονται. Τὸ ἐργαστήρι ἐπισκέφθηκε ὁ Ἱ. Χατζῆς, μουσικὸς κρουσῶν τῆς Κρατικῆς Ὁρχήστρας Ε.Μ.

Στὸ ἐργαστήριο κατασκευῆς μουσικῶν ὀργάνων. Ἀριστερὰ ὁ κ. Ν. Μπράς καὶ δεξιὰ ὁ συνεργάτης τοῦ «Δ» ἀρχιτέκτων Κωστής Καρμιράντζος, ὁ ἐμπνευστὴς καὶ «ἐγκέφαλος» τῆς κατασκευῆς τοῦ χαλκεοφώνου.

καὶ θεωρητικός. Τὸ εἶδε, τὸ ἔπαιξε, ἐνθουσιάστηκε καὶ μετὰ ἀπὸ ὥρα εἶπε τῇ γνώμῃ του: «Εἶναι ὄργανο πολυσύνθετο λόγω τῆς πολλαπλῆς τονικότητάς του, πὺν μπορεῖ νὰ συνοδεύσῃ διάφορα ὄργανα καὶ νὰ ἐκφράσῃ ὅλα τὰ εἶδη μουσικῆς. Πιθανῶς νὰ παιχθῇ καὶ ὡς σολιστικὸ ὄργανο. Ἡ πλούσια χροιά του καὶ οἱ ἄπειρες ἐντάσεις του θὰ δώσουν πρωτοφανῆ ἡχοχρώματα.

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ. ① Ἀφοῦ τὰ σχέδια τοῦ χαλκεοφώνου ἐκλάπησαν ἀπὸ τὴ σχολὴ τοῦ Πυθαγόρα (μία τετρακτὺς) καὶ ἐπειδὴ ὁ ἴδιος λέγεται ὅτι αἰσθάνετο τὴν «ἀρμονίην τῶν σφαιρῶν»⁽²⁾ μέσω παλμώσεων καὶ ὄχι μὲ τὸ αὐτί⁽³⁾, πιθανῶς τὸ χαλκεοφώνο «χειρουργούμενον» καταλλήλως νὰ *συντονιζόταν* μὲ συχνότητες μὴ ἀκουόμενες λόγω ὕψους ἢ χαμηλῆς ἔντασης. [Σύμφωνα μὲ τὴν κβαντικὴ θεωρία σὲ ὑποατομικὸ ἐπίπεδο ἄλλοτε ὑπάρχει κῦμα, ἄλλοτε ὕλη].

② Ἄν οἱ παραγόμενες δονήσεις ἀπὸ τὸ χαλκεοφώνο ἐπιδρῶν στὸ ἀνθρώπινο σῶμα, τότε δυνατόν νὰ ἐξηρησιμοποιητο καὶ γιὰ *θεραπευτι-*

Φωτ. 3. Τὸ χαλκεόφωνο ἀντηχεῖ

κονὲς σκοπούς. Θὰ ἀπαιτηθοῦν συλλογικὰ / συνδυαστικὰ πειράματα.

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ. Ἐξίξε λοιπὸν ἡ ἀναδίωξη τοῦ «χαλκεόφωνου». Θὰ πάρῃ ἔτσι τὴ θέση του μέσα στὰ ἑκατοντάδες εἶδη μουσικῶν ὀργάνων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀποδεικνύοντας ὅτι ἡ *ποικιλότητα* εἶναι βασικὴ ιδιότητα τοῦ πολιτισμοῦ των. Ἐλπίσουμε, ὅτι θὰ περιληφθῇ στὰ συγκροτήματα ἀρχαίας μουσικῆς, γιὰ νὰ ἀκουσθῇ καὶ πάλι ἡ «στεντόρεια» φωνή του.

1. Κ. Καρμιράντζος, «Τετρακτύς», «Δ», τ. 239.

2. Πλάτων, «Πολιτεία».

3. Ἀριστοτέλης, «Περὶ Οὐρανοῦ»

Κωστῆς Καρμιράντζος

Ἀρχιτέκτων ΕΜΠ

Τὰ πετσά

“Ολοι μαζί ψηφίσαμε τὸν τροβαδοῦρο τῆς ἑλληνοσαξωνικῆς παράδοσης Μιχάλη Ρακιτζῆ, νὰ μᾶς ἐκπροσωπήσῃ στὸν εὐρωπαϊκὸ διαγωνισμό τραγουδιοῦ μὲ τὴν μελωδίᾳ τῆς Βεστφαλίας «SAGAPO». “Ολοι μαζί συναποφασίσαμε νὰ ἀπορρίψουμε τὸ ἑλληνικώτατο «Fire» καὶ νὰ ὑπερασπιστοῦμε τὸν πλήρη καὶ γέμοντα γνήσιο δέσμα κατσίκας κ. Ρακιτζῆ. Πετσά καϋμένε! πετσά στὰ χέρια, ἔμπροσθεν τοῦ θώρακος, ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, στοὺς μηρούς, στοὺς ἀστραγάλους καὶ ὅπου ἄλλοῦ ἔδει.

Συμμετέσχουμε στὸν ἄθλιο αὐτὸ διαγωνισμό μὲ τραγούδι ποὺ ἡ ἐμφάνισή του παραπέμπει ἀπ’ εὐθείας στὴν καγκελλαρία τοῦ Βερολίνου καὶ ἰδιαίτερος στὸ ὑπουργεῖο προπαγάνδας τοῦ κ. Γκαϊμπελς. Ἐνδυμασίᾳ καὶ κινήσεις ποὺ δὲν ἀφήνουν κανένα περιθώριο περὶ φασιστικῆς ἐμφάνισης. Αὐτὸ τὸ τραγουδιστικὸ ἔκτρομα ψηφίστηκε ἀπὸ τοὺς σοφὸς τῆς ἐπιτροπῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ λαό, γὰρ νὰ ἐκπροσωπήσῃ τὰ γαλήνια αἰσθήματά μας, τὴν ἀπεραντοσύνη τῆς φιλοξενίας μας, τὸν αὐθορμητισμὸ τοῦ χαρακτήρα μας καὶ τὸν πολιτισμὸ τῆς μακραίωνης φυλῆς μας. Μᾶς ἐκπροσώπησε μάλιστα μὲ τὴν συνθηματολογικὴ γλῶσσα τῶν ἀμόρφωτων Ἑγγλέζων. Λέμε τὴν ἱερὴ λέξη «Σ’ ἀγαπῶ» μὲ λατινικὰ γράμματα. Σηκώνουμε τὰ χέρια μας νὰ θγάλουμε τὰ μάτια μας. Θεωροῦμε τὴν χρῆση τῆς ἀμερικάνικης γλώσσας σὰν εἶδος προαγωγῆς μας σὲ ἀνώτερα κλιμάκια καταξίωσης καὶ ἀναγνώρισης. Αὐτοὶ μιλᾶνε ἑλληνικὰ χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν καὶ μῆς χρησιμοποιοῦμε τὶς παραποιημένες καὶ κακοποιημένες λέξεις μας μὲ καμάρι, ἀφοῦ προέρχονται ἀπὸ τοὺς γελαδάρηδες τοῦ Κολοράντο. Βέβαια εἶναι τιμὴ μας τὸ γράμμα γάμα νὰ τὸ λέμε τζί, ὅπως ἀκριβῶς καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Σικάγου· εὐτυχῶς δηλαδὴ ποὺ μᾶς ὄρεξε τὴ λύση ὁ κ. Ρακιτζῆς.

“Ο Κίσσιγκερ εἶχε πεῖ: Θέλετε νὰ χτυπήσετε τοὺς Ἕλληνες; Χτυπήστε τους στὸ πολιτιστικὸ μέρος. Καὶ τὸ τελευταῖο χτύπημα εἶναι μὲ τὸ ἀπαίσιο τραγούδι τοῦ κ. Ρακιτζῆ. Μᾶς ἔβαλαν νὰ αὐτοκαταργήσουμε τὴ γλῶσσα μας, τὴ γλῶσσα τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Ἀριστοτέλη. Κάνουν ὅ,τι μποροῦν, γιατί ξέρουν ὅτι τοὺς εἶναι πολὺν δύσκολο νὰ βροῦν δική τους λέξη νὰ ὀνομάσουν τὸ ἄγαλμα. Θὰ τὸ λένε πάντοτε statue ἀπὸ τὸ ρῆμα **ἴστημι**. Τὸ φαρμακεῖο οἱ Γερμανοὶ θὰ τὸ λένε Apotheke· **ἀποθήκη** θέλουν νὰ ποῦν οἱ καϋμένοι. Κάποτε θὰ βροῦν κι αὐτοὶ δική τους λέξη. Ὑπομονὴ χρειάζεται, ὑπομονὴ καὶ Ρακιτζῆδες. Ἀλλὰ καὶ οἱ Γάλλοι καλοὶ ἄνθρωποι εἶναι. Λένε τὸ Δημιουργὸ Dimiourgue! εἶναι φοβεροὶ γλωσσοπλάστες· μεγάλα μυαλά, πενήντα δύο νοῦμερο. Τὸ ἴδιο μεγάλοι μὲ τοὺς Ἀγγλοαμερικανολογιστὰς. Λένε τὴ διάγνωση diagnosis καὶ τὴ γένεση genesis. Τρεῖς σοσιαλισμοὶ μᾶς λείπουν ἀκόμα καὶ ὀχτῶ Ρακιτζῆδες καὶ σὲ λίγο καιρὸ οἱ Ἕλληνες θὰ ψηφίζουν γιὰ ἐκπροσώπηση στὰ γιουροβιζιονικὰ πολιτιστικὰ χαμαιτυπιεῖα τὸ τραγούδι τῆς παράδοσής μας Gia Moustafa.

Χίλιες φορὲς νὰ πηγαίναμε στὸ διαγωνισμό μὲ τὴν «Ἰτιά» καὶ νὰρχόμασταν τελενταῖοι, παρὰ νὰ πάρουμε τὸ βραβεῖο τῆς χλεύης τοῦ κ. Κίσσιγκερ.

Φοῖβος Ἰωσήφ

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Σε παλαιότερα τεύχη του «Δ» (156, 173, 196, 219, 224/5, 226, 234, 235) έχουν παρουσιασθή ἀναλυτικά καίρια θέματα, πού ἀφοροῦν στο μέγα κεφάλαιο τῆς γεννήσεως καί ἀναπτύξεως τῆς Τεχνολογίας καί τῆς Τεχνογνώσεως στήν ἀρχαία Ἑλλάδα. Ὁ τομέας αὐτός, πού ἀποτελεῖ τήν πρακτική ἐπαλήθευση τῶν ἐπιστημονικῶν θεωριῶν τῶν προγόνων μας, παραμένει σέ μεγάλο βαθμό ἀγνωστος γιά τὸ εὐρὺ κοινό. Σκοπὸς τῆς ἐκθέσεως, πού θὰ λειτουργήῃ ἕως τὸ τέλος Ἰουνίου στήν Τεχνόπολη τοῦ Δήμου Ἀθηναίων (Γκάζι), εἶναι νὰ φέρῃ σέ ἐπαφὴ τὸν κόσμον, μέσῳ τῶν ἀναπαραστάσεων καί τοῦ ὀπτικοακουστικοῦ ὕλικοῦ πού προβάλλεται, μὲ τὰ τεχνικά ἐπιτεύγματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων πολιτισμικῶν δημιουργῶν, μιά ἐπαφὴ τόσο ἀναγκαία γιά τὴν ὀρθὴ θέαση τῆς ἱστορικῆς εἰκόνας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Τὰ ἐκθέματα ἐντάσσονται σὲ ἑξι κατηγορίες ἥτοι:

Οἰκοδομικὴ καὶ Τεχνικὰ Ἔργα, πού περιλαμβάνει πληροφοριακοὺς πίνακες, φωτογραφίες καὶ μακέττες ἔργων, ὅπως οἱ προϊστορικὲς οἰκίαι τοῦ Ἀκρωτηρίου Θήρας τοῦ 16ου αἰ. π.Χ., τὰ οἰκοδομικὰ ἐργαλεῖα τῆς Ἀκρόπολης τῶν Ἀθηνῶν, τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Ἀνδρονίκου Κυρρήστου καὶ τὸ Εὐπαλίνειον Ὁρυγμα.

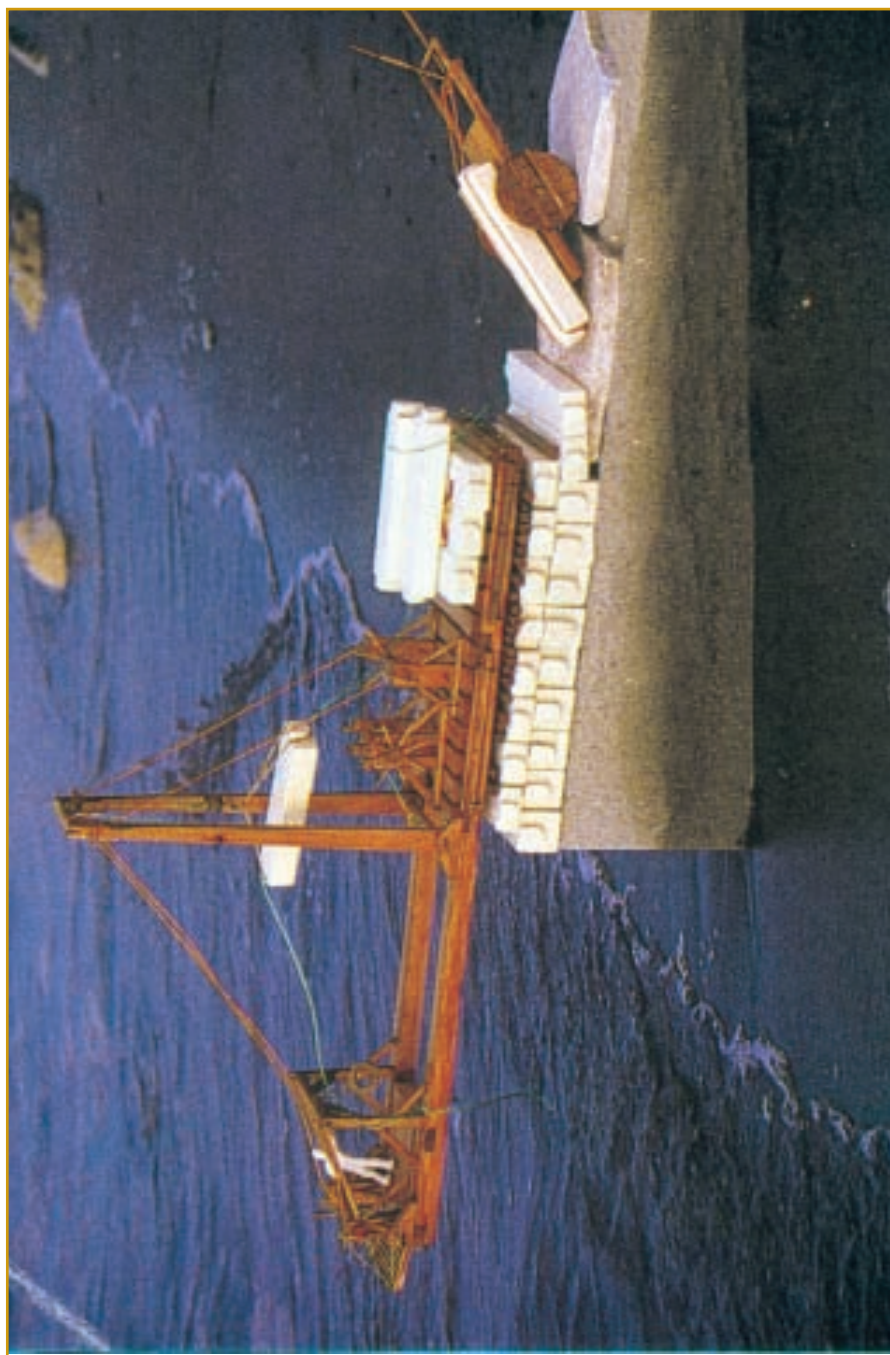
Ναυπηγική, μὲ ἀναπαραστάσεις τοῦ πλοίου τῆς Θήρας τοῦ 16ου αἰ. π.Χ., τῆς «Σάμαινας» τοῦ 6ου αἰ. π.Χ., τῆς πεντηκοντόρου καὶ τῆς τριήρεως τοῦ 5ου αἰ. π.Χ. καὶ τοῦ πλοίου τῆς Κυρήνειας.

Μεταλλευτικὴ - Μεταλλουργία - Μεταλλοτεχνία, ὅπου παρουσιάζονται τὰ ὀρθογώνια πλυντήρια μεταλλεύματος τῆς Λαυρεωτικῆς καὶ ἡ διαδικασία χύτευσης ὀρειχάλκινων ἀγαλμάτων.

Γερανοὶ καὶ Ἀντλίες, μὲ τίς ἀνυψωτικὲς μηχανὲς καὶ τοὺς μηχανισμοὺς μεταφορᾶς λίθων νὰ κεντρίζουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἐπισκέπτη, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὁ περίφημος Κοχλίας τοῦ Ἀρχιμήδους, ἡ ἀντλία τοῦ Κτησιδίου καὶ ἡ ἀνυψωτικὴ μηχανὴ νεροῦ τῆς Περαιώρας.

Μετρικὰ Ὁργανα, μὲ τὸν Μηχανισμό τῶν Ἀντικυθήρων σὲ περίοπτη θέση, ἀφοῦ πρόκειται γιά μοναδικὸ ἀστρονομικὸ ὄργανο ὑψίστης ἀκριβείας καὶ τὴν ἐξίσου σημαντικὴ γεωδαιτικὴ Διόπτρα τοῦ Ἡρώνος, καθὼς καὶ τὸ Ὀδόμετρόν του. Ἐκτίθενται ἐπίσης ὁ Χωροδάτης (ὄργανο σκόπευσης μὲ τὸ ὁποῖο ὀρίζεται μιά ὀριζόντια εὐθεῖα), ὁ Ἀστρολάβος τοῦ Πτολεμαίου (πάνω στοὺς ἐπάλληλους δακτυλίου τοῦ ὁποίου προβάλλονται οἱ μονάδες μετρήσεως τῶν συντεταγμένων τῶν ἄστρον), τὸ Ἡλιακὸν Ὁρολόγιον τῶν Φιλίππων, καθὼς καὶ τὸ Ὑδραυλικὸν Ὁρολόγιον τοῦ Κτησιδίου.

Αὐτοματοποιητικὴ, ὅπου δεσπόζουν τὰ λειτουργικὰ ὁμοιώματα τῶν αὐτομάτων μηχανισμῶν τοῦ πρωτοπόρου ἐφευρέτη Ἡρώνος τοῦ Ἀλεξανδρέως, ὅπως οἱ αὐτόματες πύλες ναοῦ, ἡ αἰολόσφαιρα (ἡ πρώτη ἀτμομηχανὴ στήν ἱστορία) καὶ τὸ κινητὸ

Ἀναπαράσταση ἀνηφορισμοῦ μηχανισμοῦ τοῦ ἀρχαίου λιμένας Ἀμαθοῦντος Κύπρου.

Ἀναπαραστάσεις ἀριστερὰ τῆς Αἰολοσφαίρας καὶ δεξιὰ τῆς Διόπτρας τοῦ Ἡρώ-
νος τοῦ Ἀλεξανδρέως.

αὐτόματόν του (ἓνας τύπος μηχανικοῦ θεάτρον). Στὴν κατηγορία αὕτῃ περιλαμβάνεται ἐπίσης καὶ ἡ συσκευή ἐλέγχου στάθμης ὑγρῶν τοῦ Φίλωνος τοῦ Βυζαντίου (250 π.Χ.).

Τεχνολογία στὴ Μουσικὴ καὶ τὸν Ἀθλητισμό. Στὴ συνάφεια αὕτῃ παρουσιάζονται ἡ γνωστὴ Ὑδραυλὶς τοῦ Δίου καὶ ἡ Ὑσπληξ, τὸ μηχανικὸ σύστημα ποὺ ἔδιδε τὴν ἐκκίνηση στὰ ἀγωνίσματα τοῦ δρόμου.

Σὲ εἰδικὸ χῶρο παρουσιάζονται ἐπίσης καὶ ἐπιγραφικὰ μνημεῖα, ποὺ δίδουν καί-
ριες πληροφορίες γιὰ τὰ τεχνολογικὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Πάντως τὸ κεφάλαιο τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Τεχνολογίας εἶναι εὐρύτατο καὶ ὁμο-
λογουμένως δὲν ἔξαντλεῖται μέσα στὰ πλαίσια τῆς συγκεκριμένης ἐκθέσεως. Τὰ ὑπάρ-
χοντα ἀξιοποιήσιμα στοιχεῖα γιὰ τὶς ἐφευρέσεις καὶ τὶς τεχνικὲς ἐπινοήσεις ἀπὸ τὴν
προϊστορικὴ ἤδη μέχρι καὶ τὴν πρώιμη βυζαντινὴ ἐποχὴ εἶναι κυριολεκτικὰ ἀμέ-
τρητα, παρὰ τὶς ἀπώλειες πολὺτιμου ἱστορικοῦ ὕλικου ποὺ ἐπῆλθαν ἀπὸ τὸν σκοτα-
δισμό τῶν χριστιανικῶν αἰώνων. Ἡ ἐλεύθερη καὶ συνετὴ ἔρευνα καλεῖται νὰ καλύψῃ
τὰ κενὰ μὲ δεδομένο, ὅτι, ἐφόσον τὰ σωζόμενα καὶ μελετώμενα στοιχεῖα ὑποδηλώνουν
τόσο ὑψηλοῦ ἐπιπέδου πολιτισμό, εὐλόγα θὰ εἶναι τουλάχιστον ἐφάμιλλα αὐτῶν ποὺ
ἀκόμη καλύπτονται ἀπὸ τὴν ἄγνοια.

Μάριος Μαρανέας

ΤΑ «ΛΙΘΑΡΙΑ» ΚΑΙ Η ΣΚΟΥΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΗΣ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗΣ

Στὸν «Δαυλὸ» ἔχουν γράψει πολλοὶ γιὰ τὴν Πυραμίδα τῆς Ἀργολίδος.

Ἐφέτος ἀποφάσισα τελικὰ νὰ πάω νὰ τὴ δῶ. Ἐφθασα λοιπὸν καὶ ρώτησα στὸ καφενεῖο τοῦ γειτονικοῦ χωριοῦ, ποῦ εἶναι ἡ πυραμίδα. Μὲ ρώτησαν, ἂν θέλω νὰ πάω νὰ ἰδῶ τὰ... Λιθάρια.

Ἄλλος μοῦ εἶπε ὅτι «πρέπει νὰ μάσουν τὰ παλιολίθαρα ἀπὸ ἐκεῖ, γιὰ νὰ τοὺς ἀφήσουν ἥσυχους»!

Τελικὰ ἐπῆγα. Καὶ εἶδα τὰ χάλια τῆς Πυραμίδας, τὰ σπασμένα παγκάκια καὶ τὰ σκουριασμένα συρματοπλέγματα. **(Φωτογραφία).**

Δημήτρης Χαλέας

Σύμβουλος Ἀσφαλίσεων

Σικάγο, ΗΠΑ

ΜΕΓΑΣ ΔΑΙΜΩΝ Ο ΕΡΩΣ*

Ἡ ἐρωτική μύηση τοῦ Σωκράτη ἀπὸ τῆ Διοτίμα στὸ «Συμπόσιον»

Ἐκ Μαντινείας μάντις Διοτίμα ἐμύησε τὸν Σωκράτη στὰ μυστήρια τοῦ Ἑρωτος μὲ κάθε λεπτομέρεια, ἀποδίδουσα στὸν Ἑρωτα τὴν ιδιότητα τοῦ δαίμονος (Πλάτων, «Συμπόσιον», 202 d). Εἶναι ἀξιοσημείωτο, ὅτι μία θηλυκὴ ὄντοτης μυεῖ τὴν ἄρρενα στὰ μυστήρια τοῦ Ἑρωτος: «Δαίμων μέγας, Σωκράτη, ὁ Ἑρως. Ἄλλωστε κάθε τι δαιμονικὸ εὐρίσκεται μεταξὺ θεοῦ καὶ θνητοῦ» (202 e).

Ἡ σημασία τοῦ «μεταξὺ» εἶναι ὁ μέσος ὅρος, πὺν συνδέει τοὺς δύο ἄκρους ὅρους. Εἶναι ὁ Ἑρως πὺν συνδέει τὸ θνητὸν μὲ τὸ ἀθάνατον· ἡ βαθυτάτα ἐρωτικὴ φύσις, πὺν κατεχόμενη ἀπὸ θεία μανία ἀναζητεῖ τὸν «δαίμονα» θεῖον Ἑρωτα, πὺν θὰ τὴν φέρῃ σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸ θεῖον. Ὁ Ἑρως δὲν ὁμοιάζει οὔτε μὲ τὸ θνητὸ ἀλλὰ οὔτε καὶ τὸ θεῖο, διότι ὁ Ἑρως εἶναι «μεταξὺ» τῆς σοφίας τοῦ θεοῦ καὶ τῆς μωρίας τῶν θνητῶν. Ἄρα κατ' ἀνάγκην ὁ Ἑρως εἶναι φίλος τῆς σοφίας, φιλόσοφος. Καὶ ὁ Σωκράτης ἐρωτᾷ: «ΣΩ.: Καὶ ποιά εἶναι ἡ δρᾶσι του; ΔΙΟ.: Νὰ μεταφράζη

* Βλ. ἐπίσης: «Οἱ ἑπτὰ ἀναδαθμοὶ στὸν πλατωνικὸ ἔρωτα», «Δαυλός», τ. 241, Ἰανουάριος 2002.

ΕΠΤΑ Ἡ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΑΝΑΒΑΘΜΟΥΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ Ο ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ ΕΡΩΣ;

Μελετώντας τὸ «Συμπόσιον» τοῦ Πλάτωνος («Δ», τ. 217) διεπίστωσα κι ἐγὼ γιὰ τὰ στάδια ὁλοκλήρωσης τοῦ ἀνθρώπου μέσῳ τοῦ Ἑρωτα. Αὐτὰ τὰ εἶχε προτείνει ἡ Διοτίμα στὸν νεαρὸ Σωκράτη, σὰν δασκάλα του στὰ ἐρωτικὰ θέματα: «ἐμὲ τὰ ἐρωτικὰ ἐδίδαξεν» («Συμπ.» 201d). Στὴν ἐξαιρετὸν ἐνδιαφέροντος μελέτῃ τῆς Ἀλτάνη («Ἑταῖρος καὶ Παιδικά», «Δ», τ. 241) τὰ στάδια αὐτὰ ἡ ἑρευνήτρια τὰ ὀνομάζει ποιητικὰ «ἀναδαθμοὺς» στὴν κλίμακα ἀνέλιξης τοῦ ἀνθρώπου. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ συνεισφέρω στὴν ὁλοκλήρωση ἀνάλυσης τοῦ βασικοῦ αὐτοῦ θέματος, δηλαδὴ τῆς πορείας πρὸς τὸ ὄντως ὄν, τὸ ἀληθὲς ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς.

Τότε, πρὸ τριετίας, «πρωτάρης» στὴν Ἑλληνικὴ Γραμματεία δὲν εἶχα τὴ δυνατότητα ἀξιολόγησης - διερεύνησης τοῦ θέματος. Μὲ ἐργαλεῖα τὴν «Ἐπίγνωση» («Δ», τ. 228), τὴν «Τετρακτὴν» («Δ», τ. 239) καὶ τὸ «Ἡθος Ἑλλή-

καὶ νὰ μεταδιβάξῃ εἰς τοὺς θεοὺς τὰ προερχόμενα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ προερχόμενα ἀπὸ τοὺς θεοὺς» («Συμπόσιον», 204 a-c).

Ἡ λέξι ἔρως ὁμοιάζει ὥς νὰ περιγράφη διὰ τῶν ἀναγραμματισμῶν ἐπακριδῶς τὴν ιδιότητα τῆς ροῆς, τὴν «διαπορθμεύουσα» τὴν «μεταξύ», τὴν συνδέουσα τοὺς θνητοὺς μὲ τοὺς θεοὺς. Ὅμως πρώτη προϋπόθεσι τῆς ἐξωτερικῆς διασυνδέσεως τῶν θνητῶν μὲ τὰ ἀθάνατα ὄντα εἶναι ἡ χωρὶς ἐμπόδια εὐπλαστὴ κίνησι τῶν ἔσω ρευμάτων τοῦ εἶναι μὲ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτό. Εἶναι ἡ ἔσω ροή, τὸ ἔσω ἀκωλύτως ρέον.

Ἔρως = ἔσω + ρ(έω) ἢ ἡ ἔσω ροή

Λέγει ὁ Σωκράτης (Πλάτων, «Κρατύλος», 420 b): «Τὸν παλιὸ καιρὸ ὠνομαζόταν ἔσ-ρος ἀπὸ τὸ ρῆμα ἐσρέω, γιατί μεταχειριζόμασταν τὸ ο ἀντὶ τοῦ ω· τώρα ὁμως ὠνομάστηκε ἔρως μὲ τὴν μεταβολὴ τοῦ ο σὲ ω». Ἔρως τοῦ ἑαυτοῦ ἢ ἔσω ρ(ο)ῆ εἶναι τὸ θαῦμα τοῦ «γνώθι» σαυτόν», τῆς ἔσωθεν θείας κοινωνίας στοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ τοῦ θνητοῦ ὄντος. Ἡ ἐλεύθερη ἔσω ρ(ο)ῆ δημιουργεῖ τὶς προϋποθέσεις τῆς δάσεως τοῦ Ἑρωτος τῶν δύο φύλων τῆς Διοτίμας. Εἶναι «ὁ τόκος ἐν τῷ καλῷ» (206b - 207), διότι δημιουργία δὲν συντελεῖται ἄνευ τῆς ἐξισορροπήσεως τῶν ἀντιρρόπων δυνάμεων καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἰσότημο συμμετοχὴ τῶν δύο ἀρχῶν: ἄρρενος καὶ θήλειας. Ἡ πρότυπη ροή τῆς ἔσω λειτουργίας κάθε ἔλλογου ὄντος αἴτιο ἔχει τὴν ἀντίθεσι καὶ ὄχι τὴν ὁμοιότητα, γιὰ νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἁρμονίας (Ἡράκλειτος, Ἀπ. 8, 51, 54, 67 καὶ Ἑμπδοκλῆς 17, 21, 32, 36).

Ἡ ἐξωτερικὴ ροή ἐμφανίζεται μὲ τὸν δεύτερο ἀναγραμματισμό: Ἔρως = ρέω + Σ. Τὸ σύμφωνο Σ, λέγει ὁ Σωκράτης («Κρατύλος», 427a), εἶναι στοιχεῖο φυσητικὸ καὶ μιμεῖται τὸ σείσθαι καὶ γενικὰ τὸν σεισμόν. Ἡ παλινδρομικὴ κίνησις

νων» («Δ», τ. 242) τολμῶ νὰ προτείνω τὴν ὁλοκλήρωση τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου τῆς Ἀλτάνη, ὡς ἐξῆς:

Προτείνει (βάσει τοῦ κειμένου) ἑπτὰ ἀναβαθμοὺς στὴν πορεία μέσῳ τοῦ Ἑρωτος πρὸς τὴν τελείωσι. Παρατηροῦμε, ὅτι οἱ τέσσερις πρῶτοι δημιουργοῦν μία πρώτη ἐνότητα, μία τετρακτὺν ἦτοι:

1. Σωματικὸ κάλλος ἐνὸς μόνο ἐρωμένου: «ἐνὸς αὐτὸν σώματος ἐρῶν» (210a)
2. Σωματικὸ κάλλος ὅλων τῶν ἐρωμένων: «ἐπ' εἶδει... ἐπὶ πᾶσι τοῖς σώμασι κάλλος» (210b).
3. Ψυχικὸ κάλλος ὅλων τῶν ἐρωμένων: «τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς κάλλος τιμιώτερον ἡγήσασθαι» (210b).
4. Κάλλος τῶν πράξεων ὅλων τῶν ἐρωμένων: «τὰ ἐπιτηδεύματα» (= τρόπος ζωῆς) (210c).

Ἡ Τετρακτὺς σαφῶς καθορίζει τὶς σχέσεις διδασκάλου (ἐραστῆ) καὶ μαθητῆ (ἐρωμένου) στοῦ πνευματικοῦ ἐπίπεδο. Ἡ Ἀλτάνη ἐν συνεχείᾳ προτείνει

τοῦ σεισμοῦ πράγματι μιμεῖται τὴν ἀμφίδρομη κίνησι τοῦ Ἔρωτος, προκειμένου διὰ τῆς ροῆς νὰ μεταδιβάξῃ τὰ προερχόμενα ἀπὸ τοὺς θεοὺς εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ προερχόμενα ἀπὸ τοὺς θεοὺς διὰ τῆς ἀενάου παλινδρομικῆς κινήσεως (Σ) («Συμπόσιον» 202e - 203b).

Μὲ τὴν ἀλλαγὴ τονισμοῦ ἢ λέξις Ἔρωτος = (ἐρῶ + Σ) ἀναδεικνύει τὴν δεύτερη ἰδιότητα τοῦ Ἔρωτος, ἐφ' ὅσον τὸ ἐρῶ εἶναι μέλλον τοῦ ρήματος λέγω. Ὁ Ἔρωτος εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς δράσεώς του διακρίνεται διὰ τὸ λέγειν του (ἐρῶ), τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι μονόδρομος ἀλλὰ ἀμφίδρομος. Διὰ τῆς παρουσίας τοῦ Σ καθίσταται ἡ συζήτησι διαλογικὴ, φθάνουσα εἰς τὴν διαλεκτικὴν, διότι ὁ Ἔρωτος εἶναι φιλόσοφος, εἴτε ἡ Διοτίμα (204a-204d). Μὲ τὸν ἀναγραμματισμὸ περιγράφεται ἡ οὐσία τῆς λέξεως, ἡ ὁποία ἐξηγεῖ τὸν ἑαυτὸ της, εὐρισκόμενη εἰς πλήρη ἀρμονικὴ ἔσω/ἔξω ροή.

Ἔρωτος εἶναι ὁ ἱερὸς κἀνάθος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξυφαίνεται προοδευτικὰ ἡ διασύνδεσι τῆς νοήσεως τοῦ θνητοῦ μὲ τὸ ἀθάνατο διὰ τοῦ «διαπορθμεύοντος», διαμεσολαθητοῦ Ἔρωτος. Ἄνευ Ἔρωτος δὲν ὑπάρχει ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ὄντων τῶν τριῶν βασιλείων (Πλούτωνος, Ποσειδῶνος καὶ Διός· Π. Ἰλιάς Ο 187-193) καὶ συνεπῶς δὲν θὰ ὑπάρξῃ καὶ δυνατότης ἐξελίξεως τῶν ὄντων ἐντὸς τῆς ἀοράτου καὶ ὁρατῆς, νοητῆς καὶ αἰσθητῆς, αἰεὶ οὔσης καὶ αἰεὶ γενομένης δημιουργίας.

Ὁ μῦθος Πόρου/Πενίας τοῦ «Συμποσίου»

Ἡ ἀνίχνευση τῶν κληρονομικῶν ἰδιοτήτων τῶν θείων ὄντων μεταξὺ τῶν γενεῶν καὶ τῶν τριῶν βασιλείων εἶναι γενικώτερα μία ἐκ τῶν μεθόδων τοῦ ἀποσυμβολισμοῦ τῶν μύθων. Ἐπὶ τῆς οὐσίας συνεπῶς ἡ κάτωθι ἐρώτησι τοῦ Σωκράτους πρὸς τὴν ὁποία ἀπαντᾷ ἡ Διοτίμα: «ΣΩ: Πατέρα καὶ

ἄλλους τρεῖς ἀναβαθμοὺς, σύνολον **ἐπτὰ**. Οἱ Ἕλληνες ἀπέφευγαν τοὺς μονοὺς ἀριθμοὺς (π.χ. 7, 9, 11...), ἐνῶ ἀπὸ τοὺς ζυγούς χρησιμοποιοῦσαν συνήθως τὸ τέσσερα (= τετρακτὺς = δύο δυνάδεις). Τὸ ἐπτὰ χρησιμοποιήθηκε μετὰ Χριστὸν σὲ λέξεις ὅπως «ἐπταήμερον» («Γένεσις») «ἐπτάφωτος» («Π. Διαθήκη»), «ἐπτασφράγιστον» («Ἀποκάλυψις»).

Ἀντὶ τῶν τριῶν ἀναβαθμῶν προτείνω τὴν δεύτερη τετρακτύν:

1. Τὸ κάλλος τοῦ Ἥθους: «τὰ καλὰ μαθήματα (= ἥθη) καὶ τοῖς νόμοις καλόν».
2. Τὸ κάλλος τῆς Τέχνης: «τὸ πολὺν πέλαγος (!) τοῦ κάλλους».
3. Τὸ κάλλος τῆς Ἐπιστήμης: «τὸ τῶν ἐπιστημῶν κάλλος».
4. Τὸ κάλλος τῆς Φιλοσοφίας: «...τίκτε διανοήματα ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφθόνῳ» (!) («Συμπόσιον» 210a-d)

Ἡ ὅλη πορεία ὁλοκληρώνεται μὲ τὴν ἐπίγνωση, τὴν ἄμεση γνῶση πὺν ἔρχεται ξαφνικὰ σὰν ἔκλαμψη, γνῶση πέρα ἀπὸ τίς λέξεις: «οὐδὲ τίς λόγος» (211

μητέρα εἶπα τότε ἐγώ, ποίους ἔχει ὁ Ἔρως; ΔΙΟ.: Αὐτό, εἶπε, εἶναι μία ἱστορία κάπως μεγάλη, ἀλλὰ θὰ σοῦ τὴν διηγηθῶ. Τὸν καιρὸ λοιπὸν ποὺ ἦλθε εἰς τὸν κόσμον ἡ Ἀφροδίτη, οἱ θεοὶ εἶχαν τραπέζι μαζί μὲ τοὺς ἄλλους καὶ μὲ τῆς Μήτιδος τὸν νιό, τὸν Πόρο. Ὅταν ἀπέφαγαν, ἦλθε ἡ Πενία νὰ ἐπαιτήσῃ, ὅπως ἦταν φυσικὸ εἰς μία τόσο μεγάλη διασκέδασιν· ἐστέκετο λοιπὸν ἐκεῖ πρὸς τὴν εἵσοδον. Ὁ Πόρος τότε, μεθυσμένος ἀπὸ τὸ νέκταρ (κρασί δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη), ἐξῆλθε εἰς τοῦ Διὸς τὸν κῆπο καὶ μὲ τὸ κεφάλι βαρὺ ὅπως ἦταν ἔπεσε καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἡ Πενία τότε μέσα εἰς τὴν ἀπορία τῆς συνέλαβε τὸ σχέδιον ν' ἀποκτήσῃ παιδί ἀπὸ τὸν Πόρο. Πηγαίνει λοιπὸν καὶ πλαγιάζει κοντά του· ἔτσι ἀπέκτησε τὸν Ἔρωτα. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔγινε ὁ Ἔρως συνοδὸς καὶ ὑπηρέτης τῆς Ἀφροδίτης, ἐπειδὴ ἐγεννήθη εἰς τὰ γενέθλιά της καὶ συγχρόνως ἐπειδὴ ἐμφύτως εἶν' ἐρωτευμένος μὲ τὸ ὥραϊον, γιατί ἡ Ἀφροδίτη εἶναι ὥραία» (Συμπ. 203 b).

Στὰ σχόλια τοῦ Ἰ. Συκουτρῆ (σ. 140, 203 β) ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς: «ἡ περικοπὴ αὐτῇ, περιφῆμος εἰς τὴν ἀρχαιότητα, ἀνεφέρετο ὑπὸ τῶν ρητοροδιδασκάλων ὡς παρὰδειγμα ὥραίας καὶ ἀφελοῦς διηγήσεως (Θέων 2, σ. 66 καὶ Ἐρμογένης, Περὶ ἰδεῶν II 4, σ. 330 Rabe)». Μία προσεκτικὴ μελέτη τῶν ὀνομάτων τῶν θεῶν καὶ τῶν συμβολισμῶν τῆς μυθοπλασίας, οἱ ὅποιοι καλύπτονται ἀπὸ τὴν «ὥραϊαν καὶ ἀφελῇ διήγησιν» τοῦ Πλάτωνος, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναδείξῃ στοιχεῖα, τὰ ὅποια νὰ μὲν «ὥραϊα», ἀλλὰ κάθε ἄλλο παρὰ «ἀφελῇ διήγησιν» προτίθενται νὰ παρουσιάσουν. Ἡ λεπτομερὴς ἀνάλυσι τοῦ χώρου / χρόνου, ἰδιότητων τῶν θεῶν καὶ τῆς θνητῆς (Πενίας), ὁ «μεταξὺ» τῶν δύο Ἔρως, οἱ ἐνέργειες καὶ τὰ πάθη, καθὼς καὶ μὴ κατονομαζόμενα ἀφανῆ στοιχεῖα θὰ βοηθήσουν στὴν ἀνίχνευσι τῆς σκέψεως τοῦ Πλάτωνος, γιὰ νὰ γίνῃ κατανοητὸ τὸ «ἐξαίφνης» στὸν «μεταξὺ» ἔκτου καὶ ἐβδόμου ἀναβαθμὸν τῆς Διοτίμας: ►

c). Ὁ Σωκράτης συγκινητικὰ ἀλλὰ ξεκάθαρα τὴν καθορίζει: «πρὸς τὸ τέλος ἤδη ἰὼν (μόλις φθάσῃ) τῶν ἐρωτικῶν, ἐξαίφνης τι θαυμαστόν, τὴν φύσιν καλόν». Τί θὰ ἰδῇ; «τὸ αἰεὶ ὄν (καλόν)... καὶ ὄντως ὄν (ἀληθές)» («Φαῖδρος» 249 c). Καὶ ξεπερνιέται καὶ ἡ φιλοσοφία. «Θεῶν οὐδεὶς φιλοσοφεῖ, οὐδ' ἐπιθυμεῖ σοφὸς γενέσθαι· (ἔστι γὰρ)· οὐδ' εἴ τις ἄλλος σοφὸς οὐ φιλοσοφεῖ (ὅταν γίνῃ σοφός). Οὐδ' αὖ (= ἐξάλλον) οἱ ἀμαθεῖς φιλοσοφοῦσιν... τοῦτο γὰρ ἐστὶ χαλεπὸν ἀμαθία, τὸ μὴ ὄντα καλὸν κἀγαθὸν δοκεῖν αὐτῷ εἶναι ἰκανόν (= νὰ νομίζει ὅτι εἶναι ἰκανός)» («Συμπόσιον» 204 d).

Ἐνῷ λοιπὸν ἡ πρώτη τετρακτὺς ἀφορᾷ στὶς διαπροσωπικὰς σχέσεις, ξεπερασμένες πλέον, ἡ δευτέρη ἀναφέρεται στὴν ἀναζήτησιν «τρόπου» ζωῆς/σκέψης (Ἡθος, Τέχνη, Ἐπιστήμη, Φιλοσοφία) ἀντίστοιχης τῆς πρώτης (Σῶμα, Ψυχὴ, Πνεῦμα, Ἐπίγνωσις).

Ὁ καθεὶς ὅς ξεκινήσῃ ἀπὸ ὅποια «βαθμίδα» ἐπιθυμεῖ, ἀρκεῖ νὰ ἐπιθυμῇ σφόδρα.

Κων. Καρμιράντζος

Ἀρχιτέκτων ΕΜΠ

«Ἡ Ἀφροδίτη ἐπιδένει τὸν τραυματισμένο Ἔρωτα»: Ὁ περίφημος πίνακας τοῦ Τιτσιάνο. (Πανακοθήκη τῆς Βίλλας Μποργκέζε, Ρώμη.)

- α. Χῶρος: ἀνάκτορα Διὸς (μὴ κατονομαζόμενα) καὶ κῆπος ἀνακτόρων με ἄνθη (μὴ κατονομαζόμενα).
- β. Χρόνος: γένεσις Ἀφροδίτης καὶ ταυτόχρονη σύλληψι τοῦ Ἑρωτος.
- γ. Ὄνόματα θεῶν: Μῆτις, Ζεύς, Ἀφροδίτη καὶ Πόρος.
- δ. Ὄνομα θνητῆς. Πενία.
- ε. Ὁ «μεταξύ» θνητῶν καὶ ἀθανάτων Ἑρως.
- ς. Ἐνέργειες καὶ πάθη: Συμπόσιο θεῶν (μὴ κατονομαζόμενο), ἐπαιτεία, μέθη ἐκ νέκταρος (ὄχι οἶνου), ὕπνος, ἐπιβουλή, σύλληψι Ἑρωτος.

Τὰ ἀνωτέρω εἶναι τὰ πρὸς ἀνάπτυξι θέματα, τὰ ὁποῖα θὰ ὀδηγήσουν στὴν ἀποκάλυψι τῆς ψυχικῆς Δια - χωρο - χρονικῆς μετουσιώσεως, ποῦ ὡς κεραυνὸς (τοῦ Διὸς) ἐνσκήπτει διὰ τοῦ «ἐξαίφνης». Τὸ «ἐξαίφνης» «ἐκτὸς φαίνει». Εἶναι ἡ κεντρομόλος, ἡ ἐκ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω κίνησι τῆς ψυχῆς. Εἶναι οἱ ἐκτὸς τοῦ πυρῆνος τῆς ψυχῆς πράξεις, οἱ ὁποῖες κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ δίου φέρουν στὰ ἔσω τὴν συνειδητοποίησι τοῦ «ἐξαίφνης». Εἶναι τὸ φαινόμενο τῆς «βιαίας ἐξαγωγῆς ἐκ τοῦ Σπηλαίου» τῆς «Πολιτείας». Δὲν εἶναι ὁμως δυνατόν τὰ ἐπὶ μέρους νὰ διαχωρισθοῦν ὡς πρὸς τὴν ἀνωτέρω σειρά, διότι ἀλληλοεμπλέκονται μεταξύ τους. Ἡ ἐπαγωγή καὶ ἐν συνεχείᾳ συναγωγή τῶν στοιχείων τῆς μυθοπλασίας τοῦ Πλάτωνος (μεθοδολογία στὸν «Φαῖδρο» 265 D, 266 B καὶ 270 D) θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν προσέγγισι τοῦ ἐδδόμου ἀναβαθμοῦ τοῦ «ἐξαίφνης».

Χῶρος, Ἀνάκτορα καὶ Κῆπος Διὸς

Ποιά ἡ συμβολικὴ σημασία τῶν ἀρρήτων ἀνακτόρων καὶ ποιά τοῦ Κήπου τοῦ Διός; α. Τὰ ἀρρητα ἀνάκτορα τοῦ Διὸς εἶναι ὁ ἀόρατος, θεῖος διάκοσμος. Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διός, ὁ κατ' ἐξοχὴν μέγας ἐρωτικὸς χῶρος, εἶναι ὁ μὴ κατανομαζόμενος μέγιστος νοητικὸς ὁρίζων, ὡς πρὸς τὴν περιγραφὴ τοῦ θεοῦ κόσμου τοῦ «Φαίδωνος» (111c): «...καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα (αἰσθήσεις καὶ ψυχικὲς δυνάμεις τῶν θεῶν) ἀπέχουν ἀπὸ ἐμᾶς κατὰ τὴν αὐτὴν ἀπόστασι, κατὰ τὴν ὁποία ὁ αἶθρ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ὁ αἰθήρ ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἐν σχέσει πρὸς τὴν καθαρότητα. Καὶ βεβαίως ἔχουν καὶ ἐκεῖ (εἰς τὸν αἰθέρα) δάση ἱερὰ τῶν θεῶν καὶ ναοὺς, στοὺς ὁποίους πράγματι κατοικοῦν οἱ θεοί...».

Ἄρα φυσικὸ εἶναι στὸν αἰθέρα, τὸν αἶθοντα ἐξ ἔρωτος (αἰθήρ, γεν. αἶθ + ἔρος· αἶθω = λάμπω), ἂν καὶ δὲν κατονομάζωνται, νὰ εὐρίσκωνται τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διός. Ἐξυπακούεται, ὅτι, ἐφ' ὅσον ἔχουν ἔξοδο, περιφρουροῦνται διὰ τῶν τοίχων. Δὲν γίνεται λόγος περὶ εἰσόδου, ὥστε εἶναι ἄγνωστο ἐὰν εἰσόδος καὶ ἔξοδος γίνωνται ἀπὸ τὴν ἴδια θύρα ἢ ὑπάρχῃ ἄλλῃ γιὰ τὴν εἰσοδο.

Στὰ ἀνάκτορα οἱ θεοὶ εὐνοχοῦνται τὴν ἡμέρα τῆς γεννήσεως τῆς Ἀφροδίτης, κόρης τοῦ μεγίστου τῶν θεῶν, τοῦ Διός. Ἀπρόσιτο τὸ θεῖο γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ, ἡ ὁποία διὰ τῆς ἀλληγορίας προσπαθεῖ νὰ κατανοήσῃ καὶ διὰ τῆς ὑπερβάσεως νὰ ἀνέλθῃ στὸν αἰθέρα διὰ τοῦ ἔρωτος. Τὴν ἴδια στιγμὴ τῆς γεννήσεως τῆς Ἀφροδίτης ἐντὸς τοῦ θεοῦ διακόσμου, ἐκτὸς εἰς τὸν κῆπον συλλαμβάνεται ὁ Ἑρως... Ὁ αἰθεροβάμων (ἐπίθετο τοῦ Διός), ὁ «ὄνειροπαρμένος» αἶθει, λά-

«Έρως ιπτάμενος». Έρυθρόμορφη αττική κύλιξ.
(Μουσείο Σίβικο, Φλωρεντία.)

μπει έξ έρωτος είς τó αΐθερικόν διάστημα, όταν μετά από επίπονες προσπάθειες καταφέρει νά ανέλθη και νά φθάση στη θύρα τών άνακτόρων.

Ή συμβολική σημασία του «Κήπου»

Οί «Κήποι του Διός» αναφέρονται και από τον Σοφοκλή (Fr. 297). Πρόκειται όμως περί ποιητικής έκφρασεως και όχι περί θρησκευτικής δοξασίας. Στόν Πλάτωνα όμως ó Κήπος σημειοδοτεί την ούσία του μύθου· διότι ή επίλογή του χώρου της συλλήψεως του Έρωτος έντοπίζεται όχι στά Άνάκτορα (θεϊκός κόσμος) ούτε στόν Κήπο (αΐσθητός κόσμος), αλλά συγκερασμένος στόν χώρο τόν «μεταξύ», δηλαδή στην περιοχή εισόδου όπου στέκεται ή Πενία. Άπό τó σημείο αυτό γίνεται ή έξοδος του Πόρου εκ τών άνακτόρων. Συνεπώς και ή πράξι της συλλήψεως, πού θά επιτελεσθί στόν «μεταξύ» χώρο, θά είναι δημιουργία όντος πού εύρίσκεται «μεταξύ». Ό αὐτοσυνείδητος θνητός τείνει «μετά μανίας» πρós τó θείο, όταν συλλάβη την ούσία του θείου Έρωτος. Στό «μεταξύ» συναντώνται οί θνητοί με τούς άθανάτους. Ό συμβολισμός του Κήπου έχει και δεύτερη έρμηνεία, όταν λάβουμε ύπ' όψιν ότι σέ κάθε κήπο (πόσο μάλλον στόν Κήπο του Διός) καλλιεργούνται με γνώσι και επιμέλεια την κατάλληλη

ἐποχή τὰ ἐπιλεγμένα γιὰ τὴν ὠραιότητά τους ἄνθη. Ὁ φυσικός, ὁρατὸς *κόσμος* εἶναι ἓνα *κόσμημα*, ἕνας πραγματικῶς ὠραιότατος κήπος.

Μὲ πόσο θαυμασμό καὶ χάρι ἐκφράζεται ὁ Πλάτων, ὅταν περιγράφη τὸν αἰσθητὸ κόσμον τῆς ὕλης διὰ τῆς ἀλληλορίας τοῦ Κήπου τοῦ Διὸς! Ὁ αἰσθητὸς κόσμος δὲν ὑποδιβάζεται, δὲν ὑποτιμᾶται, δὲν καταστέλλεται, διότι εἶναι Κήπος Διὸς. Ὁ Ζεὺς, ὁ «*μακάρων τε θεῶν πατήρ ἡδὲ καὶ ἀνδρῶν*» (Ὀρφικὸς Ὑμνος Διὸς, στ. 12), κυβερνήτης τοῦ νοῦ καὶ τῆς νοημοσύνης, ὁμοιος μὲ τὸν μέγιστον τῶν κηπουρῶν, φυτεύει τὰ νοητικὰ ἄνθη εἰς τὸν κήπον (κόσμον) τῶν θνητῶν ὄντων, προκειμένου κατὰ τὴν ἀνθοφορία νὰ διαλάβῃ τὴν κατάλληλη ἐποχή τὸ φῶς εἰς «*τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα*». Ἡ εὐωδία τῶν ἀνθέων, διασκορπιζόμενη σ' ὅλοκληρον τὸν νοητικὸν χῶρον τοῦ θνητοῦ, προετοιμάζει ἀργὰ καὶ σταθερὰ τὴν θεία πανδαισία *τῆς δικῆς ἐπιστήμης διὰ τῆς νοημοσύνης*. Ἀπαιτεῖται πρὸ τοῦτο συνεχῆς θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ἐξάσκησις τῶν ἔξι πρώτων ἀναβαθμῶν μέχρι καὶ τὸν ἔβδομον τῆς Διοτίμας.

Ἡ ἐκκίνησις τοῦ «ἐταίρου» ἀπὸ τὸν πρῶτον ἀναβαθμὸν μὲ τὴν ἀνθοφορίαν τοῦ κήπου τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, τὸ κάλλος τοῦ ἐνὸς σώματος τοῦ πρώτου ἀναβαθμοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ τῶν πολλῶν σωμάτων τοῦ 2ου ἀναβαθμοῦ θὰ ἐνεργοποιήσῃ τὶς δυνατότητες, τὶς μέλλουσες νὰ ἐκδηλωθοῦν στοὺς ἐπόμενους (τρίτον, τέταρτον καὶ πέμπτον) ἀναβαθμοὺς διὰ τοῦ «ἐξαίφνης» τῆς ἐνοράσεως τοῦ ἔκτου πρὸς τὸν ἔβδομον ἀναβαθμὸν.

Γιατὶ ἡ λέξις *ἄνθος* ἔχει αὐτὴ τὴ δυναμική; Τὸ ἄνθος στρεφόμενο πρὸς τὰ *ἄνω θεᾶται* τὸν ἥλιον, τοῦ ὁποίου ἀπορροφᾷ τὶς φωτεινὰς ἀκτίνες καὶ τὶς μετουσιώνει σὲ πανδαισίαν χρωμάτων, γονιμοποιητικὸν τέχνασμα ἔρωτος τοῦ φυτικοῦ κόσμου γιὰ τὴν ἀναπαραγωγικὴν λειτουργίαν τοῦ φυτικοῦ βασιλείου στὸν αἰσθητὸν κόσμον. Καθ' ὁμοίωσιν θὰ πρέπει νὰ λειτουργήσῃ καὶ ὁ νοῦς τοῦ ἐλλόγου ὄντος, ἐφ' ὅσον στὸ νοητὸ πεδίον τὸ ἄνθος μετατονίζεται εἰς ναὸς θεῶν. Ἀμφότερα, ἀνάκτορα καὶ κήπος, συνεπῶς ἀνήκουν στὸν Ζῆνα / Δία. (Ὀρφικοὶ Ὑμνοι Διὸς, XV, 3-6, XIX, LXXIII καὶ Corpus Orphicorum, Ραψωδία ΚΔ, 168).

Ταυτόχρονη γέννησις Ἀφροδίτης καὶ σύλληψις Ἑρωτος

Ἡ ἐπιλογὴ τοῦ χρόνου γιὰ τὴν ἐορτὴν στὰ ἀνάκτορα εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεως τῆς θεᾶς τοῦ ἀπολύτου κάλλους, τῆς Ἀφροδίτης. Ἡ θεὰ ἔχει γονεῖς τὸν ἀπόλυτον νοῦν τοῦ Διὸς καὶ τῆς Διώνης, διότι οἱ γονεῖς τῆς Ἀφροδίτης προέρχονται ἀπὸ τὴν αὐτὴν ρίζαν, τὴν ρίζαν Δι-. «*Ἡ δὲ τρίτη Ἀφροδίτη ἦτο τοῦ Διὸς καὶ τῆς Διώνης καὶ αὐτὴν ἔλαβεν ὁ Ἑφαιστος γυναικα του*» (Ἀθ. Σταγειρίτης, τόμος Α, σ. 350). Ἡ ρίζα Δι- στὰ ὀνόματα τοῦ ζεύγους Διὸς / Διώνης δίδει σ' ἀμφότερα τὰ φύλα (ἄρρεν καὶ θῆλυ) τὴν ἰδιαίτην, ἀλλὰ ἰσότητι νοητικὴν ἱκανότητα. Ἡ ἐκδήλωσις τῆς νοήσεως τῶν γονέων (Δι-ὸς καὶ Δι-ώνης) καθίσταται ἐν ἐνεργείᾳ στὸν νοῦν τῶν ἐλλόγων ὄντων διὰ τῆς γενέσεως τῆς νέας ιδιότητος: τοῦ ἀπολύτου κάλλους, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ κοινὸν χαρακτηριστικὸν τῆς νοημοσύνης καὶ τῶν δύο γονέων.

Παρὼν στὰ ἀνάκτορα κατὰ τὴν χωροχρονικὴν στιγμήν τῆς γενέσεως τοῦ ἀπολύτου κάλλους εἶναι ὁ Πόρος, υἱὸς τῆς Μήτηρος καὶ ἴσως καὶ τοῦ Διὸς. Τοῦτο δὲν ἀνα-

φέρεται στή μυθολογία τοῦ Πλάτωνος, προκύπτει ὁμως συμπερασματικῶς, ἐφ' ὅσον ἡ Μῆτις ὑπῆρξεν ἡ πρώτη σύζυγος τοῦ Διός, καί μετὰ τὴν σύλληψιν τῆς Ἀθηνᾶς ὁ Ζεὺς κατέπειε τὴν Μῆτιν. Ἀξιοπρόσεκτο εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἐκτὸς τῶν ὀνομάτων τῆς Μῆτιος, τοῦ Πόρου, τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Διὸς ἄλλο ὄνομα θεότητος δὲν ἀναφέρεται. Δύο ζεύγη Μῆτις – Ζεὺς καὶ Πόρος – Ἀφροδίτη δημιουργοῦν τὴν τέλεια ἐξισορρόπησιν τῶν ἀντιρρόπων δυνάμεων. Ἡ οἰκονομία τῆς ἀφανοῦς τετρακτύος εἶναι ἀξιοθαύμαστη.

Τὸ κομικὸ καὶ προεξάρχον σημεῖο τοῦ μύθου εἶναι ἡ χωροχρονικὴ στιγμή τῆς ταυτόχρονης γένεσης τοῦ ἀπολύτου Κάλλους μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Ἑρῶτος. Ὁ ψυχισμὸς τοῦ ὄντος – ποὺ συλλαμβάνει τὴν ὑψιστὴν ἱερουργίαν γενέσεως καλλονῆς/σύλληψεως Ἑρῶτος στὸ Ἄδυτο τοῦ εἶναι του – μυεῖται στὸ Μέγα Ἑρωτικὸ Μυστήριον: ἀντιλαμβάνεται τὸ μυστηριακὸ «ἐξαίφνης» τοῦ Πλάτωνος: «Μοῖρα οὖν καὶ Εἰλείθυια ἡ Καλλονὴ ἐστὶ τῇ γενέσει» (210e) [Ὡς Μοῖρα λοιπὸν καὶ Εἰλείθυια ἐπιστατεῖ τὴν γένεσιν τοῦ Ἑρῶτος ἡ Καλλονή· «Συμπόσιον» 206d].

Ἀργότερα, ὅταν γεννηθῇ ὁ Ἑρῶς θὰ παρίσταται ἡ Ἀφροδίτη, διότι προηγεῖται ἡ θέα/θεὰ τοῦ Κάλλους καὶ ἔπεται ὁ Ἑρῶς. Ὁ πρῶτος ἀναβαθμὸς θέτει ὡς προϋπόθεσιν τὸ ὄρατό, φυσικὸ κάλλος μόνο γιὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξελικτικῆς διαδικασίας καὶ αὐτὴ ὑπὸ αὐστηρὲς προϋποθέσεις («Φαῖδρος» 250 D - 252 C).

Ἀδύνατη ἡ κατανόησις τῶν ἑπτὰ ἀναβαθμῶν τῆς Διοτίμας ἄνευ τῆς ἀνωτέρω συνειδητοποιήσεως, τῆς ὁποίας τὸ δάθρο ἔχει στηθῇ ἐπὶ τῆς Δικῆς προελεύσεως καὶ τῶν δύο γονέων τῆς Ἀφροδίτης, τὸ δάθρο τῆς Διπολικῆς φύσεως τῆς νοήσεως (κοινὴ ρίζα Δι- τῶν γονέων τοῦ Ἀπολύτου Κάλλους). Ἡ ρίζα «δι» ἄλλωστε ἐμφανίζεται στὴν τρίτη συλλαβὴ τοῦ ὀνόματός της: Ἀφρο-δί-τη. Ἑρῶς: ἡ σύλληψιν τοῦ τέκνου ἐκ τῶν γονέων Πενίας καὶ Πόρου εἶναι ἡ «μεταξὺ» κατάστασις τῆς θνητῆς Πενίας καὶ τοῦ ἀθανάτου Πόρου. Εἶναι ὁ συνδετικὸς λόγος μεταξὺ τῶν δύο κόσμων, θνητῶν καὶ ἀθανάτων. Εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ «δαίμονος», τοῦ «δαήμονος», τοῦ φρονίμου κατὰ τὸν Σωκράτη («Κρατύλος», 398c), στὸν χῶρον τὸν «μεταξὺ», ὅπου αὐτὸς δεσπόζει. Συνεπῶς ὁ διαμεσολαβητὴς «δαήμων» (φρόνιμος) Ἑρῶς καὶ οἱ τέσσερις ιδιότητες τοῦ Διός, ὡς ἤδη ἀνεπτύχθησαν (τῆς Μῆτιος, τοῦ Πόρου καὶ τῆς Ἀφροδίτης) καὶ ὡς ἐν συνεχείᾳ θὰ ἀναπτυχθοῦν διεξοδικῶς, εἶναι ἀναγκαῖες γιὰ τὴν βιωματικὴ καὶ νοητικὴ κατανόησιν τῆς κλίμακος μέχρι τοῦ ἐδδόμου ἀναβαθμοῦ.

Ἀλτάνη

Βιβλιογραφία

Πλάτωνος, «Συμπόσιον», μετάφρασις Ι. Συκουτρῆ, ἐκδ. Κολλάρου· 1949· τοῦ ἰδίου: «Φαῖδρος», «Κρατύλος», «Λάχης», «Μένων», «Φαίδων», «Θεαίτητος», «Φίλητος», ἐκδ. Πάπυρος.

«Μέγα Λεξικὸν Ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης», Δ. Δημητράκου.

«Ὅμηριοι Ὕμνοι», ἐκδ. Ἑστία 1997

Ἀνδρέας Λεντάκης, «Ὁ ἔρωτας στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα», ἐκδ. Καστανιώτης 2000.

Ἀλτάνη, «Ἀρχαῖοι Λόγοι, Ἐπίδαυρος, Θόλου Ἀποκάλυψις», ἐκδ. Ἰδιοθέατρον 1999.

ΟΤΑΝ ΠΕΤΑΣ ΜΟΝΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΟΣΦΑΙΡΑ (ἢ Η ΑΥΤΑΠΑΤΗ ΤΗΣ ΘΕΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ)

Τύριζα μαγεμένος στα φῶτα τῆς νύχτας, χάνοντας τὸν προσανατολισμό μου σὲ γνωστὰ μέρη καὶ ἀνανεώνοντας ἔτσι τὴν καθημερινότητα. Πιλότοι ἀεροσκαφῶν θὰ τὸ ἐτρεμαν, κι ἐγὼ τυχερὸς κολύμπαγα μέσ' στὴν ποίηση, κάτι τέτοιες ὥρες! Βλέπεις κανέναν κινητῆρα ἀεροσκάφους δὲν δούλευε τώρα γιὰ μένα, ὥστε στὸ «χάσιμο» νὰ μοῦ τριέξη τὰ δόντια· ὁ ἀτεγκτος νόμος τῆς διατήρησης τῆς ἐνέργειας, καθὼς θὰ σώνωνται τὰ καύσιμα... Ἐννοια σου, καὶ τὴν ξέρω αὐτὴ τῇ «γλύκα» γιὰ τοῦτο, ἀπελευθερωμένος ἀπὸ τὰ χάμουρα, ἐλαφροπερπατοῦσα δυὸ φορές ἐλαφρύτερα.

Ποτὲ δὲν μπορεῖς νὰ ξεφύγης ἀπόλυτα· κάπου θὰ δώσης, κάπου θὰ πάρης. Ἡ θὰ δοῖζον οἱ κινήτρες κι ἐνὶ θὰ ὑπολογίξης μετρώντας τὰ πάντα, ὥστε νὰ μαγεύης τὶς κόμπρες τῆς ἀνάγκης, καθὼς οὔτε ἡ ταχύτητα οὔτε ἡ πορεία οὔτε τὸ ὕψος θὰ σοῦ κάνουν πίστωση! Τὰ πάντα τοῖς μετρητοῖς, ἔτοιμες νὰ σὲ δαγκώσουν... Καημένη ποίηση, πόσο ἀλλοιώτικη εἶσαι μέσα στὴ νύχτα· ἀνοίγεσαι καὶ δὲν σὲ νοιάζει πὺν χύνεται ἡ ψυχὴ σου στὸ δρόμο καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη οὔτε ἀπὸ τοὺς κλέφτες οὔτε ἀπὸ τὴ σκουπιδιάρα τοῦ δήμου, καθὼς καθαρίζει τὰ κρᾶσπεδα. Κι ἂν ἀπ' τὴ συγκίνηση σοῦρῃ ὁ κόμπος ἡ κά-ποιο δάκρυ, κανέναν μηχανικὸς δὲν θὰ ἐνδιαφερθῇ γιὰ τὴ «βλάβη».

Ἐκεῖ μόνος σου μέσα στὴ νύχτα μὲ ὅλη τὴ λειτουργικότητα τοῦ βιολογικοῦ, ὅπου τὸ ἴδιο ἐπεμβαίνει στὶς ἐπισκευὲς ἀναπληρώνοντας, ἐκεῖ θὰ τὸ πληρώσης μόνος σου, ἀπὸ τὶς ἴδιες σου τὶς σάρκες. Κανέναν λογαριασμό σου γιὰ καύσιμα, ἐπισκευὲς κ.λπ. δὲν θὰ πληρωθῇ ἀπὸ καμμιὰ ἐταιρεία. Μόνος στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας, ὅπου, γιὰ νὰ τὸ βλέπης καλύτερα, τὸ παραμερίζουν λίγο τὰ φῶτα... Ὁ φθοριζὼν πίνακας τῶν ὀργάνων πτήσεως μὲ τὶς ἐνδείξεις του σοῦ δείχνει τοὺς ἀπαράδατους ὁρους τοῦ συμβολαίου, ἔτσι πὺν μὲ ὑπολογισμό εἶσαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀκολουθήσης. Ἀλήθεια, στὴν ξεχειλισμένη σου ψυχὴ μέσ' στὴ νύχτα τί ἄραγε ἔφερε στὴ συγκίνηση;

Ναί, εἶναι πιὸ σκοτεινὸ καὶ ἀόρατο ἀπ' τὸν κατάφωτο πίνακα ὀργάνων, ὁ ὁποῖος στὸ κάτω κάτω ἔχει νοῦμερα. Τίποτα τὴν συγκίνηση δὲν ἀριθμεῖται κι εἶν' ἄλλη ἡ διάσταση τοῦ κόσμου, πὺν σὲ φέρνει. Οὔτε ἐφευρέσεις οὔτε μαθηματικὰ οὔτε ἀεροδυναμικὲς σήραγγες καὶ δοκιμαστὲς πιλότοι. Ὅχι, μόνος σου, χωρὶς τίποτα στὸ χάος, θὰ βγάλῃς τὴν ἔκσταση. Θὰ τὴν ἀνασύρῃς ἀπ' τὰ κρησφύγετά της, ἔτσι πὺν θὰ σὲ δονῇ. Ὅπου ὅλα στριφογυρίζουν μισοελεγχόμενα – μισοχαμένα, ὥστε τελικὰ αὐτὸ τὸ ἀπώτερο κάτι ἀπὸ κάτω μας νὰ μᾶς τραβᾷ στὸ δρόμο του παρ' ὅλους τοὺς κομπασιμούς μας. Τίποτα δὲν εἶναι δικό μας καὶ παρὰ πᾶσα προσκόλληση ἀπὸ τὴ μήτρα, ἀκόμα κι ἀπ' τὴ μάνα, θὰ ἀποσύρῃ τὴν συμμαχία του μὲ ἐσένα, πὺν πιστεύεις, ὥστε κατὰμονος στὸ ὀρμητικὸ ποτάμι πὺν «τὰ πάντα ρεῖ», αὐτὸ τὸ ἀνέκφραστο «κάτι» τῆς μοναξιάς νὰ στήσῃ τὴν αὐθεντικότητά σου στὸ Σύμπαν.

Το Καραγκιόζηδες τῆς Θεοκρατίας, πὺν πάνω ἐδῶ ὠριοθετήσατε γιὰ λόγους προσωπικῆς σας ἀνάγκης τὸ Σύμπαν! Τυφλοί, ἐπίδοξοι διαρρηκτες, πὺν στὸ ἄνοιγμα τοῦ χρηματοκιβωτίου δὲν πήρανε τίποτα ἀπὸ ἄγνοια, διαλαλώντας ὅτι κλέψανε... Στὸ Συμπαντικὸ δικαστήριό θὰ τοὺς ἀπαλλάξουν λόγῳ βλακείας. Κι αὐτὴ τὴν ἀπαλλαγὴ τὴν ἐκλαμβάνουν σάν... θεῖο μήνυμα, ὅτι τάχατες κανέναν δὲν τοὺς πείραξε, ἔχουν τὴν εὐλογία του οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς! Ἀστεῖοι, ἀσύμβατοὶ ἄνθρωποι, ὅταν θὰ ἀνακαλύψετε ὅτι ἀνήκετε στὰ ἀπρόσωπα κι ἄχρηστα μπάζα, ὅπου πάνω στὸ δάπεδό τους ὑψώνεται ἐλάχιστο, αὐτὸ τὸ ἀκριβὸ «λίγο» τῆς ἐπίγνωσης τῶν ὀλίγων τῆς Γῆς.

Ἐσεῖς ἐκεῖ, φανατισμὸ καὶ μισαλλοδοξία, κολλημένοι. Ὅταν ἡ ἐπίγνωση σᾶς κρεμάσῃ... κονδούνια, νὰ ξέρετε ὅτι αὐτὰ θὰ χτυποῦν μὲ τὸ γλωσσίδι τῆς «πίστης». Ἀκούε πίστη!... Μιά ἀπὸ τὶς πιὸ γελοῖες λέξεις, πὺν θὰ μπορούσε νὰ σχηματίσῃ ἡ γλώσσα. Πίστευε καὶ μὴ ξερεύνα: ἡ θανατικὴ καταδίκη τῆς ὑπόστασης αὐτῆς τῆς λέξης.

Ἦταν ἀποικιοκράτης στὶς φυτεῖς καὶ μονόφθαλμος· ὅταν ἔβγαξε τὸ τεχνητὸ γυάλινο μάτι του ἐμπρὸς στοὺς ἀθώους μαύρους καὶ φεύγοντας τοὺς ἀπειλοῦσε, ὅτι, ἂν δὲν δουλεύουν τὴν ὥρα πὺν θὰ λείπῃ, θὰ τοὺς βλέπῃ... τὸ μάτι. Πιστεύετε! γιὰτὶ ὁ γυάλινος παγωμένος κόσμος τῆς Θεοκρατίας ὅλο κάτι τέτοιες κομπίνες σᾶς στήνει!

Παντελῆς Γλᾶρος

Ταξίαρχος (ἱπτάμενος) Πολεμικῆς Ἀεροπορίας.

ΟΙ ΓΕΝΝΗΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ξά'. Μίμνερμος

Ὁ Μίμνερμος ὁ Σμυρναῖος –κατά τινες Κολοφώνιος– θεωρεῖται ὡς δημιουργὸς τῆς αἰσθηματικῆς ἐλεγειακῆς ποιήσης· ὑπῆρξε δὲ σύγχρονος μὲ τοὺς Ἑπτὰ Σοφούς. Σύμφωνα μὲ τὸν σατυρικό ποιητὴ Ἰππώνακτα, ὑπῆρξε ποιητὴς καὶ μουσικός (αὐλητῆς) συγχρόνως· εἶχε γράψει δέ, μελοποιήσει καὶ τραγουδήσει τὸ ᾄσμα-ξόρκι «Κραδίης Νόμος». Ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ὁ Σόλων διάβασε κάποιους στίχους τοῦ Σμυρναίου ποιητοῦ, πὺν ἔλεγαν: «Μακάρι, χωρὶς ἀρρώστιες καὶ ἔγνοιες σκληρές, | νὰ μ' εὕρισκε ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου ἐξηντάρη» (ἀπ. 6) καὶ τοῦ ἀπάντησε ὡς ἐξῆς: «Ἄν θές, Λιγυστάδη, νὰ μ' ἀκούσης | τὸν στίχο τοῦτον ἀλλάξε καὶ ἔτσι τραγουδήσέ τον: | στὰ ὀγδόνα μου ἄς μ' ἔφθανε ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου» (Α', ΙΙ, 61).

Ὁ Μίμνερμος ἦταν βαθυστομάσματος καὶ προβληματισμένος ἄνθρωπος, γι' αὐτὸ καὶ πολλοὶ τὸν συμπεριλαμβάνουν μεταξὺ τῶν ἀπαισιόδοξων καὶ μελαγχολικῶν ποιητῶν. Ἐνῶσε καὶ ἐξέφρασε πολὺ καλύτερα τὸν πόνο τῆς ἐφημερότητας ἀπ' ὅτι τὶς χαρὲς τοῦ παρόντος· γι' αὐτὸ καὶ ἐπέλεξε τὴν ἐλεγεία, πὺν εἶναι λυπητερὴ - θρηνητικὴ ποίηση (ἐλεγχος = θρήνος), προκειμένου νὰ ἐκφράσῃ τὶς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματά του καὶ νὰ τραγουδήσῃ τοὺς πόνους καὶ τὰ βάσανα τῆς ζωῆς. Μέχρι τότε ἡ ἐλεγεία ὑπηρετοῦσε θρησκευτικούς καὶ πατριωτικούς σκοποὺς (Καλλίνος-Ἀρχίλοχος) ἢ πολιτικούς καὶ κοινωνικούς τοιοῦτους (Σόλων)· ὁ Σμυρναῖος, ἂν καὶ ἔγραφε καὶ αὐτὸς κάποιους πολεμικούς στίχους, χρησιμοποίησε τὴν ἐλεγεία γιὰ νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὰ αἰσθήματα τῶν ἐφήμερων ἀνθρώπων, πὺν ἔρχονται καὶ φεύγουν σὰν τὰ φύλλα τῶν δένδρων (Ὁμηρος). Ὁ ποιητὴς, πὺν, καθὼς εἶδαμε, δὲν ἄντεχε τοὺς πόνους καὶ τὶς λύπες, ἀντικρῦζει τὴν ζωὴ μὲ πολὺ σκεπτικισμό καὶ θρηνεῖ γιὰ τὴν νιότη πὺν χάνεται καὶ τὰ γηρατεῖα πὺν μᾶς βασανίζουν: «Γιὰ συμφορὰ παντοτεινὴ στὸν Τιθωνὸ ὁ Δίας ἔδωσε τὰ γεράματα, πὺν τρομερώτερα ναι καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν θάνατο» (ἀπ. 4).

Ἡ μελαγχολία, ἡ βαρυνυμία καὶ ἡ ἀπαισιοδοξία τοῦ ποιητοῦ ἐξαιτίας τῶν γηρατειῶν καὶ τῶν παρεπόμενων τους εἶναι διάχυτες σ' ὅλους γενικά τοὺς στίχους του, πρᾶγμα πὺν ἀπασχόλησε πολλοὺς φιλόλογους καὶ κριτικούς του. Ὁ Ἑρμεισιάνης, ἕνας συμπατριώτης του ποιητῆς τῆς ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς, λέγει, ὅτι ὁ Μίμνερμος στὰ γεράματά του ἐρωτεύθηκε μιὰ πολλὴ ὁμορφὴ καὶ νεώτατη αὐλητρίδα, τὴν Ναννώ, ἡ ὁποία, καθὼς ἦταν φυσικό, ἀπέπεμψε τὸν γέροντα μὲ εἰρωνεία καὶ χλευασμό, κάτι πὺν δὲν τὸ λησμόνησε ποτὲ ὁ ποιητὴς... Ὁ Ἑρμεισιάνης ὡστόσο δὲν εἶναι ἀξιόπιστη πηγὴ· φημίζεται ὡς παραμυθᾶς καὶ τερατολόγος. Παρόμοιες ἱστορίες σκαρφίσθηκε καὶ γιὰ τὸν Ὁμηρο, καὶ γιὰ τὸν Ἡσίοδο καὶ γιὰ πολλοὺς ἄλλους. Ὁ Μίμνερμος ὅμως δὲν ἐκφράζει τὰ δικά του αἰσθήματα· δὲν εἶναι ὑποκειμενικός ποιητὴς. Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ὑπῆρξε ἔως μὲ κάποια Ναννώ ἢ ὄχι, ὁ ποιητὴς –ὅπως καὶ ὁ Ὁμηρος, καὶ ὁ Ἡσίοδος καὶ ὁ Σοφοκλῆς– ἐκφράζουν τὸ αἰώνιο παράπονο τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν ἀπώλεια τῆς νιότης, κάτι πὺν βρῆκε τὴν ἀπλούστερη καὶ θλιβερότερη διατύπωσή του στὸ δημοτικὸ δίστιχο: «Θεέ μου μεγαλodyναμε, θέλω νὰ σὲ ρωτήσω: Τὰ νιάτα ἀφοῦ μᾶς τὰ ἔδωσες, γιατί τὰ παίρνεις πίσω;»!

Ὁ Γερμανὸς Μύλλερ, ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας, θεωρεῖ τὸν Μίμνερμο ὡς ὑπόδειγμα τρυφερότητος, ἐξαιτίας κάποιων στίχων του σχετικῶν μὲ τὴν πορεία τοῦ Ἥλιου: «Ὁ τρυφερός ποιητὴς τῆς Ἰονίας συμπονάει καὶ τὸν Ἥλιο, γιὰ τὴ μοῖρα πὺν τοῦλαχε νὰ φωτίζει κάθε μέρα τὴ γῆ». Ὁ ποι-

ητῆς ὥστος οὔτε χαίρεται οὔτε λυπᾶται, ἀλλὰ περιγράφει ἀπλῶς ἓνα φυσικὸ φαινόμενο, σύμφωνα μὲ τὴν ἰσχύουσα τότε Κοσμολογία, πὺν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀμφισβητεῖτο ἀπὸ τὸν Θαλῆ, τὸν Ἀναξιμένη κ.ἄ. Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὸν μῦθο, τὸν ὁποῖο διασώζει ὁ Ἀθήναιος, «ἐν εὐνῇ φησί, κατεσκευασμένη πρὸς τὴν χρεῖαν ταύτην ὑπὸ Ἑφαιστόν, τὸν Ἥλιον καθεύδοντα περατοῦσθαι πρὸς τὰς ἀνατολάς, αἰνισσόμενος τὸ κοῖλον τοῦ ποτηρίου» (ΙΑ', 470). Ὁ ποιητὴς μᾶς μεταφέρει ἀτόφιο τὸν μῦθο, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Ἥλιος, ξεκινώντας ἀπὸ τὴν χώρα τῶν Αἰθιοπῶν (ἀνατολή), κάνει τὸ κανονικὸ δρομολόγιό του στὸν Οὐρανὸ καὶ ἀφοῦ φθάσῃ στὴν χώρα τῶν Ἑσπερίδων (δύση), μπαίνει στὴν χρυσή κούπα του καὶ διασχίζοντας «ἀδρόχοις ποσὶ» τὸν Ὠκεανὸ πηγαίνει στὴν χώρα τῶν Αἰθιοπῶν, προκειμένου νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ δρομολόγιό τῆς ἡμέρας...

«καὶ τοῦ ἥλιου ἀκόμη τοῦ ἴλαχε κούραση κάθε μέρα,
οὔτ' ἀναπαύονται ποτὲ αὐτοὶ καὶ τ' ἄλογά του
ἀπ' τὴν στιγμή, πὺν ἀφήνοντας τὸν Ὠκεανὸ ἢ Αὐγούλα
ἢ ροδοδάκτυλῃ ψηλά στὸν Οὐρανὸ θ' ἀνέβῃ·
Αὐτὸν πάνω στὰ κύματα θαυουλωτὸ κι ὠραῖο
κρεβδάτι καὶ μὲ τοῦ Ἑφαιστοῦ τὰ χέρια δουλεμένο
ἀπὸ χρυσάφι ἀμάλαγο, γοργόδρομο τὸν φέρνει,
ἐνῶ ἀρπαχτὰ πὰς στὸ νερὸ κοιμᾶται, ἀπὸ τὴ χώρα
τῶν Ἑσπερίδων ὡς τὴ γῆ τῶν Αἰθιοπῶν, ὅπου
γλήγορο ἀμάξι κι ἄλογα στέκονται, ὅσο νᾶρθῃ
Ἡ γέννα τοῦ Ὁρθρου, ἢ Χαρανγῆ...» (ἀπ. 10).

Ὁ Πλούταρχος στὸ «περὶ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς» ἔργο του, παίρνοντας ἐρεῖσματα ἀπὸ τοὺς δνὸ πρῶτους στίχους τοῦ ποιήματος «Ναννώ»: «Τί εἶν' ἡ ζωὴ καὶ ποιά ἡ χαρὰ χωρὶς τὴν Ἀφροδίτη; Κάλιο ἂς πεθάνω τῇ στιγμή, πὺν πιά δὲν θὰ μὲ νοιάξῃ γι' ἀγάπης κρυφοσμίξιμο...», χαρακτηρίζει τὸν ποιητὴ παραλυμένο: «ἀκολάστων μὲν γὰρ αἶδε φωναί!» Ὁ Μίμνερος ὅμως δὲν ἦταν ἱερεὺς ἢ ἠθικολόγος φιλόσοφος ἀλλὰ ποιητὴς, πὺν γνώριζε νὰ δίδῃ πιστὲς τίς εἰκόνες τῶν πραγμάτων, χωρὶς νὰ ξεπερνᾷ τὰ ὅρια τῆς Τέχνης...

Ἡ Σμύρνη, πὺν εἶχε ἀποκρούσει ἐπιτυχῶς τίς ἐπιδρομὲς τοῦ Αὐδοῦ Γύγῃ, στὰ χρόνια τοῦ Μίμνερον εἶχε χάσει πιά τὴν ἀνεξαρτησία της, ἀφοῦ εἶχε ὑποταγῇ στὸν βασιλιᾷ τῆς Λυδίας Ἀλνᾶτῃ. Ὁ Μίμνερος, πὺν κάθε ἄλλο παρὰ «ἀκολάστος» φαίνεται νὰ ἦταν, πλέκει τὸ ἐγκώμιο τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς τῶν παλαιότερων Σμυρνιῶν καὶ Κολοφωνίων καὶ παροτρύνει τοὺς συγχρόνους του νὰ τοὺς μιμηθοῦν καὶ νὰ τοὺς ξεπεράσουν:

«Κανεῖς δὲν εἶχε τὴν ψυχὴ καὶ τὴν ἀνδρειοσύνη
ἐκείνου, καθὼς ἔμαθα ἀπ' τοὺς παλιότερούς μου,
ὅσοι τὸν εἶδαν τὰ πνκνὰ νὰ συνταράξῃ πλήθῃ
τῶν καθαλλάρηδων Λυδῶν μέσα στὸν Κάμπο τοῦ Ἑρμου...
Ἀνδρας κανεῖς καλύτερος δὲν ἦταν ἀπὸ κεῖνον...
Μηδ' ἢ Παλλάδα ἢ Ἀθηνᾶ δὲν ἔψεξε ποτέ της
τὴν ἀνεκράτητῃ ἀφοβία, ὅταν γοργοκινιόταν...» (ἀπ. 13).

Οἱ ἀρχαῖοι κριτικοὶ καὶ φιλόλογοι εἶχαν τὸν ποιητὴ σὲ βαθειὰ ὑπόληψη. Ὁ Σόλων τὸν ἀπεκάλεσε «Λιγυστάδῃ», ἐνῶ οἱ Ἀλεξανδρινοὶ κι οἱ Λατίνοι τὸν θαύμαζαν, διότι ἔδωσε νέους τόνους στὴν ἐλεγεία, πὺν τὴν ἔκανε ἀνθρωπινώτερη, μὲ πάθος καὶ αἰσθηματισμό. Εἶναι ὁ πρῶτος μελαγχολικὸς ποιητὴς, ὁ πατέρας τῆς αἰσθηματικῆς, ρομαντικῆς ποίησης.

Σαράντος Πὰν

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΕΡΙΔΕΣ ΡΑΒΒΙΝΩΝ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ «ΤΟΡΑ» (ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ)

Ἀποκαλυπτικὸ ἄρθρο τῶν «Ν.Υ. Τάιμς»

Ἐνα ἐνδιαφέρον πρόσφατο ἄρθρο τῆς ἐφημερίδας «N. Y. Times» (9.4.02), πὺν φέρει τὴν ὑπογραφὴ τοῦ Michael Massing, ἀναφέρεται στὸ θέμα τῶν ἐρίδων μεταξὺ τῶν «Συντηρητικῶν» καὶ «Σύγχρονων» Ἑβραίων ραββίνων, γιὰ τὴν ἀλήθεια ἢ μὴ τῶν γεγονότων πὺν ἐξιστοροῦνται στὴν «Παλαιὰ Διαθήκη».

Ὁ «Δ», ὁ ὁποῖος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἀσχολεῖται μὲ τὸ θέμα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, θεωρεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἐνημερωθοῦν οἱ ἀναγνώστες του καὶ γιὰ τὶς τάσεις πὺν ἀναπτύσσονται, ὅσον ἀφορᾷ στὸ θέμα αὐτό, στοὺς κόλπους τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τάσεις πὺν προφανῶς προέρχονται ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο πὺν ὠδήγησε τὸν Δεθνὴ Σιωνισμό ἢ τυφλὴ ἐπὶ αἰῶνες ἐμμονὴ του σὲ ἀναχρονιστικὲς δοξασίες καὶ μυστικιστικὲς φαντασιώσεις καὶ στὴν προσπάθειά του νὰ μὴ βρεθῇ ἐκτὸς τοῦ ἐπιταχυνόμενου ἱστορικοῦ γίγνεσθαι τῆς ἐποχῆς πὺν διανύουμε. Ὑπάρχουν βέβαια καὶ ἄλλες σκοπιμότητες πίσω ἀπὸ τὰ ἀναφερόμενα στὸ ἄρθρο αὐτό – καὶ συνιστοῦμε στοὺς ἀναγνώστες μας νὰ τὸ διαβάσουν μὲ ἄκραν ἐπιφυλακτικότητα.

Ἀκολουθεῖ ἡ ἀπόδοση στὰ Ἑλληνικὰ ὁλόκληρου τοῦ ἁρθρου μετὰ φωτογραφιῶν. Νομίζουμε, ὅτι οἱ πολυτεῖς ἐρευνες τοῦ «Δαυλοῦ» στὸ θέμα αὐτό μὲ τὰ νέα ἀποκαλυπτικὰ στοιχεῖα θὰ ἀποτελέσουν μία σημαντικὴ συμβολὴ στὸν διαφωτισμὸ τοῦ ἐπὶ αἰῶνες παραπληροφορούμενου κοινοῦ στὸ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ ΤΩΝ «N. Y. TIMES» «ΝΕΑ ΤΟΡΑ (ΒΙΒΛΟΣ) ΓΙΑ ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΜΥΑΛΑ»

Ὁ Ἀδραάμ, ὁ Ἑβραῖος πατριάρχης, πιθανῶς οὐδέποτε ὑπῆρξε· οὔτε καὶ ὁ Μωυσῆς. Ὁλόκληρη ἡ ἱστορία τῆς Ἑξόδου, ὅπως περιγράφεται στὴν Βίβλο, πιθανῶς οὐδέποτε συνέβη. Τὸ ἴδιο εἶναι ἀληθὲς καὶ γιὰ τὴν κατεδάφιση τῶν τειχῶν τῆς Ἱερικοῦς.

Καὶ ὁ Δαβὶδ, μακριὰ ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι ὁ ἄφοδος βασιλεύς, ὁ ὁποῖος ἴδρυσεν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν ἔκανε μιὰ ἰσχυρὴ πρωτεύουσα, ἦταν μᾶλλον ἓνας περιφερειακὸς ἀρχηγός, τοῦ ὁποῖου ἡ φήμη ἐμεγαλοποιήθη ἀργότερα, γιὰ νὰ ἀποτελέσῃ πόλο συσπείρωσης ἑνὸς ἀνώριμου ἔθνους.

Αὐτὲς οἱ ἐκπληκτικὲς διαπιστώσεις, ἀποτέλεσμα ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων καὶ ἀνασκαφῶν στὸ Ἰσραὴλ καὶ στὶς γύρω περιοχὲς τὰ τελευταῖα εἴκοσι πέντε χρόνια, ἔγιναν πλατιά ἀποδεκτὲς ἀπὸ ὀρθοδόξους ραββίνους. Ἐν τούτοις δὲν ἔγιναν προσπάθειες ἕως τώρα νὰ διαδοθοῦν αὐτὲς οἱ ἀπόψεις ἢ νὰ συζητηθοῦν μὲ τὸ κοινόν.

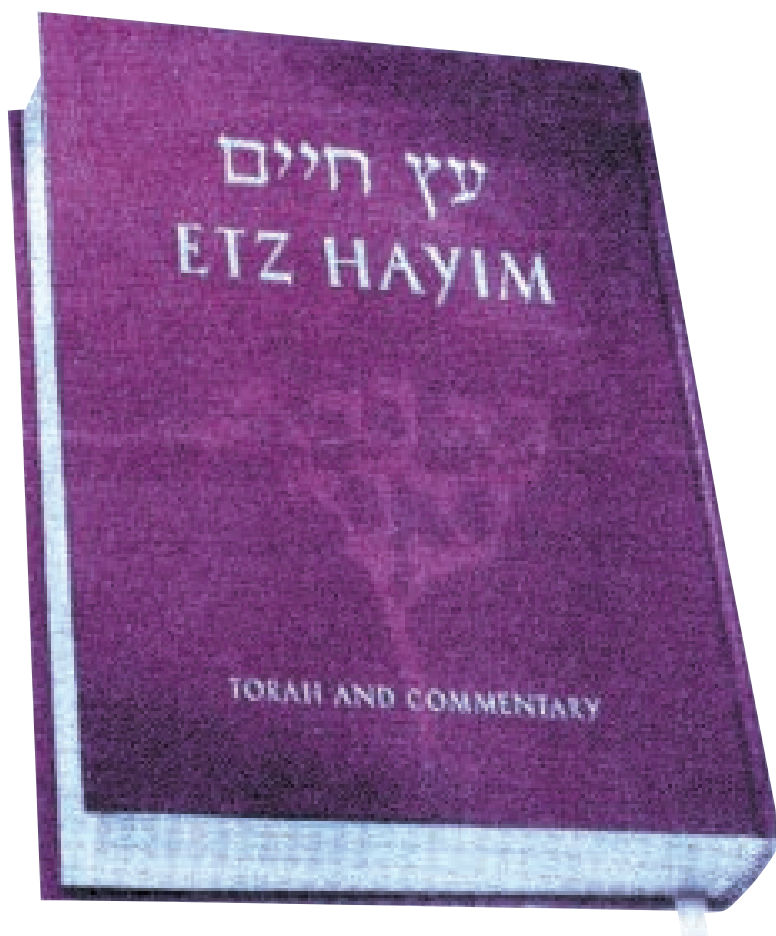
Ἡ Ἐνωμένη Συναγωγὴ τοῦ Συντηρητικοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύει 1,5 ἑκατ. «συντηρητικούς» Ἑβραίους στὴν Β. Ἀμερική, μόλις ἐξέδωσε μιὰ «*Νέα Τορὰ μετὰ Σχολίων*», τὴν πρώτη γιὰ τοὺς «συντηρητικούς» ἐδῶ καὶ 60 χρόνια. Τὸ βιβλίον αὐτὸ ὀνομάζεται Etz Hayim - ΕΗ («Δένδρον Ζωῆς» στὴν Ἑβραϊκή). Διατυπώνει μιὰ ἐρμηνεία, ἡ ὁποία ἐνσωματώνει τὶς τελευταῖες ἀνακαλύψεις τῆς ἀρχαιολογίας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς μελέτης ἀρχαίων πολιτισμῶν. Γιὰ τοὺς ἐκδότες τὸ βιβλίον αὐτὸ ἀντιπροσωπεύει μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ θαρραλέες προσπάθειες πού ἔγιναν ἕως τώρα, γιὰ νὰ εἰσαχθῇ στὸ κύριο θρησκευτικὸ ρεῦμα ἡ ἄποψη, ὅτι ἡ Βίβλος εἶναι μᾶλλον ἓνα ἀνθρώπινο παρὰ ἓνα θεϊκὸ ντοκουμέντο.

«Ὅταν μεγάλωσα στὸ Μπρούκλιν, οἱ θαμῶνες τῶν συναγωγῶν δὲν προβληματίζονταν γιὰ ὅτιδήποτε», εἶπε ὁ ραββῖνος H. Kushner, συγγραφέας τοῦ βιβλίου μὲ τίτλο «Ὅταν Κακὰ Πράγματα Συμβαίνουν Σὲ Καλοὺς Ἀνθρώπους» καὶ συν-συγγραφέας τοῦ νέου βιβλίου. «*Σήμε-
ρα πολλοὶ προβληματίζονται καὶ εἶναι καλὰ διαδασμένοι, ὅσον ἀφορᾷ
στὴν ψυχολογία, τὴν λογοτεχνία καὶ τὴν ἱστορία, ἀλλὰ εἶναι παγι-
δευμένοι σὲ μιὰ παιδαριώδη ἐκδοχὴ τῆς Βίβλου*».

Οἱ ἕως τώρα ραββινικὲς ἀπόψεις γιὰ τὴν «Τορὰ»

Τὸ βιβλίον ΕΗ, πού συνετάχθη ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ David Lieber, προσπαθεῖ νὰ ἀλλάξῃ τὴν κατάσταση. Προσφέρει μαζὶ μὲ τὸ καθιερωμένο ἑβραϊκὸ κείμενο μιὰ παράλληλη μετάφραση στὰ Ἀγγλικά (ἐκδοσὴ τοῦ Chaim Rotok, πολὺ γνωστοῦ ὡς συγγραφέα τοῦ βιβλίου «*The Chosen*»)... Ἀποτελεῖται ἀπὸ σελίδα πρὸς σελίδα ἐπεξήγηση, περιοδικὰ σχόλια γιὰ τὴν ἰουδαϊκὴ πρακτικὴ καὶ τέλος 41 δοκίμια ἐπιφανῶν ραββίνων καὶ λογίων σὲ θέματα πού κυμαίνονται ἀπὸ τοὺς στίχους τοῦ βιβλίου τῆς «Τορὰ», κανόνες διαίτησ, ἕως καὶ τὴν οἰκολογία καὶ τὴν ἐσχατολογία. Αὐτὰ τὰ δοκίμια διαβάστηκαν πολὺ κατὰ τὴ διάρκεια κηρυγμάτων χωρὶς ἔμπνευση. Ἡ ἀνάγνωση τῆς «Τορὰ» στὶς λειτουργίες τοῦ

**Τὸ βιβλίο
«Etz
Hayim»,
πὺ ἐξε-
δόθη
πρὶν ἀπὸ
3 μῆνες.
Τὸ βιβλίο
αὐτὸ
ἀναστά-
τωσε τὸν
Διε-
θνῇ Ἰου-
δαϊσμό.**

Σαββάτου ἐξέπληξε χωρὶς ἀμφιβολία πολλοὺς στὴ συναγωγή. Π.χ. τὸ δοκίμιο γιὰ τὴν Ἀρχαία Μυθολογία τῆς Ἑγγὺς Ἀνατολῆς τοῦ Robert Wexler, προέδρου τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ στὸ Λὸς Ἀντζελες, ἀναφέρει, ὅτι δάσει συγχρόνων μελετῶν φαίνεται ἀπίθανο, ἢ ἱστορία τῆς «Γένεσης» νὰ ἔχη τὴν προέλευσή της στὴν Παλαιστίνη. Πιὸ πιθανὸ εἶναι κατ' αὐτόν νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν Μεσοποταμία, ἢ ἐπίδραση τῆς ὁποίας εἶναι πιὸ ἐμφανὴς στὴν ἱστορία τῆς Πλημμύρας, ἢ ὁποία προήλθε ἀπὸ τὸ περιοδικὸ ὑπερχείλισμα τῶν ὑδάτων τῶν ποταμῶν Τίγρη καὶ Εὐφράτη. Ὁ κ. Wexler προσθέτει, ὅτι ἡ ἐκδοχὴ αὐτὴ εἶναι ἴσως δανεισμένη ἀπὸ τὸ ἔπος «Gilgamesh» τῆς Μεσοποταμίας.

Δέν εἶναι ἱστορικὲς οἱ ἐκδοχὲς τῆς Βίβλου

Ἐξ ἴσου ἐντυπωσιακὸ εἶναι γιὰ πολλοὺς ἀναγνώστες τὸ δοκίμιο «Βιβλικὴ Ἀρχαιολογία» τοῦ Lee Levine, καθηγητοῦ τοῦ ἑβραϊκοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἱερουσαλήμ. «Σὲ αὐτό», γράφει, «δέν ὑπάρχουν ἀναφορὲς τῶν αἰγυπτιακῶν πηγῶν, ποὺ νὰ ἀφοροῦν στὴ διαμονὴ τοῦ Ἰσραήλ σὲ αὐτὴν τὴ χώρα· οἱ ἐνδείξεις εἶναι μηδαμινὲς καὶ ἔμμεσες. Οἱ λίγες αὐτὲς ἐνδείξεις, ὅπως ἡ χρῆση αἰγυπτιακῶν ὀνομάτων», προσθέτει, «ἀπέχουν πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἐπαρκεῖς γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὴν ἱστορικότητα τῶν ἐκδοχῶν τῆς Βίβλου».

Τὸ ἴδιο ἀμφίβολο εἶναι, γράφει ὁ κ. Levine, ἡ ἐνδειξη γιὰ τὴν κατάληψη καὶ ἐποίκηση τῆς Χαναάν, ποὺ εἶναι τὸ ἀρχαῖο ὄνομα τῆς περιοχῆς ποὺ περιλαμβάνει τὸ Ἰσραήλ. Οἱ ἀνασκαφὲς ἀπεκάλυψαν, ὅτι

Ἦ δὴθεν διέλευση τῆς Ἑρυθρᾶς Θαλάσσης ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους. Σύγχρονοι ραβ-

ή Ίεριχὼ δὲν ἦταν περιτειχισμένη οὔτε κατοικημένη· «ἔτσι καθαρὰ φαίνεται ὅτι διαψεύδει τὴν ἀναφερόμενη θίαη καὶ πλήρη κατάκτησὴ της στὸ βιβλίο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ». Ἐπιπροσθέτως λέει, ὅτι «ὑπάρχει παντελὴς ἔλλειψη ἀρχαιολογικῶν ἐνδείξεων, πὺν νὰ ὑποστηρίζουν τὴν ἐξαιρετικὴ περιγραφὴ τῆς Βίβλου γιὰ τὴν Ἱερουσαλήμ ἀπὸ τὸν Δανὶδ καὶ τὸν Σολομῶντα».

Ἡ ἀποψη ὅτι ἡ Βίβλος δὲν εἶναι κυριολεκτικὰ ἀληθὴς, «εἶναι λίγο ἢ πολὺ παραδεκτὴ καὶ κατανοητὴ ἀπ' τοὺς πιὸ πολλοὺς συντηρητικούς ραβδίνους», παρετήρησε ὁ David Wolpe, ραβδίνος στὸ Sinai Temple τοῦ Λὸς Ἀντζελες καὶ συνεργάτης στὸ βιβλίο ΕΗ. «Μὰ σὲ μερικὸς τῆς συναγωγῆς», εἶπε, «μπορεῖ νὰ μὴν ἀρέσῃ τὸ ἄκαμπτο αὐτὸ ὕφος». Τελευταῖα σὲ κήρυγμα πρὸς 2200 μέλη τῆς συναγωγῆς του ὁ D.

βῖνοι ἀποκλείουν τὴν ἱστορικότητα τοῦ μύθου αὐτοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Wolpe μὲ εἰλικρίνεια εἶπε ὅτι «οὐσιαστικὰ ὅλοι οἱ σύγχρονοι ἀρχαιολόγοι συμφωνοῦν στὸ ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Βίβλος περιγράφει τὴν Ἑξοδο δὲν εἶναι διόλου αὐτὸς κατὰ τὸν ὁποῖον ἔγινε». Ὁ ραββῖνος ἀνέφερε «πληθώρα ἀπὸ ἀνταπάτες», ὅσον ἀφορᾷ στὴν ἱστορία αὐτή, ἡ ὁποία ἐμπεριέχει ἀντιφάσεις, ἀπιθανότητες, χρονολογικά κενὰ καὶ ἀπουσία ἐπιβεβαιωτικῶν ἀποδείξεων. Πράγματι εἶπε «οἱ ἀρχαιολόγοι στὶς ἀνασκαφὲς τοῦ Σινᾶ δὲν βρῆκαν ἴχνη τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ οὔτε ἓνα θραῦσμα ἀγγείου...».

Ἀντικρουόμενες ἀντιδράσεις τῶν ραββίνων

Ἡ ἀντίδραση εἰδικὰ στὴν ὁμιλία τοῦ ραββίνου κυμαινόταν ἀπὸ τὸν θαυμασμὸ γιὰ τὸ θάρρος του στὴν καινοτομία ἕως τὸν θυμὸ γιὰ τὴν θεωρούμενη αὐθάδειά του. Ἡ δημοσίευση σὲ ἐδραϊκὰ ἀνὰ τὸν κόσμον ἔντυπα τῆς ὁμιλίας τοῦ ραββίνου ξεσήκωσε πλημμύρα ἐπιστολῶν, πού τὸν κατηγοροῦν ὅτι ὑποσκάπτει τὴν πιὸ θεμελιώδη διδασκαλία τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Ἐλαβε ὅμως καὶ πολλὰ μὲνύματα ὑποστήριξής του. «Ἀδυνατῶ νὰ σᾶς πῶ πόσοι ραββῖνοι ἐπικοινωνήσαν μαζί μου, λέγοντας: Νὰ σὲ εὐλογῇ ὁ Θεός, γιατί εἶπες αὐτὰ πού ὅλοι ἐμεῖς πράγματι πιστεύουμε». Ὁ D. Wolpe «ἀποδίδει τὴν ἔκρηξη αὐτὴν πού ἐξεδηλώθη μὲ τὸ κήρυγμά του, στὴν ἀπροθυμία τῶν ραββίνων νὰ ποῦν αὐτὰ πού πράγματι πιστεύουν».

Πρὶν ἀπὸ τὴν ἔκδοση τοῦ ΕΗ τὸ κίνημα τῶν συντηρητικῶν βασιζόταν στὰ «Σχόλια τῆς Τορά», ἔργο τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ραββίνων τῆς Ἀγγλικῆς Αὐτοκρατορίας Josef Hertz. Τὸ 1936, πού αὐτὸ ἐξεδόθη, ἡ ἐδραϊκὴ Βίβλος ὑπεδλήθη σὲ ἐντατικὴ ἐξονυχιστικὴ ἀνάλυση ἀπὸ λόγιους ὅπως ὁ Julius Wellhausen τῆς Γερμανίας, ὁ ὁποῖος διετύπωσε πολλὰς ἐρωτήσεις σχετικὰ μὲ τὴ συγγραφή, τὸ κείμενο καὶ τὴν ἀκρίβειά τους. Ὁ Hertz, ἐργαζόμενος σὲ ἐποχὴ ἀχαλίνωτου ἀντισημιτισμοῦ καὶ τῶν προσπαθειῶν τῶν Χριστιανῶν νὰ ἀποδείξουν τὴν κατωτερότητα τῆς «Παλαιᾶς Διαθήκης» σὲ σύγκριση μὲ τὴν «Καينὴ Διαθήκη», διέλυσε ὅλες τὶς ἀμφιβολίες σχετικὰ μὲ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ κειμένου.

Τὸ «ἐπαίσχυντο παρελθόν» τῆς δουλείας

Ὑποστηρίζοντας ὅτι κανένας λαὸς δὲν θὰ ἐφεύρισκε γιὰ τὸν ἑαυτό του ἓνα τόσο «ἐπαίσχυντο» παρελθόν ὅπως τὸ νὰ εἶσαι σκλάβος σὲ ξένη χώρα, ἔγραψε ὅτι «ἀπὸ ὅλα τὰ χρονικὰ τῆς Ἀνατολῆς μόνον τὰ χρονικὰ τῆς Βίβλου ἀξίζουν τὸ ὄνομα τῆς ἱστορίας».

Ἡ προσέγγιση αὐτὴ τοῦ Hertz ἕως τὸ 1981 εἶχε λίγες ἀντιδράσεις,

ὅταν τὸ «Σωματεῖο τῶν Ἑβραϊκῶν Ἀμερικανικῶν Συναγωγῶν» δημοσίευσε τὰ δικά του σχόλια γιὰ τὴν «Τορά». Σὲ αὐτὰ ὁ Gunther Plaut ἔλαβε ὑπ' ὄψιν του τὸν αὐξανόμενον ἀριθμὸ τῶν ἀρχαιολογικῶν καὶ ἄλλων ἐνδείξεων τοῦ κειμένου, ποὺ ἔθεταν τὴν ἀκρίβεια τῆς Βίβλου ὑπὸ ἀμφισβήτηση. Οἱ ἱστορίες τῆς «Γένεσης», δηλώνει, «εἶναι ἓνα συνονθύλευμα ἀπὸ μύθους, θρύλους καὶ παλαιᾶς ἀναμνήσεως, ἐνῶ ἡ ἔρευνα γιὰ τὶς πηγὲς ἦταν δεμένη μὲ τὰ νήματα ἐνὸς κεντρικοῦ θεολογικοῦ δόγματος». Ἡ Ἑξοδος ὅμως, ἐπέμενε, ἀνήκει στὴ «σφαῖρα τῆς Ἱστορίας». Ἐνῶ ὑπάρχουν λόγιοι, ποὺ θεωροῦν τὴν «Ἑξοδο» σὰν ἱστορία «λαϊκῶν παραμυθιῶν», τὰ σχόλια τῆς «Τορά» λένε ὅτι «αὐτὸ εἶναι ἡ ἄποψη μιᾶς μειοψηφίας». Μετὰ ἀπὸ εἴκοσι ἔτη τὸ βάρος τῶν ἐπιστημονικῶν ἀποδείξεων ποὺ ἀμφισβητοῦν τὸν μῦθο τῆς Ἑξόδου, ἦταν τόσο μεγάλο, ὥστε ἡ ἄποψη τῆς μειοψηφίας νὰ μετατραπῇ σὲ ἄποψη τῆς πλειοψηφίας.

Αὐτὸ ὅμως δὲν συνέβη καὶ μεταξὺ τῶν ὀρθόδοξων Ἑβραίων. Αὐτοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ θεωροῦν τὴν «Τορά» σὰν τὸν θεϊκὸ καὶ ἀμετάβλητο λόγο τοῦ Θεοῦ. Τὸ συχνότερα χρησιμοποιούμενο κείμενό της, γνωστὸ ὡς Stone Edition (1993), διακηρύττει στὴν εἰσαγωγή, ὅτι «κάθε γράμμα τῆς Τορά ἔχει δοθῇ ἀπὸ τὸν Θεὸ στὸν Μωυσῆ». Ὁ Lawrence Schiffman, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ὀρθόδοξος Ἑβραῖος, εἶπε ὅτι τὸ ΕΗ προχωρεῖ τόσο μακριὰ στὸ νὰ παραδέχεται τὴν μοντέρνα ἐκδοχή, ὥστε «χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεται καταλήγει στὸ νὰ δημιουργῇ μία ἀνεπιθύμητη καὶ ἀμφίδολη μηδενιστικὴ ἀντιπολίτευση», ἐν ἀντιθέσει μὲ αὐτὸ ποὺ πρεσβεύουν οἱ συντηρητικοὶ Ἑβραῖοι. Παρετήρησε δὲ ὅτι οἱ περισσότερες τῶν ἐρωτήσεων ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβεια τῶν κειμένων τῆς Βίβλου ἔχουν διακριτικὰ παραγνωρισθῇ. «Ὁ μέσος ἄνθρωπος τῆς συναγωγῆς ποτὲ δὲν τὸ προσέχει αὐτό».

Δὲν ὑπάρχουν ἀρχαιολογικὲς ἐνδείξεις

Ακόμα καὶ μερικοὶ συντηρητικοὶ ραββῖνοι αἰσθάνονται ἄβολα μὲ τὸ δάθος τῆς ἀμφιβολίας. «Νομίζω ὅτι ἡ βασικὴ ἱστορικὴ οὐσία τοῦ κειμένου εἶναι ἀξιόπιστη καὶ ἐπαληθεύσιμη», εἶπε ἡ Susan Grossman, ραββίνα τῆς συναγωγῆς Beth Shalom τῆς πολιτείας Κολούμπια Md., συνεκδότρια τοῦ ΕΗ. Ὅσον ἀφορᾷ στὶς αὐξανόμενες ἀρχαιολογικὲς ἐνδείξεις ποὺ προτείνουν τὸ ἀντίθετο, ἡ ραββίνα Grossman εἶπε: «Δὲν ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι αὐτὸ δὲν συνέβη. Οἱ περισσότερες τῶν ἐνδείξεων εἶναι ἐνδείξεις τῆς σιωπῆς. Τὸ πραγματικὸ θέμα γιὰ μένα εἶναι οἱ αἰώνιες ἀλήθειες ποὺ ὑπάρχουν στὸ κεί-

μενο», πρόσθεσε. «*Πῶς ἐφαρμόζομε ἐμεῖς τὸ ἱερὸ αὐτὸ κείμενο τὸν 21ον αἰῶνα; Ὅπως εἶναι*», λέει ἡ ραβδίνα, «*τὸ νὰ τὸ κάνωμε πιὸ ἀποκαλυπτικὸ στὶς γυναῖκες*». Αὐτὴ εἶναι μία ἀπὸ τὶς πολλὰς γυναῖκες ποὺ ἐργάσθηκαν γιὰ τὸ ΕΗ, σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ ἀμβλύνουν τὸν βαρὺ πατριαρχικὸ προσανατολισμὸ τῆς Βίβλου καὶ νὰ κάνουν τὸ κείμενο πιὸ εὐκολονόητο στοὺς σύγχρονους ἀναγνώστες. Τὸ χωρίο π.χ. τῆς «Γένεσης» ποὺ περιγράφει πῶς ἡ ἡλικιωμένη Σάρρα γέλασε, ὅταν ἄκουσε τὸν Θεὸ νὰ λέῃ ὅτι θὰ γενήσῃ υἱό, παραδοσιακὰ ἐξηγεῖται σὰν ἓνα γέλιο δυσπιστίας. Στὰ σχόλιά της ὅμως στὸ ΕΗ προτείνει, ὅτι τὸ γέλιο τῆς Σάρρας «*μποροῦσε νὰ μὴν εἶναι ἀντίδραση στὴν παρατραδημένη ὑπόνοια τῆς ἐγκυμοσύνης σὲ μιὰ τέτοια προχωρημένη ἡλικία, ἀλλὰ ἓνα γέλιο χαρᾶς γιὰ τὴ δυνατότητα δύο ἡλικιωμένων ἀνθρώπων νὰ μποροῦν νὰ ἔχουν στενὲς συζυγικὲς σχέσεις*». Σὲ μιὰ διαδικασία τέτοιας πολυπλοκότητος ὑπῆρχαν ἀναπόφευκτα πολλὰ σημεῖα διαφωνίας. Ἀλλὰ ὁ ραβδῖνος Kushner λέει, ὅτι ἡ μόνη ρῆση ποὺ μᾶς ξεφεύγει εἶναι αὐτὸ ποὺ ἀναφέρεται στὸ Leviticus, 18.22. «*Μὴν λέτε ψέματα στὸν ἄνδρα ὅπως λέτε στὴ γυναῖκα. Αὐτὸ εἶναι ἀποτρόπαιο (...)*· δὲν μποροῦμε νὰ ἐφαρμόσουμε τὴ γενικὴ ἀρχὴ ὅτι σὲ ὅλα εἴμαστε ἄνετοι», λέει ὁ ραβδῖνος. «*Μερικοὶ νομίζουν ὅτι ἡ ὁμοφυλοφιλία εἶναι λάθος. Δὲν εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ παραδεχθοῦμε αὐτὴ τὴ θέση τῶν συντηρητικῶν. Ἀλλὰ ἐξ ἴσου δὲν μποροῦμε νὰ λέμε ὅτι αὐτὸ εἶναι μιὰ νοστορία, ἡ ὁποία δὲν συνάδει μὲ τὴν μοντέρνα βιολογία, γιατί δὲν εἶναι ὅλοι ἔτοιμοι νὰ τὸ παραδεχθοῦν*». Τελικὰ οἱ ἐκδότες κατέληξαν σὲ ἓνα ἀνώδυνο συμβιβασμό, παρατηρώντας ὅτι οἱ ἀπαγορεύσεις τῆς «Τορὰ» γιὰ τὶς ὁμοφυλοφιλικὲς σχέσεις «*δημιούργησαν σοβαρὰς διαμάχες*». Οἱ συντηρητικοὶ τῆς συναγωγῆς μποροῦσαν «*νὰ καλωσορίσουν ὁμοφυλόφιλους ἄνδρες καὶ γυναῖκες σὲ ὅλες τὶς δραστηριότητες τῶν συναγωγῶν*».

Ἀπὸ τὸ φθινόπωρο, ὅταν τὸ ΕΗ ἐκδόθηκε, ἐπωλήθηκαν πάνω ἀπὸ 100.000 ἀντίτυπα. Ἐνδεχομένως ἀναμένομε τὸ ΕΗ νὰ γίνῃ ἐπίσημη Βίβλος στὶς 760 συντηρητικὲς συναγωγὲς τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁ Mark S. Smith, καθηγητὴς τῆς Βίβλου καὶ τῶν Σπουδῶν Ἑγγὺς Ἀνατολῆς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Νέας Ὑόρκης, παρατήρησε, ὅτι «Τὰ Σχόλια τοῦ Hertz» διήρκεσαν 65 χρόνια. «*Αὐτὸ εἶναι ἀπίστευτο*», εἶπε. «Ἐὰν τὸ ΕΗ δὲν διαρκοῦσε ἕως 50 περίπου χρόνια ἢ καὶ περισσότερα, τότε θὰ ἔμενα ἐκπληκτος». Ἴσως ὅμως ἡ μακροδιότις τοῦ βιβλίου ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὸν ρυθμὸ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων.

Michael Massing

[Μετάφραση: Ἰωάν. Κυπαρισσοῦς]

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΑΝΕΥ ΟΡΙΩΝ

Ἀναδημοσιεύουμε ἀπὸ τὸ ἐπίσημο ὄργανο τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος «Ἐνημερωτικό Δελτίο», τ. 2196, 22 Ἀπριλίου 2002, τὸ ἀκόλουθο κείμενο:

«Hellenic Quest» λέγεται ἓνα πρόγραμμα ἡλεκτρονικῆς ἐκμάθησης τῆς Ἑλληνικῆς, ποὺ τὸ CNN ἄρχισε νὰ διανέμη παγκοσμίως καὶ προορίζεται σὲ πρῶτο στάδιο γιὰ τοὺς ἀγγλόφωνους καὶ ἰσπανόφωνους. Τὸ πρόγραμμα παράγεται ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐταιρεία H/Y «Apple», τῆς ὁποίας ὁ πρόεδρος Τζὼν Σκάλι εἶπε σχετικῶς: «Ἀποφασίσαμε νὰ προωθήσουμε τὸ πρόγραμμα ἐκμάθησews τῆς Ἑλληνικῆς, ἐπειδὴ ἡ κοινωνία μας χρειάζεται ἓνα ἐργαλεῖο, ποὺ θὰ τῆς ἐπιτρέψη νὰ ἀναπτύξη τὴ δημιουργικότητά της, νὰ εἰσαγάγῃ νέες ιδέες καὶ ποὺ θὰ τῆς προσφέρει γνώσεις περισσότερες ἀπὸ ὅσες ὁ ἄνθρωπος μποροῦσε ὡς τώρα ν' ἀνακαλύψῃ». Μὲ ἄλλα λόγια πρόκειται γιὰ μία ἐκδήλωση τῆς τάσεως γιὰ ἐπιστροφή στὶς ρίζες τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ, ποὺ εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ ἡ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων.

Ἄλλη συναφὴς ἐκδήλωση: Οἱ Ἀγγλοὶ ἐπιχειρηματίες προτρέπουν τὰ ἀνώτερα στελέχη τους νὰ μάθουν ἀρχαῖα Ἑλληνικά, ἐπειδὴ αὐτὸ «ἐμπεριέχουν μία φιλοσοφία μὲ ξεχωριστὴ σημασία γιὰ τοὺς τομεῖς ὁργάνωσης καὶ διαχειρίσεως ἐπιχειρήσεων». Σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα ὠδηγήθηκαν μετὰ ἀπὸ διαπιστώσεις Βρετανῶν εἰδικῶν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐνισχύει τὴ λογικὴ καὶ τονώνει τὶς ἡγετικὲς ικανότητες. Γι' αὐτὸ ἔχει μεγάλη ἀξία ὄχι μόνον στὴν πληροφορικὴ καὶ στὴν ὑψηλὴ τεχνολογία ἀλλὰ καὶ στὸν τομέα ὁργάνωσης καὶ διοίκησης.

Τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ προέκυψε ἀπὸ τὴ διαπίστωση τῶν ἐπιστημόνων ὅτι οἱ H/Y προχωρημένης τεχνολογίας δέχονται ὡς «νοηματικὴ» γλῶσσα μόνον τὴν Ἑλληνικὴ. «Ὅλες τὶς ἄλλες γλῶσσες τὶς χαρακτηρίσαν «σημειολογικὲς». «Νοηματικὴ» εἶναι ἡ γλῶσσα, στὴν ὁποία τὸ «σημαῖνον», δηλαδὴ ἡ λέξις, καὶ τὸ «σημαινόμενον», δηλαδὴ αὐτὸ ποὺ ἡ λέξις ἐκφράζει (πρᾶγμα, ιδέα, κατάσταση), ἔχουν μετὰξὺ τους πραγματικὴ πρωτογενὴ σχέση.

Τὰ πιὸ τέλεια προγράμματα H/Y «Ἰδύκος», «Γνώσις» καὶ «Νεύτων» ἀναπαριστοῦν τοὺς λεκτικούς τύπους τῆς Ἑλληνικῆς σὲ ὁλοκληρώματα καὶ σὲ τέλεια σχήματα παραστατικῆς, πρᾶγμα ποὺ ἀδυνατοῦν νὰ κάνουν γιὰ τὶς ἄλλες γλῶσσες. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ Ἑλληνικὴ ἔχει μαθηματικὴ δομὴ, ποὺ ἐπιτρέπει τὴν ἀρμονικὴ γεωμετρικὴ τῆς ἀπεικόνιση. Ἰδιαιτέρως χρήσιμο στοὺς H/Y εἶναι τὰ ἑλληνικὰ προσφύματα τηλε-, -λάνδη, μικρο-, μεγα-, σκοπό-, -ισμός, συν- κ.τ.λ. Οἱ H/Y θεωροῦν τὴν Ἑλληνικὴ «μὴ ὀριακὴ γλῶσσα», δηλαδὴ ὅτι μόνον σ' αὐτὴν δὲν ὑπάρχουν ὅρια καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖα στὶς νέες ἐπιστῆμες, ὅπως ἡ πληροφορικὴ, ἡ ἡλεκτρονικὴ, ἡ κυβερνητικὴ κ.ἄ. Αὐτὲς μόνον στὴν Ἑλληνικὴ δρῖσκουν τὶς νοητικὲς ἐκφράσεις ποὺ χρειάζονται, χωρὶς τὶς ὁποῖες ἡ ἐπιστημονικὴ σκέψη ἀδυνατεῖ νὰ προχωρήσῃ.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ ΣΤΟ ΛΟΓΟ

Ο μέγιστος τῶν φιλοσόφων Ἡράκλειτος (535-475 π.Χ.) εἶπε: «αὐτὸν τὸν κόσμον, ποὺ εἶναι ὁμοίος γιὰ ὅλα τὰ ὄντα, δὲν τὸν ἔπλασε οὔτε κανένας θεὸς οὔτε κανένας ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἦταν πάντα καὶ εἶναι καὶ θὰ εἶναι φωτιὰ αἰεῖζω, ποὺ μὲ μέτρο ἀνάδει καὶ μὲ μέτρο σβῆνει». Ἄν ἡ ἀνθρωπότητα εἶχε υἱοθετήσει τὴν ἐπιστημονικὴ θεωρίαν τοῦ Ἡρακλείτου περὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ σύμπαντος, ἀσφαλῶς σήμερον θὰ βρισκόταν σὲ δυσθεόρατα ὕψη προόδου καὶ πολιτισμοῦ καὶ δὲν θὰ συνέβαιναν ἐπεισόδια σὰν αὐτὰ τῆς Νέας Ὑόρκης στὶς 9/11, τοῦ Ἀφγανιστάν, τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῆς Παλαιστίνης κ.ο.κ.

Στοὺς προσωκρατικοὺς χρόνους ἡ Ἑλληνικὴ Θρησκεία καὶ ἡ Ἐπιστήμη ἦσαν συνυφασμένα σὲ «Ἕνα». Ἡ διάσπασή τους ἄρχισε θεωρητικὰ ἀπὸ τὸν Πλάτωνα, γιὰ νὰ ὀριστικοποιηθῇ μὲ τὴν βίαια ἐπιβολὴ τοῦ Ἰουδαίου-Χριστιανισμοῦ σὰν πανθησκείας τῆς Ρωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας. Ἐκτοτε οἱ σχέσεις Ἐκκλησίας-Ἐπιστήμης ἀποκλίνουν, καθὼς καὶ αὐτὲς τοῦ Φυσικοῦ-Μεταφυσικοῦ. Κι' αὐτὸ γιὰ τοὺς τρεῖς ἐβραιογενεῖς κοσμοὺς θρησκείας (Ἰουδαϊσμός-Χριστιανισμός-Ἰσλαμισμός) ἀντὶ νὰ ἀσπασθοῦν τὸν Λόγον, πίστεψαν στὸ θαῦμα τοῦ ἑνὸς δημιουργοῦ καὶ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου ἐκ τοῦ μηδενός. Λογικὰ ὅμως «οὐδὲν ἐκ τοῦ μηδενός». Τοῦτο δὲν δίνει ἀπάντησιν σὲ πλεῖστα ἐρωτήματα, ὅπως λ.χ. «ποιὸς ἔφτιαξε τὸν θεόν»; Ἀλλὰ ὁ «θεὸς δημιουργός» ἐγείρει ἀξιολογικὰς συγκρίσεις, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτουν οἱ σημερινὲς διαμάχες μεταξὺ τῶν κοσμικῶν θρησκειῶν. Ὁ Ἑλληνικὸς Λόγος –κατὰ βάσιν ἀνεξίθρησκος– κάνει ὑπέρβαση αὐτῶν τῶν ἐρωτημάτων καὶ τῶν ἀνοήτων συγκρίσεων, ποὺ τόσες συγκρούσεις καὶ δεινὰ ἔχουν φέρει στὴν ἀνθρωπότητα.

Επομένως στὴν ἐποχὴ τῆς Πληροφορικῆς εἶναι ἀνάγκη νὰ σκεφθοῦμε μὲ νέους ὅρους, γιὰ νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ καὶ τὴν παραγόμενη ἀπὸ αὐτὸν βία καὶ τρομοκρατία. Αὐτὸ θὰ γίνῃ ὄχι μὲ τὴν ἀντιπαράθεσιν, ἀλλὰ μὲ τὸν διάλογον καὶ τὴν ἀνοχὴν τοῦ διαφορετικοῦ. Ἐπιβάλλεται ὅθεν ὁ πλουραλισμὸς τῶν κοσμοαντιλήψεων καὶ ὁ σεβασμὸς τῆς ἀρχῆς τῆς ἀνεκτικότητος τῶν διαφορετικῶν ἀντιλήψεων. Πρέπει νὰ ἐπανασυνδέσουμε τὸν Λόγον μὲ τὴν Θρησκείαν, ὅπως εἶχαν κάνει οἱ προσωκρατικοὶ πρόγονοί μας. Ὁ μαχητικὸς ἀθεϊσμὸς εἶναι κι' αὐτὸς ἐξ ἴσου βλαπτικὸς μὲ τὸν θρησκευτικὸν φονταμενταλισμό. Ὅθεν ἐπιβάλλεται ἡ ὑπέρβασις διὰ τοῦ διαλόγου καὶ ὄχι διὰ τῆς συγκρούσεως.

Ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία πρέπει νὰ γίνῃ πρωτοπόρος σ' αὐτὸν τὸν διάλογον μὲ τὴν ἀπολάκτισιν τῆς ἀνθελληνικῆς, ρατσιστικῆς καὶ σκοταδιστικῆς Ἰουδαϊκῆς Βίβλου καὶ τῆ σύνδεσός της μὲ τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα καὶ τίς πατρῶες ἀξίες. Ὅσο γρηγορώτερα προχωρήσῃ ὁ διάλογος, ποὺ ἐγκαινιάσθη ἐπισήμως ἀπὸ τὸν συνθέτη κ. Γιάννη Μαρκόπουλον καὶ τὸν «Δαυλὸ», τόσο πιὸ κερδισμένη θὰ βῇ ἡ πνευματικότης καὶ οἰκουμενικότης τῆς ἐλληνορθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τόσο ἀρραγὴς θὰ παραμείνῃ ἡ ἐνότητά τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους.

Κ.Χ. Κωνσταντινίδης

Ὑποστράτηγος ἐ.ἀ.

Τὸ δολοκαύτωμα τοῦ βιβλίου

Συμβαίνουν πολλά δολοκαντώματα καὶ σήμερα. Τὰ παλιὰ εἶναι γνωστὰ (κατὰ τὸν τρόπο πὺν θέλουν αὐτοὶ πὺν τὰ δημιούργησαν)· ὅμως τὰ σημερινά; Ἀπίστευτο, ἔκλεισαν στίς 17 Ἀπριλίον 2002 γιὰ 24 ὥρες τὴν ἔκθεση βιβλίου στὸ Ζάππειο, προκειμένου νὰ γίνη κάποια ἐκδήλωση γιὰ τὸ ἐβραϊκὸ δολοκαύτωμα! Φυσικὰ οἱ Γραικύλοι τοῦ κράτους τῆς Ρωμοσύνης, προστατευόμενοί τους καὶ ὄχι μόνον, σπεύδουν σὲ κάτι τέτοια, μὴ δλέποντες τὴν ἐδραϊκὴ ἀνθελληνικὴ προπαγάνδα ἀπὸ μαύρη Ἀθηνά μέχρι ἀλλοίωση τοῦ πνεύματος τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων. Τὸ νὰ γράφουν στὰ παλιὰ τους τὰ παπούτσια μία πνευματικὴ ἐκδήλωση σὰν τὴν Ἐκθεση Βιβλίου καὶ νὰ ἔχουν τὴν ἀλαζονεία νὰ τὴν κλείνουν, γιὰτὶ «ἔτσι τοὺς γουστᾶρει», ὅπως λέει κάποιο διαφημιστικὸ σλόγκαν τῆς φιλοσοφίας τοῦ κέρδους, δείχνει τὴν κατευθυνόμενη δουλικότητα τῶν ἐγκάθετων τοῦ κράτους τῆς Ρωμοσύνης, πὺν δὲν μποροῦμε νὰ τὴν συγκρατήσωμε ἀπὸ τὸν ἐθνικὸ καὶ πολιτισμικὸ κατήφορο. Ἄν ἡμεῖς ἐπιχειρούσαμε κάτι ἀνάλογο στὸ κράτος τους, θὰ μᾶς εἶχαν ...ἐξαερώσει. Δὲν ἔχουν καμμιὰ δικαιολογία καὶ κάποια πὺν προβάλλουν (περὶ ...τρομοκρατῶν καὶ λόγων ἀσφαλείας) συντείνουν στὰ ὅσα πιὸ πάνω λέμε, ὅπου μὲ γνωστὲς τους προπαγανδιστικὲς μεθόδους λένε τὸ μαῦρο ἄσπρο: Τὰ περὶ ρατσισμοῦ, ἐθνικισμοῦ, τρομοκρατῶν, κ.λπ. εἶναι δικὰ τους δημιουργήματα. Φυσικὰ κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο θέλουν νὰ «κλείσουν» καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορία· πὺς εἶναι τὸ δλέπομε ἄλλωστε φαεινότερον Ἡλίον...

Αὕτῃ εἶναι ἡ νέα τάξη πραγμάτων, ὅπου σὲ λίγο, ἂν δὲν τὸ καταλάβωμε, ἂν δὲν καταλάβουν οἱ Γραικύλοι, θὰ μᾶς λένε ...τρομοκράτες μέσα στὴ χώρα μας, γιὰτὶ ἔχουμε γιὰ ιδεῶδες τὸν Ἑρμῆ, τὸν Ἡνίοχο, τὶς Καρνάτιδες, τὸν Παρθενῶνα... καὶ ὄχι τὸν ζόφο τοῦ Γιαχδέ.

Π.Γ.

Μὴν ἀκοῦτε τὸν Πανσανία

«Οἱ ἀνακωνώσεις τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν γιὰ τὶς “πυραμίδες” τῆς Ἀργολίδας ἀποπροσανατολίζουν τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ παραπληροφοροῦν ἀνεύθυνα τὴν κοινὴ γνώμη». Αὐτὰ ἰσχυρίζεται ὁ κρατικὸς ἀρχαιολόγος κ. Ἰ. Πιτερὸς, πὺν ἀνήκει στὴν Ἐφορεία Ἀρχαιοτήτων Ναυπλίου, θέλοντας νὰ τιμῇ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὸ μισθὸ πὺν λαμβάνει ἀπ’ τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ. Συμβουλεύει λοιπὸν τοὺς ἀναγνώστες ἐπαρχιακῆς ἐφημερίδας τῆς Ἀργολίδας νὰ θεωροῦν τὰ δύο πυραμιδοειδῆ κτίσματα ὡς ἐλληνιστικὸς πολυόροφος ὀχρωματικὸς πύργος (!) καὶ νὰ προσέχουν, πέρα ἀπ’ τοὺς «ἐξω-αρχαιολογικὸς κύκλους», τὸν Πανσανία, διότι κι ἐκεῖνος ἀνεύθυνα παραπληροφορεῖ. Τὸ ἔχει καταλάβει καλὰ ὁ κ. Πιτερὸς, πὺς τὰ πίτονρα φέρουν σίγουρα προαγωγή...

Π.Α.Κ.

Scandali gravi...

Σ’ αὕτῃ τῇ φράσει ἀρκέστηκε νὰ συνοψίσῃ τὴν κατάσταση ὁ ἐκπρόσωπος τῆς «Ἀγίας Ἐδρας». Πάλι καλὰ δηλαδὴ πὺν παραδέχτηκε ὡς «σοβαρὰ σκάνδαλα» τὰ κρουσμάτα προσβολῆς τῆς γενετήσιας ἀξιοπρέπειας καὶ ἀσέλγειας σὲ δάρος ἀνηλίκων παιδιῶν ἀπὸ κληρικὸς σὲ πολλὲς ἀνὰ τὸν κόσμον ἐπισκοπὲς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως στὴ Βοστώνη, στὸ Μόντρεαλ, στὸ Πόξναν, στὸ Παρίσι καὶ ἄλλοι. Ταυτόχρονα ἀνοίγουν οἱ κρουνοὶ τῶν ἱερῶν θησαυροφυλακίων, γιὰ νὰ καλυφθοῦν οἱ ὑψηλὲς ὑλικὲς ἀποζημιώσεις, πὺν ζητοῦν τὰ ἐνήλικα πλέον ἐκ τῶν θυμάτων. Γιὰ πολλοστὴ φορὰ ἀποδεικνύεται, πὺς ὅταν τὸ ράσο φυλακίζει τὸ σῶμα, οἱ συνέπειες εἶναι εὐλογες παντοῦ (γιὰ νὰ μὴν ξεχνᾶμε καὶ τοὺς δικούς μας «τσαχίνηδες», πὺν, ὅπου σταθοῦν καὶ βρεθοῦν, καταφέρονται μὲ ἀπύθμενο θράσος καὶ περισσὴ ὑποκρισία κατὰ τῶν «ἀνώμαλων» καὶ «ἠθικὰ διεφθαρμένων» ἀρχαίων Ἑλλήνων).

Μ.Μ.

Τὸ «συμπλήρωμα» τῆς Αἰγύπτου

Νέα τάξη πραγμάτων σήμερα τὴν 27/3/02 καὶ ὥραν ἕκτην πρὸ μεσημβρίας· πρωί-πρωί δηλαδή ἡ NET ὑπακούουσα εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Γιαχβὲ εἶπε καὶ πάλι τὰ γνωστὰ περὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου καὶ μεγαλυτέρου πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦ αἰγυπτιακοῦ! Μὲ τοὺς Αἰγυπτίους δὲν ἔχομε τίποτε. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ὅ,τι μπόρεσαν ἔκαναν. Μὲ τοὺς σημερινοὺς κεκραάχτες τὰ ἔχομε· αὐτοὺς ποὺ ἡ παραδοσιακὴ τους κακία, τὸ μῖσος, ὁ δόλος, τὸ ψέμα (καὶ αὐτοὶ δὲν εἶναι Αἰγύπτιοι) παίρνουν τὸν πολιτισμὸ αὐτὸ (στὸ κάτω κάτω δούλους τοὺς εἶχαν) καὶ τὸν κραδαίνουν σὰν ἀντίπαλο δέος ἐναντίον τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος. Καὶ οἱ μὲν γινώστες γελοῦν εἰς θάρος τους γιατί δὲν μπορεῖ νὰ γίνη σύγκριση, οἱ δὲ ἀδαιεῖς χάφτουν τὸ χάπι. Μὰ μήπως πάντα ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερα τὰ ἴδια δὲν κάνουν;

Βέβαια ἡ μεταφυσικὴ τῆς Αἰγύπτου μὲ τὸν δεσποτισμὸ καὶ τὴν ἄγνοια τῆς Φιλοσοφίας, τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τέχνης (ὅπως αὐτὲς μὲ τὰ καταπληκτικὰ δημιουργήματά τους ἔλαμψαν στὴν ἀρχαιότητα τὴν ἐλληνική), τοὺς καλύπτουν ψυχολογικά, γιατί τέτοια ψυχὴ κουβαλᾶνε· καὶ μόνον ἡ συνωμοσία ἐκτρέφει τοὺς περιούσιους.

Π.Γ.

Σωκράτης καὶ ἱερατεῖα

Ὁ Σωκράτης δὲν χαρίζεται οὔτε στὸ ἱερατεῖο. Ἀρνεῖται τὸ «δοῦναι» καὶ «λαβεῖν» καὶ τίς προσφορὲς τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ αἰώνια «δωροφάγον» ἱερατεῖο, σύμφωνα μὲ τὸν Εὐριπίδη. Δὲν φοβᾶται νὰ ἀπαντήσῃ καθαρὰ καὶ σαρκαστικὰ στὸν μαθητὴ του Εὐθύφρονα ὅτι: «Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἄτιμες ἐμπορικὲς σχέσεις στὰ πλαίσια θρησκευτικῶν συναλλαγῶν ἀνάμεσα στοὺς θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ἄρα ἀνήθικες καὶ ἀπορριπτέες». Γιὰ τὸ Σωκράτη ἡ οὐσία τῆς εὐσέβειας εἶναι ν' ἀγωνισθῇ ὁ πιστὸς νὰ πραγματώσῃ στὸν καθημερινὸ δίο του τὸ καλὸ καὶ τὸ ἀγαθόν. [Εἶναι τὰ «ξυπνητήρια» ποὺ χρειάζεται ὅσο ποτὲ στὸ παρελθόν ἡ ἀνθρωπότητα, γιὰ νὰ δγῇ ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῶν τριῶν ἐθραιογενῶν κοσμικῶν θρησκειῶν (Ἰουδαϊσμοῦ, Χριστιανισμοῦ καὶ Ἰσλαμισμοῦ) ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν προκαταλήψεων καὶ ἐξουσιασμῶν, πρὶν μπῇ στὸ ξέφωτο τοῦ πραγματικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Γνώσεως].

Ὁ κατήγορός του Μέλητος, ἓνας νεαρὸς ἄσημος, θηλυπρεπής, στιχοπλόκος, τὸν κατηγορεῖ ὅτι ἔχει πλάσει δικό του «φανταστικὸ θεόν» καὶ τὸν ἀποκαλεῖ «δαμόνιον». Ὁ Σωκράτης σὲ διαλογικὴ συζήτηση μὲ τὸ «δαμόνιό του» ἐντὸς τοῦ δικαστηρίου ἀποκρούει τὴν κατηγορίαν, λέγοντας ὅτι αὐτὸ εἶναι ἡ «ἐσωτερικὴ του ἔμπνευση». Μακάρι νὰ κατέβαινε καὶ πάλι στὴ γῆ τὸ «δαμόνιό» του, γιὰ νὰ διδάξῃ στὰ πανεπιστήμια καὶ σχολεῖα ὅλης τῆς γῆς, στοὺς νέους, τίς αἰώνιες καὶ διαχρονικὲς ἐλληνικὲς ἀξίες.

Κ.Χ.Κ.

Χωρὶς σχόλια

Ἀντιγράφουμε ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα «Ἀδέσμευτος Τύπος»: «Καθὼς ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τοῦ Ἰσραὴλ συνεχίζει νὰ ἐπιδεινώνεται, ἓνας ἐξέχων ραββῖνος τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀποφάσισε νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ πρόβλημα, ἀποδίδοντάς το στὸν... ὑπερβολικὸ ἀνιανισμό. Ἡ ἐφημερίδα “Γιεντιὸτ” Ἀχαρονότ” ἐγραψε, ὅτι σύμφωνα μὲ τὸν ραββῖνο Νταβὶντ Μπατζορί, ἔβαν ἀπὸ τοὺς κορυφαίους καθβαλιστὲς (μελετητὲς τοῦ ἐβραϊκοῦ μυστικισμοῦ) τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἡ δύσκολη οἰκονομικὴ κατάσταση ποὺ ἀντιμετωπίζει τὸ Ἰσραὴλ ὀφείλεται ἀπὸ πάρα πολλὰς ἀπόψεις στὸν ἀνιανισμό. Σύμφωνα μὲ ἀφίσες, ποὺ ἔχουν ἀναρτηθῇ στὴν Ἱερουσαλὴμ, ὁ ἀνιανισμὸς προκαλεῖ “πανούκλα καὶ διαφθορά” καὶ εἶναι ἡ αἰτία “σχεδὸν ὅλων τῶν διαταραχῶν, τῶν ἀγωνιῶν, τῶν πολέμων, τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῆς φτώχειας”».

Ω

ΟΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΚΡΗΤΙΚΟΙ

Πληθώρα ἀρχαίων καὶ νεωτέρων μαρτυριῶν καὶ ἱστορικῶν στοιχείων

«Εμεῖς οἱ Παλαιστίνιοι καταγόμαστε ἀπὸ τὴν Κρήτη. Φύγαμε ἀπὸ τὴν Κρήτη καὶ πήγαμε στὴν Παλαιστίνη. Ξαναγυρίσαμε στὴν Κρήτη καὶ ξαναφύγαμε ἀπὸ τὴν Κρήτη καὶ ξαναπήγαμε καὶ ἐγκατασταθήκαμε μονίμως στὴν Παλαιστίνη...»

Γιασέρ Ἀραφάτ, Ἀθήνα, 15 Δεκεμβρίου 1981¹

Τὸ ζήτημα τῆς καταγωγῆς τοῦ σύγχρονου παλαιστινιακοῦ ἔθνους ἔχει ἀπασχολήσει κατὰ καιροὺς πλῆθος ἐρευνητῶν. Οἱ ἴδιοι, ἀραβόφωνοι ὄντες καὶ στὴν πλειοψηφία τους μουσουλμᾶνοι στὸ θρήσκευμα μὲ μεγάλο ποσοστὸ ὀρθοδόξων μεταξύ τους, εἴθισται νὰ θεωροῦνται «ἀραβικὸς» λαός. Ὡστόσο σήμερα πλέον ἡ συντριπτικὴ πλειονότητα τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων συμφωνοῦν, ὅτι του-

1. Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ Παλαιστίνιου προέδρου στὸ ξενοδοχεῖο «Μεγάλη Βρετανία» τῆς Ἀθήνας κατὰ τὴν τελετὴ ἀνακήρυξής του σὲ ἐπίτιμο δημότη τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὸν τότε δήμαρχο τῆς πρωτεύουσας Δημήτρη Μπέη καὶ τὸ δημοτικὸ συμβούλιο τῆς πόλης.

Η ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΗΛΑ

Ἡ ἐξάπλωση τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πνεύματος ὑπῆρξε μακροαίωνα ἐπιχείρηση, τῆς ὁποίας ὁ σχεδιασμὸς χάνεται στὰ βάθη τοῦ παρελθόντος καὶ οἱ διάφορες φάσεις τῆς ἐξελίσσονται καὶ ὁλοκληρώνονται μέσα σὲ χρονικὰ διαστήματα ἀπροσδιόριστης διάρκειας. Σήμερα μποροῦμε νὰ δοῦμε, μὲ τὴν ἀνεση ποὺ μᾶς παρέχει ἡ προοπτικὴ τοῦ χρόνου, πῶς μία ὀλιγάνθρωπη φυλὴ τῆς ἐρήμου, χωρὶς κανένα πολιτισμὸ καὶ μὲ πρωτόγονη γλῶσσα κατέκτησε σὲ πρῶτο στάδιο θρησκευτικὰ ἄλλα καὶ μάλιστα πολιτισμένα ἔθνη μὲ τὸ ὅπλο τοῦ δόγματος – ὅπλο καθαρὰ ἐβραϊκὸ, καθαρὰ ἐξουσιαστικὸ καὶ ἄγνωστο στὴν ὑπόλοιπη ἀνθρωπότητα – καὶ πῶς ἀργότερα, ὅταν ἡ κυριαρχία τοῦ θρησκευτικοῦ δογματισμοῦ ἄρχισε νὰ κλονίζεται, ἡ ἐξουσιαστικὴ τακτικὴ καὶ στρατηγικὴ τῆς Σιών ἀνανεώθηκε καὶ ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὴν καθιέρωση τοῦ πολιτικοκοινωνικοῦ δογματισμοῦ, δηλαδὴ τῶν νεώτερων ἐβραιογενῶν ἀστοκαπιταλομαρξιστικῶν ἀντιλήψεων, πάνω στὶς ὁποῖες στηρίζεται ἡ κατεστημένη τάξη τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ τῆς **Ratio**, ποὺ ἰσχύει στὸν σύγχρονο κόσμο.

Ἀλλὰ αὐτὰ ποὺ ἐμεῖς διαπιστώνουμε ἐκ τῶν ὑστέρων, δηλαδὴ τὴν εὐελξία καὶ συνωμοτικότητα τῶν μεθόδων μὲ τίς ὁποῖες ὁ «περιούσιος λαός» αἰχμαλωτίζει καὶ ὑποδουλώνει πνευματικά

λάχιστον οἱ ἀρχαῖοι Παλαιστίνιοι, οἱ Φιλισταῖοι, ἦταν κρητικῆς καταγωγῆς Πελασγοί, οἱ ὅποιοι σὲ πανάρχαια ἐποχὴ ἀποίκισαν τὶς ἀκτὲς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Ἀλλὰ καὶ στοὺς αἰῶνες ποὺ ἀκολούθησαν ἡ ἑλληνικὴ παρουσία στὴν περιοχὴ ἐνισχύθηκε σημαντικὰ ἰδίως κατὰ τὰ ἑλληνιστικὰ χρόνια, ὅταν ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς Παλαιστίνης ἔφθασε νὰ εἶναι τὸ κυρίαρχο στοιχεῖο τῆς περιοχῆς. Αὐτοὶ οἱ πληθυσμοί, πελασγικοὶ καὶ ἑλληνικοί, ἄρχισαν νὰ φθίνουν στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ μεσαίωνα ἐξαιτίας τοῦ βίαιου ἐκχριστιανισμοῦ τους ἀπὸ τὸ ρωμαιοχριστιανικὸ κράτος. Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἔπαψε νὰ μιλεῖται ἰδίως μετὰ τὴν ἐξάπλωση τοῦ Ἰσλάμ καὶ τὴν ἐθελούσια προσχώρηση τῶν λαῶν αὐτῶν στὴ νέα θρησκεία, σὲ μία ἀπέλπιδα προσπάθεια νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴ ρωμαιοχριστιανικὴ καταπίεση.

Σήμερα μετὰ δεκαετιῶν, μποροῦμε νὰ ἰσχυριστοῦμε ὅτι ἂν καὶ ἡ ἑλληνικὴ συνειδηση σὲ συντριπτικὸ βαθμὸ ἔχει χαθῇ, διατηρεῖται ὅμως ἡ θολὴ ἀνάνηψη τῆς αἰγαιακῆς συγγένειας, ἐνῶ ἡ παλαιστινιακὴ διανόηση ἔχει ἐπαναφέρει τὸ ζήτημα τῆς κρητικῆς-πελασγικῆς-ἑλληνικῆς καταγωγῆς ὅχι μόνο γιὰ λόγους αὐτογνωσίας τῶν ἰδίων τῶν Παλαιστίνιων ἀλλὰ καὶ σὲ μία προσπάθεια γεφύρωσης τοῦ λαοῦ αὐτοῦ μετὰ τὴ Δύση, μὲ τρόπο τέτοιο ὅμως ποὺ νὰ μὴ διαρρηγνύωνται καὶ οἱ ἕτερες συγγένειες μετὰ τὸν Ἀραβικὸ Κόσμο.

Βεβαίως τὸ ζήτημα τῆς καταγωγῆς τοῦ παλαιστινιακοῦ ἔθνους, ποὺ θὰ ἐξετάσουμε παρακάτω, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς μία προσπάθεια νὰ δικαιολογήσῃ τοὺς φανατικοὺς ἰσλαμιστὲς ποὺ δροῦν στοὺς κόλπους τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι μὲ μεθόδους καὶ ἰδεοληψίες ἀλλότριες ὡς πρὸς τὴν ἑλληνικὴ κοσμοθέαση ἐπιχειροῦν ὅχι τόσο τὴν

καὶ ἰδεολογικὰ τοὺς ἀνώτερους, ὑπερέχοντες ἀντιπάλους του, οἱ πνευματικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἡγέτες τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἔθνους εἶχαν ἀντιληφθῇ ὅτι ἀποτελεῖ τὸν μόνον τρόπο, τὸν μοναδικὸ δρόμο ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ ἀκολουθήσουν, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν ἐξουσιαστικὴν τους μανία. Καὶ τοῦτο διότι εἶχαν συνειδητοποιήσει, ὅτι ἡ ἐβραϊκὴ φυλὴ θὰ μπορούσε νὰ ἀναδειχθῇ καὶ νὰ κυριαρχήσῃ φυσικὰ πάνω στὰ ἄλλα ἔθνη τῆς γῆς μόνο διὰ τῆς πανουργίας, τῆς συνωμοτικότητος, τοῦ δόλου καὶ τῆς ἐπιβολῆς.

Ὁ μῦθος τοῦ Δαβὶδ, τοῦ ἀντιπροσωπευτικώτερου καὶ σημαντικώτερου ἡγέτη τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τοῦ ἰδρυτῆ τῆς Σιών σὰν πρωτεύουσας καὶ μυστικιστικοῦ συμβόλου τοῦ Ἰσραὴλ, ἐνέχει ὅλα τὰ στοιχεῖα, τὰ ὅποια χαρακτηρίζουν τὴν ἐβραϊκὴν σκέψη καὶ προσδιορίζουν τὸν τρόπο δράσεως τοῦ ἐβραϊκοῦ ἔθνους. Ἄς τὸν θυμηθοῦμε, ἀφοῦ ἀναφέρουμε καὶ τὰ προηγηθέντα, ποὺ ἀνάγκασαν τοὺς Ἑβραίους νὰ εἰσαγάγουν νέα κριτήρια γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῶν ἀρχόντων τους^(α).

Ὁ προφήτης Σαμουὴλ (= πολιτικὸς «ἐγκέφαλος» τοῦ θρησκευτικοπολιτικοῦ κατεστημένου τοῦ Ἰσραὴλ) ἀνακοινώνει στὸν βασιλεῖ Σαούλ, τὸν ὅποιο ὁ ἴδιος εἶχε χρίσει, ὅτι ὁ **«Κύριος τῶν δυνάμεων»** (= ἡ ἰδέα τῆς ἐβραϊκῆς παγκυριαρχίας) ἐντέλλεται νὰ ἐξοντωθῇ τὸ ἔθνος τῶν Ἀμαληκитῶν, νὰ ἐξολοθρευθῇ **«χωρὶς οἶκτο πᾶν ὅ,τι ἔχουν καὶ νὰ θανατωθῇ καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκα καὶ παιδὶ καὶ θηλάζον καὶ βοῦς καὶ πρόβατο καὶ κάμηλος καὶ ὄνος»**, διότι ὁ λαὸς αὐτὸς εἶχε ἀντισταθῇ, ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι εἰσέβαλαν στὰ ἐδάφη του ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Ὁ Σαούλ πράγματι ἐπετέθη αἰφνιδιαστικὰ ἐναντίον τῶν Ἀμαληκитῶν, ἐξολόθρευσεν **«ἐν στόματι μαχαίρας»** ὄλους τοὺς ἄνδρες καὶ συνέλαβε ζωντανὸ τὸ βασιλεῖα τους Ἀγὰγ, ἀλλὰ **«ἐφείσθη αὐτοῦ»**, ὅπως ἐφείσθη καὶ τῶν καλντέρων ζώων.

(α) «Βασιλειῶν Α'», κεφ. ιε', ιστ' καὶ ιζ'.

Ἡ Ἀνάγλυφη πλάκα ἀπὸ ἐλεφαντίνου τοῦ 13ου αἰ. π.Χ. πὺν ἐρέθηκε τὸ 1937 στὴ Μεινιδά, σ' ἓνα ἡμιπύργειο δωμάτιο, πὺν οἱ ἀρχαιολόγοι ὠνόμασαν «Θησανρό», ἐνὸς μεγάρου πὺν πιθανῶς ὑπῆρξε ἀνάκτορο. Παριστάνει γρύπα, μυθικὸ ὄν τῆς μυκηναϊκῆς μυθολογίας, μὲ σώμα λέοντος καὶ κεφαλὴ καὶ φτερά ἀετοῦ. Οἱ ἀρχαιολόγοι τοῦ «Ἀνατολικοῦ Ἰνστιτούτου», πὺν ἀνέσκαψαν τὸ κτῖσμα, διγάζονται μεταξὺ τῶν ἐκδοχῶν ὅτι τὸ ἀνάγλυφο κατασκευάσθηκε ἀπὸ Μυκηναῖο ἄποικο καλλιτέχνη τῆς Μεινιδά ἢ εἰσῆχθη κατ' ἐῖθεϊαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα στὴν πόλιν αὐτὴ τῆς Μ. Ἀνατολῆς. Ἐκτὸς τοῦ καθαρά μυκηναϊκοῦ μυθολογικοῦ θέματος τοῦ ἔργου καὶ ἡ τεχνολογία του εἶναι ἐπίσης καθαρά ἐλληνική.

ἐθνική ἀποκατάσταση τοῦ παλαιστινιακοῦ λαοῦ ἀλλὰ τὴν ἐπιβολὴ θεοκρατικοῦ καθεστώτος, κινούμενοι ἀπὸ αἷτια φονταμενταλιστικά. Οἱ ἰσλαμικὲς ὀργανώσεις, ποὺ στέλνουν στὸ θάνατο νέους μαχητὲς ὑποσχόμενες μεταθανάτιες ἀπολαύσεις στὸν παραδείσο τοῦ Ἀλλάχ, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχουν καμμία σχέση μετὰ τὴν Ἑλληνικὴ Σκέψη. Ὁ δρόμος τοῦ μουσουλμάνου «μάρτυρα» εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος μετὰ τὸν ἑλληνικὸ δρόμο τοῦ «ἥρωα».

Π. Διαθήκη: «Οἱ Φιλισταῖοι ἀπόγονοι Κρητῶν ἀποίκων»

Κινώντας ἀπὸ τίς ἴδιες τίς ἐβραϊκὲς πηγὲς εἰσπράττουμε τὴ διαβεβαίωση, ὅτι οἱ Φιλισταῖοι εἶναι κρητικῆς καταγωγῆς. Οἱ προφῆτες τῆς «Παλαιᾶς Διαθήκης» ἀναφέρουν: • «Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτείνω τὴν χεῖρα μου ἐπὶ τοὺς ἄλλοφύλους καὶ ἐξολοθρεύσω Κρητὰς καὶ ἀπολῶ τοὺς καταλοίπους τὴν παραλίαν καὶ ποιήσω ἐν αὐτοῖς ἐκδικήσεις μεγάλας, καὶ ἐπιγνώσονται, διότι ἐγὼ Κύριος ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπ' αὐτούς» [μετ.: «Ὁ Κύριος γιὰ τοῦτο λέγει αὐτά: Κοίταξε, ἐγὼ ἐκτείνω (ἀπλώνω) τὴν τιμωρὸ χεῖρα μου κατὰ τῶν ἄλλοφύλων καὶ θὰ καταστρέψω τοὺς Κρητὰς καὶ ὅλους τοὺς κατοίκους τῶν παραλίων. Θὰ τιμωρήσω αὐτοὺς σκληρὰ καὶ ἔτσι θὰ μάθουν ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Κύριος, ὅταν ἐπιφέρω τὴν ἐκδικήσίν μου κατ' αὐτῶν»] («Προφῆτης Ἰεζεκιήλ», κε', ιστ' - ιζ').

• «Διότι Γάζα διηρπασμένη ἔσται, καὶ Ἀσκάλων εἰς ἀφανισμόν, καὶ Ἀζωτος μεσημβρίας ἐκοιφῆσεται καὶ Ἀκκαρὸν ἐκρίζωθήσεται. Οὐαὶ οἱ κατοικοῦντες τὸ σχοίνισμα τῆς θαλάσσης, πάροιχοι Κρητῶν· λόγος Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, Χαναὰν γῆ ἄλλοφύλων, καὶ ἀπολῶ ὑμᾶς ἐκ κατοικίας. Καὶ ἔσται Κρήτη νομὴ ποιμνίων καὶ μάνδρα προβάτων. Καὶ ἔσται τὸ σχοίνισμα τῆς θαλάσσης τοῖς καταλοίποις οἴκον· Ἰουδα· ἐπ' αὐτοὺς νεμήσονται ἐν τοῖς οἴκοις Ἀσκάλωνος, δέλλης καταλύσουσιν ἀπὸ προσώπου

Ἡ μερικὴ ἐκτέλεση τῆς ἐντολῆς τοῦ Σαβδαὼθ ἐξοργίζει τὸν Σαμουήλ, ὁ ὁποῖος ἀνακοινώνει στὸν Σαουλ ὅτι, ἀφοῦ δὲν ἐτήρησε τὸν «λόγον τοῦ Κυρίου» (δηλαδὴ δὲν ἐνήργησε ὀλοκληρωτικὴ γενοκτονία τῶν Ἀμαλκεϊτῶν), ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν βασιλεία. Παρὰ τὴν αὐτοκαταδίκη τοῦ Σαουλ, τὴν ὁμολογία του ὅτι «ἡμάρτησεν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου» καὶ τίς παρακλήσεις του νὰ συγχωρηθῇ, ὁ Σαμουήλ μένει ἀσυγκίνητος· ζητεῖ νὰ τοῦ φέρον ἐνώπιόν του τὸν Ἅγαν καὶ τὸν «κατακόπτει» μετὰ τὰ ἴδια του τὰ χεῖρια, καθὼς ὁ αἰχμάλωτος τὸν πλησίαζε «χαριέντως, διότι νόμιζε ὅτι ἡ πικρία τοῦ θανάτου εἶχε περάσει» καὶ ἀκολούθως παίρνει νέα ἐντολὴ ἀπὸ τὸν Σαβδαὼθ: νὰ βρῇ καὶ νὰ κρίσῃ νέο βασιλιά, «χωρὶς νὰ λάθῃ ὑπ' ὅσιν τὴν ἐμφάνισί του ἢ τὸ ὕψος τοῦ ἀναστήματός του». Ὁ Σαμουήλ κρίνει μυστικὰ τὸν τελευταῖο ἀνάμεσα στοὺς ἐφτά γιουὺς ἐνὸς πολύτεκνου ἀπὸ τὴν Βηθλεέμ, τοῦ Ἰεσσαί, τὸ «ἀποζούρι» τῆς οἰκογένειας, τὸν Δαβὶδ, τὸν ὁποῖο καὶ κατορθώνει νὰ εἰσαγάγῃ στὴν αὐλὴ τοῦ Σαουλ, γιὰ νὰ παίξῃ στὸν βασιλιά τὴν κιθάρα του καὶ νὰ τὸν διασκεδάξῃ.

Ἰδοὺ τώρα ὁ κύριος μῦθος τοῦ Δαβὶδ, τοῦ ἐνσαρκωτοῦ τῆς νέου τύπου ἐπιχειρήσεως γιὰ τὴν ἐβραϊκὴ κυριαρχία: Ὁ Σαουλ διεξάγει πόλεμο κατὰ τῶν Φιλισταίων (= Ἑλλήνων ἀποίκων, ποὺ εἶχαν ἰδρύσει κράτος στὴν περιοχὴ τῆς Γάζης, ὅπως ἀπέδειξε ἡ νεώτερη ἱστορικὴ ἔρευνα) καὶ ἀποφεύγει τὴν μάχην ἐκ τοῦ συστάδην, ἐνῶ ἕνας Φιλισταῖος «προμαχητὴς» ὕψους «ἑξή πῆχυν καὶ σπιθαμῆς», ὁ Γολιάθ, ἔδωκε ἀπὸ τὴν παρτάξιν του καὶ ἐπὶ σαράντα ἡμέρες καλοῦσε τίμα τοὺς Ἑβραίους νὰ ἐκλέξουν ἀναμεταξύ τους κάποιον, γιὰ νὰ μονομαχήσῃ μαζί του· καὶ ἂν ὁ Ἑβραῖος μποροῦσε νὰ τὸν νικήσῃ, τότε οἱ Φιλισταῖοι θὰ ὑποδουλωθοῦν στοὺς Ἑβραίους, ἂν ὅμως ὑπερισχύσῃ ὁ Γολιάθ, τότε οἱ Ἑβραῖοι θὰ δουλεύουν στοὺς Φιλισταίους. Ὁ Σαουλ «καὶ πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἐξέστησαν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα» καὶ «ἔφευγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ», ἔως ὅτου ὁ Δαβὶδ, «ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου τῶν δυνάμεων», πῆρε τὴν σφεντόνα του, πλησίασε τὸν ἀνδρὲϊ πολεμιστὴ δόλια, τὸν χτύπησε

νιῶν Ἰουδα, ὅτι ἐπέσκεπται αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, καὶ ἀποτρέψει τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν» [μετ.: «Διότι ἡ Γάζα θὰ λεηλατηθῇ, ἡ Ἀσκάλων θὰ ἐξαφανισθῇ, ἡ Ἀζωτος στὸ καταμεσήμερο θὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ ἡ Ἀκκαρὼν θὰ ἐκκριζωθῇ. Ἀλίμονο σὲ αὐτοὺς ποὺ κατοικοῦν τὰ παράλια (τῆς Παλαιστίνης), τοὺς ἀπογόνους τούτους τῶν Κρητῶν ἀποίκων. Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου στρέφεται ἐναντίον σου, ὦ Χαναάν, καὶ σὺ χώρα τῶν ἀλλοφύλων: Θὰ καταστρέψω ἐσᾶς καὶ τὶς κατοικίεις σας. Ἔτσι κι ἄλλῳς ἡ Κρήτη θὰ γίνῃ τόπος βοσκῆς προβάτων καὶ ποιμνιοστάσιο. Τὰ παράλια (τῆς Παλαιστίνης) θὰ περιέλθουν στοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία. Οἱ Ἰουδαῖοι θὰ βοσκῇσιν τὰ πρόβατά τους ἐκεῖ, ὅπου πρὶν ὑπῆρχαν οἱ οἰκίαι τῆς Ἀσκάλωνος. Κατὰ τὸ δειλινὸ θὰ διαλυθοῦν (οἱ Φιλισταῖοι) ἐνῶπιον τῶν Ἰουδαίων. Αὐτὸ θὰ γίνῃ, γιὰτὶ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς τους τοὺς ἐπισκέψθηκε καὶ θὰ τοὺς γυρίσῃ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία τους». «Προφήτης Σοφονίας», Β', 4-7].

[**Παρέκδοση:** Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐβραϊκὴ μαρτυρία ὅτι οἱ Φιλισταῖοι ἦταν ἀποικοὶ Κρητῶν, ὁ ἀναγνώστης μένει ἄφωνος μπροστὰ στὴ μακάθρια ἐπικαιρότητα τῶν διβλικῶν ἀπειλῶν καὶ ἐξαγγελιῶν· σὰν νὰ γράφτηκαν σήμερα, γιὰ νὰ περιγράψουν τὶς πρόσφατες σφαγὲς εἰς δάρος Παλαιστινίων στὴ Δυτικὴ Ὀχθὴ ἀπὸ τὸν Ἰσραηλινὸ στρατό].

Ἐπαλήθευση ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς πηγές

Στὶς παραπάνω ἀναφορὲς τῆς «Βίβλου» καὶ ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γραμματεία συμφωνεῖ, ὅτι δηλαδὴ οἱ Κρήτες εἶχαν ἀποικίσει σὲ πανάρχαια ἐποχὴ τὴν Παλαιστίνην. Συγκεκριμένα ὁ Σαρπηδὼν, ἀδελφὸς τοῦ Μίνωα, συγκρούστηκε μαζί του γιὰ τὸ θρόνο τῆς Κρήτης. Ἠττήθη καὶ ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς ὁπαδούς του ἀπέπλευσε πρὸς τὴ Μέση Ἀνατολή. Φθάνοντας ἐκεῖ ἐγένε βασιλεὺς τῶν

ἀπὸ μακρυνὰ μὲ τὴν πέτρα στὸ μέτωπο, τὸν ζάλισε καὶ τοῦ ἔκοψε ὕστερα μὲ τὴν ἡσυχία του τὸ κεφάλι, «**γιὰ νὰ γνωρίσῃ ὁλόκληρὴ ἡ γῆ ὅτι ὑπάρχει θεὸς στὸ Ἰσραὴλ**» καὶ γιὰ νὰ συνωμοτήσῃ ὕστερα μὲ τὸν Ἰωνάθαν, τὸν ἀνόητο γιου τοῦ Σαούλ, ἐναντίον τοῦ βασιλεῖ, νὰ κινήσῃ ἐπανάσταση, νὰ πάρῃ τὴν ἐξουσία καὶ νὰ ἐγκαταστήσῃ τὴν πρωτεύουσά του στὸ λόφο τῆς Σιών, καθιστώντας τον τὸ αἰώνιο σύμβολο τῆς παγκόσμιας σιωνιστικῆς ἐξουσίας.

Αὐτὸς ὁ ἐβραϊκὸς μῦθος τοῦ Δαβὶδ, ποὺ μετὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἐβραϊκῆς σκέψεως γαλονχεῖ σὰν «Ἱερὰ Ἱστορία» τὰ ἔθνη τῆς γῆς, παρουσιάζει συμβολικὰ ἀλλὰ ἀνάγλυφα τὰ αἷτια, τὶς μεθόδους, τὶς συνθήκες, τὰ μέσα καὶ τοὺς σκοποὺς καὶ προθέσεις τῆς «νίκης» καὶ τῆς διὰ μέσον τῶν αἰώνων παγκόσμιας ἐπιβολῆς τῆς Σιών, ὅμως ταυτόχρονα παρέρχει καὶ τὸ μέτρο τῆς «ἀξίας» αὐτῆς τῆς «νίκης», τῶν δεινῶν ποὺ ἐπεσώρευσεν στὸν πολιτισμὸ καὶ στὴν ἡθικὴ «ὕγεια» τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐντελῶς εὐθραυστο καὶ ἐπισφαλῆ χαρακτήρα τοῦ ἐβραϊκοῦ θριάμβου. Ἰδοὺ ἡ ἀπόδοση τοῦ μυστικιστικοῦ αὐτοῦ μύθου μὲ σύγχρονα σχήματα λόγου καὶ ἀληθινὴ διατύπωση:

Πρῶτον· σκοπὸς τοῦ σιωνιστικοῦ ἀγῶνα δὲν εἶναι ἡ ἀπλὴ ἐπιβολὴ ἐπὶ τοῦ ἀντιπάλου ἀλλὰ ἡ ὁλοκληρωτικὴ ἐκμηδένισή του –καὶ ὅσοι δὲν τὸ καταλαβαίνουν, ὅπως ὁ Σαούλ, καθαιροῦνται καὶ ἀποβάλλονται ἀμείλικτα.

Δεύτερον· ἐπειδὴ ὁ ἀντίπαλος ὑπερέχει «φύσει», ἡ Σιών «**φοβεῖται σφόδρα**» καὶ τὸν ἀντιμετωπίζει δόλια, ὑπουλα καὶ ἀνορθόδοξα.

Τρίτον· ὁ φυσικὰ (κοντόσωμος) καὶ ἠθικὰ (δόλιος) στερημένος καὶ ἀσθενής, τὸ μικρὸ ἄτομο, ἐπιβάλλεται καὶ ἐξοντώνει τὸν φυσικὰ καὶ ἠθικὰ προικισμένον καὶ ἰσχυρό.

Τέταρτον· οἱ ἄνθρωποι τῆς Σιών καταβάλλουν δολοφονικὰ τοὺς ἥρωες μὲ τὴν δοθήθεια τῆς τεχνοκρατίας (τῆς σφενδόνης), χωρὶς νὰ ἀναμετρηθοῦν μαζί τους.

Σολύμων (μετέπειτα Ἱεροσολύμων): «Ὅταν τὰ παιδιά τῆς Εὐρώπης, ὁ Σαρπηδὼν καὶ ὁ Μίνως μάλωσαν γιὰ τὴ βασιλεία καὶ ἐπικράτησε ὁ Μίνως, ὁ Σαρπηδὼν ἔφυγε μαζί μὲ τοὺς συντρόφους του. Οἱ ἐξόριστοι ἔφθασαν στὴν Μιλνάδα τῆς Ἀσίας, ὅπου σήμερα κατοικοῦν οἱ Λύκιοι. Τότε λεγόταν Μιλνάδα καὶ οἱ Μιλύες λέγονταν Σόλυμοι. Βασιλεὺς ἦταν ὁ Σαρπηδὼν...» (Ἡρόδοτος, Α', 173).

Τὸν Ἡρόδοτο ἐπιβεβαιώνει καὶ ὁ Ἰουδαῖος ἱστορικός Φλάβιος Ἰώσηπος: «Πολλοὶ λένε ὅτι καὶ ὁ Ὅμηρος τὴν ἀποκαλεῖ Σόλυμα. Τὴν δὲ προσωνυμία “Ἱερὸ” οἱ Ἑβραῖοι τὴν ἔβαλαν ἀργότερα. Ἦταν κατὰ τὴν ἐποχὴ, πὺν μὲ τὴ στρατιὰ τοῦ Ἰησοῦ (τοῦ Ναυῆ) κατὰ τῶν Χαναναίων καὶ τοῦ πολέμου κατὰ τὸν ὁποῖο οἱ Χαναναῖοι κράτησαν (τὴν πόλη), πὺν (ὁ Ἰησοῦς) κατένευε στοὺς Ἑβραῖους, οἱ ὁποῖοι ὅμως δὲν κατάρφεναν νὰ διώξουν (τοὺς Χαναναίους) ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, μέχρι πὺν τὴν πολιορκήσῃ ὁ Δαυίδ...» (Ἰώσηπος, «Ἰουδαϊκὴ Ἀρχαιολογία», Ζ, 3, 10-25). Ὁ Ἰώσηπος μάλιστα θεωρώντας τὰ Σόλυμα πόλη Χαναναίων δηλαδὴ Φιλισταίων, δίνει σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸν Ἡρόδοτο μία ἀκόμη ἀπόδειξη, ὅτι οἱ Φιλισταῖοι ἦταν κρητικῆς καταγωγῆς.

Ἐπιβεβαιώνει καὶ ἡ σύγχρονη ἐπιστήμη

Εκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα κείμενα καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα ἔρχεται μὲ τὴ σειρὰ τῆς νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν κρητικὴ καταγωγὴ τῶν Φιλισταίων. Ὁ Ι.Α. Παπαποστόλου (ἐφορος Ἀρχαιοτήτων) ἀναφέρει κρητικὴ διείσδυση στὴ Μέση Ἀνατολὴ μέχρι καὶ τὴ Συρία: «Ἡ ἐγκατάσταση στὴν Οὐγκαρίτ² (Ugarit) τῆς Συρίας θεωρεῖται ἐπίσης μινωικὴ»³.

2. Ὁ Ἀριστείδης Κόλλιας ἔχει ὑποστηρίξει, ὅτι τὸ ὄνομα Οὐγκαρίτ προέρχεται ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ

Πέμπτον ἡ νίκη τοῦ νάνου γίνεται σωφρονισμὸς γιὰ «**δλόκληρη τὴ γῆ**» καὶ ὑπενθυμίζει ἀπειλητικὰ ὅτι «**ὑπάρχει θεὸς στὸ Ἰσραὴλ**».

Ἔκτον ἡ ἐδραιογενὲς θεοκρατία καὶ τεχνοκρατία (ὁ ἐδραῖος Δαυίδ) νικᾷ τὸν ἐλληνικὸ Λόγο καὶ τὸν ἐλληνικὸ ἰδεαλισμὸ καὶ ἥρωισμό (τὸν Ἑλληνα Γολιάθ).

Ἑβδομον γιὰ νὰ καταβάλλῃ ὁ Ἑβραϊσμός τὸν Ἑλληνισμό, πρῶτα τοῦ στερεῖ τὸ Πνεῦμα του, τὸν Πολιτισμὸ του (ζαλίζοντάς τον μὲ μιὰ πετριά στὸ μέτωπο) καὶ ἀκολουθῶς τὸν ἐξοντώνει, ἐνῶ ἔχει χάσει πιά τὴν ἐλληνικὴ του συνείδηση (ἔχει ἀπολέσει τὶς αἰσθήσεις του).

Αὐτὸ πὺν σὲ μικρογραφία συνέβη κατὰ τὸν ἐδραϊκὸ μυστικιστικὸ μῦθο στὴν κοιλάδα Ἠλά, συμβαίνει ἀπαράλλακτα σ' **δλόκληρη** τὴν **ὑφήλιο** καὶ σ' ὅλες τὶς ἐποχὰς ἔκτοτε: Ὁ Ἑλληνικὸς Λόγος καὶ ὁ ἐλληνικὸς ἰδεαλισμὸς καὶ ἥρωισμός, πὺν εἶχαν ἀποκτήσει οἰκουμενικὲς διαστάσεις καὶ ἀποτελοῦσαν τὸ ἰδεολογικὸ πλαίσιο σκέψεως καὶ δράσεως τῶν ἠθικὰ καὶ φνυσικὰ ὑγιῶν καὶ προικισμένων ἀνθρώπων ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ ἐθνικότητος, χτυποῦνται ὑπὸντα καὶ πέφτουν σὲ κατὰσταση νάρκης. Οἱ μεγάλες κατακτήσεις τῆς ἀνθρωπότητος στὴν πορεία τῆς πρὸς τὴν ἀλήθεια σταματοῦν καὶ ἐξονδετερόνωνται ἀπὸ τὰ δόγματα: θρησκευτικὰ, πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ. Τὰ μικρὰ ἄτομα, οἱ «χαλασμένες ψυχές» τοῦ Ἑλύτη, ἐπιβάλλονται καὶ ἐκμηδενίζουν δόλια, δολοφονικὰ τὶς εὐγενεῖς καὶ φωτισμένες φύσεις. Ἡ τεχνοκρατία καὶ ἡ ὕλη παίρνουν τὴ θέσιν τῆς λεδεντιάς καὶ τοῦ πνεύματος. Ἡ διαστροφὴ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἡ δολοφονία ἐπέχουν θέσιν «ὑγιούς» καὶ «ὀρθοῦ» καί, ὅπως λέγει ὁ Νίτσε, «**γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πὺν ποθοῦν τὴν ἐξουσία** (ἐννοεῖ τὴν Σιών) **ἢ παρακμὴ εἶναι μέσον καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι ἐνδιφέρονται ζωτικὰ νὰ ἀρρωστήσουν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ νὰ ἀνατρέψουν μὲ ἐπικίνδυνη καὶ σκωφαντικὴ σημασίαν τὴν ἔννοια τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, τοῦ**

Ὁ Γεώργιος Τσορμπάτζης⁴, ἀναφερόμενος στὰ εὐρήματα πού προέκυψαν ἀπὸ τὶς ἀνασκαφές στὴ γῆ τῆς Παλαιστίνης στὶς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνα, σημειώνει ὅτι ἀπὸ αὐτὰ προκύπτει πὼς οἱ Φιλισταῖοι κατάγονται ἀπὸ τὴν Κρήτη: «Οἱ Φιλισταῖοι ἦσαν Ἑλλήνες, Κρήτες ἰδίᾳ, ἀποικήσαντες εἰς Παλαιστίνην κατὰ τὸ 1500 ἢ 1800 π.Χ. ἤτοι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μυκηναϊκοῦ Πολιτισμοῦ. Παρὰ τὴν Βηθλεέμ εὐρέθη μία τῶν κυριωτέρων πόλεων ἢ ἡ μητρόπολις ἴσως τῶν Φιλισταίων, ἐκτισμένη ἐπὶ ἐρειπίων ἐτέρας πόλεως τῶν ἀρχαίων ἰθαγενῶν Χαναναίων, ἡττηθέντων προφανῶς ὑπ' ἐκείνων. Τὰ ἐν τοῖς τάφοις Φιλισταίων εὐρεθέντα χαλκᾶ ἢ ἀργυρᾶ κοσμήματα καὶ πῆλινα ἀγγεῖα προδίδουν ἀριδὴλως τὴν μυκηναϊκὴν τέχνην των, ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐν τοῖς συγχρόνοις ἐβραϊκοῖς τάφοις εὐρήματα, πάντα εὐτελοῦς καὶ πρωτογόνου σχεδὸν νεολιθικῆς ἐποχῆς, ἐνῶ καὶ τὰ ὁστὰ τῶν τάφων Φιλισταίων καταδεικνύουν ὁμοίως τὴν ἀνθρωπολογικὴν διαφορὰν τῆς φυλῆς. (...). Περὶ τῶν ἀνωτέρω ἱστορικῶν ἀληθειῶν φαίνονται ὁμοφωνοῦντες πάντες οἱ ἐν Παλαιστίνῃ εἰδικῶς ἀσχολούμενοι ἀρχαιοδίφαι, ἐν οἷς καὶ οἱ σοφοὶ Γάλλοι μοναχοὶ τοῦ Τάγματος τῶν Δομινικανῶν...».

Ὁ ἀρχαιολόγος Δημήτριος Γαρουφαλῆς σὲ ἀρθρο του μὲ τίτλο «Γολιάθ ὁ Φιλισταῖος - Ἕνας Αἰγᾶιος Πολεμιστὴς στὴν Παλαιστίνῃ τοῦ 1000 π.Χ.»⁵, σημειώνει: «Γύρω στὸ 1175 π.Χ. οἱ Φιλισταῖοι (Φιλιστιεῖμ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης), οἱ "Puleseta" [p-

«Εὐαγορίτις», δηλαδὴ «Πόλη τῶν Εὐαγοριδῶν».

3. Ι.Α. Παπαποστόλου (ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων), «Κρήτη», ἐκδόσεις «Κλειώ», Ἀθήνα 1981, σελίδα 22.

4. Γεώργιος Α. Τσορμπάτζης, «Ἡὼς Τῆς Ἑβραϊκῆς Παλιγγενεσίας», Ἀθήνα 1925.

5. Περιοδικὸ «Corpus», τεῦχος 22, Δεκέμβριος 2000, σελίδα 98.

ἀληθινοῦ καὶ τοῦ ψεύτικου. Ὁ Ἀστοκαπιταλομαρξισμὸς καὶ ὁ Καταναλωτισμὸς –γνήσια τέκνα τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πνεύματος– ἰσοπεδώνουν κάθε ἀξία. Συντελεῖται μιὰ τεράστια ἀνατροπὴ καὶ ὁ ἐβραϊκὸς ζόφος καλύπτει τὸ ἐλληνικὸ φῶς, ἀπλωμένος σάν πικρὸ ποῦσι γύρω στὴν Ὑδρόγειο. Μὲ μιὰ φράση, τὴν κατάστασιν τῆς Ἀρχῆς διαδέχεται ἡ νοσηρὴ, παρὰ φύσιν καὶ παρανοικὴ κατάστασιν τῆς ἐξουσίας.

Αὐτὰ τὰ τραγικὰ ἀποτελέσματα, αὐτὴ ἡ «διβλικὴ καταστροφὴ» πὺν προκάλεσε ἡ «νίκη» τοῦ δολοφονοῦ Δαβὶδ ἀποδεικνύουν, ὅτι ὁ σιωνιστικὸς θρίαμβος δὲν ἔχει προοπτικὴ, διότι τὸ τεχνιτὸ στάτους κδὸ πὺν ἐγκαθίδρυσαν οἱ νικητὲς, ἐνέχει μέσα του τὰ σπέρματα τῆς αὐτοκαταστροφῆς του. Καὶ τοῦτο διότι δὲν πρόκειται γιὰ νίκη, ἐπειδὴ δὲν προηγῆθηκε ἀναμέτρηση τῶν ἀντιπάλων. Ἡ Διεθνὴς Ἑξουσία δὲν αὐτοσυντηρεῖται, διότι ὀφείλει τὴ γένεσίν της στὸ ἀφύσικο, στὸ παράλογο καὶ στὸ νοσηρό, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἱστορικὴ παρακμὴ τῆς ἀνθρωπότητος κάτω ἀπὸ τὴν ἰσχύονσα τάξη πραγμάτων εἶναι σταθερῶς προϊοῦσα, καλπάζουσα. Ὁ νάνος Δαβὶδ δολοφονώντας τὸν γίγαντα Γολιάθ δὲν μπορεῖ λόγῳ τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς ἀδυναμίας του νὰ συντηρήσῃ καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ οὔτε καὶ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του ἀπέναντι στοὺς κινδύνους πὺν συναντᾷ, καθὼς πορεύεται μέσα στοὺς ἄγνωστους δρόμους τοῦ Μέλλοντος. Τοῦ λείπει ὁ φάρος τοῦ Λόγου –πὺν τὸν ἔσπασε ὕπουλα μὲ τὴν σφεντόνα τῆς λογοκρατίας– γιὰ νὰ τοῦ δείχνῃ τὴν ὁρθὴ πορεία· τοῦ λείπει ἡ τόλμῃ τοῦ ἥρωα –πὺν τὸν ἀχρήστεψε– γιὰ νὰ τραβήξῃ ἐμπρὸς· τοῦ λείπει ἡ φυσικὴ ρώμῃ καὶ ὕγεια –πὺν τὶς ἀντικατέστησε μὲ τὴ νοσηρότητά του– γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἐπιδιώσῃ. Στὴν «μονομαχία» τῆς κοιλάδας Ἡλὰ δὲν ὑπάρχει νικητὴς ἀλλὰ μόνο νικημένοι, μὲ πρῶτο θῦμα τὸν ἴδιο τὸν Δαβὶδ καὶ ἀκόμῃ μεγαλύτερο –καὶ ἀθώο– θῦμα ὁλόκληρὴ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ ἐπιβολὴ τῶν νάνων χωρὶς ἀναμέτρηση ἀποτελεῖ «ῥῥριν», μὲ τὴν ἀρχαίᾳ ἐλληνικὴ σημασίᾳ τῆς

l-s-t-] τῶν αἰγυπτιακῶν πηγῶν, πιθανότατα αἰγαιακῆς (μινωικῆς;) καταγωγῆς, ὡπλισμένοι μὲ τὰ πιὸ σύγχρονα μέσα καὶ ἱκανότατοι πολεμιστὲς ἀλλὰ καὶ γινώστες τῆς πυροτεχνολογίας καὶ τῆς μεταλλοτεχνίας, ἐγκαταστάθηκαν στὴν περιοχή πὺν ὠνομάστηκε ἀπὸ αὐτοὺς Παλαιστίνη. Σύμφωνα μὲ τὴ διδλικὴ παράδοση οἱ Φιλισταῖοι ὠργανώθηκαν σὲ μιὰ χαλαρὴ ὁμοσπονδία, πὺν ἀπετελεῖτο ἀπὸ πέντε πόλεις: τὴ Γάζα, τὴν Ἀσκάλων(α), τὴν Ἀζωτο, τὴ Γάθ καὶ τὴν Ἐκρών. (...) Ὁ Γολιάθ χαρακτηρίζεται ὡς ἀπερίτμητος (χωρὶς περιτομή)· ἄρα δὲν ἦταν σημιτικῆς καταγωγῆς. Αὐτὴ ἡ μορφή⁶ μοιάζει ἐκπληκτικὰ σὰν νὰ ἔχη ξεπηδήσει μέσα ἀπὸ τὴν “Ἰλιάδα” τοῦ Ὁμήρου. Ὁ Γολιάθ μπορεῖ θανάσια νὰ εἶχε πολεμῆσει στὶς τάξεις τῶν Ἀχαιῶν Ἑλλήνων ἢ τῶν Τρώων ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς θρυλικῆς πόλης (...) Ἀρκεῖ ὥστόσο νὰ ἐνθυμηθῇ κανεὶς τὴν ἀρχικὴ πατρίδα τῶν “Λαῶν τῆς Θάλασσας” (τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Αἰγαῖο), μερικὰ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐγκαταστάθηκαν στὴ Φιλισταία, γιὰ νὰ λυθῇ κάθε μυστήριο σχετικὰ μὲ τὴν παρουσία ἐνὸς τέτοιου στρατιώτη στὴν Παλαιστίνη».

Ἀπόψεις σὲ διάφορους «τόπους» τοῦ Διαδικτύου

Μία ἀπλὴ περιπλάνηση στὶς ἠλεκτρονικὲς διευθύνσεις στὸ Διαδύκτιο, οἱ ὁποῖες ἀσχολοῦνται μὲ τὸ ζήτημα τῆς καταγωγῆς τῶν Φιλισταίων, ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξῃ καὶ στὸν πλέον δύσπιστο ἀναγνώστη, ὅτι εἶναι κοινῶς ἀποδεκτό, πῶς οἱ Φιλισταῖοι ἔχουν προέλευση ἀπὸ τὴν Κρήτη. Σημειώσαμε μερικὰ ἐνδεικτικὰ ἀποσπάσματα καὶ οἷς τὰ παραθέτουμε:

- «... νέοι εἰσβολεῖς ἐμφανίστηκαν: οἱ Ἑβραῖοι, σημιτικὲς φυλὲς προερχόμενες ἀπὸ

6. Ὁ ἀρθρογράφος ἀναφέρεται στὴν περιγραφή τοῦ Γολιάθ, ὅπως αὐτὴ ὑπάρχει στὸ κείμενο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Βασιλειῶν Α, 4,7).

λέξεως, δηλαδὴ πρόκληση καὶ ἐγκληματικὴ ἐνέργεια ἐναντίον τῆς Ἀλήθειας, τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Δικαιοσύνης καὶ παράβαση τοῦ Κοσμογονικοῦ Νόμου, γι' αὐτὸ καὶ οἱ «ὑδρῶστες» θὰ τιμωρηθοῦν σκληρὰ καὶ ἀμείλικτα ἀπὸ τὴ θεὰ Δίκη. Οἱ νάνοι «ἥρωες», οἱ δολοφόνοι τῶν ἀνωτέρων ἀντιπάλων τους, εἶναι διαστρεβλωτὲς τῆς «φυσικῆς» ἀλήθειας, διαστρεφεῖς τῶν ἐννοιῶν τοῦ γνήσιου, τοῦ καλοῦ, τοῦ κατὰ φύσιν, τοῦ ὑγιοῦς, τοῦ δικαίου. Μόνο νοσηρὴ σκέψη θὰ μπορούσε νὰ ἀναγνωρίσῃ σ' αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τῆς ἡρωοποιήσεως καὶ τῆς κυριαρχίας πάνω στοὺς πραγματικὸς ἥρωες, μὲ τοὺς ὁποίους οὐσιαστικὰ δὲν ἀναμετρήθηκαν ποτέ. Καὶ πραγματικοὶ ἥρωες, φυσικοὶ ἥρωες, εἶναι αὐτοὶ πὺν γίνονταν δεκτοὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες: Ὑγιεῖς στὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦ καὶ ὄχι νάνοι καὶ ὑπουλοὶ πρότυπα σωματικοῦ καὶ ἡθικοῦ μεγαλείου· ἀρμονικὰ χρώματα φυσικοῦ κάλλους καὶ πνευματικῆς λεδεντιάς· μὲ μιὰ φράση ἄνθρωποι πλήρως ἐναρμονισμένοι πρὸς τὸν θεῖο Κοσμογονικὸ Νόμο δηλαδὴ «**ἡμίθεοι**». Οἱ Ἕλληνες ἥρωες, ἀπὸ τὰ ὁμηρικὰ χρόνια μέχρι τοὺς Ἀκρίτες καὶ Ἀπελάτες τοῦ Βυζαντίου καὶ μετὰ τὰ παλληκάρια, τοὺς λεδέντες τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῆς Ἐπαναστάσεως, αὐτὸν τὸν ἰδανικὸ τύπο ἐνσαρκώνουν –καὶ ποτὲ στὴν ἑλληνικὴ σκέψη καὶ ἱστορία δὲν ἐμφανίζεται τὸ δολοφονικὸ πρότυπο τοῦ νάνου «ἥρωα», πὺν νικᾷ χωρὶς ἀναμέτρηση, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑπολύττη τὸν τὸν ἀληθινὸ ἥρωα.

Γι' αὐτὸ ἡ «ζάλη» τοῦ Γολιάθ, ἡ συσκότιση τῆς ἀλήθειας ἀπὸ τὸ δόγμα, δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα καμμιᾶς φυσικῆς ὑπεροχῆς τοῦ Δαβὶδ· εἶναι τεχνητὸ στάτους κῶδ καὶ ἐπομένως ἡ «νίκη» τῆς Σιών εἶναι εὐθραυστη, κλονίζεται συνεχῶς καὶ μπορεῖ νὰ ἀνατραπῇ ἀνὰ πάσαν στιγμὴ. Ἡ στιγμὴ αὐτὴ εἶναι ἀκριδῶς ἡ ὥρα πὺν ὁ Γολιάθ θὰ ξαναδρῇ τίς αἰσθήσεις του, ὅποτε ὁ νάνος Δαβὶδ θὰ πᾶν νὰ ὑπάρῃ αὐτομάτως, χωρὶς καὶ νὰ χρειασθῇ ἡ ἀναμέτρηση πὺν δὲν ἔγινε, καὶ θὰ κηδενηθῇ χωρὶς καμμιὰ

τὴν Μεσοποταμία καὶ οἱ Φιλισταῖοι (ἀπὸ τοὺς ὁποίους πῆρε ἡ χώρα τὸ ὄνομά της), ἓνας αἰγαιακὸς λαός...» (www.palestinehistory.com, συντάκτης Esam Shashaa-Παλαιστίνιος, πού κατοικεῖ στὰ Ἑνωμένα Ἀραβικὰ Ἐμιράτα).

• «Οἱ Φιλισταῖοι ἦταν ἓνα παρακλάδι τῶν “Λαῶν τῆς Θάλασσας”, οἱ ὅποιοι μεταξὺ τοῦ 13ου καὶ 12ου αἰῶνα π.Χ. ἤρθαν ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο. Ὁ προφήτης Ἀμὼς (Θ, 7) τοὺς συνδέει μὲ τὴ χώρα Caphor (Κρήτη;)» ([ww2.auckland.ac.nz / acte / pmb / philistine.htm](http://ww2.auckland.ac.nz/acte/pmb/philistine.htm)).

• «Οἱ Φιλισταῖοι παραδοσιακὰ θεωροῦνται ὅτι κατάγονται ἀπὸ τὴν Κρήτη. Ἦταν ἓνα τμῆμα τῶν “Λαῶν τῆς Θάλασσας”, οἱ ὅποιοι προερχόμενοι ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο μετακινήθηκαν στὴ νοτιοανατολικὴ Μεσόγειο» (www.phoenicia.org).

• «Οἱ Παλαιστίνιοι δὲν ἔχουν τίποτα νὰ κάνουν μὲ τοὺς Φιλισταίους. Οἱ ἀληθινοὶ Παλαιστίνιοι ἦταν οἱ ἀρχαῖοι Φιλισταῖοι. Οἱ Φιλισταῖοι δὲν ἦταν Ἀραβες ἢ Μουσουλμᾶνοι καὶ δὲν ἦταν ἀπόγονοι τοῦ Ἰσμαήλ. Οἱ Φιλισταῖοι ἦταν οἱ ἀρχαῖοι ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν κατὰ τὰ βιβλικὰ χρόνια. Ἦρθαν στὸ Ἰσραήλ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα στοὺς βιβλικοὺς χρόνους» (www.jerusalemwatch.com, ἄγνωστος συντάκτης ἀπὸ φιλοϊσραηλινὸ site).

• «Οἱ Φιλισταῖοι εἶναι εὐρὲως ἀποδεκτό ὅτι ἀπέπλευσαν γιὰ τὴ Χαναὰν προερχόμενοι ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ νησί Κρήτη ἢ τὴν περιοχὴ τῆς Ἀνατολίας στὴ δυτικὴ Τουρκία» (<http://focusonjerusalem.com>).

Στέφανος Μυτιληναῖος

ἀντισιωνιστικὴ φανφάρα. Εἶναι ἡ ὥρα πὺν ὁ Ἑλληνικὸς Λόγος, ὁ ἑλληνικὸς ἰδεαλισμὸς καὶ ἡρωισμὸς, πὺν τῶρα θροίσκονται σὲ κατάσταση νάρκης, θὰ ἐπανεέλθουν στὸν ἀρρωστημένο Κόσμο μας, γιὰ νὰ τοῦ δώσουν καινούργια ζωή.

**«Σκουριάζουν τὰ σίδερα, καὶ τιμωρῶ τὸν αἰῶνα τους
ἐγὼ πὺν δοκίμασα τίς μυριάδες αἰχμές.
Κι ἀπὸ γιούλια καὶ νάρκισσους ἐτοιμάζω
τὸ καινούργιο μαχαίρι πὺν ἀρμόζει στοὺς Ἥρωες.
Γυμνῶν τὰ στήθη μου, καὶ ξαπολουῦνται οἱ ἄνεμοι
κι ἐρείπια σαρώνουνε καὶ χαλασμένες ψυχές.
Κι ἀπὸ τὰ νέφη τὰ πικρὰ της καθαρίζουν
τὴ Γῆ, νὰ φανοῦν τὰ Λιβάδια τὰ Πάντερπνα.»^(α)**

Δημήτρης Ι. Λάμπρου

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ «Ἀναζήτησις - Δοκίμιον Ἑλληνικῆς Ἰδεολογίας», ἐκδ.
«Δαυλὸς» 1980, σελ. 143-148.)

(α) Ὁδυσσεύς Ἑλύτη, «Τὸ Ἄξιόν ἐστι», Προφητικόν.

Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ

‘Ολοκαύτωμα βιβλίων

Κύριοι, ἐξ ὀνόματος τοῦ περιουσίου ἡμῶν ἔθνους καὶ τοῦ εὐλογητοῦ ἡμῶν Θεοῦ, πὺν νὰ σᾶς κόβῃ μέρες καὶ νὰ μοῦ δίνῃ ἐξουσίες, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν τὴν παύση καθε δραστηριότητος τὸ ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης 17 Ἀπριλίου

στὸ Ζάππειο καὶ τοὺς πέριξ αὐτοῦ χώρους, προκεκείμενον ἀπρόσκοπτα καὶ μὲ ἀγαλλίαση νὰ ἐορτάσουμε τὴν ἐπέτειο ἰδρύσεως τοῦ θεαρέστου καὶ ἐνδόξου κράτους μας. Εἶπα κι ἐλάλησα καὶ κουθέντες δὲν σηκώνω. Ὅσο γιὰ τὴν Ἑκθεσὴ Βιβλίου, πὺν κατὰ σύμπτωση λειτουργεῖ ἐκεῖ αὐτὲς τὶς μέρες, θὰ μεριμνήσω ὥστε νὰ δάλλῃ λουκέττο, γιὰ νὰ μὴν μᾶς ἐνοχλῇ. Ὅχι πὼς θέλω νὰ τὴν κλείσω, ἀπλᾶ οἱ πράκτορές μου σὲ συνεργασία μὲ τὶς ἀρχές τοῦ Ρωμαιοῦ κράτιδιου, θὰ φροντίσουν νὰ μὴν πατήσῃ ἄνθρωπος ἐκεῖ. Τώρα, ἂν οἱ ἐκθέτες γουστάρουν, ἄς ἀνοίξουν τὰ περιπέτρᾶ τους νὰ κοπανᾶνε μύγες. Ἐγὼ εἶμαι δημοκράτης καὶ φέρομαι μὲ τὸ γάντι. Ἐχῶ ἄλλωστε ὑψηλὸν (ἐμένα μοῦ λές!) προσκεκλημένους καὶ μὲ δυσαρεστεῖ ἡ πολυκοσμία ἀπ’ ἔξω. Δὲν βλέπετε, κάθε χρόνο στὰ μνημόσυνα τῶν ὀλοκαυτωθέντων (καὶ κατόπιν νεκραναστηθέντων) ὁμοφύλων μου ἀπὸ τοὺς Ναζί πόσοι σπατουλόγλωσσοι πολιτικοί, κληρικοὶ καὶ διανοούμενοι μαζεύονται, γιὰ νὰ πουλήσουν μούρη, νὰ κάνουν δημόσιες σχέσεις καὶ νὰ τοὺς δάλλω καλὸ βαθμὸ στὸν ἔλεγχο; Ἀς κάνουν πὼς δὲν ἔρχονται καὶ νὰ δῆς μετὰ «τί χαμπάρια μᾶστορα». Θὰ τοὺς ξεχάσῃ κι ὁ ψιλικατζῆς τῆς γειτονιάς τους. Εἶπαμε, κύριος εἶμαι, ἄσφογα φέρομαι, μὲ τὸ δαμβάκι σφάζω. Μόνο τοὺς Ἑτεόκλητες Παλαιστίνιους σφάζω ἀπροκάλυπτα μὲ φωτιά καὶ σίδερο, ἀφοῦ ἔχω προηγούμενα μαζί τους ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ὁ καλὸς μου ὁ Σαρὸν θὰ ἀγιάσῃ ἔτσι πὺν πάει, καθὼς τηρεῖ ἀπαρέγκλιτα τὶς περὶ ἀντιμετωπίσεως τῶν ἁλλοεθνῶν διδαχὲς τῆς Βίβλου μου. Νὰ δῆτε, πὺν σὲ καμμιὰ πεντακοσαριά χρόνια θὰ συγκαταλέγεται μετὰ τῶν Κριτῶν καὶ Μακκαβαίων ὁ ἄνθρωπος. Κι ἄστε τὰ εἰδησεογραφικὰ πρακτορεῖα νὰ γκαρίζουν γιὰ ἐκατόμβες ἀθῶων καὶ φασιστικὲς τακτικὲς τῶν ἐνστόλων καὶ ἀστόλων ὀργάνων μου. Ποῦ νὰ καταλάβουν οἱ ἄσχετοι ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι θεάρεστα, θεόπνευστα, συμβολικὰ καὶ ἀλληγορικὰ. Ὅσο γιὰ τοὺς παροικοῦντας τῇ Ἑλλάδι δικούς μας, ὅλο καὶ κάποιος τάφος στὰ νεκροταφεῖα τους θὰ βρεθῇ δεδηλωμένος, γιὰ νὰ τοὺς δίνῃ ἀφορμὲς νὰ κλαψουρίζουν καὶ νὰ συγκινοῦν τὸν κόσμο, ἀποσπώντας του τὴν προσοχὴ ἀπὸ τὴν ἐπικαιρότητα. Κι ἅμα θέλῃ μετὰ κανεῖς, ἄς δυσφορήσῃ γιὰ τὶς ἐκδηλώσεις μας. Μέχρι καὶ συνεργάτῃ τῆς Ἀλ Κάιντα θὰ τὸν παρουσιάσω καὶ θὰ τὸν κράξω δημόσια ὡς φασίστα, γιὰ νὰ ξεμπερδέψω μὴν κι ἔξω.

Γι’ αὐτὸ λοιπόν, διδλιόφιλοι Νεοέλληνες, σκασμὸς καὶ τὰ κεφάλια μέσα! Ὅριστε μας, πὺν μοῦ ξεψαρώσατε καὶ θέλετε νὰ δολτάρετε, γιὰ ν’ ἀγοράσετε βιβλία καὶ μάλιστα ἀρχαιοελληνικοῦ ἐνδιαφέροντος. Μὴν ξεράσω! Σπίτι σας νὰ κάτσετε καὶ νὰ διαβάσετε τὴ Βίβλο. Δὲν παραδειγματίζετε ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπό σας, πὺν γι’ αὐτὸ τὸ λόγο δὲν ἤρθε στὴν ἐκδήλωσή μας; Νομίζετε ὅτι μὲ σνομπάρει; Ἀς γελάσω! Ἀλλωστε τὸν ἴδιο θρησκευτικὸ μπαμπᾶ ἔχουμε. Ἐμεῖνε σπίτι, γιὰ νὰ διαδάσῃ ἀπερίσπαστος δρὲ, ὅπως κι ἐπὶ Ἑπταετίας. Εὐγε τον! Κι ἂν τυχὸν κουραστοῦν τὰ μάτια σας ἀπ’ τὴν πολλὴ μελέτη, ἀπολαύστε στὴν τηλεόραση καμμιὰ ταινία τύπου Μπὲν Χούρ, Ἰεζεκιήλ, Σολομῶντα, Δανίδ, κ.ο.κ. Σύντομα δὲ θὰ κυκλοφορήσω σὲ DVD γιὰ τοὺς πολὺν προχωρημένους τὸν Αὐνὰν καὶ τὸν Λῶτ, νὰ δῆτε βιβλοτοσόντα νὰ ξελαμπικάρετε. Ἐως τότε δέδαια θὰ φυλάγωμαι, μὴν τυχὸν ξελαμπικάρει τὸν κόσμο ἀπὸ μένα τὸ

Σάβωθρον

ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΑΚΟΜΗ ΘΑΜΜΕΝΗ ΣΤΟ ΕΛΑΦΟΣ Η ΤΡΟΙΑ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

Συνεχεῖς ἀντιφάσεις τῶν «εἰδικῶν»

Τὸ περιοδικὸ «Στρατιωτικὴ Ἱστορία» στὸ τεύχος Αὐγούστου 2001 ἐδημοσίευσε ἀνταπόκριση ἀπὸ τὴν Στουτγάρδη τῆς Γερμανίας μὲ τίτλο «*Νέα στοιχεῖα γιὰ τὴν Ὀμηρικὴν Τροίαν*». Ἐκ τῆς εἰδήσεως αὐτῆς ὁρμώμενος ὁ κ. Θ. Χαλκιᾶς ἀπέστειλε σχετικὴν ἐπιστολή, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ ὑπ' ἀριθ. 241 (Ἰανουάριος 2002) τεύχος τοῦ «*Δαυλοῦ*» καὶ δι' αὐτῆς «*ἐλπίζει σὲ κάποια διερεύνηση τῆς εἰδήσεως ἐκ μέρους μας*». Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει δυνατότης «διερευνησεως τῆς εἰδήσεως», διότι δὲν ἔχουμε δυνατότητα ἀμέσου ἐπαφῆς μὲ τὰ διαδραματιζόμενα στὸ ἐξωτερικόν, καὶ ἡ σχετικὴ εἰδησεογραφία φθάνει στὴ χώρα μας ὡς λιγόλογη καὶ ἀποσπασματικὴ ἀνταπόκριση χωρὶς ἰδιαιτερές λεπτομέρειες ἀπὸ τὸν Τύπο. Κατόπιν τούτου τὸ μόνο ποὺ μπορούμε νὰ κάνουμε εἶναι, νὰ μεταφέρουμε στὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ τοῦ «*Δαυλοῦ*» μερικὲς πληροφορίες, ποὺ εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας κατὰ καιροὺς σὲ διάφορες ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ γιὰ μίαν ἀπλὴ ἐνημέρωση.

Τὸ νεώτερο ἱστορικὸ τῆς ὑποθέσεως «Ὀμηρικὴ Τροίη» μετὰ τὶς περιβόητες ἀνασκαφές τοῦ Σλήμαν ἀρχίζει τὸ ἔτος 1988, ὅταν οἱ καθηγητὲς Μ. Κόρφμαν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τύμπιγκεν τῆς Γερμανίας καὶ Μπρ. Ρόους τοῦ Πανεπιστημίου Σινσινάτι τῶν Η.Π.Α. ἀνέλαβαν νὰ συνεχίσουν τὴν ἔρευνα τοῦ Σλήμαν ἐπὶ τοῦ ἀντερείσματος τοῦ σημερινοῦ Χισσαρλίκ, τὸ ὁποῖο ἀπὸ πολλοὺς χαρακτηρίζεται ὡς ὕψωμα ἢ λόφος ἢ κορυφὴ καὶ στὸ ὁποῖο ὁ Σλήμαν ἐντόπισε ὑπολείμματα ἀρχαίων ἐρειπίων, στὰ ὁποῖα αὐθαίρετα ἔδωσε τὸ ὄνομα τῆς Ἰλίου ἢ τῆς Τροίας τοῦ Ὀμήρου.

Κατὰ τύχην τὴν ἴδια χρονιά (τὸ 1988), ποὺ ἄρχισαν οἱ νέες ἀνασκαφές, ἐδημοσιεύθη στὸ περιοδικὸ «*Δελτίο τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ*» (τεύχος 134/1988) ἡ μελέτη μου «*Τὸ Ὀμηρικὸν Ἴλιον τῆς Τροίας*» (Τοπογραφικὸς Ἐντοπισμὸς) ἐξ 120 σελίδων. Σ' αὐτὴ δίδεται γιὰ πρώτη φορὰ μίαν τελείως πρωτότυπην λύσιν τοῦ προβλήματος διὰ τῆς τεχνικῆς ἀναλύσεως ὅλων τῶν τοπογραφικῶν δεδομένων τοῦ Ὀμήρου, τὰ ὁποῖα περιέχονται στοὺς 550 στίχους τῆς Ἰλιάδος. Ἐξ αὐτῆς προέκυψε ὁ πραγματικὸς ἐντοπισμὸς τῆς ἱερῆς πόλεως Ἰλίου τοῦ Ὀμήρου στὸ λοφώδες ὑψίπεδο τοῦ σημερινοῦ Οὐλοῦ Τεπέ, τὸ ὁποῖο κεῖται 15,5 χιλιόμετρα ἀνατολικώτερα τῆς θέσεως τοῦ Χισσαρλίκ. Ἀνάτυπο τῆς μελέτης αὐτῆς ἐστάλη στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Σινσινάτι.

τι και μάλιστα στην Modern Greek Collection, ή όποια δια της από 6-11-1989 επιστολής της μου έγνωρισε, ότι «οί δημοσιεύσεις μου θα είναι εξαιρετικά χρήσιμες στους καθηγητές και φοιτητές της». Αντίτυπο της ίδιας μελέτης έδημοσιεύθη και στο βιβλίο μου «Η Αναχρονολόγηση της Προϊστορίας» (έκδ. «Δαυλός» 1999, σελ. 272-292). Επίσης αποσπάσματα αυτής απέτέλεσαν θέμα ανακοινώσεώς μου στο 4ο Πανελλήνιο Γεωγραφικό Συνέδριο, που διωργανώθηκε από την Έλληνική Γεωγραφική Έταιρία, στις 12-14 Οκτωβρίου 1995 στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με τίτλο «Η Πραγματική Όμηρική Τοπογραφία της Τροίας».

Αντιφάσεις και σύγχυση της επίσημης Αρχαιολογίας

Η πρόοδος των νεωτέρων ανασκαφών ανακοινώνεται κατά περιόδους υπό των ανωτέρω καθηγητών σε διάφορες δηλώσεις ή σε αντίστοιχες εκθέσεις των εύρημάτων τους. Έτσι κατά περιόδους έχουν δημοσιευθῆ τα ακόλουθα:

Α Η έφημερίδα «Απογευματινή» (21-4-1990) με τίτλο «Συνέχιση του έργου του Σλήμαν» γράφει: «Ο καθ. Μαν. Κόρφμαν ανακοίνωσε ότι «στις ανασκαφές, που άρχισαν το 1988 στο λόφο του Χισσαρλίκ, εξακριβώθη ότι τα κτίσματα που ανακαλύφθηκαν από την εποχή του Σλήμαν ανήκαν μόνο στην ακρόπολη της Τροίας, ενώ στην πεδιάδα άπλωνόταν μία πραγματική (άλλα άγνωστη μέχρι τώρα) μεγαλούπολη μέχρι πέντε φορές μεγαλύτερη της ακροπόλεως».

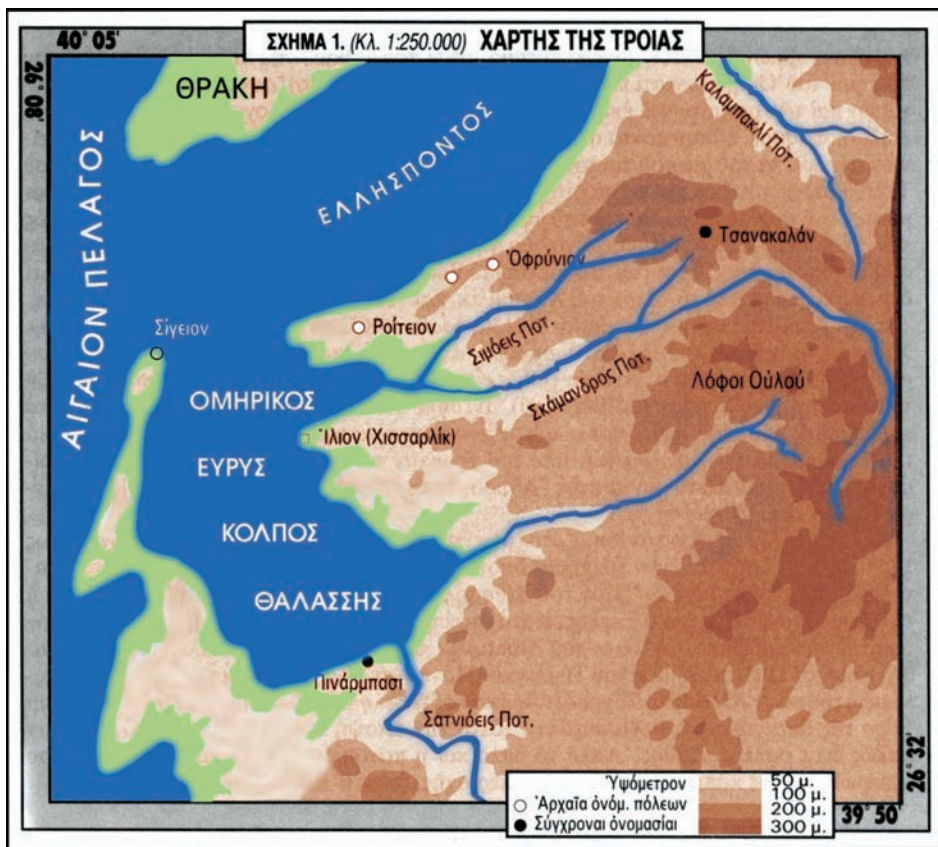
Β Το 1990 στο Διεθνές Συνέδριο των Αθηνών (14-22 Απριλίου) με θέμα «Αρχαιολογία και Έ. Σλήμαν, 100 χρόνια από τον θάνατό του» ο καθ. Μ. Κόρφμαν στην ανακοίνωσή του με τίτλο «Η έρευνα της τσουγκράνας - οί πρώτες κανονικές ανασκαφές στο Χισσαρλίκ 1871-1873», ανακοίνωσε: «Μερικές πρόσφατες έρευνες για τον Σλήμαν έχουν εγείρει έρωτήματα. Κατά συνέπεια τα αποτελέσματα των ανασκαφών του άγνοοῦνται από την πλειονότητα των ασχολουμένων σήμερα με την Τροία και ή επίδρασή τους παραμένει χωρίς αναγνώριση από τους σημερινούς αρχαιολόγους». (Περισσότερες πληροφορίες περί των σχετικών ανακοινώσεων στο ανωτέρω Συνέδριο βλέπε στο αναφερθέν βιβλίο μου, σελ. 99-101 και 293-296).

Γ Η έφημερίδα «Τά Νέα» (5-5-1992), στη στήλη «Κοσμοσκοπιο» γράφει: «Σεισμός στο Ίλιον». Σε ανταπόκριση από τη Ρώμη αναφέρεται ότι «ή σκαπάνη του Μ. Κόρφμαν στο λόφο του Χισσαρλίκ ρίχνει φώς σε μία λιγότερο ποιητική αίτία για την καταστροφή του Ίλίου. Όπως δημοσιεύει το Ίταλικό περιοδικό Archeo, δγαίνει το συμπέρασμα ότι δεν ευθύνονται οί Έλληνες για την καταστροφή της πόλης του Πριάμου, αλλά ένας σεισμός στο έτος 1300 π.Χ.» (και όχι το 1183 π.Χ. όπως λένε οί παραδοσιακές χρονολογίες).

Δ Ἡ ἐφημερίδα «Μεσημβρινή» (8-5-1992) με τίτλο «Μυθολογία ἀλὰ Ἱταλικά» λέγει: «Οἱ Ἕλληνες δὲν πῆγαν ποτὲ στὴν Τροία. Ὅλα ὑπῆρξαν στὴ φαντασία τοῦ Ὅμηρου. Ὁ Τρωικὸς πόλεμος, ὁ Δούρειος Ἴππος, ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς ἦταν φαντασίωση καὶ ἀποτέλεσμα ἐκστάσεως μιᾶς στιγμῆς τοῦ μεγάλου ποιητῆ. Αὐτὸ λανσάρεϊ ὡς εἶδηση μηνιαῖο ἰταλικὸ περιοδικό, ποὺ ἀναφέρεται στὶς ἀνασκαφές μιᾶς ὁμάδος ἀρχαιολόγων στὴ δυτικὴ Τουρκία καὶ νίσθετεῖ τίς θεωρίες τους. Ἡ ὁμάδα αὕτῃ ὑποστηρίζει, ὅτι ἓνας μεγάλος σεισμός κατέστρεψε τὸ Ἴλιον, τὴν ἀκρόπολη τῆς μυθικῆς Τροίας. Ἡ πόλη τοῦ Πριάμου δὲν πατήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες. Αὐτὰ ὑποστηρίζει ἡ συγκεκριμένη ὁμάς. Καὶ ἄσε τὸν Σλῆμαν νὰ κοιμᾶται ἡσυχος».

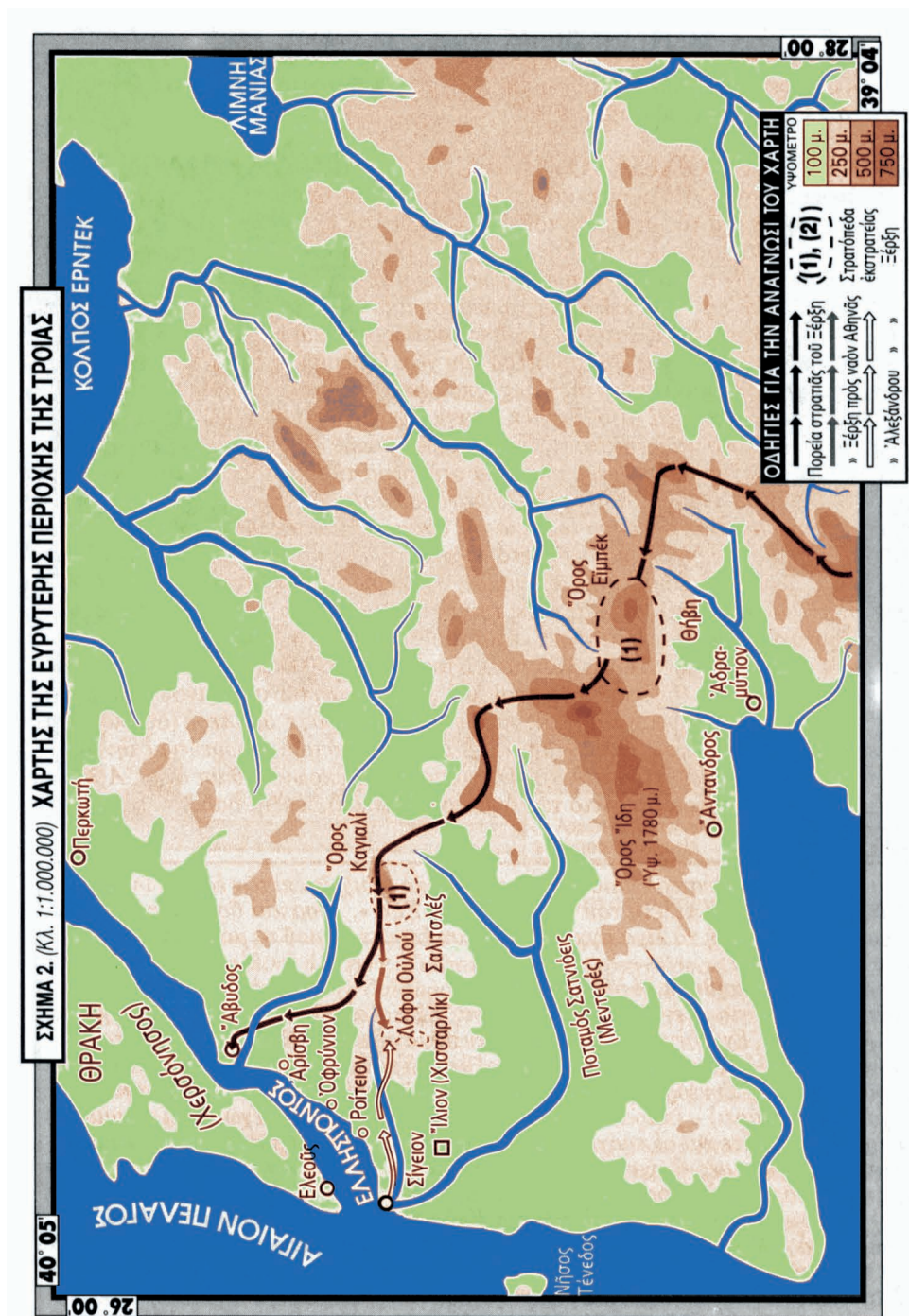
Ε Στὴν ἐφημερίδα «Μεσημβρινή» (24-2-1993) με τίτλο «Ὁ Ὅμηρος ἔδλεπε σωστὰ τὴν Τροία» καταχωρίζεται ἀνταπόκριση ἀπὸ τὴν Τροία τοῦ Ὁχάϊο τῶν ΗΠΑ, κατὰ τὴν ὁποία: «οἱ περιγραφές τῆς Τροίας καὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἀπὸ τὸν Ὅμηρο στὴν Ἰλιάδα ἀποδεικνύεται τώρα ὅτι δὲν εἶναι καὶ τόσο ὑπερβολικὲς, ὅσο πίστευαν οἱ ἀρχαιολόγοι μέχρι σήμερα. Οἱ ἀρχαιολόγοι Μ. Κόρφμαν καὶ Μ. Ρόονς ἀνακοίνωσαν προχθὲς τὰ εὐρήματά τους σὲ φοιτητὲς στὴν Τροία τοῦ Ὁχάϊο, ἀποκαλύπτοντας ὅτι ἡ ἀρχαία Τροία δὲν ἦταν μία μικρὴ πόλη, ὅπως πίστευαν οἱ εἰδικοὶ ὡς τώρα. Σύμφωνα με τὰ νέα εὐρήματα ἡ Τροία ἦταν μία μεγάλη πόλη με παλάτια, νεκροταφεῖα καὶ ὄχυρά, ποὺ περιέκλειαν περιοχὴ πολὺ μεγαλύτερη ἀπ' ὅτι ὑπολογιζόταν ὡς τώρα. Οἱ τελευταῖες ἀνασκαφές ἀποκάλυψαν ἐπίσης ὅτι ἡ Τροία, τὴν ὁποία οἱ Ρωμαῖοι θεωροῦσαν γενέτειρα τῶν προγόνων τους (ἐκ τοῦ Αἰνεία), ξαναχτίστηκε τὸν Ἰον αἰῶνα π.Χ. ἀπὸ τὸν Αὐγουστο, τὸν πρῶτο Ρωμαῖο αὐτοκράτορα». Τέτοια περιγραφή δὲν σφύζεται ἀπὸ κανένα ἀρχαῖο συγγραφέα, δεδομένου ὅτι ὁ Στράβων στὰ «Γεωγραφικά» του χαρακτηρίζει τὴν Τροία περὶ τὸ 25 π.Χ. περίπου ὡς «ἔρημον», δηλαδὴ κατεστραμμένη.

Ζ Ἡ ἐφημερίδα «Μεσημβρινή» (2-3-1993) με τίτλο «Οἱ Ἀνασκαφές ἐπιβεβαιώνουν τὴν Ἰλιάδα» γράφει: «Νέα ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα στὴ Μικρὰ Ἀσία προσθέτουν ἰσχυρὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα, ὅτι ὁ Τρωικὸς πόλεμος ἔγινε γύρω ἀπὸ τὴν Τροία. Κατὰ τὴν διάρκεια συνεντευξέως τύπου ποὺ ἔγινε στὴν πολιτεία Ὁχάϊο, οἱ κ. Κόρφμαν καὶ Ρόονς εἶπαν: Φαίνεται, πὼς ἡ Τροία ἦταν πολὺ μεγαλύτερη ἀπ' ὅ,τι νομίζαμε. Ἀνακαλύψαμε ὄχυρά, παλάτια καὶ νεκροταφεῖα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ γνώριζε ὁ Ὅμηρος, ὅταν ἔγραφε τὴν Ἰλιάδα. Ἀνακαλύψαμε νέες λεπτομέρειες ποὺ σχετίζονται με τὸ ὁμηρικὸ ἔπος. Δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομονώσουμε τὴν Τροία ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὅμηρου. Προσπαθοῦμε νὰ ἐξηγήσουμε τὴ σχέση μεταξὺ τῆς πόλης καὶ τοῦ ἔπους, ὅπως ἐπίσης καὶ τὴν ἐπίδρασή της στὸν κόσμον τῆς Μεσογείου». Ἡ προσπάθεια ἐξηγήσεως τῆς σχέσεως μεταξὺ πόλεως καὶ ἔπους δὲν μπορεῖ νὰ ἀποδώσῃ θετικὰ ἀποτελέσματα, γιατί τὸ χρησιμοποιοῦμενο ἔπος σὲ πολλὰ σημεῖα εἶναι παραποιημένο καὶ παραφρασμένο, ὅπως ἐπισημαίνεται σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς παρούσης. «Ἀνακαλύφθησαν», λένε, «ὄχυρά, παλάτια καὶ νεκροταφεῖα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ γνώριζε ὁ Ὅμηρος». Ὁ Ὅμηρος ὁμως ἀνα-

φέρεται σὲ ἓνα ἰσχυρὸ ὄχυρὸ τεῖχος, τὸ ὁποῖο περιέκλειε ὁλόκληρη τὴν πόλη, τὰ δὲ παλάτια εὐρίσκοντο στὴν κορυφὴ κάποιου λόφου καὶ ὄχι στὸν πεδινὸ κάμπο τῆς φρεσκοανακαλυφθείσης πεδινῆς πόλεως. Ἀκόμη καὶ τὰ νεκροταφεῖα δὲν ἀποτελοῦν ἔκφραση τοῦ Ὁμήρου, ἀφοῦ αὐτὸς ἀναφέρεται μόνο σὲ τύμβους ταφῆς.

Η Ἡ ἐφημερίδα «Βῆμα» (22-1-1995) μὲ τίτλο «Ποιοὶ ἦταν οἱ Τρῶες;» σὲ ἀνταπόκριση τοῦ J. P. Picarger γράφει: «Ὁ Κόρφμαν ἐρχεται νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἤδη ἀποφασιστικὴ συμβολὴ τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης στὴ μελέτῃ τῆς ἀρχαίας πόλης πὸν τραγούνησε ὁ Ὁμηρος. Τὰ εὐρήματα τοῦ Σλήμαν, πὸν πίστεψε ὅτι βρῆκε τὸν θησανρὸ τοῦ Πριάμον τὸ 1873, ἀνῆκαν σὲ κάποιον βασιλιᾷ τῆς πόλης II, πὸν κτίστηκε τὸ 2.500 π.Χ. καὶ κατεστράφη τὸ 2.250 π.Χ. ἀπὸ πυρκαϊά. Τὸ ἐνδιαφέρον ἐπικεντρώνεται στὴν ἀνέυρεση δειγμάτων γραφῆς, τὰ ὁποῖα παραδόξως ἀπονισιάζουν παντελῶς σὲ αὐτὴ τὴν πόλη. Ἄν ὁμως ὑπῆρχε γραφή, θὰ πρέπη νὰ βρεθοῦν τουλάχιστον ἀντικείμενα, ἀγγεῖα, σκευὴ πὸν νὰ φέρουν ἐπιγραφές. Δύο νέα στοιχεῖα ἔχουν τραδῆξει κυρίως τὴν

προσοχή τῶν ἀρχαιολόγων. Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ διαπίστωση ὅτι «ἡ Τροία δὲν ἦταν ἡ Τροία» δηλαδή τὸ κεντρικὸ φρούριο, πὺν ἔχει θγεῖ ὡς τώρα στὴν ἐπιφάνεια ἀπὸ τὶς ἀνασκαφές, δὲν ἦταν ἡ ἴδια ἡ πόλη. Κτισμένη γύρω ἀπὸ τὸ φρούριο περιβαλλόταν ἀπὸ ἓνα τεῖχος, τοῦ ὁποῖου ἡ περίμετρος ὑπολογίζεται σὲ 1,5 χιλιόμετρο. Ἡ πόλη αὐτὴ μπόρεσε ἀπὸ πολὺ νωρὶς νὰ φιλοξενήσῃ 6.000 περίπου κατοίκους. Τὸ πιὸ πιθανὸν εἶναι, ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ πολίτες πὺν κατοικοῦσαν σὲ σπίτια πιὸ στέρεα, ἂν ὅχι γιὰ μετανάστες. Ἡ δευτέρη διαπίστωση εἶναι ἡ μακροδιότητα τῆς Τροίας, πόλης κτισμένης σὲ ἐπτὰ ἐπίπεδα. Ὁ Ὅμηρος μπόρεσε νὰ παρατηρήσῃ καὶ νὰ περιγράψῃ μὲ ἀκρίβεια στὴν ἐποχὴ του, τὸ 730 π.Χ., μία καινούργια Τροία πὺν εἶχε ξαναχτισθῇ».

Στὴν πραγματικότητα ὁ Ὅμηρος περιγράφει μὲ ἀκρίβεια μίαν ἄλλη πόλη πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τοπογραφικῆς ἀπόψεως καὶ παλαιότερη, ἡ ὁποία ὁλόκληρη περιεβάλλετο ἀπὸ ἰσχυρὸ τεῖχος, πέριξ τοῦ ὁποῖου ὑπῆρχε καὶ φαρδὺς δρόμος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἔτρεχαν ὁ Ἑκτωρ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ δὲν εἶχε σχέση μὲ αὐτὴν πὺν ἀνασκάπτεται στὸ Χισσαρλίκ, ὅπως ἀποδεικνύεται στὸ διδλίο μου (σελ. 284-287). Μία περίμετρος μήκους 1,5 χιλιομέτρου ἢ 1.500 τετρ. μέτρων ἀντιστοιχεῖ σὲ μία ἀκτῖνα 240 μέτρων καὶ σὲ ἓνα ἐμβαδὸν 180.000 τετρ. μέτρων ἢ 180 σημερινῶν στρεμμάτων.

9 Ἡ ἐφημερίδα «Τὰ Νέα» (26-3-2001) μὲ τίτλο «Ὁ Ὅμηρος εἶχε δίκιο» τῆς Παρ. Κατημεριτζῆ γράφει: «Ἡ ὁμηρικὴ Τροία δρεθήκε ἀπὸ Γερμανοὺς ἐρευνητές. Τὸ 1280 π.Χ. ἦταν μία τειχισμένη μεγαλούπολη κάπου 10.000 κατοίκων καὶ ἐκτεινόταν κάτω ἀπὸ τὸν γνωστὸ ὡς τώρα μικρὸ ὄχυρὸ λόφο τοῦ Χισσαρλίκ, σὲ ἔκταση δεκαπλασία ἀπὸ ὅ,τι ἦταν γνωστὸ μέχρι σήμερα ἤτοι 270.000 τετρ. μέτρα». (Πιὸ πάνω ἡ ἔκταση τῆς πόλης περιορίζεται στὸ πενταπλάσιο, ἀπὸ ὅτι εἶναι γνωστὸ ὡς σήμερα. Ἐκτὸς αὐτοῦ προηγουμένως ἐκ τῆς δεδομένης περιμέτρου ὑπελογίσθη, ὅτι πρέπει νὰ εἶχε ἐμβαδὸν 180.000 τ.μ. καὶ ὅχι 270.000 τ.μ.). «Μετὰ 12 χρόνια ἀνασκαφῆς (1988-2000) ἡ ἔκθεση Τροία: «Μῦθος καὶ Πραγματικότητα», πὺν ἀνοιξε πρόσφατα στὴ Στουτγάρδη, παρουσιάζει κάτω ἀπὸ τὸ φῶς 850 εὐρήματα –πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι τελειῶς ἄγνωστα– τοῦ χάρτη τῆς ὁμηρικῆς Τροίας, πὺν καταστράφηκε γύρω στὰ 1200 π.Χ. ἀπὸ μάχη, ἀλλὰ καὶ στοιχεῖα σύμφωνα μὲ τὰ ὁποῖα τὸ “Ἴλιον, Ἱερὸν Πτολίεθρον” τοῦ Πριάμου ταντίζεται μὲ τὴ Χεττιτικὴ μεγαλούπολη Βιλοῦσα (!). Τὸ σημαντικώτερο εὑρημα ὅμως ἦταν ἡ ἀνακάλυψη μιᾶς ὑπόγειας σήραγγος μήκους 13 μέτρων, πὺν ὡδηγοῦσε σὲ μίαν ὑπόγεια πηγὴ, πὺν δίνει ἀκόμη καὶ σήμερα 30 λίτρα νερὸ τὴν ὥρα. Εἶναι ἓνα ἀρχαιοτάτο ὑδραυλικὸ ἔργο, ἀφοῦ ἡ ραδιοχρονολόγηση δείχνει ὅτι κατασκευάσθηκε πρὶν ἀπὸ 5.000 χρόνια (ἢ ἀπὸ τὸ 3.000 π.Χ.) μὲ στρογγυλὲς λεκάνες, γιὰ τὴ συλλογὴ τοῦ νεροῦ, λαξευμένες στὸ βράχο». (Γιὰ νὰ εἶναι λαξευμένες σὲ βράχο ἢ πρέπει νὰ ἀνακαλύφθησαν σὲ μεγάλο βάθος τοῦ πεδινοῦ κάμπου ἢ πρέπει νὰ δρῖσκωνται σὲ ψηλὸ μέρος ἐδάφους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο δὲν προσδιορίζεται ἀκριδῶς). «Τὸ “κλειδὶ” τῆς ἀπόδειξης ὅτι ἡ Τροία τῶν Ἑλλήνων, ἡ πόλη μὲ τὸ διπλὸ ὄνομα (Τροία-Ἴλιον) εἶναι μίαν Χεττιτικὴ πόλη, δὲν προέρχεται πάντως ἀπὸ κάποιες συγκεκριμένες ἀρχαιολογικὲς ἀπο-

δείξεις. Κατὰ τὸν Ἑλβετὸ γλωσσολόγο Γιοαχίμ Λατάξκ κανεῖς συγγραφεὺς δὲν θὰ ἐπινοοῦσε δύο διαφορετικὰ ὀνόματα. Ὁ ἴδιος ἐπισημαίνει, ὅτι τὸ 1200 π.Χ. στὴ Μικρὰ Ἀσία ἦταν εὐρύντατα διαδεδομένη ἡ χρῆσις τῆς σφηνοειδοῦς γραφῆς (ἀλλὰ στὸ Χισσαρλίκ δὲν βρέθηκε ἀκόμη οὔτε Χεττιτικὴ οὔτε σφηνοειδῆς γραφή). Ὁ γλωσσολόγος Φράνκ Στάρκε ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ λέξις Ἰλιος ταυτίζεται μὲ τὸ Βίλιος (Βιλοῦσα: πόλις ἢ ὁποῖα ἀναφέρεται σὲ σφηνοειδεῖς ἐπιγραφές) καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς θέσεως τῶν ποταμῶν καὶ ἄλλων τόπων (ποίων;) ἢ πόλις Βιλοῦσα (τὴν ὁποῖαν κανεῖς ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων δὲν ἀναφέρει πουθενά) δὲν θὰ μποροῦσε παρὰ νὰ βρισκεται νοτίως τῶν Δαρδανελλίων, στὴν περιοχὴ ἀκριβῶς τῆς Τρωάδος. “Ἀποδείξεις” κάπως τενωμένες, ποὺ δὲν ἐξηγοῦν πολλὰ ἐρωτήματα».

Οἱ ἀνωτέρω σκόρπιες ἀπόψεις δημιουργοῦν δυστυχῶς περισσότερα ἐρωτήματα. Στὸ ἔτος 3000 π.Χ., ὅπου τοποθετεῖται ἡ ἵδρυσις τῆς Ἰλίου τοῦ Χισσαρλίκ, δὲν ὑπῆρχε στὸν ὀρίζοντα χεττιτικὴ κυριαρχία στὴ Μικρὰ Ἀσία. Ὅμως αὐτὸ δὲν λαμβάνεται ὑπ’ ὄψιν ἀπὸ κανένα, καίτοι, ὅπως λένε, “δὲν ὑπάρχουν συγκεκριμένες ἀρχαιολογικὲς ἀποδείξεις στηρίζεως τῆς ἁποψῆς”. Ἡ ὀνομασία Βίλιος ἢ Βιλοῦσα δὲν ἀναφέρεται πουθενά καὶ ἀπὸ κανέναν ἀρχαῖο Ἑλληνα συγγραφέα. Ἐπειτα ἡ «Χεττιτικὴ αὐτοκρατορικὴ κυριαρχία», ὅπως λέγει ὁ Im. Velikofsky στὸ ἔργο του «Τὸ Χάος τῆς Ἱστορίας» (μετ. Ντ. Γαρουφαλῖα, ἐκδ. Κάκτος 1980), «εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου κατασκευασμένη καὶ χωρὶς νὰ ἔχῃ ἱστορικὴ ὑπόστασις»· διαθέτει μεγάλη ποσότητα ρευστῆς σκοπιμότητος, ἀφοῦ καὶ γι’ αὐτὴν κανεῖς ἀρχαῖος Ἕλληνας συγγραφεὺς δὲν ἀναφέρει τίποτα. Ἡ ὑπόγεια πηγὴ καὶ τὸ ἀνευρεθὲν ὕδραγωγεῖο δὲν ἔχουν καμμία σχέση μὲ τὶς δύο ὀμηρικὲς πηγές, διότι αὐτὲς εὗρισκοντο σὲ ὑψηλὸ μέρος τῆς Τροίας (Ἰλιάδα Χ145-151) καὶ ὄχι κάτω στὸν κάμπο, ὅπως ἐννοεῖται πιὸ πάνω.

Ἡ πόλις δὲν εἶχε δύο ὀνόματα. Τὸ ὄνομα Τροία ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρο στὴν ἐπικράτεια τοῦ Πριάμου καὶ τὸ ὄνομα Ἰλιος ἀναφέρεται στὴν ἴδια τὴν πόλις, τὴν πρωτεύουσα τῆς Τροίας. Ἐπειτα, σὲ πολλὰς περιπτώσεις ὁ Ὅμηρος ἔχει παραφρασθῇ, παραποιηθῇ καὶ παρανοηθῇ· π.χ. τὴν πόλις τοῦ Πριάμου τὴν ὀνομάζει «ἡ Ἰλιος» καὶ ὄχι «τὸ Ἰλιον», ὅπως συνηθίζεται νὰ λέγεται καὶ νὰ γράφεται σήμερον. Χαρακτηρίζεται δὲ μὲ διάφορα ἐπίθετα θηλυκοῦ γένους, ὅπως «ἀπόκρημνη», «ἀνεμοδαρμένη», «πλατύδρομη», «κοίλη», «λοφώδης», «μεγάλῃ» κ.λπ. Τέλος τὸ θέμα τῆς γραφῆς εἶναι ἀνεξερεύνητο ἀκόμη, ἀφοῦ δὲν ἔχει ἀνακαλυφθῇ ἡ αὐθεντικὴ ὀμηρικὴ πόλις.

1 Τὸ περιοδικὸ «Στρατιωτικὴ Ἱστορία» (Αὐγουστος 2001) μὲ τίτλο «Νέα στοιχεῖα γιὰ τὴν Ὀμηρικὴν Τροία», παραθέτει μίαν περιλήψιν τῶν ὧσιν ἀναφέρει τὴν προηγουμένην παράγραφον ἢ Παρ. Καθημεριζῇ.

1a Στὴν ἐφημερίδα «Καθημερινή», Ἐνθετο «7 Ἡμέρες» (31-3-2002) μὲ τίτλο «Ὅμηρος καὶ Τροία», παρατίθεται ἓνα 32/σέλιδο ἀφιέρωμα μὲ ἐπιμέλεια τῶν Δ. Δαμάσκου καὶ Α. Ρεγκάκου. Ὁ κ. Ρεγκάκος στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ ἀφιερώματος σημειώνει: «Θὰ μποροῦσε κανεῖς νὰ περιγράψῃ ὅσα δια-

δραματίσθηκαν τὴ χρονιὰ πὺν μόλις πέρασε σὰν μία ὀξεία ὑποτροπὴ τῆς “ἐλληνομανίας” (*Graekomanie*), πὺν εἶχε ἐνσκήψει στὴ Γερμανία τὸ πρῶτο μισὸ τοῦ 19ου αἰῶνα. Τόσο πρωτόγνωρη σὲ πάθος καὶ ἔνταση γιὰ τὰ μεταπολεμικὰ χρονικὰ τῆς χώρας ἦταν ἡ συζήτηση μεταξὺ τῶν κλασικῶν ἀρχαιολόγων, ἱστορικῶν καὶ φιλολόγων... Πολεμικὲς, μεροληπτικὲς ἀντιπαράθεσεις καὶ ἀντεγκλήσεις, ἀκόμη καὶ προσωπικὲς ἐπιθέσεις καὶ προσβολὲς δηλητηρίασαν τὴν ἀτμόσφαιρα, καθιστώντας προφανές, ὅτι τὸ ζήτημα ὑπερέβαινε τὰ ὅρια μιᾶς ἀπλῆς “ἀκαδημαϊκῆς” ἐριδας. Τὸ ἔναυσμα γιὰ αὐτὸν τὸν “νέον Τρωικὸ πόλεμο” ἔδωσε ἡ ἐρμηνεία τῶν πρόσφατων ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων στὸ Τουρκικὸ Χισσαρλίκ, ὅπου τοποθετεῖται καὶ τὸ ἀρχαῖο Ἴλιον. Ἡ ἐρμηνεία πὺν προδλήθηκε μέσῳ τῆς ἔκθεσης τῆς Στουτγάρδης, στὴν ἀκράια τῆς ἐκδοχῇ ὑποστηρίζει σχηματικὰ, ὅτι ὁ Ὅμηρος γινώριζε καλὰ τὴν τοπογραφίαν τῆς Τροίας καὶ ἀποτελεῖ πηγὴ γιὰ πραγματικὰ ἱστορικὰ γεγονότα, πὺν συντελέστηκαν αἰῶνες πρὶν καὶ ὅτι ἡ Τροία ἦταν ἓνα μεγάλο καὶ πλούσιο ἐμπορικὸ κέντρο, πὺν εἶχε τὸν ἔλεγχο τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ ἦταν ἐντεταγμένο σὲ μία εὐρύτερη χεττιτικὴ κρατικὴ ὄντοτητα μὲ προηγμένο πολιτισμό, τὴν ὁποίαν κατέλαβον οἱ Ἑλληνες αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τὴ σύνθεση τῆς Ἰλιάδος. Τὰ εὐρήματα ἐπομένως ἐπιβάλλουν τὴ ριζικὴ ἀναθεώρηση τῆς ἱστορίας τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐπεὶδὴ “ὁ Εὐρωπαϊκὸς Πολιτισμὸς ἔχει τὶς βαθύτερες ρίζες του στὴν Ἀνατολία” καὶ ὄχι στὴν Ἑλλάδα, ὅπως γράφει τόσο ὁ Πρόεδρος τῆς Τουρκίας ὅσο καὶ ἓνας γνωστὸς ὁμηριστὴς φιλόλογος. Ὁ “ἐλληνοκεντρισμὸς” καὶ κατὰ προέκταση ὁ “εὐρωκεντρισμὸς” παραποιοῦν ἐπομένως τὴν ἱστορικὴ πραγματικότητα πὺν πρέπει νὰ ἀναπροσδιοριστῇ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νέων δεδομένων» (Μία ἀτομικὴ ἀρχαιολογικὴ ἐρμηνεία δὲν ἀποτελεῖ «ἱστορικὸ δεδομένο»· ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀντοχὴ τῆς στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου. Ἐὰν ὁ Εὐρωπαϊκὸς Πολιτισμὸς εἶχε τὶς βαθύτερες ρίζες του στὴν Ἀνατολία, ὅπως διατυπώνεται πὺν πάνω, χωρὶς τὸ ἐλληνικὸ πνευματικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἐμβόλιο, τότε οἱ σημερινοὶ Εὐρωπαῖοι θὰ εἶχαν παραμείνει δάρδαροι καὶ ἄγριοι, ὅπως ἦσαν μέχρι τῆς ἐπικρατήσεως ἐπ’ αὐτῶν τῶν ἐξελληνισμένων πλέον Ρωμαίων καὶ δὲν θὰ εἶχαν κανένα μερίδιο στὸν πολιτισμό, πὺν θέλουν νὰ παρουσιάζουν σήμερα στὸν κόσμον τοῦ πλανῆτη μας).

»Ἡ ἄλλη πλευρὰ εἶναι πὺν ἐπιφυλακτικὴ καὶ ἐμμένει σὶς παραδοσιακὲς “ἐλληνοκεντρικὲς” ἐρμηνεῖες, ἐπισημαίνοντας ὅτι ὅλ’ αὐτὰ ἦσαν ἤδη γνωστὰ καὶ τονίζοντας τὰ κενὰ στὴν ἐπιχειρηματολογία τῶν ἀντιπάλων τῆς». (Ἐμμένει μὲν, ἀλλὰ δὲν σκύδνει τὸ δλέμμα τῆς σὶς παρουσιαζόμενες κατὰ καιροῦς νέες θέσεις ἢ ἀπόψεις, πὺν ἐπεκτείνουν τὰ σκουριασμένα παραδοσιακὰ δεδομένα).

Δὲν ἀνεσκάφη ἀκόμη ἡ ὁμηρικὴ Τροία

Ὁ Ὅμηρος πραγματικὰ γινώριζε πολὺ καλὰ τὴν τοπογραφίαν τῆς Τρωάδος καὶ ἀφιερώνει στὴν Ἰλιάδα του 550 περιγραφικοὺς στίχους τοπογραφικοῦ ἐνδιαφέροντος, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μείνει ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τοὺς διάφορους μελετητὲς του ἢ ἔχουν παρερμηνευθῇ. Τὰ νέα

εύρηματα στο Χισσαρλίκ δεν έχουν μεγάλη σημασία στην όλη υπόθεση. Μεγάλη και ουσιαστική σημασία έχει «ή ανεύρεση μιᾶς μεγαλουπόλεως κάτω από το Χισσαρλίκ και τούς γύρω λόφους», γιατί δεν καθορίζεται ακριβῶς ἡ θέση και γιατί κάτω από το Χισσαρλίκ, δηλαδή πρὸς νότον καὶ στὰ δυτικά τοῦ Χισσαρλίκ, δὲν ὑπάρχουν λόφοι. Ἡ προσεκτικὴ τεχνικὴ ἀνάλυση τῆς ὁμηρικῆς τοπογραφίας ὁδηγεῖ τὸν ἐντοπισμὸ τῆς περιδότης πόλης τοῦ Ὀμήρου σὲ ἄλλη θέση τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους, πρὸς τὰ ἀνατολικά τοῦ Χισσαρλίκ, ὅπως ἀναφέρθηκε στὰ προηγούμενα. Εἶναι πλέον ἀναμφισβήτητο γεγονός, ὅτι τὰ ἐρείπια τοῦ Χισσαρλίκ πρωτοῖδρύθηκαν περὶ τὸ ἔτος 3000 π.Χ., ὅπως ἤδη ἔχει ἀποδειχθῇ στὶς διάφορες ἐπὶ τοῦ θέματος ἐργασίες μου (οἱ ὅποιες δυστυχῶς δὲν συγκίνησαν κανένα εἰδικὸ ἢ μὴ μέχρι σήμερα) καὶ ὅπως ἀποδεικνύεται καὶ ὑπὸ τοῦ καθηγ. Μ. Korfman διὰ τοῦ ραδιοχρονομετρισμοῦ τοῦ ἀνακαλυφθέντος ὕδραγωγείου. Κατὰ συνέπειαν ἡ ὁμηρικὴ πόλη Ἰλίου εἶχε ἰδρυθῇ πρὶν ἀπὸ τὴν τοιαύτην στὸ Χισσαρλίκ καὶ μάλιστα περὶ τὸ ἔτος 3177 π.Χ., ὅπως ἀποδεικνύεται στὴ σελ. 286 τοῦ βιβλίου μου.

Ὁ «νέος Τρωικὸς πόλεμος» δὲν ἔχει ὡς ἀντικείμενο τὴν «*ἱερὰν Ἰλίον*» τοῦ Ὀμήρου, ἢ ὁποία εὐτυχῶς ἀκόμη δὲν ἔχει ἀνευρεθῇ, ἀλλὰ τὴν προώθηση καὶ θεμελίωση τοῦ ψευδοῦς δόγματος «Ἐξ Ἀνατολῶν τὸ φῶς» τοῦ κόσμου εἰς ἀντικατάσταση τοῦ «ἐλληνοκεντρισμοῦ», τὸν ὁποῖο οἱ ἴδιοι οἱ Γερμανοὶ ὑπεράσπιζαν μέχρι σήμερα, ὅπως ἀναφέρει πιὸ πάνω καὶ ὁ κ. Ρεγκάκος. «*Ἡ ἀποφασιστικὴ συμβολὴ τῆς Γερμανικῆς ἐπιστήμης στὴ μελέτῃ τῆς ἀρχαίας πόλης (παρ. η')*» ἀνατρέπει πρὸς ὄφελος τοῦ «ἀνατολικοκεντρισμοῦ». Δὲν εἶναι πρωτοφανὴς ἡ μεταστροφή τῶν ξένων, *εἰδικῶν καὶ μὴ*, στὰ ὅσα γράφουν, ξεγράφουν καὶ ἀνασκευάζουν κατὰ καιροὺς, εὐθυγραμμιζόμενοι μὲ τὶς τρέχουσες, κατευθυνόμενες σκοπιμότητες οἰασδήποτε μορφῆς καὶ προελεύσεως. Οἱ σειρήνες τοῦ πολιτισμικοῦ καὶ πνευματικοῦ πολέμου ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἑλλήνων εἶναι διαρκῶς σὲ συναγερμὸ, ὅποτε ἐμεῖς ὅλοι πρέπει νὰ εἴμαστε πάντα σὲ ἐπιφυλακὴ καὶ ἐπαγρύπνηση.

Κωνσταντῖνος Β. Κουτρουβέλης

Ταξίαρχος Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ

[Γιὰ τὴν τοπογραφία τῆς Ὀμηρικῆς Τροίας καὶ τὴν ἀναχρονολόγηση τοῦ Τρωικοῦ πολέμου στὸ 3087-3078 π.Χ. βλ. στὸ «Δ»: «*Ἡ Τροία τοῦ Σηλημαν δὲν εἶναι ἡ Ὀμηρικὴ*», τ. 160· ἐπίσης «*Πότε ἔγινε ὁ Τρωικὸς Πόλεμος*», τ. 121· ἐπίσης «*Νέα χρονολόγηση τῶν Τρωικῶν: Ὁ πόλεμος ἔγινε τὸ 3087-3086 π.Χ.*», τ. 158· ἐπίσης «*Συμπληρωματικὰ στὴν ἀναχρονολόγηση τῶν Τρωικῶν*», τ. 181.]

Μαυρίλα

Κυρίες και κύριοι, υποκλιθῆτε εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν αὐθεντίαν τοῦ δο. Στήδεν Ὁπενχάιμερ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης, παρακαλῶ. Ὁ λαμπρὸς αὐτὸς καὶ φέρελπις ἐπιστήμων, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ ἐφημερίδα «Ἀπογευματινὴ» τῆς 15-4-2002, ὅστε-ρα ἀπὸ ἐνδελεχῆ μελέτη κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ Εὐᾶ ἦταν μαύ-

ρη. Δηλαδή τὶ μαύρη; Κατάμαυρη, πίσσα, κατράμι.

Ὅμως ἀλοίμονον ἂν σταματοῦσε ἐκεῖ. Τί «τρανὸς» ἐπιστήμων θὰ ἦτο; Ὁ δο. Ὁπενχάιμερ μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι «ἡ μητέρα αὐτῆ τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου» ἔζησε πρὶν ἀπὸ 150.000 χρόνια. Τώρα πῶς διάβολο ὁ ἄρης Πουλιανὸς δοῖκε ἀνθρώπινες δραστηριότητες πρὶν ἀπὸ ἓνα καὶ μισὸ ἑκατομμύρια χρόνια στὴν Ἑλλάδα, αὐτὸ μὴν τὸ ρωτᾶτε. Εἶναι ἀντιεπιστημονικὸ καὶ ἐθνικιστικὸ ἐνί-ο-τε μάλιστα καὶ ρατσιστικὸ.

Βεβαίως δὲν ἦταν δυνατόν, κατὰ τὸν κ. Στήδεν Ὁπενχάιμερ, νὰ μὴ διαθέτη καὶ ὀλίγην σχέσιν μὲ τοὺς Ἑβραίους. Ἀφοῦ «ἡ τελικὴ τῆς ἀνάπλαση ἐγίνε προσθέτοντας μυϊκὸν ἰστὸν σὲ κρανία ποὺ βρέθηκαν στὸ Ἰσραὴλ πρὶν ἀπὸ 120.000 χρόνια καὶ ἀποτελοῦν τὸ πιὸ συγγενὲς ἀπομεινάρει τοῦ κοινοῦ μας προγόνου». Καὶ ἔλεγα κι ἐγώ, ἂν εἶναι δυνατόν νὰ μὴν εἶναι Ἑβραία. Ὅχι μόνον ἦτο Ἑβραία, ἀλλὰ διάβαζε τετράκις τῆς ἡμέρας τὴν Πεντάτευχον ὑπὸ τὸ φῶς τῆς χρυσοῦς ἐπτάφωτης λυχνίας, ποὺ τῆς τὴν ἐδώρισε ὁ ἴδιος ὁ Γιαχβέ. Καὶ οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι οἱ κοινοὶ πρόγονοι τῆς ἀνθρωπότητος ἦσαν μαῦροι ἐβραϊκῆς καταγωγῆς.

Τώρα σίγουρα σεῖς θὰ φαντάζεστε ὅτι ἡ «κοινὴ μας μητέρα» ἦταν καμμιὰ γυναικούλα ποὺ ἐπλενε, μαγεύερε καὶ ντάντενε μωρά. Λάθος, μωρέ! Ἡ μαύρη Εὐᾶ ἦταν δυναμικὴ· δὲν τὴν χωροῦσε ὁ τόπος. Γι' αὐτὸ πρὶν 80.000 χρόνια μετανάστευσε ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Καὶ προφανῶς ἔφτασε καὶ στὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὸν πολιτισμὸ μας. Ἔτσι δὲν εἶναι, δο. Στήδεν Ὁπενχάιμερ;

Ἐμεῖς ὡς Ἕλληνες φιλομαθεῖς καὶ φιλέρεννοι χαιρετίζουμε τὴν ἐκπληκτικὴν αὐτὴν ἀνακάλυψη καὶ οὐδόλως πιστεύουμε, ὅτι ὁ ἐπιστημονικὸς αὐτὸς ἄχταρμᾶς εἶναι προῖον προπαγάνδας τῶν ἀφροκεντρικῶν Ἀμερικανοεβραϊκῶν πανεπιστημίων καὶ τοῦ Διεθνοῦς Σιωνισμοῦ.

Καί, βεβαίως, θεωροῦμε τελείως συμπτωματικὸ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ δημοσίευση αὐτῆ περὶ τῆς ἀφροεβραϊκῆς αὐτῆς Εὐᾶς ἐγίνε, τὴν στιγμὴ ποὺ οἱ γενναῖοι στρατιῶτες τοῦ κ. Σαρὸν ἐνέπιπτον ἥρωικὰ ἐπὶ προσφυγικῶν καταυλισμῶν, γυναικοπαίδων, ἀμάχων καὶ λοιπῶν ἀναξιοπαθόντων. Ὅπως καὶ νὰ τὸ κά-νομε, εἶναι λίγο ἄκομφο νὰ κατηγορήσῃ ὁ κόσμος τὴν χώρα ποὺ ἐγέννησε τὴν κοινὴ μας μητέρα, τὴν Εὐᾶ. Ἀξίος ὁ μισθός σας κ. Ὁπενχάιμερ, ἂν καὶ δὲν γνωρίζω ἂν εἴσθε ὅπεν (= ἀνοικτός) εἰς τὴν τσέπη ἢ εἰς τὰ νῶτα, ἀπὸ κα-νένα μαῦρον ἀπόγονον τῆς κυρίας ποὺ ἀναπλάσατε.

Γιώργος Πετρόπουλος

‘Ο Μ. Θεοδωράκης μιλά στὸν «Δ.»:

**ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΤ’ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΣΙΝ
ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ
Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ**

**Τὸ ἰδεολόγημα τοῦ «Ἑλληνοχριστιανισμοῦ»
ἐμπόδιο στὴν ἀνάπτυξη τῶν Νεοελλήνων**

[‘Ο Μίκης Θεοδωράκης μίλησε στὸν «Δ» χωρὶς περιστροφές. Μίλησε γιὰ τὴν ἀδυναμία τοῦ πολιτικοῦ κόσμου νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλληνικότητος μὲ ἱστορικά, φιλοσοφικά καὶ ζωντανὰ - ὑπαρκτὰ κριτήρια καὶ μεγέθη· γιὰ τὸν «καταραμένο» ἐκ γενετῆς σημερινὸ ἄνθρωπο τοῦ ἐβραϊκοῦ θεοῦ· γιὰ τὴ νوستαλγία τῆς Κοινωνίας τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν· γιὰ τὸν «καταπτομένο» σημερινὸ Ἰουδαῖο - Χριστιανικὸ - Μουσουλμᾶνο· γιὰ τὴ Ρωμιοσύνη καὶ τὴν Ἐκκλησία· γιὰ τὸ ἰδεολόγημα τοῦ «Ἑλληνοχριστιανισμοῦ» ὡς ἐμπόδιο στὴν πνευματικὴ ἀνάπτυξη τῶν Ἑλλήνων· γιὰ τὴν «ἱερὴ πύλη» τοῦ χριστιανικοῦ θεοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποία μπαίνει ὁ Ἰουδαϊσμός στὴν Ἑλλάδα· γιὰ τὴν «πρωτοφανῆ ἐνέργεια τοῦ πολιτικοῦ μας κόσμου νὰ καταργήσῃ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καὶ νὰ κόψῃ μὲ μαχαίρι κάθε οὐσιαστικὴ πρόσβαση τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Σκέψη, φιλοσοφία, τέχνη ἱστορία»· γιὰ τὸ «ἐγκλημα κατ’ ἐξακολούθησιν μὲ στόχο τὴν Ἑλληνικὴ Συνείδηση», ποὺ διαπράττεται μὲ τὴ διδασκαλία στὰ σχολεῖα μας τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης· γιὰ τὰ διλήμματα τῶν Ἑλλήνων δημιουργῶν μπροστὰ στὴν αὐξανόμενη εὐρωπαϊκὴ ἐπιρροή.

Μίλησε τέλος γιὰ τὸ ἔργο του ὡς προϊόν μιᾶς «ἀδιάκοπης ἀγωνίας», γιὰ τοὺς «ἀριστοκρατίζοντες γκαουλάιτερ» τῆς μουσικῆς μας ζωῆς καὶ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὸ ἔργο του καὶ τὸ πρόσωπό του. Καὶ καταλήγοντας ἔκρινε ἀπὸ τὴ σκοπιὰ «τῆς ἐσωτερικῆς ἀρμονίας, ποὺ μὲ τόσες θυσίες ἔχει κατακτήσει», ὅτι θὰ ἦταν «καλὸ, ὠραῖο καὶ δί-

καιο νὰ ζήσῃ μόνος, αὐτὸς καὶ ἡ συνείδησή του, χωρὶς ἀξιώματα».

Ὁ «Δ», πὺν ἐπὶ 21 χρόνια προσπαθεῖ νὰ ἀρθρώσῃ ἓναν καθαρὸ λόγο γιὰ τὰ θέματα πὺν θίγονται στὴ συνέντευξῃ πὺν ἀκολουθεῖ, αἰσθάνεται ἰδιαίτερη χαρά, πὺν περιλαμβάνει στίς σελίδες του γιὰ δεύτερη φορὰ (βλ. τὴν ἀ' συνέντευξῃ τοῦ κ. Μ. Θ. στὸν συνεργάτη μας κ. Π.Λ. Κουβαλάκη στὸν «Δ», τ. 174) τίς βαθυστοχάστες αὐτὲς σκέψεις καὶ θέσεις τοῦ κορυφαίου δημιουργοῦ, προῖόν πείρας, ἀγώνων καὶ ὀδυνηρῆς ἀναζήτησης ἔξι δεκαετιῶν, πὺν πολλὰ σημεῖα τους θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν ὁδηγοί- δείκτες στὸν δρόμο τοῦ σημερινοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τοὺς ἀδέβαιους ὀρίζοντες τοῦ Μέλλοντος. **Δ.Ι.Λ.]**

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΣΤΟΝ «Δ»

1. Αἰσθανόμαστε πὺς οἱ μεγάλες ἀντιφάσεις τοῦ σύγχρονου κόσμου δὲν εἶναι πλέον ἰδεολογικὲς ἢ πολιτικὲς ἀλλὰ βαθύτατα πνευματικὲς. Ἀπ' τὴ μιὰ πλευρὰ διακρίνουμε ἓναν ἄνθρωπο πὺν προσπαθεῖ διὰ τοῦ Λόγου νὰ κατανοήσῃ τὸν κόσμο μέσα στὸν ὁποῖο ζῇ, νὰ προσφέρῃ στοὺς συνανθρώπους του ἔργο, δημιουργία καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἓναν ἀπέραντο βαρβαρικὸ καὶ μισαλλόδοξο κόσμο, ἔρμαιο τοῦ ἐξουσιασμοῦ, νὰ φτάνῃ ἐκτὸς τῶν ἄλλων στὰ ὅρια τῆς ὁλοκληρωτικῆς καταστροφῆς. Πὺν ὁδηγούμαστε τελικῶς, κύριε Θεοδωράκη.

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ: Ἡ τραγωδία τοῦ ἀνθρώπου ἐγκτεται στὴν βαθύτατα ἀντιφατικὴ του φύση. Εἶναι ἓνα δέντρο, πὺν τὰ κλαδιὰ του τὸν ὁδηγοῦν στὸ ἄπειρο, ἐνῶ οἱ ρίζες του στὰ τάρταρα. Εἶναι φοβισμένος, ἀνασφαλὴς καὶ γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ μόνος. Πολὺν δύσκολα ὅμως προσαρμόζεται στὴν ὁμάδα.

Ποιὰ ὅμως εἶναι ἡ ὁμάδα; Ἐδῶ εἶναι τὸ μεγάλο πρόβλημα, γιὰτὶ συνήθως οἱ κοινωνικὲς, θρησκευτικὲς, ἐθνικὲς καὶ ἄλλες ὁμάδες τελικὰ ποδηγετοῦνται ἀπὸ πονηροὺς καὶ ἐπιτήδεις, πὺν σέρνουν πίσω τους τοὺς ἀνθρώπους – κοπάδι καὶ **τοὺς τιμωροῦν γιὰ νὰ σωθοῦν.**

Εἶναι μιὰ ἱστορία πὺν ἐπαναλαμβάνεται πότε μὲ τοὺς βασιλιᾶδες καὶ πότε μὲ τοὺς προφήτες, τοὺς «σωτῆρες», τοὺς «ἐλευθερωτὲς» καὶ ἄλλους πονηροὺς καὶ ἐπιτήδεις, καὶ σήμερα μὲ κείνους πὺν κυριαρχοῦν στὰ ΜΜΕ μέσω τῆς οἰκονομικῆς εἴτε στρατιωτικῆς δύναμης. Ὁ βαθμὸς τῆς βαρβαρότητας σὲ μιὰ κοινωνία, ἢ καλύτερα σὲ μιὰ ἱστορικὴ ἐποχὴ ὅπως ἡ δική μας, εἶναι εὐθέως ἀνάλογος μὲ τὴ δύναμη πὺν διαθέτουν οἱ ἰσχυροί. Δὲν νομίζω λοιπὸν ὅτι ὑπῆρξε ποτὲ τόσο μεγάλη συσσώρευση δύναμης καὶ βίας, ὅσο αὐτὴ πὺν βρίσκεται σήμερα στὰ χέρια τῶν γνωστῶν διεθνῶν κύκλων, πὺν νομίζουν ὅτι θὰ διαφεντέψουν γιὰ πάντα τὴ μοίρα τῶν ἀνθρώπων... Ὅμως, ὅπως εἶδαμε, ὁ ἄνθρωπος ἔλκεται ἀπὸ τὸ

Ό Κορυφαίος του σημερινού Έλληνικού Πολιτισμού.

πνεῦμα ἐξ Ἰσου δυνατὰ μὲ ὅσα τὸν κρατοῦν δέσμιον, τὰ ἔνστικτα καὶ οἱ φόβοι του... Θὰ μπορέσῃ νὰ ξαναχτίσῃ ποτὲ τὴν Κοινωνία τῶν Ἀθηνῶν, δηλαδή τὸν θρίαμβο τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πνεύματος ἐπάνω στὸ κοπάδι τῆς ἀμάθειας καὶ τοῦ φόβου; Ἀς τὸ ἐλπίσουμε...

2. Στὴν προηγούμενη συνέντευξή μας («Δαυλός», τ. 174, Ἰούνιος 1996) εἶχατε μὲ ἔμφαση σημειώσει πῶς: «Ἄν σὲ ἓνα φοβισμένο, καταραμένο, καταπονημένο ἄνθρωπο δώσης ἐξουσία, πόσο κακὸς θὰ γίνῃ...». Μήπως ἀκόμη καὶ σήμερα, παρὰ τὴν πρόοδο τῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴν ἐξάπλωση τῆς Γνώσεως, ὅλη σχεδὸν ἡ ἀνθρωπότητα δὲν εἶναι παρὰ ὁ ἐκλεκτὸς καὶ συνάμα ὁ καταραμένος λαὸς τοῦ Ἰεχωβά;

Μ. Θ.: Σὲ ἀντίθεση μὲ τὴ διδασκαλία τοῦ Ἰεχωβά, ποὺ θέλει τὸν ἄνθρωπο νὰ γεννιέται **καταραμένος**, ἐγὼ πιστεύω ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννιέται **εὐλογημένος**. Γιατὶ ἡ ζωὴ εἶναι εὐλογία, εἶναι δωρεά, φτάνει νὰ ξέρῃς, ἀλλὰ καὶ νὰ σ' ἀφήσουν νὰ τὴ ζήσῃς.

Ἔχουμε ἐξ ἄλλου πάντοτε ζωντανὸ καὶ ἐπικαιρὸ τὸ παράδειγμα τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας μὲ τὸν ἄνθρωπο στὸ κέντρο τοῦ κόσμου, κυρίαρχο τῆς μοίρας του, ἀληθινὸ λάτρη τοῦ ὠραίου καὶ τοῦ ἀληθινοῦ, νὰ χαίρεται τὶς ὁμορφιὲς τῆς ζωῆς, νὰ τιμᾷ καὶ νὰ δοξάζῃ ὄχι μόνον τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα.

Σὲ ἀντίθεση μὲ αὐτὸ τὸ παράδειγμα, αὐτὴ τὴ φιλοσοφία, τὴ διδασκαλία καὶ τὴ στάση ζωῆς, ποὺ ὠδήγησε τὸν ἄνθρωπο σὲ πνευματικὲς κατακτήσεις ἀξεπέραστες ἀκόμα καὶ ἔως σήμερα, ἡ μονοθεϊστικὴ ἀντίληψη γιὰ τὴ ζωὴ, γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ γιὰ τὴν κοινωνία διαμόρφωσε αὐτὴ τὴν παραμορφωτικὴ σχέση ἀνάμεσα στὸν Ἕνα καὶ τοὺς πολλοὺς, ποὺ θεσμοθέτησε τὴν ἐνοχίαν καὶ τὸ φόβο τῶν πολλῶν ἀπέναντι στὸ δικαίωμα τῶν λίγων νὰ **τοὺς τιμωροῦν γιὰ νὰ τοὺς σφάζουν** στὸ ὄνομα τοῦ ἑνός, δηλαδή τοῦ Θεοῦ εἴτε τῶν Ἰουδαίων εἴτε τῶν Χριστιανῶν εἴτε τῶν Μουσουλμάνων. Ἔτσι διαμορφώνεται καὶ διαιωνίζεται ὁ «καταπονημένος ἄνθρωπος», ποὺ ἀλίμονο ἂν τύχῃ καὶ ἀναρριχηθῇ στὸ δάθρο τῆς Ἐξουσίας. Γιατὶ ἀπὸ τὴν ζύμη τῶν «καταπονημένων» πλάθονται οἱ πιὸ ἀδίστακτοι τύραννοι...

Οἱ Ἕλληνες δὲν γνωρίζουν τὸν ἑαυτό τους

3. Τὰ ἐλλαδικὰ πράγματα ἐξακολουθοῦν νὰ παρουσιάζουν μιὰ κωμικοτραγικὴ εἰκόνα· φαντάζομαι, θὰ συμφωνήτε. Ἡ φανλότητα, ἡ σύγχυση, ἡ ἀγνωμοσύνη, ἡ ἀδυναμία τῆς ὀρθῆς κρίσης κυριαρχοῦν στὸν δημόσιο δίο καὶ καταπνίγουν τὶς ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις, ποὺ τολμοῦν νὰ σηκώσουν ἓνα ὑγιὲς ἀνάστημα. Καὶ ἀναρωτιέται κανεὶς, ποῦ πῆγε ἡ εὐφυΐα, τὸ πνευματῶδες τοῦ λαοῦ αὐτοῦ;

Μ. Θ.: Ἡ Ἑλλάδα προχωρεῖ μὲ τὶς ἐξαιρέσεις... Οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχαν ὥς τώρα τὴν εὐκαιρίαν νὰ δοῦν πραγματικὰ τὸν ἑαυτό τους, νὰ τὸν γνωρίσουν σὲ δάθος, ὅπως εἶναι καὶ ὄχι ὅπως θέλουν οἱ ἄλλοι νὰ δείχνουν ὅτι εἶναι ἢ δὲν εἶναι. Καὶ ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα, ἀφοῦ διερωτηθοῦν «ποιὸς εἶμαι, ἀπὸ ποῦ ἐρχομαι, ποῦ πάω», νὰ ἀρχίσουν νὰ χτίζουν τὴ ζωὴ τους σύμφωνα μὲ τὰ πιστεύω τους καὶ ὄχι μὲ τὰ ἰδεολογήματα καὶ τὰ συμφέροντα τῶν ὀλίγων, ντόπιων καὶ ξένων.

Βεβαίως χίλια δύο σημάδια μᾶς δείχνουν ὅτι ὁ λαός μας φροντίζει νὰ μεταδίδῃ ἀπὸ γενιὰ σὲ γενιὰ μέσα ἀπὸ μία μυστική, θὰ ἔλεγα, διαδικασία ὠρισμένα βασικά γνωρίσματα τοῦ βαθύτατα πνευματικοῦ, ψυχικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ του ἐπιπέδου (ποὺ ἄλλωστε αὐτὸ εἶναι τὸ «χῶμα» ποὺ πάνω του φυτρώνουν αὐτὲς οἱ ἀτομικὲς ἐξαιρέσεις, στὶς ὁποῖες ἀναφερθήκαμε)... Ἐκεῖ ἔγκειται ἐξ ἄλλου ἡ προσπάθεια αὐτῶν τῶν ἐξαιρέσεων... Πῶς δηλαδὴ θὰ ἀφουγκραστοῦν τὶς μυστικὲς φωνές, ποὺ ἀναδύονται ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ «εἶναι» τοῦ λαοῦ μας καὶ θὰ τὶς ἀποτυπώσουν σὲ ἰδέες καὶ δημιουργήματα σὲ ἀπόλυτη ἀντιστοιχία μαζί του.

Σ' αὐτὴ τους τὴν προσπάθεια ὅμως τοὺς ἀντιστρατεύεται κάθε φορὰ τὸ κυρίαρχο σύστημα, ποὺ συνήθως ἀντλεῖ δύναμη καὶ κέρδη ἀπὸ ἓνα λαο-κοπάδι. Ἕνας τέτοιος λαός, χωρὶς μνήμες καὶ βούληση, εἶναι ἱκανὸς νὰ χλευάξῃ ἀκόμα καὶ νὰ ἐξοντώνῃ τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ του.

«Γιὰ τὴ Ρωμιοσύνη δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι ἀντικειμενικός»

4. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ Ρωμιοσύνη, τὸ «Ἑλληνοχριστιανικὸ ἰδεῶδες» καλὰ κρατοῦν. Ὁ κληρὸς ξεχνᾷ τὶς καταβολές του, τὴν ἀγραμματοσύνη του καὶ ἐμφανίζεται στὰ ΜΜΕ καθημερινὰ μὲ θέσεις ἐπὶ παντὸς ἐπιστητοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἀρέσκει στὸν ρόλο τοῦ «μεγάλου διδασκάλου» τῆς κοινωνίας. Ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ ἐμφανιζόμενοι ὡς ἀναβιωτὲς τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ πνεύματος τρέχουν φορώντας γλαμύδες στὸν... Ὀλυμπο ἢ τελοῦν τρισάγια στὰ μουσεῖα καὶ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους. Γι' αὐτὴ τὴν παράνοια τί νομίζετε πὼς φταίει;

Μ. Θ.: Μαζί μὲ τὸν Γιάννη Ρίτσο, τὸν ποιητὴ τῆς «Ρωμιοσύνης», εἶμαι κι ἐγὼ ὁ συνθέτης τῆς «Ρωμιοσύνης» καὶ φυσικὰ θὰ ὑπερασπισθῶ τὸ ἔργο μας. Βεβαίως δὲν μ' ἀρέσει καὶ μένα ἡ λέξη «ρωμιός», ποὺ κατ' ἀρχὴν δήλωνε τὸν ὀρθόδοξο ὑπήκοο τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας... Ἄς μὴν εἶμαστε ὅμως τόσο δογματικοί. Γιατὶ νομίζω ὅτι κατὰ καὶ μετὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ '21 ἡ λέξη «ρωμιοσύνη» πῆρε ἐντελῶς διαφορετικὸ νόημα σηματοδοτώντας τὴν ἀγάπη στὴν Ἑλλάδα καὶ μάλιστα ἀγάπη ἐπιβεβαιωμένη μὲ ἀγῶνες καὶ μὲ θυσίες. Πρᾶγμα ποὺ ἐπαναλήφθηκε μὲ τὴν Ἑθνικὴ μας Ἀντίσταση, τότε ποὺ ὑπῆρξε ἔμπρακτη πίστη καὶ ἀγάπη γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν ἑλληνικὸ λαό.

Αὐτὰ ὡς πρὸς τὴν λέξη «ρωμιοσύνη». Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησία θὰ διαφωνήσω μαζί σας ὅχι τόσο ἀπὸ τὴν λογικὴ ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν συναισθηματικὴ ἀποψη. Εἶναι ἓνα θέμα, ποὺ ἐπιδέχεται πολὺ μεγάλη συζήτηση. Κατὰ πόσον δηλαδὴ ὅλα ὅσα ἐπесήμανα στὴν ὑπ' ἀρ. 2 ἀπάντησή μου ἰσχύουν γιὰ τὴ σύγχρονη ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Βεβαίως δογματικῶς εἶναι φανερὲς οἱ πηγές καὶ οἱ δεσμοί της. Ὅμως ἱστορικῶς καὶ κοινωνικῶς θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πιστεῦω ὅτι οἱ ἑλληνικὲς παραδόσεις – ἀκόμα καὶ οἱ ἀρχαιοελληνικὲς – διαμόρφωσαν ἓνα διαφορετικὸ ἥθος, ποὺ διαχωρίζει τὴν ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες χριστιανικὲς Ἐκκλησίες (καθολικούς, προτεστάντες, ἀκόμα καὶ ὀρθόδοξους ἄλλων περιοχῶν).

Σταματῶ ἐδῶ καὶ ὁμολογῶ ὅτι δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι ἀντικειμενικός, δεδομένου ὅτι ἔως ἓνα βαθμὸ ὁ ψυχικὸς καὶ μουσικὸς μου κόσμος διαμορφώθηκε μέσα στὶς τοπικὲς ἑλληνικὲς ἐκκλησίες ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου ἀκόμα χρόνια.

Πρέπει ακόμα νὰ πῶ ὅτι ἡ λατρεία μου πρὸς τὴν ἑλληνική μας κληρονομία δὲν δημιούργησε μέσα μου ἀντίφαση ὡς πρὸς τὴν συναισθηματική μου σχέση μὲ τὶς βασικὲς ἀρχὲς τοῦ Χριστιανισμοῦ ὅπως λ.χ. τὸ «ἀγαπάτε ἀλλήλους» ἀλλὰ καὶ ὠρισμένες ἀπὸ τὶς παραδόσεις τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, πού ἔχουν ταυτιστῇ μὲ τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμά μας εἴτε μὲ τὰ μουσικά μας ἀκούσματα, πού ἐμένα προσωπικά μὲ ἐπηρέασαν βαθύτατα.

Ὁ «Ἑλληνοχριστιανισμός» ἐμπόδιο στὴν ἀνάπτυξή μας

Ἐντελῶς ἄλλο εἶναι φυσικά τὸ *ἑλληνοχριστιανικὸ ἰδεῶδες*· κι ἐδῶ θὰ συμφωνήσω μαζί σας, ὅτι δηλαδὴ πρόκειται γιὰ μία κατεστημένη ἰδεολογία, ἀντιδραστική θὰ ἔλεγα· καὶ ἀπόδειξη ἡ ὀργανικὴ σύνδεση τῆς κορυφῆς τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ ἀντιδραστικὸ κράτος καὶ τοὺς ἀντιδραστικοὺς του μηχανισμοὺς. Τὸ «Ἑλλὰς Ἑλλήνων Χριστιανῶν» τοῦ Παπαδόπουλου εἶναι, νομίζω, ἡ καλύτερη ἀπόδειξη γι' αὐτὴ τὴ διαπίστωση.

Αὐτὴ ἡ ἐκ τῶν ἄνω θρησκευτικῆ θεωρία πιστεύω ὅτι νοθεύει τὸν ἀληθινὸ ἔθνικὸ μας χαρακτήρα καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐμποδίζει τὴ φυσιολογικὴ μας ἀνάπτυξη, ὅπως τὴν καθορίζει ἡ ἑλληνικὴ μας γλῶσσα καὶ ὅλες οἱ καθαρὰ ἑλληνικὲς μας παραδόσεις.

Ἐπάρχει πρῶτον ἡ σκοτεινὴ περίοδος τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὴν ὁποία μὲ ὅσο καλὴ διάθεση κι ἂν τὴν πλησιάσῃς, δὲν θὰ βρῇς τίποτα τὸ ἑλληνικόν. Ἀντιθέτως φρίττει κανεῖς μπροστὰ στὸ τυφλὸ θρησκευτικὸ πάθος, πού σχεδὸν δεσπάζει ἀνὰ τοὺς αἰῶνες καὶ πού εἶναι ὑπεύθυνο γιὰ τὴν μεγαλύτερη καταστροφὴ τῆς ἑλληνικῆς κληρονομίας σὲ ἐπιγραφές, σὲ μνημεῖα καὶ σὲ ἀρχαιοελληνικοὺς παύρους.

Ἀπὸ τὴν «ἱερὴ πύλη» τοῦ Χριστιανικοῦ Θεοῦ...

Δεύτερον μὲ πρόσχημα τὴν λατρεία τοῦ Χριστιανικοῦ Θεοῦ στὴν οὐσία ξαναβάζουμε τὸν Ἰουδαϊσμὸ ὄχι ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἱερὴ πύλη, τόσο μὲ τὴν Παλαιὰ ὅσο καὶ μὲ τὴν Καινὴ Διαθήκη. Καὶ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν ὡς φυλὴ οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλὰ σὰν κοσμοθεωρία καὶ σὰν μία φιλοσοφία γιὰ τὸν κόσμον, γιὰ τὴ ζωὴ, γιὰ τὸν ἄνθρωπον. Μιὰ κοσμοθεωρία, πού εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετη μὲ κείνη τῶν Ἑλλήνων.

Καὶ ἂν τὸ καλοσκεφτοῦμε, θὰ δοῦμε ὅτι οἱ δύο αὐτὲς κοσμοθεωρίες ἐξακολουθοῦν νὰ συγκρούωνται καθημερινὰ σὲ ὅλα τὰ μήκη καὶ τὰ πλάτη τῆς Ὑψηλίου καὶ σὲ ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς. Σήμερα περισσότερο ἀπὸ ποτὲ ἀντιπαλεύουν ὁ Αὐταρχισμὸς μὲ τὴ Δημοκρατία.

Ἄς δοῦμε τί ἄλλο μᾶς δώρισαν οἱ Ἕλληνες ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Δημοκρατία καὶ ἄς τὰ ἀντιπαραθέσουμε στὰ ἔργα καὶ τὶς ἡμέρες τῶν μονοθεϊστικῶν διακυβερνήσεων ἀπὸ τὸν Μεσαίωνα ἕως σήμερα μὲ κέντρο φυσικά τὴ Δυτικὴ Εὐρώπη τῶν Σταυροφόρων, τῶν Ἀποικιοκρατῶν καὶ τῶν σύγχρονων ἱμπεριαλιστῶν, γιὰ νὰ κατανοήσουμε τὸ χάσμα πού χωρίζει τὶς δύο κοσμοθεωρίες καὶ τοὺς δύο κόσμους. Τότε ἴσως καταλάβουμε τὸ ἐγκλημα πού ἐπιτελεῖται συστηματικὰ ἐναντίον τοῦ λαοῦ μας, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες τῆς ἐπανάστασης κατὰ τῶν Τούρκων

ἐπέλεξε τὸ πιὸ προοδευτικὸ Σύνταγμα τῆς ἐποχῆς, ἀποδεικνύοντας ὅτι ἔχει συνείδηση τῆς ἐλληνικῆς του κληρονομιάς.

Σὰν ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν δύο βασικῶν διαπιστώσεων ἔρχεται ἡ πρωτοφανὴς ἐνέργεια τοῦ πολιτικοῦ μας κόσμου νὰ καταργήσῃ τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, ἀφοῦ εἶχε καὶ ἔχει στὴν οὐσία κόψει μὲ τὸ μαχαίρι κάθε οὐσιαστικὴ πρόσδωση τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Σκέψη, φιλοσοφία, τέχνη, ἱστορία... Ἔτσι ἐπιχειρεῖται ἡ κατάργηση στὴν πράξη τῆς ἱστορικῆς μας ιδιαιτερότητας, μοναδικότητος θὰ ἔλεγα, καὶ ἃς κινδυνεύω νὰ κατηγορηθῶ γιὰ... πατριδοκαπηλία.

Ὅπως καταλαβαίνετε ὅμως, αὐτὰ πού ἰσχυρίζομαι εἶναι τὰ ἀκριβῶς ἀντίθετα ἀπὸ μιὰ στεῖρα ἐπιστροφή στὸ παρελθόν. Μήπως οἱ Ἑβραῖοι, κι αὐτοὶ μικρὸς λαός, δὲν μένουν προσηλωμένοι στὴν θρησκεία, στὶς παραδόσεις καὶ στὴν ἱστορία τους; Δὲν κάνουν καλὰ; Κατὰ τὴ γνώμη μου ὄχι μόνο κάνουν καλὰ, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ φανατικὴ προσήλωση στὶς ρίζες τους τοὺς ἔχει δοθήσῃ διεθνῶς νὰ ἐπηρεάζουν μὲ τὸν α ἢ τὸν β τρόπο τὴ διεθνή πολιτική, τὴν παγκόσμια οἰκονομία καὶ τέχνη καὶ τόσα ἄλλα. Σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς Ἑβραίους ἐμεῖς, ἐπισήμως θὰ ἔλεγα, ντρέπομαστε γιὰ τὴν ιδιαιτερότητά μας, πού δὲν βρίσκεται φυσικὰ οὔτε μέσα στὸ Βυζάντιο οὔτε μέσα στὸ Ἑλληνοχριστιανικὸ ἢ Ἑλληνορθόδοξο ἰδεῶδες ἀλλὰ μέσα σὲ κάθε τι πού εἶναι καθαρὰ ἐλληνικόν. Ἀπὸ τὸ ἀπώτατο χθὲς ἕως τὸ σήμερον.

Ἔγκλημα κατ' ἐξακολούθησιν ἢ διδασκαλία τῆς Π.Δ.

5. Προσφάτως, ὅπως θὰ γνωρίζετε, ὁ «Δαυλός» ἔθεσε ἐκ νέου τὸ ζήτημα τῆς ἀποβολῆς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τόσο ἀπὸ τὴν σχολικὴ ἐκπαίδευση ὅσο καὶ ἀπὸ τὸ τελετουργικὸ τῆς ἐλλαδικῆς Ἐκκλησίας, καθὼς δὲν μπορεῖ ἓνα ὅποιο-οδήποτε διβλίο νὰ θεωρῆται γιὰ τὸ ἔθνος «ἱερό», τὴ στιγμή πού ὑπόσχεται τὴν γενικὴ ἐξόντωση τῶν Ἑλλήνων καὶ μάλιστα διὰ στόματος Ἰεχωῦᾶ. Ποιὰ εἶναι ἡ γνώμη σας γι' αὐτό;

Μ. Θ.: Νομίζω ὅτι ἔχω ἤδη ἀπαντήσῃ στὸ ἐρώτημά σας αὐτό.

Πιστεύω ὅτι στὸ σύνολό της ἡ πολιτικὴ μας ἡγεσία ἀπὸ τὴν ὁποία ἐξαρτᾶται ἡ νομοθετικὴ, δηλαδή ἡ οὐσιαστικὴ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων καὶ ἐπομένως καὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν Ἑλληνοπαίδων καὶ γενικώτερα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, δὲν εἶναι δυστυχῶς ὥριμη, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ πρόβλημα τῆς **ἐλληνικότητας** μὲ ἱστορικά, φιλοσοφικά καὶ ζωντανὰ – ὑπαρκτὰ κριτήρια καὶ μεγέθη.

Μὲ τὴν ἐνσωμάτωσή μας στὴν Εὐρώπη νομίζει ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ πολιτικοῦ μας κόσμου ὅτι ξεμπερδεύει μὲ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλληνικότητος προσφέροντας ἓναν **ρεαλιστικὸ καὶ σωτήριο**, ὅπως πιστεύει, προσανατολισμὸ τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, πού γίνεται τώρα ὀργανικὸ μέλος μιᾶς ἀνώτερης κοινωνίας, ὅπως διατυμπανίζουν, τῆς Εὐρωπαϊκῆς.

Ἐάν λοιπὸν δὲν γνωρίζουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ποιοὶ εἴμαστε, ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα ὅλες μας οἱ ἀποφάσεις, καὶ ὄχι μόνο στὴν παιδεία, καθορίζονται τυχαῖα, περιστασιακὰ καὶ χωρὶς πυξίδα.

“Ὅσον ἀφορᾷ στήν Καινή καί τήν Παλαιά Διαθήκη, νομίζω ὅτι ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει πολὺ καλὰ τί κάνει.” Ἐχει δηλαδή συνείδηση ὅτι στήν οὐσία ἀποτελεῖ ἓνα κλαδί – κι αὐτὸ τριχοτομημένο – ἐπάνω στοῦ ἓνα καί μόνο δέντρο τοῦ Μονοθεϊσμοῦ μέ τις ἰουδαϊκές του ρίζες.

Σέβομαι τήν ἀνεξαρτησία τῆς πίστεως ἕως τήν πλήρη ἐλευθερία τοῦ θρησκευματος καί ἐπομένως καί τήν ἀδέσμευτη λειτουργία τῶν Ἐκκλησιῶν καί φυσικά καί τῆς δικῆς μας. Ἐπομένως δέν δικαιούμαι νά κάνω ὑποδείξεις γιά τις ὅποιες ἐπιλογές τῆς.

Ἀντιθέτως, σέ ὅ,τι ἀφορᾷ στοῦ Ἑλληνικό Κράτος, ἔχω λόγο. Καί μάλιστα λόγο καταδικαστικό γιά ἐκείνους τοὺς ὑπεύθυνους, πού ἐπιχειροῦν νά διαδρώσουν τις τρυφερές ψυχές τῶν νέων Ἑλλήνων μέ πρόσωπα καί ἱστορίες πού **δέν μᾶς ἀφοροῦν**. Αὐτὸ εἶναι τὸ λιγώτερο πού θά μπορούσα νά πῶ. Εἶναι ἓνα ἔγκλημα κατ’ ἐξακολούθησιν, μέ στόχο τὴ νόθευση τῆς ἐλληνικῆς συνείδησης καί τὸν ἀποπροσανατολισμὸ τοῦ λαοῦ μας στοῦ σύνολό του.

Τὸ δίλημμα τῶν δημιουργῶν μπροστὰ στήν εὐρωπαϊκὴ ἐπιρροή

6. *Τὸ ἔργο σας, ὅπως καί γενικώτερα ὁ λόγος σας, ἐξ ἀρχῆς ξέφυγαν ἀπ’ τὰ δεσμὰ τῆς ρωμιοσύνης ἀνταμώνοντας τὸ Κλασσικὸ Μεγαλεῖο καί τὴν ἀνθρώπινη οἰκουμηνικότητα. Γι’ αὐτὸ ἡ προσωπικὴ σας πορεία εἶναι ἀπὸ μόνη τῆς ἓνα ὑπόδειγμα παιδείας γιά τὸν σημερινὸ Ἕλληνα. Τὸ ὑπόδειγμα, τὸ πρότυπο αὐτό, εἶναι εὐκόλο νά περάσῃ στὶς νέες γενιές;*

Μ. Θ.: Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τὰ καλὰ σας λόγια. Προηγούμενος σᾶς ἔδωσα τὴν ἀρνητικὴ ὀψη τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου, πού ἀπορρέει ἀπὸ τὴν κυρίαρχη μορφή ἐξουσίας, τις σχέσεις ἐξουσίας, πού σέ τελικὴ ἀνάλυση διαμορφώνουν ὄχι μόνο τὸν πολιτικὸ χάρτη τοῦ κόσμου ἀλλὰ καί τὸν κάθε ἀπλὸ πολίτη. Ὑπάρχει φυσικά καί ἡ θετικὴ τοῦ ὀψι, ὅπως κυρίως διαμορφώνεται ἀπὸ τὸν αἰῶνα τοῦ Διαφωτισμοῦ καί τῇ Γαλλικῇ Ἐπανάστασι καί κορυφώνεται μέ τις κοινωνικὲς, ἐπιστημονικὲς καί καλλιτεχνικὲς κατακτήσεις. Πῶς θά πάrouμε σὰν λαὸς τις ἀναγκαῖες ἀποστάσεις ἀπὸ τις ἀρνητικὲς καί τις θετικὲς ἐπαφές μέ τὴν θετικὴ Εὐρώπη; Αὐτὸ εἶναι τὸ πρόβλημα τῶν πολιτικῶν. Τὸ πρόβλημα τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν εἶναι διαφορετικὸ. Ταυτίζεται μήπως ἡ εὐρωπαϊκὴ πνευματικὴ παράδοσι μέ τὴ δική μας ἢ ὄχι; Πρέπει νά πάrouμε τὰ θετικὰ τῆς στοιχεῖα καί ὡς ποιοῦθα; Ἡ μήπως κάθε εὐρωπαϊκὴ ἐπιρροή θά πρέπει νά ἀποκλεισθῇ, προκειμένου νά μὴ χάσουμε τὴν ἐθνικὴ μας ἀγνότητα; Καί τί εἶναι σέ τελικὴ ἀνάλυση καθαρὰ ἐλληνικὴ τέχνη; Αὐτὰ καί πολλὰ ἄλλα ἐρωτήματα βρῖσκουν συνεχῶς μπροστὰ τους ὅλοι οἱ Ἕλληνες πνευματικοὶ δημιουργοὶ καί καλλιτέχνες, οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν νά ἀπαντήσουν στήν πράξι μέ τὸ ἔργο τους... Αὐτὸ ἀκριβῶς κάνω κι ἐγώ, ἔχοντας κάθε στιγμὴ ἐπίγνωση τῶν κινδύνων πού ἐπωμίζομαι σέ κάθε κρίσιμη καί τολμηρὴ ἐπιλογὴ μου.

7. *Ζώντας, ὅπως δηλώσατε, ἀτέλειωτες ὥρες μέ τις ἀρχαῖες «σκιές», θά σᾶς φανέρωσαν σίγουρα κάποια μυστικὰ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Μιλήστε μας γι’ αὐτά.*

Μ. Θ.: "Όταν μπήκαν οί πρώτοι Γερμανοί μοτοσυκλετιστές στην Τρίπολη στα 1941 και στρατοπέδευσαν στα πάρκα και τις πλατείες της πόλης, θυμάμαι ότι στραφήκαμε σχεδόν αυτομάτως προς τὰ ἀρχαῖα κείμενα. Εἴμαστε ἀρκετοὶ νέοι μεταξύ 15 καὶ 17 ἐτῶν, πού βαλθήκαμε νὰ γνωρίσουμε ὅσο γίνεται πιὸ βαθιὰ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς καὶ φιλοσόφους. Γιατί; Εἶναι ἀλήθεια ὅτι λίγο ἀργότερα παρατηρώντας τοὺς ἴδιους σιδερόφρακτους στρατιῶτες τοῦ Τρίτου Ράιχ δὲν τοὺς ἀντιμετωπίζαμε πιά μὲ τὸ ἴδιο δέος. Κάτι μέσα μας εἶχε ἀρχίσει νὰ ἀλλάζῃ. Κάποιοι τσαλαπατοῦσαν θάναυσα τὴν πατρίδα μας, κι ἐμεῖς μόνοι, ἀδοθήητοι, ἄπειροι, ρωτήσαμε τὸν ἑαυτό μας, «ποιά πατρίδα;» καὶ τὴν βρήκαμε στὰ ἑλληνικά κείμενα. Στὴν ἀρχὴ τὰ ἀρχαῖα, στὴ συνέχεια τὰ νεοελληνικά. Δὲν ὑπῆρχε τότε καμμιά ἄλλη τέχνη τόσο γνήσια ἐλληνικὴ, γιὰ νὰ μᾶς ἐκφράσῃ.

Τὸ ὅτι μετὰ ἀσχολήθηκα μὲ τὴ μουσικὴ ἐπένδυση τῶν τραγυδιῶν καὶ ἔφτασα νὰ συνθέτω λαϊκὲς καὶ λυρικὲς τραγυδιές εἶναι, νομίζω, ἓνα ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα ἐκείνης τῆς κορυφαίας, τῆς ὑπαρξιακῆς μας ἀπόφασης νὰ ἀντιπαραθέσουμε στὸν Ξένο Κατακτητὴ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Εὐριπίδη.

8. *Ἡ μουσικὴ, ὁ ἥχος, μὲ τὴ βοήθεια τῆς τεχνολογίας, συνοδεύουν τὸν σημερινὸ ἄνθρωπο σὲ κάθε στιγμή τῆς καθημερινῆς του ζωῆς. Ἐπειδὴ ἀκοῦμε μουσικὴ συνεχῶς καὶ παντοῦ, αὐτὸ πῶς ἐπιδρᾷ στὴν ἀνθρώπινη ψυχρσύνθεση;*

Μ. Θ.: Νομίζω, καταστροφικά. Διότι ἐπέρχεται ὁ κορεσμός, ἡ σύγχυση καὶ τελικὰ ἡ ἀποστροφή.

9. *Βρίσκεστε στὴν ἀκμὴ τῆς πνευματικῆς σας ὀριμότητας, τὰ τελευταῖα μουσικά σας ἔργα τὸ βεβαιώνουν, γι' αὐτὸ θὰ ἔχετε πλέον ἀγγίξει τὸ διαχρονικὸ ζητούμενο τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου: τὸ ἐλληνικὸ σκέπτεσθαι καὶ ζῆν. Μπορεῖτε νὰ μᾶς δώσετε λίγη ἀπ' τὴν οὐσία του;*

"Έργο - προῖον μιᾶς ἀδιάκοπης ἀγωνίας

Μ. Θ.: Μίλησα γι' αὐτὸ λίγο πιὸ πρὶν καὶ δὲν θὰ ἤθελα νὰ ἐπαναληφθῶ... Εἶναι εὐτύχημα, πού ὁ δημιουργὸς δὲν μπορεῖ νὰ περιγράψῃ τὸ ἔργο του, γιατί, ἂν ἦταν ἔτσι, δὲν θὰ τὸ ἔγραφε... Ἕνα μόνο μπορῶ νὰ σᾶς πῶ σχετικὰ μὲ τὸ ἔργο μου γενικά: "Ὅτι εἶναι προῖον μιᾶς ἀδιάκοπης καὶ βαθειᾶς ἀγωνίας, νὰ μπορέσω νὰ ἀποτυπώσω σωστὰ αὐτὸ πού εἶχα κάθε φορὰ μέσα μου, μὲ τρόπους πού νὰ ἀνταποκρίνονται στὸ μέγιστο βαθμὸ σ' αὐτὸ πού ἐγὼ πίστευα σὰν συλλογικὴ μήτρα εὐαισθησίας καὶ μνήμης, δίνοντάς του κάθε φορὰ τὴν αἰσθητικὴ μορφὴ πού εἶχα ἀπολύτως κατακτήσει μὲ τὴν καλλιέργεια, τὴν ἀμφιβολία καὶ τὴ σύνθεση τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιθέσεων, πού δὲν μὲ ἄφησαν ποτὲ νὰ κοιμηθῶ ἢ συχοῦς...

Οἱ εὐρωπαϊζοντες γκαουλάιτερ τῆς Μουσικῆς

10. *Μιλήστε μας, κύριε Θεοδωράκη, γιὰ τὴ μεγάλη συνοδὸ τῆς ζωῆς σας, τὴ Μουσικὴ. Καὶ τὰ μελλοντικά σας σχέδια.*

Μ. Θ.: Μὲ τὴ σύνθεση καὶ παρουσίαση τῆς «Λυσιστράτης» νομίζω ὅτι ἔπραξα τὸ ἀκατόρθωτο. Πράγματι πολὺ σπάνια ἕνας συνθέτης καταπιάνε-

ται στήν ἡλικία μου μὲ ἔργα ποὺ ἀπαιτοῦν πολὺμνη προσπάθεια μὲ καθημερινὸ πνευματικὸ καὶ σωματικὸ μόχθο πολλῶν ὥρων. Ἐγὼ τὸ ἔκανα καὶ εἶμαι ἱκανοποιημένος γι' αὐτό.

Ἐπάρχει, ὅπως ξέρετε, ἡ «δύσκολη» πλευρὰ τῶν ἔργων μου, ἡ συμφωνική, ποὺ τὴν κάνει ἀκόμη πιὸ δύσκολη ἢ ἔλλειψη ὑποδομῶν γιὰ τὴν προβολή τους καὶ κυρίως ἡ σθεναρὴ ἀντίδραση ὅλων ἐκείνων ποὺ θεωροῦν τὸν ἑαυτό τους ἓνα εἶδος γκαουλάιτερ τῆς εὐρωπαϊζουσας μουσικῆς στὴ χώρα μας καὶ ποὺ σὲ κάθε ἔξοδό μου μὲ συμφωνικὸ ἔργο ἢ ὁρατόριο, ἀπὸ τὸ «Ἄξιόν Ἑστί» ἕως τὴ «Λυσιστράτη», ἐφορμοῦν ἀκάθεκτοι, γιὰ νὰ τὸ κατεδαφίσουν. Ξέρετε, παλεύω ἀπὸ τὰ 1950 στὸν χῶρο αὐτό, καὶ ἀκόμα δὲν κατώρθωσα νὰ καταλάβω, ἂν μπορῶ νὰ ἔχω κάποια θέση – ὅχι ἐγὼ φυσικὰ ἀλλὰ τὸ ἔργο μου. Δὲν εἶναι ἀστεῖο αὐτὸ ποὺ λέω... Ἡ ἀποδοχὴ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ μεγάλου κοινοῦ δὲν ἀποτελεῖ γιὰ ὠρισμένους κύκλους παρὰ μιὰ ἐπὶ πλέον ἀπόδειξη γιὰ τὸν «ἐγχώριο» χαρακτήρα τοῦ ἔργου μου. Ποὺ σημαίνει μὲ ἀπλᾶ λόγια ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς – ποὺ ἐν τούτοις στηρίζει μὲ τοὺς φόρους τὸ ἐποικοδόμημα τῆς «σοβαρῆς» μουσικῆς – εἶναι κι αὐτὸς «ἐγχώριος», δηλαδή ἀνίκανος νὰ συλλάβῃ τὰ δυσθεώρητα ὕψη τῆς σκέψης αὐτῶν τῶν ὀλίγων...

Δὲν θέλω λοιπὸν νὰ κάνω σχέδια, ποὺ δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν δεδομένη ἀγάπη καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ στὸ ἔργο καὶ στὸ πρόσωπό μου, ἀλλὰ ἀναγκαστικὰ στηρίζονται σὲ μηχανισμοὺς καὶ μέσα διαβρωμένα ἀπὸ τὴν παρουσία καὶ τὸ πνεῦμα μιᾶς δῆθεν ἀριστοκρατίζουσας μειοψηφίας, ποὺ τὴν πολέμησα σὲ ὅλη μου τὴ ζωή, τὴν ἀρνήθηκα καὶ ἐν τέλει τὴν περιφρόνησα, ἔτσι ὥστε νὰ αἰσθάνωμαι πανευτυχὴς καὶ πλήρης στὸ μέσον ἑνὸς λαοῦ ποὺ ἀγάπησα, ποὺ ὑπηρέτησα πιστὰ καὶ ποὺ μοῦ ἀνταπέδωσε πλουσιοπάροχα τὴν ἐκτίμησή καὶ τὴν ἀγάπη του.

«Καλὸ, ὠραῖο καὶ δίκαιο νὰ μείνω μόνος, χωρὶς ἀξίωμα»

11. Τέλος θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ σὲ μιὰ πρόσφατη συνέντευξή σας στὴν κρατική τηλεόραση, στὴν ὁποία ἀπαξιώσατε, νομίζω, νὰ δεχθῆτε νὰ λάβετε κάποιο μεγάλο πολιτικὸ ἢ πολιτειακὸ ἀξίωμα. Ὑποστηρίξατε, πῶς δὲν ἀντέχετε τίς ὑποχρεωτικὲς συναναστροφές μὲ διεθνεῖς παράγοντες. Ἐξηγήστε μας, τί ἐννοοῦσατε.

Μ. Θ.: Εἶμαι πολὺ καλὰ ὅπως εἶμαι· καὶ ὅτιδήποτε καινούργιο θὰ μὲ βγάλῃ ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ ἁρμονία, ποὺ μὲ τόσες θυσίες ἔχω κατακτήσει. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ δὲν νομίζω ὅτι εἶμαι ἀναγκαῖος καὶ ὅτι θὰ κατορθώσω νὰ προσφέρω ἀπὸ τὴ θέση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κάτι καλύτερο ἀπ' αὐτὸ ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ προσφέρουν πολλοὶ ἄξιοι συμπατριῶτες μας.

Στὸ κάτω-κάτω ὅλες οἱ βασικὲς ἐπιλογές μου νομίζω ὅτι μὲ κατατάσσουν σὲ κείνη τὴν κατηγορία τῶν πολιτῶν, ποὺ εἶναι καλὸ, ὠραῖο καὶ δίκαιο νὰ ἐγκαταλείπουν αὐτὸν τὸν μάταιο κόσμο χωρὶς ἀξιώματα, ἀκριδῶς ὅπως ἔζησαν τὴ ζωή τους, στὴν κόψη τοῦ ξυραφιοῦ, μόνοι, αὐτοὶ καὶ ἡ συνειδησή τους.

Παν. Α. Κουβαλάκης

Η ΕΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ Η.Τ.Υ. GERY

Για ποιόν λόγο οί “Έλληνες έδημιούργησαν τὸ Ἀλφάβητο;

Τὸ 1949 ὁ Η.Τ. Wade Gery μελετώντας μιὰ σειρά ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν παρατήρησε, ὅτι οἱ περισσότερες ἦταν συχνὰ ἑμμετρες. Κατόπιν αὐτοῦ εἰσήγαγε τὴν θεωρία (ἡ ὁποία πῆρε καὶ τὸ ὄνομά του), πὼς οἱ “Έλληνες δημιούργησαν τὸ ἀλφάβητο σὰν «notation» γιὰ ἑλληνικὸ στίχο. Ἡ θεωρία αὕτη, ὅπως ἦταν ἀναμενόμενο, προκάλεσε μεγάλο ἐνδιαφέρον στοὺς κύκλους τῶν μελετητῶν τῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ παρ’ ὅλα αὐτὰ σύντομα ἐγκαταλείφθηκε, καθὼς συνωδεύτηκε ἀπὸ τὸ «παράπονο» τῆς ἔλλειψης τῶν ἀναγκαιῶν μέσων, πὺν θὰ ὠδηγοῦσαν στὴν ἀποδοχὴ ἢ στὴν ἀπόρριψή της.

Πράγματι ἡ ὑπόθεση τοῦ Wade-Gery θὰ ἔμενε στὴν ἀφάνεια, ἐὰν ἓνας ἄλλος ἐπιγραφολόγος, ὁ Ἀμερικανὸς Barry Powell τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Wisconsin, δὲν τὴν εἶχε ἐπιναφέρει στὸ προσκήνιο 40 χρόνια ἀργότερα. Ὁ Powell σκέφτηκε πὼς μιὰ ἐκτεταμένη ἐρευνα καὶ ἀνάλυση τῶν ἐπιγραφικῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων τῆς πρώιμης ἑλληνικῆς «μόρφωσης», τὰ ὁποῖα εἶχε ἀνασύρει ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη ἀπὸ τὸ 1949 καὶ ἔπειτα, θὰ ὠδηγοῦσε ἐνδεχομένως στὴν εὐρύτερη κατανόηση τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος, τὸ ὁποῖο εἶχε ἀρχικὰ εὐνοήσει τὴν ἑλληνικὴ ἀλφabetικὴ γραφὴ. Ἐὰν τὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεία φανέρωναν πὼς ἡ γραφὴ χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ γραφειοκράτες γιὰ γραφειοκρατικούς σκοπούς, τότε τὸ εὐλόγο συμπέρασμα θὰ ἦταν ὅτι ἡ γραφὴ ἐφευρέθηκε γι’ αὐτὸν καὶ μόνο τὸ λόγο. Ἐὰν ὅμως ἀπεδεικνύετο πὼς ἡ γραφὴ εἶχε χρησιμοποιηθῇ ἀπὸ ἄλλους τομεῖς τῆς κοινωνίας γιὰ διαφορετικούς λόγους, τότε ἡ εἰκασία τοῦ Wade-Gery θὰ ἐπρεπε νὰ τεθῇ ὑπὸ σοβαρότερη ἐξέταση. Ἀς δοῦμε λοιπὸν ἐν συντομίᾳ μερικὲς ἀπὸ τὶς ἐπιγραφὲς πὺν ἐξέτασε ὁ Barry Powell καὶ σὲ τί εἶδους συμπεράσματα καταλήγει.

ΜΑΚΡΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ 8ΟΥ ΚΑΙ 7ΟΥ ΑΙΩΝΑ Π.Χ.

Ἡ ἐπιγραφή τοῦ Διπύλου

Ἡ διασημότερη ἀπ’ ὅλες τὶς πρώιμες ἑλληνικὲς ἐπιγραφὲς καὶ μέχρι σήμερα ἡ παλαιότερη, ἡ ὁποία μετρᾷ περισσότερο ἀπὸ λίγα γράμματα, εἶναι ἓνα ἐξάμετρο μετὴν προσθήκη 11 συμπληρωματικῶν συμβόλων, χαραγμένα παλινδρομικὰ κατὰ μῆκος ἐνὸς ἀττικοῦ γεωμετρικοῦ κανατιοῦ. Αὐτὸ τὸ λατρευτικὸ δοχεῖο ἀνακαλύφθηκε τὸ 1871 σὲ μιὰ παράνομη ἀνασκαφή, βορειοανατολικά τῆς θύρας τοῦ Διπύλου καὶ εἰκάζεται πὼς προέρχεται ἀπὸ ἓνα τάφο, ὅπου ἦταν θαμμένο ὡς προσωπικὸ ἀντικείμενο. Χρονολογικὰ τοποθετεῖται μεταξὺ 740-30 π.Χ. Ἴδου ἡ ἐπιγραφή:

ΗΟΣ ΝΥΝ ΟΡΧΕΣΤΟΝ ΠΑΝΤΩΝ ΑΤΑΛΟΤΑΤΑ ΠΑΙΖΕΙ τοτοδεκ {μ} μ (ν;) ν

Πρόκειται για ένα τέλειον ἑξάμετρο στίχο.

Αὐτὰ τὰ πρῶτα 35 σύνολα ἕως τὸ -τοτοδεκ- διέπονται ἀπὸ γραφικὴ σαφήνεια καὶ ποτὲ δὲν προκαλέσαν δυσκολία στὴν ἀνάγνωση. Τὸ δεύτερο ἑξάμετρο ἴσως νὰ ἀνήκῃ σὲ χέρι πού μόλις ξεκινᾷ νὰ γράφῃ. Ὁ συνθέτης τῆς ἐπιγραφῆς κατὰ τὸν Powell ἀνῆκε στὴν ἴδια γενεὰ μὲ τὸν Ὅμηρο καὶ ἐνδεχομένως ἡ οἰνοχόη τοῦ Διπύλου νὰ ἀποτελοῦσε τὸ ἑπαθλο σὲ κάποιο κοινωνικὸ γεγονός (διαγωνισμὸς χοροῦ-ἀθλητικὸ γεγονός) ὅπως τὰ ἀκροβατικά στὴν αὐλὴ τῶν Φαίακων. Τὸ δεύτερο χέρι ἀνῆκε στὸν ἀθλητὴ-χορευτὴ, ὁ ὁποῖος κέρδισε τὴν οἰνοχόη, πού στὴ συνέχεια θάφτηκε μαζί του.

Τὸ ποτήριον τοῦ Νέστορος

Ο εἰσαγόμενος σκύφος, στὸν ὁποῖο ἡ γραφὴ εἶναι χαραγμένη, νοτιοανατολικῆς κατασκευῆς, ἴσως Ρόδου, προέρχεται ἀπὸ ἕνα νεκροταφεῖο στὴν νεκρόπολη τῆς Valle di San Montano καὶ χρονολογεῖται στὸ τελευταῖο τρίτο τοῦ 8ου αἰῶνα (735-720 π.Χ.).

Τὸ γράψιμο σὲ δεδομένο εὐδοϊκὸ κείμενο φαίνεται νὰ εἶναι ἀντικείμενο πού χρησιμοποιήθηκε σ' ἕνα συμπόσιο τοῦ ὀγδόου αἰῶνος, ἕναν κοινωνικὸ θεσμὸ μακροαίωνης σημασίας στὸν ἑλληνικὸ κόσμο. Ἡ ὑπεροχὴ τῆς ἀγγειοπλαστικῆς σὰν μορφῆς τέχνης στὴν ἀρχαϊκὴ περίοδο ἀποδεικνύει τὴν σπουδαιότητα τῶν συμποσίων στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ὅπως καὶ σὲ μεταγενέστερες περιόδους. Οἱ πολλὲς ὁμηρικὲς ἐπιγραφές ἐορταστικῶν γευμάτων στὴν Ἰλιάδα καὶ στὴν Ὀδύσεια ἀποτελοῦν συγχρόνως μαρτυρίες τῶν κοινοτικῶν γευμάτων, ὅπου ἡ μυρωδιὰ τοῦ λίπους καὶ ὁ ἥχος τῆς λύρας συνώδευαν τὸν αἰδὸ, πού τραγουδοῦσε γιὰ τίς παλιές ἐποχές καὶ τοὺς θεοὺς. Ὁ πρῶτος στίχος στὸ ποτήρι τοῦ Νέστορος εἶναι πιθανὸν πεζὸς λόγος, ἂν καὶ σύμφωνα μὲ τὸν Powell μερικὲς φορὲς ἀντιμετωπίζεται σὰν ἱαμβικὸ τρίμετρο. Ὁ Ὅμηρος στὴ ραψωδιὰ Λ τῆς Ἰλιάδος σατυρίζει τὴν ἐπικὴ ὑπερβολή (εἶναι δηλαδὴ μιὰ λογοτεχνικὴ παρωδιὰ), περιγράφοντας τὸ ποτήρι τοῦ Νέστορος σὰν νὰ πρόκειται γιὰ δύο τεράστιους λίθους, πού δύο ἄνδρες ἀδυνατοῦν νὰ σηκώσουν. Ὁ δημιουργὸς αὐτοῦ τοῦ στίχου, ἔχοντας προφανῶς κατανοήσῃ τὴν ὁμηρικὴ παρωδιὰ, διατηρεῖ τὴν παράδοση.

Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ Μάντικλου

Τὸ 700-675, πιθανῶς στὸ Ἰσμήνιο τῶν Θηβῶν, κατασκευάστηκε τὸ περίφημο ἀσημένιο γεωμετρικὸ ἀγαλματίδιο ἐνὸς γυμνοῦ πολεμιστῆ, γύρω ἀπὸ τοὺς μηροὺς τοῦ ὁποῖου δύο ἑξάμετρα ἔχουν χαραχθῇ ἀπὸ τὰ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ βουυστροφιδόν:

«Μάντικλος μ' ἀνέθεκε Φεκάβολοι ἀργυροτόχοι τὰς δεκάτας τῶδε, Φοῖβε, δόδοι χαρίετταν ἀμοιβάν.»

Ὁ Μάντικλος προφανῶς παρήγγειλε ἕνα ἀγαλματίδιο, πού κέρδισε ὡς λάφυρο σὲ μάχη, νὰ γίνη ἀπὸ ἀσήμι. Τὸ ἀγαλματίδιο εἶναι προσφορὰ στὸν θεὸ Ἀπόλλωνα, τὸν ὁποῖο ὁ Μάντικλος θεωρεῖ ὑπεύθυνο γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν του. Τὸ κείμενο εἶναι γραμμμένο λὲς καὶ ἡ εἰκόνα μιᾶ. Ἄν καὶ ὑποθετικὰ εἶναι λόγος, ὡστόσο ἡ ἔκφραση εἶναι αἰοδική. Ἐκήβολος καὶ ἀργυροτόχος εἶναι συνηθισμένα ἐπίθετα τοῦ Ὀμήρου γιὰ τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἡ φράση «δόδοι χαρίετταν ἀμοιβάν» ἐμφανίζεται στὴν Ὀδύσεια.

*Τὸ ἀττικὸ γεωμετρικὸ ἀγγεῖο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου (ἄνω ζώνη τῆς «κοιλίας» του)
εἶναι χαραγμένη ἢ ἐπιγραφὴ τοῦ Διπύλου.*

Ἐπιτύμβιοι Λίθοι

Ἀπὸ τὴν Κόρινθο, χρονολογημένη τὸ 700 π.Χ., μιὰ στήλη ἀπὸ ἀσβεστόλιθο γράφει:

Ἀφενία τόδε [σάμα] τὸν ὄλεσε πόντος ἀνοιδές

Καὶ ἐδῶ τὸ ὁμηρικὸ ἀναιδὴς φανερῶνει μιὰ προσπάθεια ἐπικοῦ ἑξαμέτρου. Ἀπὸ τὸ νηοὶ τῆς Ἀμοργοῦ, χρονολογημένη ἐπίσης τὸ 700 π.Χ., ἔχουμε ἄλλη μιὰ ἐπιγραφή, ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες τῶν Κυκλάδων.

«Δηιδάμανι Πυγμάς ὁ Πάτερ [τ]όνδ οἱ [ὄν] ἔτευσεν»

Ὁ στίχος εἶναι ἓνα ἄηρογο ἑξαμέτρο, ἐφόσον στὴν ιδιόμορφη πρώτη λέξη θεωρήσουμε τὸ -ηι- σάν μιὰ συλλαβὴ μὲ συνίζηση, ὁπότε καὶ ἡ δοτικὴ λήγει σὲ μακρὸ ι.

Ἀλφαθητάρια

Ἐνας ἀκόμη σημαντικὸς τύπος σπανίων ἐπιγραφῶν τῆς πρώιμης ἀρχαϊκῆς περιόδου εἶναι αὐτὸς τῶν μερικῶν ἢ ὠλοκληρωμένων ἀλφαθηταρίων. Ἡ γραφικὴ σειρὰ τῶν συμβόλων μὲ τὰ συνοδευτικὰ ὀνόματα ἦταν φυσικὰ τὸ κλειδί τοῦ ἀλφαθητικοῦ συστήματος καὶ τὸ πρῶτο πράγμα ποὺ ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ἓνας ὑποψήφιος ἐγγράμματος. Ἔτσι λοιπὸν ἀπ' τὸν Ὑμηττὸ ἔχουν διασωθῇ πολλὰ ὄστρακα, πάνω στὰ ὁποῖα εἶναι χαραγμένα graffito ἀλφαθητάρια, ἐνῶ ἀπ' τὶς ἀρχές τοῦ 7ου αἰῶνα π.Χ. διασώζεται ἓνα ἀλφαθητάρι πάνω σ' ἓναν ἀργαλειό, ποὺ δρέθηκε στὴν ἀθηναϊκὴ ἀγορά.

α, β, γ, ε F ζ η ... - κ λ μ ν

Ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν ἐπίσης ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ πρώιμα ἀλφαθητάρια ἀπὸ τὴν δόρεια Ἐτρουρία, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ παλαιότερο καὶ πιὸ γνωστὸ γράφτηκε μεταξὺ 700-650 π.Χ. παλινδρομικὰ κατὰ μῆκος μιᾶς πινακίδας, καλυμμένης ἀπὸ κερί, ἢ ὁποῖα ἀνακαλύφθηκε σ' ἓναν τάφο στὴν Marsiliana d' Alberga.

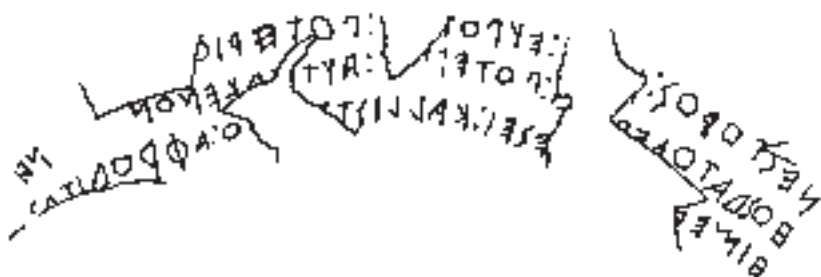
α, β γ δ ε F ζ ι θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ χ φ ψ

Αὐτὸ εἶναι οὐσιαστικὰ τὸ χαλκιδικὸ ἀλφαθητάρι, τὸ ὁποῖο οἱ Ἐτροῦσκοι πρέπει νὰ δέχθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες τῆς Εὐβοίας ποὺ εἶχαν ιδρύσει τὴν Κύμη στὸν κόλπο τῆς Νάπολης. Ἀπὸ τὴν Κύμη ἐπίσης (700-675 π.Χ.) προέρχονται δύο partial ἀλφαθητάρια, χαραγμένα τὸ ἓνα πάνω στὸ ἄλλο, χωρισμένα ἀπὸ μιὰ γραμμὴ στὴν βάση ἑνὸς κυβοειδοῦς πρωτο-γεωμετρικοῦ οἰνοχόου.

B γ δ F r (?) }

α β γ δ ε F r (:) }

Ποιά εἶναι λοιπὸν τὰ πορίσματα ποὺ συνάγονται ἀπὸ τὴν ἔρευνα τοῦ Ἀμερικανοῦ ἐπιγραφολόγου; Ἡ ἐπιγραφή τοῦ Διπύλου, χαραγμένη στὸ μαῦρο φύλλο τῆς οἰνοχόης, χρησιμοποιεῖ τὸν διαχωρισμὸ ἀνάμεσα στὸ μαῦρο φύλλο καὶ στὸν κόκκινο πηλὸ σάν βασικὸ στίχο, ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλος τοῦ στίχου τὸν ἀφήνει καὶ ἀνεδαίνει πάνω στὸ φύλλο. Ὁ Μάντικλος ἤθελε νὰ ικανοποιήσῃ τὸν θεὸ μὲ τὸ ἀγαλμα καὶ τὸ γράψιμό του, ἀλλὰ ὁ τεχνίτης δὲν ἀφήσε χώρο γιὰ ἐπιγραφή. Ὡστόσο ἂν καὶ πρόκειται γιὰ ἓνα πολῦτιμο ἀγαλμα, ὀρνηθοσκαλίζει ὁ ἐπιγράφων. Ὑπάρχει κάτι τὸ ἀντιαισθητικὸ ὅσον ἀφορᾷ στὰ πρῶτα παραδείγματα ἀλφαθητικῆς γραφῆς; εἶναι ὅλα graffiti! Τὴν ἴδια στιγμὴ οὔτε ἓνα εὐανάγνωστο

ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΕΙΜΙ ΕΥΠΟΤΟΝ ΠΟΤΗΡΙΟΝ
 ΕΙΣ Δ ΑΝ ΤΟΔΕ ΠΙ[Ε]ΣΙ ΠΟΤΕΡΙΟ ΑΥΤΙΚΑ
 ΚΕΝΟΝ ΕΙΜΕΡΟΣ ΕΑΙΡΕΣΖΕΙ ΚΑΛΛΙΣΤΕ
 [ΘΑ]ΝΟ ΑΦΡΟ
 ΔΙΤΕΣ

«Νέστορος εἰμί εὐποτον ποτήριον ὅς δ' ἂν τοῦδε πίησι ποτηρίου, αὐτίκα κείνον ἡμερος αἰρήσει κάλλιστα φάνον Ἀφροδίτης.»· Ἐπιγραφή ἀριστεροστροφή ἀπὸ τὴν νῆσο Πιθηκούσσα τοῦ 8ου αἰ. π.Χ.

graffiti δὲν διασώζεται σὲ κείμενο τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Β οὔτε ἓνα λογιστικὸ ἔγγραφο δὲν διασώζεται στὴν ἑλληνικὴ ἀλφαριθμητικὴ γραφή. Ἐνῶ στὴν ἐποχὴ τοῦ Χαλκοῦ ἡ πρωταρχικὴ λειτουργία τῆς γραφῆς ἦταν ἡ τήρηση ἀρχείου τῶν οἰκονομικῶν, γιὰ τὸν ὅποιο σκοπὸ ἡ ὁμιλούμενη γλῶσσα μὲ τὴν σύνταξη καὶ τὸν ἀριθμὸ τῆς δὲν εἶναι ἀπαραίτητες στὴν ἀλφαριθμητικὴ Ἑλλάδα.

Πρωταρχικὴ λειτουργία τῆς ἡ καταγραφὴ τοῦ προφορικοῦ λόγου

Ἡ τυχαία σχέση ἀνάμεσα στὴν πρώιμη ἀλφαριθμητικὴ γραφή καὶ τὰ σκληρὰ ἄφθαρτα ἀντικείμενα πάνω στὰ ὁποῖα παραδείγματά τῆς διασώθηκαν, δὲν ἀφήνει κανένα περιθώριο ἀμφιβολίας ὅτι ἡ γραφή ἐκείνη τὴν περίοδο ἐξυπηρετοῦσε τοὺς δικούς τῆς σκοποὺς στὴν δική τῆς σφαῖρα ἐκφράσεως, ὅπου τὸ σύνθετο μέσο καταγραφῆς θὰ ἦταν κάποια οὐσία ἐλαστικὴ καὶ φθαγρτή, ὅπως εἶναι πιθανὸν ὁ αἰγυπτιακὸς πάπυρος ὁ ὁποῖος εἰσῆχθη στὸν ἑλληνικὸ κόσμον ἀπὸ ἀνατολικά ἐμπορικά κέντρα ὅπως αὐτὸ τῆς Αἰ Μίνα. Πέρα ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλη σκέψη ἡ ἐντύπωση ποὺ δημιουργεῖται ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐξέταση τῶν ἐπιγραφικῶν στοιχείων εἶναι ἡ ἐξῆς: Ἡ ἑλληνικὴ λογοτεχνία ἀνθῆκε σὲ ἓναν κόσμον ἀριστοκρατικὸ, ὁ ὁποῖος ἦταν κοινωνικά συμποσιαστικὸς ἀπὸ ἀποψη νοοτροπίας, ἀγωνιστικὸς καὶ ἠθικά καλοπροαίρετα χιονμοριστικὸς. Ὅπως ἀκριβῶς δηλαδὴ περιγράφεται καὶ στὰ ὁμηρικὰ ἔπη (παλάτι Ἀλκίνοου). Στὰ γλέντια αὐτοῦ τοῦ κόσμου τοῦ συμποσιαστικοῦ, ὅπου τὰ ποτήρια εἶχαν πάνω τους χαραγμένα ὀνόματα, ὑπῆρχαν

ἄνδρες οἱ ὅποιοι γνώριζαν γραφή καὶ ἀνάγνωσι. Ἐνδεχομένως ἴσως καὶ νὰ εἶναι ριψοκίνδυνο ἢ κάπως φιλόδοξο νὰ ἰσχυριστοῦμε βάσει τῶν διασωθεισῶν ἐπιγραφῶν, ὅτι ὁ Wade-Gerry εἶχε δίκιο· ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἡ κοινὴ λογικὴ μᾶς ὑπενθυμίζει, πὼς δὲν ξεκινᾷς μιὰ λογοτεχνικὴ καριέρα δανειζόμενος τὰ οἰκιακὰ σκευή τοῦ φίλου σου ἢ ἓνα ἄγαλμα. Κατὰ τὴν πρώιμη περίοδο τῆς ἐλληνικῆς ἀλφαθητικῆς γραφῆς οἱ Ἕλληνες συμπεριφέρονται λὲς καὶ τὸ μόνο ποὺ ξέρουν νὰ κάνουν εἶναι νὰ γράφουν ἐξάμετρα. Ἐπιπλέον δὲν πρέπει νὰ παραβλέψουμε τὸ γεγονός, ὅτι ἀπὸ τὴν πρώτη γενιὰ ἀλφαθητικῆς λογοτεχνίας ἔρχονται εὐρήματα ἀπὸ 20 σημεῖα περίπου, διασκορπισμένα ἀπὸ τὸ δυτικώτερο στὸ ἀνατολικώτερο σημεῖο τοῦ ἐλληνικοῦ κόσμου: Σελινούντας, Πιθηκοῦσσα, Κύμη, Ἰθάκη, Κρήτη, Κόρινθος, Ἀττική, Βοιωτία, Εὐβοία, Θήρα, Ἀνάφη, Νάξος, Ἀμοργός, Σάμος, Σμύρνη, Κάλυμνος, Ρόδος. Ἡ πρώιμη ἐλληνικὴ ἀλφαθητικὴ γραφὴ βρισκόταν στὰ χέρια ἀνθρώπων ποὺ ταξίδευαν συχνά, ἐν ἀντιθέσει μὲ τοὺς γραφεῖς τῶν μυκηναϊκῶν παλατιῶν ποὺ ἔγραφαν διοικητικὰ ἔγγραφα σὲ πηλό.

Ἀντὶ ἐπιλόγου

Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ποὺ ἀμφισβήτησε τὴν παλαιότητα τῆς ἐλληνικῆς ἀλφαθητικῆς γραφῆς ἦταν ὁ Ἑβραῖος ἱερέας Φλάβιος Ἰώσηπος, ὁ ὅποιος στὸ ἔργο του ποὺ φέρει τὸν τίτλο «Κατ' Ἀπίωνος» ἀναφέρει χαρακτηριστικὰ ὅτι: «Ὡς δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησι οὐδὲν ὁμολογούμενον εὐρίσκεται γράμμα τῆς Ὀμήρου ποιήσεως πρεσβύτερον, οὗτος δὲ καὶ τῶν Τρωικῶν ὕστερος φαίνεται γενόμενος, καὶ φασὶν οὐδὲ τοῦτον ἐν γράμμασι τὴν αὐτοῦ ποιήσιν καταλειπεῖν ἀλλὰ διαμνημονεύμενον ἐκ τῶν ἀσμάτων ὕστερον συντεθῆναι».

Πέραν τούτου ἡ σύγχρονη γλωσσολογία δὲν παύει νὰ χρησιμοποιῇ ὡς μέγα πειστήριο τῆς ἐλληνικῆς υἱοθέτησης τῆς φοινικικῆς γραφῆς τὴν γνωστὴ μαρτυρία τοῦ Ἡροδότου στὴν γνωστὴ παράγραφο περὶ Κάδμου. Αὐτὸ ποὺ μᾶλλον ἀγνοοῦν οἱ ἀπανταχοῦ γλωσσολόγοι εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι μέχρι σήμερα ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη δὲν ἔχει φέρει στὴν ἐπιφάνεια ἔστω καὶ ἓνα ἀποδεικτικὸ στοιχεῖο φοινικικῆς παρουσίας στὴν περιοχὴ τῶν Θηβῶν. Ὅσον ἀφορᾷ στὴν πολεμικὴ τοῦ Ἰωσήπου κατὰ τῶν Ἑλλήνων, τὴν ἀπάντησι τὴν προσφέρουν οἱ 2.000 λέξεις ἐλληνικῆς προελεύσεως, ποὺ συναντᾷ κάποιος ὅταν διαβάσῃ τὸ «Ταλμούδ».

Βιβλιογραφία

Barry B. Powell, «Why the Greek Alphabet invented?», «Classical Antiquity», Volume 81 N. 2, October 1989.

Γ. Μπαμπινιώτη, «Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης», ἔκδοσι Δ', 2000.

Barry B. Powell, «Why was the Greek Alphabet invented?», ἔκδ. University of Wisconsin - Madison, 1991.

George Rawlinson, «History of Phoenicia», ἔκδ. University of Oxford, 1989.

Χρυσόστομος Παλάδρας

ΜΠΑΛΛΑ - ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ - ΝΕΚΡΟΑΡΧΑΙΟΛΑΤΡΙΑ

Παρήλθαν δεκατρία χρόνια απ' τη λήξη του «ψυχρού πολέμου» και οι ιδεολογικές παρενέργειες της κατάρρευσης αυτής άρχισαν πλέον να είναι ευδιάκριτες και στην Ελλάδα. Τόσο η «έθνικόφρων» Δεξιά όσο και η «διεθνιστική» Αριστερά έχασαν αμφοτέρως και αμοιβαία το «Αντίπαλον Δέος» τους. Τα μεγάλα όμαδοποιητικά στοιχεία της ελληνικής κοινωνίας, οι κομματικές ιδεολογίες – κυρίως μέχρι την Δεκαετία του '80 – παρήκμασαν, με αποτέλεσμα τα κόμματα να χάνουν σταδιακά τους «ιδεολόγους» όπαδούς τους και να κρατούν ως πελατεία μόνο εκείνους που επιδιώκουν ιδιοτελώς προσωπικά όφελη. Οι άλλοτε πανίσχυρες πολιτικές νεολαίες σήμερα τρανλίζουν έλλειψει ιδεολογίας. Αποτέλεσμα ή συντριπτική πλειοψηφία των σημερινών Έλλήνων – στερούμενη φυσικά στέρεσης αυτοπαιδείας – να στέκεται μετέωρη αποζητώντας μια νέα πλατεία και σίγουρη άγκαλιά, ή όποια θά της προσφέρει τη θαλπωρή της και βέβαια θά της υποδείξει τον νέο της «αντίπαλο», το νέο της «έχθρο».

Ένα μεγάλο μέρος του συνειδησιακού αυτού κενού καλύφθηκε απ' τα μαζικά αθλήματα του ποδοσφαίρου και της καλαθοσφαίρας, που χαίρουν τελευταία μιας πρωτοφανούς άπτηξης στην ελληνική κοινωνία. Η λαϊκή αποδοχή των πάντοτε δημοφιλών αυτών αθλημάτων ξεπέρασε σήμερα κάθε προηγούμενο, κόκκη και την περίοδο της Έλπατίας. Έτσι η ψυχοκοινωνική ανάγκη του «να ανήκεις κάπου» πραγματοποιείται μέσα απ' τον ρόλο του όπαδου μιας εκ των μεγάλων ποδοσφαιρικών και καλαθοσφαιρικών ομάδων (Όλυμπιακός, Παναθηναϊκός, ΑΕΚ, ΠΑΟΚ). Η άναζωπύρωση του «φιλάθλου αίσθήματος» δέν άφορά μόνο στη νεολαία αλλά και σε μεγαλύτερες ηλικίες, που άθρουνά και μέσω των ΜΜΕ ζούν τη δική τους συγκίνηση. Τα γεγονότα της μπάλλας προκαλούν συγκινήσεις, συγκρούσεις, «μάχες», συναναστροφές, έπιχειρήματα, που ένισχύουν την αίσθηση της ομάδικότητας και της σύμπτωσης.

Και πλάι στην μπάλλα ή ρωμοσύνη, φρεσκαρισμένη με περισσότερο άρχαιοελληνικό άρωμα, άνοίγει τις άγκάλες της στον σημερινό μετέωρο Έλληνα. Το «έλληνοχριστιανικό ιδεώδες» εκμοντερνίζεται και προβάλλεται ως αντίπαλο δέος της «διαλυτικής» παγκοσμιοποίησης. Τα δύο σκέλη του, το «ένδοξο ελληνικό παρελθόν» και οι «χριστιανικές αξίες» συναρμολογούνται εκ νέου και πλασάζονται ως έναλλακτικό ιδεολόγημα των «χαλεπών καιρών». Η όρθοδοξία μόνη της και παρ ά τις άδιάλειπτες «ήρωικές» προσπάθειες του έδώ προκαθημένου της άποδεικνύεται άνήμπορη να συγκροτήσει ένα νέο – μη άναχρονιστικό ιδεολόγημα, που να μπορή να προσελκύη τον χρεωκοπημένο κόσμο των κομμάτων και των πολιτικών ιδεολογιών. Έτσι συμφωνήθηκε να δοθή περισσότερος τόπος στην «άρχαία Ελλάδα»: Ό Έλληνικός Πολιτισμός προς άγγραν ποιμνίου! Ταχύτατα την τελευταία 5ετία άναδύνονται πλήθος από έπιχειρήσεις (σύλλογοι, έταιρείες, λέσχες, έκδρομικά σωματεία, περιοδικά), που προπαγανδίζουν το άρχαίο κλέος προσφέροντας – με το άζημώτο – στο σύγχρονο ρωμό την άζεστη ύπερφάνεια της «ύψηλης του καταγωγής», ταυτόχρονα με την «άνωτερη πνευματικά» χριστιανική πίστη του. Αντίπαλα δέη ή Φραγκιά, ή Παγκοσμιοποίηση, το Ίσλαμ και βέβαια οι διαστές του έλληνοχριστιανισμού, όπως ό «Δ», που δέν συνηγορεί ύπερ της συνύπαρξης του τραγελαφικού αυτού ιδεολογήματος. Όρθοδοξία και Ελλάδα μπαίνουν στην χοάνη της έπιβεδλημένης έλληνοχριστιανικής «ένότητας», προσφέροντας ισότιμα τρισάγια στους άρχαίους ήρωες και τους χριστιανούς άγίους. Μπάλλα και Ελλάδα άνταμώνουν με την «μπάλλα» των άρχαίων, στο «ποδόσφαιρο» που έπαιζε ό Ηφαίστιος με τον Μεγαλέξανδρο, χάριν της άγρας φιλάθλου ποιμνίου...

Εκείνο που πρώτα απ' όλα όφείλει να ζητά κανείς απ' τον ίδιο του τον έαυτό είναι ή αυτοσυνείδηση. Η δυνατότητα να όρθώνη το άνάστημά του στηρίζόμενος στα δικά του πόδια. Η έλευση της άληθινής παιδείας έπαληθεύεται με την έξάλειψη της όψιμης άναζήτησης μιας μητρικής άγκάλης, που προσφέρεται άφειδώς από πολλούς σωτήρες, ήγέτες και προστάτες. Το πρότυπο του πνευματικά έλεύθερου ανθρώπου είναι εκείνο που πραγματώσε ό Έλληνικός Πολιτισμός. Αυτό πρέπει να πραγματοποιή κι ό σημερινός μετέωρος Έλληνας, αν θέλη να φανή άντάξιος των προγόνων του και όχι να παραμείνη ήμιαθής ή άρχαιονεκρολάτρης ή πιθηκίζων θαυμαστής τους. Άλλιώς πάντοτε μια διεκυστίνδα θά ύπάρχη έμπρός του, που παρ ά τις αντίρροπες δυνάμεις θά τον κρατά στάσιμο στο σημείο μηδέν. Έίτε πρόκειται για διεκυστίνδα της μπάλλας είτε για διεκυστίνδα της ρωμοσύνης είτε όποιαδήποτε άλλη του όάλουν στα χέρια του οι διάφοροι έλλαδέμποροι ή θεόπνευστοι μεταπράτες συνειδήσεων.

Παν. Α. Κουβαλάκης.

Μαυρό-χρυσο Αίμα

Εχθοπραξίες, αντίποινα, καμικάζι, κορύφωση της κρίσης, έμπολέμος κατάσταση. Οί λέξεις αυτές «χαρακτηρίζουν δημοσιογραφικά» την κατάσταση του ισραηλινού κράτους και μονοπωλούν σχεδόν καθημερινά την παγκόσμια ειδησεογραφία κατά την τελευταία τριακονταπενταετία (τουλάχιστον απ' το 1967). Και κάθε φορά με την «κορύφωση της κρίσης» οί άραδικές χώρες, προεξάρχοντας του Ίράκ, μειώνουν την παραγωγή πετρελαίου, «ύποστηρίζοντας» έτσι τούς όμόφυλους και όμόθησκούς τους Παλαιστινίους, με αποτέλεσμα την άνοδο σέ παγκόσμια κλίμακα της τιμής του «μαύρου χρυσοῦ».

Δύο άπλᾶ έρωτήματα, πού άποφεύγουν όμως νά θέσουν και νά άπαντήσουν οί έκατο-ντάδες μεγάλόσχημοι άναλυτές: Ποιούς έξυπηρετεί ή διατήρηση τών έχθοπραξιών στην Παλαιστίνη; Και, δεύτερον, είναι τόσο δύσκολη ή επίλυση του «παλαιστινιακού»;

Έχει έπαναληφθή τόσες φορές, ώστε νά μήν χωρή πλέον άμφισβήτηση, πώς κάθε φορά πού «κορυφώνεται» ή κρίση στη Μέση Ανατολή, οί τιμές του πετρελαίου στην παγκόσμια άγορά εκτινάσσονται πρὸς τὰ ὕψη. Οί αἰτίες πού άναφέρονται είναι «δυσκολίες άνεφο-διασμοῦ», «εμπάργκο του Ίράκ», «πολιτική πίεση του άραβικοῦ κόσμου πρὸς τή Δύση».

Άνεξαρτήτως «αἰτίας», πού έπισήμως κάθε φορά άναφέρεται, και με τὸ πρόσχημα τής μείωσης τής παραγωγῆς οί γιγάντιες πολυεθνικές, πού έμπορεύονται τὸν «μαῦρο χρυσό», άδειάζουν στην άγορά τις τεράστιες άποθήκες τους σέ τιμές κατά πολὺ ὑψηλότερες (ύπο-λογίζεται 30-50% απ' τις ισχύουσες), με αποτέλεσμα νά εισρέουν στὰ ταμεία τους έκατο-ντάδες δισεκατομμύρια δολάρια ὡς «έκτακτα» ή «απρόδλεπτα» κέρδη. Και πάντοτε ὡς διὰ μαγείας με τὸ άδειασμα τών άποθηκῶν έπέρχεται ή «ύφεση» στη Μ. Ανατολή, πέφτει ή τιμή του «μαύρου χρυσοῦ» και ξαναγεμίζουν οί ταμειυτήρες με φθηνὰ καύσιμα.

Τὸ δεύτερο έρώτημα, αν δηλαδή είναι δισεπίλυτο τὸ «παλαιστινιακό»: Τί ζημιά θά άπο-φέρει στο κράτος του Ίσραήλ ή άποχώρησή του απ' τὰ κατεχόμενα, πού απ' τὸ 1967 αὐθαί-ρετως κατέλαβε; Θά χάση τις μεγάλες πλουτοπαραγωγικές πηγές τών ὑψωμάτων του Γκολάν και τής Λωρίδας τής Γάζας; Θά χάση τελικῶς ή θά κερδίση με τή δημιουργία άνε-ξάρτητου παλαιστινιακοῦ κράτους; Είναι αυτονόητο πὼς μόνο κέρδος θά έχη και θά γλυ-τώση –ένθεν και ένθεν– ὁ κόσμος απ' τή σφαγή. Η Διεθνῆς Έξουσία, πού τόσο εύκολα δείχνει νά «επιλύη» παρόμοια προβλήματα σέ κάθε γωνιά τής γῆς (ας άναφέρουμε τὸ Κυ-πριακό), ένα τόσο... δικό της πρόβλημα είναι δύσκολο νά τὸ επιλύση;

Φαίνεται, πὼς οί ἴδιοι λόγοι πού έκαναν τὴν Διεθνή Έξουσία νά άποδεκάτιση τὸ λαὸ του Ίράκ, αλλά νά διατηρήση τὸν Σαντάμ στην έξουσία του, δίνοντάς του μάλιστα και τὴν πολυτέλεια νά προβαίνει και σέ εμπάργκο πετρελαίου, οί αὐτοί λόγοι τὴν κάνουν νά δια-τηρή τις έχθοπραξίες στην Παλαιστίνη, εκμεταλλευόμενη τὸν εκάτερωθεν πατριωτικὸ και θρησκευτικὸ ζήλο τών άνυποψίαστων «πιστῶν», οί όποιοι άγνωοῦν τὸ παιχνίδι τών δισε-κατομμυρίων δολλαρίων πού παίζεται στην πλάτη τους. Άλληλοεξοντώνονται λοιπόν πρὸς ισχυροποίηση τής Διεθνoῦς Έξουσίας.

Είναι δέδαιο, πὼς, αν προχωρήση ή συμπαραγωγή πετρελαίου (απὸ Ελλάδα και Τουρκία) στο Αἰγαῖο, άργά ή γρήγορα θά δοκιμασθοῦν και τὰ δικὰ μας πατριω-τικά και θρησκευτικά αἰσθήματα. Τὸ «ὕλικὸ ανάφλεξης» είναι έτοιμο· και ή γέτες –τύπου άρχιεπισκόπου– άναμένουν τὸ «κάλεσμα τής Ίστορίας»...

Παν. Α. Κουβαλάκης

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Δ. ΚΑΡΑΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, Ὁ Ρήγας μεταφραστής τῶν «Ὀλυμπίων» τοῦ Μεταστάσιου

Τῇ συγγραφικῇ καὶ ἐκδοτικῇ δράσει τοῦ Ρήγα Φεραίου, τὶς ιδέες καὶ τὰ δράματά του ἀναδεικνύει ὁλοένα καὶ συστηματικώτερα ἡ «Ἐπιστημονικὴ Ἑταιρεία Μελέτης Φερῶν-Βελεστίνου-Ρήγα», πρόεδρος τῆς ὁποίας εἶναι ὁ Δ. Καραμπερόπουλος. Τὰ «Ὀλύμπια» ἦταν ἓνα θεατρικὸ δρᾶμα γραμμένο ἀπὸ τὸν Ἰταλὸ ἀββᾶ Μεταστάσιου, τὸ ὁποῖο ὁ Ρήγας μετέφρασε στὴν «ἡμετέραν διάλεκτον». Στὰ «Προλεγόμενά» του ὁ Ρήγας παραθέτει τὰ εἶδη τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγωνισμάτων τῆς ἀρχαιότητος, σημειώνοντας πὺς «οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες ἐπανηγυρίζοντο ἀπὸ τοὺς προπατόράς μας», γι' αὐτὸ θὰ πρέπη καὶ σήμερα νὰ «πανηγυρίζωνται ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τῶν προπατόρων τους».

Μὲ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες ὁ Ρήγας εἶχε ἀσχοληθῇ στὸ διβλίο πὺν μετέφρασε «Νέος Ἀνάχαρσις», ὅπου ἓνα κεφάλαιο ἐβδομήντα σελίδων εἶναι ἀφιερωμένο σ' αὐτούς. Ἀκόμη στὴ «Χάρτα τῆς Ἑλλάδος» παραθέτει τὸ τοπογραφικὸ διάγραμμα τῆς ἀρχαίας Ὀλυμπίας καὶ παραστάσεις ἀπὸ τὰ ἀγωνίσματα τῆς ἐλευθέρης πάλης, τῆς ἵπποδρομίας καὶ τῆς ἀρματοδρομίας· εἶναι δὲ χαρακτηριστικὸ πὺς καὶ στὰ τρία κεφάλαια τῶν Ὀλυμπίων διακοσμεῖ τὴ σελίδα τίτλου μὲ τὴν παράσταση τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Ἡ ἰδέα τῆς ἀναδιώσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων ἐμφανίζεται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Εὐρώπῃ στὰ χρόνια τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης, ὅπου μαζὶ μὲ τὸ νέο ἡμερολόγιο τοῦ 1793 ψηφίσθηκε, «Κάθε τέταρτον χρόνον νὰ γίνωνται οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες εἰς δόξαν τῆς μεταβολῆς».

Τὰ παραπάνω καταδεικνύουν πὺς ὁ Ρήγας Φεραῖος ὑπῆρξε φορέας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ, πὺν σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἐθνικὴ του αὐτογνωσίᾳ ἔπαιξε σημαντικώτατο ρόλο στὴν

Σύγκριση κρατικῶν καὶ ἰδιωτικῶν βιβλίων γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

Πρὸ καιροῦ ἀναφέρθηκα στὴν μὴ ἐκμάθηση τῶν γραμμάτων τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς πρώτης Δημοτικοῦ («Δανλός», τ. 232). Τὰ γράμματα ἀναφέρονται ἐπὶ τροχάδην στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονιάς (σελ. 181) καὶ μάλιστα μὲ λανθασμένο ἢ ἀκριδέστερα **βάρδαρο** τρόπο. Τὸ **Ε** ἀναφέρεται ὡς ἔψιλο (χωρὶς -ν-), τὸ **Ο** (ὄμικρον) ὡς ὀμικρο καὶ τὸ **Υ** (ὑψίλον) ὡς ὑψιλο. Τί εἶναι αὐτὸ πὺν κάνει τὸ γράμμα «νί» τόσο «ἀμαρτωλὸ» καὶ οἱ εἰδήμονες τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τείνουν νὰ τὸ καταργήσουν; Μᾶλλον ἡ εὐφρονία πὺν προσδίδει στίς λέξεις. Θὰ μπορούσε ἀκόμη καὶ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐλιτίστικο! Γιατί ὄχι; Ἀπ' ὅ,τι φαίνεται ὅμως ἡ μὴ ἐκμάθηση τοῦ ἀλφαβήτου δὲν ἀποτελεῖ μίᾳ μεμονωμένη κακὴ ἐπιλογὴ τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἀφορμὴ γιὰ τὰ ὅσα γράφω στάθηκε τὸ ἀναγνωστικὸ τῆς πρώτης Δημοτικοῦ «*Η γλώσσα μου*», πὺν διδάσκεται σὲ ὅλα τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα. Δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι κανεὶς εἰδικὸς γιὰ νὰ καταλάβῃ, μόλις τὸ πιάσῃ στὰ χέρια του, ὅτι πρόκειται γιὰ ἓνα πρόχειρο κατασκευάσμα ἀνεύθυνων (στὴν καλύτερη περίπτωση) ἀτόμων. Κατ' ἀρχὰς εἶναι αἰσθητικῶς ἀπαράδεκτο. Προφανῶς ἐκτὸς ἀπὸ τὸ «νί» ἐνοχλεῖ καὶ τὸ ὠραῖο!

μεγάλη ὑπόθεση τοῦ διαφωτισμοῦ καὶ τῆς ἐπανελλήνισης τοῦ νεοελληνικοῦ ἔθνους.

Παν. Α. Κουδαλάκης

ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΙΧΟΣ, *Ἡ ποίηση τοῦ James Douglas Morrison*

Πάνω στὰ ἀπέραντα συντρίμμια καὶ ἀποκαΐδια τῶν ὁμορφῶν ἀνθρώπων καὶ φυσικῶν ἐντόπιων πολιτισμῶν (Ἰνδιάνικων) καὶ στὰ ἀμέτρητα νεκροταφεῖα σφαγιασθέντων καὶ δολοφονηθέντων ἀθῶων ἐντόπιων κατοίκων (Ἰνδιάνων) τῆς «Νέας Γῆς» (Ἀμερική) οἱ χριστιανοὶ «θριαμβευτές-ἐκπολιτιστές», οἱ ἀδίστακτοι δολοφόνοι ἀναπαράγουν ἀδιέξοδα θεοκρατικῆς, ἀφύσικης διαβίωσης. Ὡς ἀντίδραση πρὸς αὐτὰ ἐρχεται ἀρχικῶς καὶ μερικῶς τουλάχιστον ἓνα νέο ρεῦμα σκληροῦ, ὀρθόδοξου τρόπου σκέψεως, συμπεριφορᾶς καὶ μουσικῆς ἐκφράσεως· πρόκειται γιὰ τὸ «Ρὸκ» μὲ πρωτοστάτη ὑποκινητὴ τὸν Τζέρρυ Λῆ Λούις, τὸν ἀφωρισμένο. Ἀργότερα ἀκολουθεῖ ὁ Τζαίμς Ντάγκλας Μόρρισον, ἰδρυτής, στιχουργὸς καὶ ἐρμηνευτὴς τῶν «Θυρῶν» («Doors»).

Ὁ Μόρρισον ὑπῆρξε ἓνας καλλιεργημένος ἐπαναστάτης, μουσικὸς ἀλλὰ καὶ ποιητής, θιασώτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, θαυμαστής τοῦ Νίτσε, μὲ ἐπικεντρωμένο τὸ ἐνδιαφέρον του στὴ σχέση τοῦ Ἀπολλωνίου καὶ τοῦ Διονυσιακοῦ στοιχείου· ἰδιαίτερα τοῦ Διονυσιακοῦ στὸν βίο καὶ στὴν τέχνη. Διαλογίσθηκε καὶ δημιούργησε λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀναφορικῶς μὲ τὸν Διονυσιασμό τόσο, ὥστε νὰ προκαλέσῃ ἓνα κύμα ἐλληνογενεοῦς ἐθνικῆς τῆς τρώπης ἀμφισβήτησεως κατεστημένων καὶ ἀναγεννήσεως ἀρχαϊκῶν παραδόσεων, τὸ ὁποῖο σάρωσε τὶς Η.Π.Α. ἀλλὰ καὶ τὴν Εὐρώπῃ. Γι' αὐτὸ ὁ Μόρρισον λατρεύτηκε καὶ ἀποθεώθηκε ἀπὸ τὴ νεολαία, τοὺς φωτισμένους νέους καὶ τὸ παγκόσμιο ἐπαναστατικὸ κίνημα τῆς ἐποχῆς του. Παράλληλα ὑπῆρξε δεδαίως κατακριτέος γιὰ τὰ ἱερατεῖα τῆς χώρας του καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ θεοκράτες καὶ διώχθηκε συστηματικῶς καὶ ἐξοντωτικῶς σὲ νομικὸ, πολιτικὸ καὶ οἰκονομικὸ ἐπίπεδο, ὥσπου πιθανῶς δολοφονήθηκε τὸ 1971 σὲ ἡλικία μόλις 28 ἐτῶν, ἀφοῦ πρῶτα τάραξε τὰ λιμνάζοντα ὕδατα τῆς Δύσης. Σημειωτέον, ὅτι ἀνάμεσα στὶς ὑπόλοιπες ἀστυνομικὲς διώξεις πὺν ὑπέστη, ἦταν καὶ ἡ ἀπαγόρευση τῆς συμμετοχῆς του στὸ Γούντστοκ, στὸ διάσημο μουσικὸ πανηγύρι τῆς

“Ὅσον ἀφορᾷ στὴν προσέγγιση τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, γίνεται μὲ τρόπο ἀποσπασματικὸ, χωρὶς εἰρμό καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ μέριμνα γιὰ τὴν κατανόηση τῆς δομῆς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας (ἢ ὁποῖα σημειωτέον εἶναι ἀπλουνστάτη). Ἀνάλογη εἶναι ἡ προσοχὴ καὶ ἡ εὐσυνειδησία μὲ τὴν ὁποῖα ἔγινε ἡ ἐπιλογὴ τοῦ λεξιλογίου. Σᾶς ἀφήνω νὰ κρίνετε μόνοι σας:

«Νὰ καὶ ὁ Ἡλίας ὁ γαλανομάτης. **Πιλαλᾶ** σὰν ἄλογο. Ἡλία, **στόπ!** Ἔλα στὴν παρέα μας» (σελίδα 84).

Σελ. 158 τοῦ ἀναγνωστικοῦ: «Συννεργεῖο τῆς τηλεόρασης στὸ σχολεῖο μας. Χτὲς μπήκαν στὴν τάξη μας τρεῖς ἄγνωστοι. – Ἦρθαν ἀπὸ τὴν τηλεόραση, εἶπε ἡ δασκάλα. Ἔβαλαν στὴν πρίζα τοῦ ἡλεκτρικοῦ ἓνα χοντρὸ καλώδιο. Μετὰ ἔστριψαν κατὶ κουμπιὰ καὶ ἔλαμψε ἡ τάξη»!..

Ἀς ἔλθουμε τώρα στὰ ὑψηλὰ νοήματα καὶ τὶς ἀρχές, πὺν ἐμφυτεύονται στὶς ψυχὲς τῶν μικρῶν μαθητῶν (καὶ μάλιστα στὴν κατάλληλη ἡλικία).

Σελίδα 164 τοῦ ἀναγνωστικοῦ: «Τὸ πάθημα τοῦ γαϊδάρου»: «Ὁ γαῖδαρος ζήλεψε καὶ σηκώθηκε κι αὐτὸς νὰ χορέψῃ. Ἀλλὰ τὸ σόι τον δὲν εἶναι χορευταράδες. Ἐκανε λοιπὸν πράματα πολλὰ ἀστεῖα. Γκάριζε καὶ κλωτσοῦσε δεξιὰ, ἀριστερά. Τὰ ζωᾶ ὅλα τὸν πήραν στὸ ψιλό. Εἶναι σπονδαῖο γαϊδούρι, φώναζαν κοροϊδευτικὰ καὶ στὸ τέλος τὸν στεφάνωσαν μὲ ἓνα στεφάνι ἀπὸ γαῖδονοράγκαθα».

Τὸ ἀνωτέρω γελοῖο κείμενο ἦταν ἐκεῖνο πὺν μὲ ἔκανε νὰ ἀγανακτήσω καὶ νὰ γρά-

ἐποχῆς του.

Μέσα ἀπὸ τὴν παροῦσα ἔκδοση ἔρχεται ὁ Θανάσης Μίχος νὰ ἀναδείξῃ τὴν ποίηση τοῦ James Douglas Morrison καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν μνήμη του εἰς τὴν ἑλλαδικὴ κοιτίδα, χάρις στὴν λεπτοδουλεμένη καὶ προσεκτικώτατη νεοελληνικὴ μεταφορὰ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ποιητικοῦ ἔργου του. Πρόκειται γιὰ μιὰ τιμημένη μνήμη, ἡ ὁποία δυστυχῶς διεσύρθη κατὰ κόρον καὶ ἄκρως διαστρεβλωμένα καὶ ὑποτιμητικὰ ἀπὸ τὰ μαζικὰ καταναλωτικὰ γράναζια τῆς διεθνοῦς ἐξουσιαστικῆς κεφαλαιοκρατίας. Εὖγε, λοιπόν, στὸν Θανάση Μίχο γιὰ τὴν θαυμασία ἐργασία του!

«Δὲν εἶμαι γιατρός, μὴδὲ ἅγιος,
Χριστιανὸς ἢ στρατιώτης μισθοφόρος.»
(J.D. Morrison = Δαίμων Ἐαυτοῦ)

Ἀλέξανδρος Χ. Μήτσιου

Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ, *Ἡ καθημερινὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων στὴν τουρκοκρατία*

Ἡ ἀναφορὰ στὴν «καθημερινὴ ζωὴ» ἐνὸς λαοῦ γιὰ ὁποιαδήποτε περίοδο τῆς ἱστορικῆς του διαδρομῆς δὲν εἶναι εὐκόλη ὑπόθεση. Ἀπαιτεῖ ἐπιστημονικὸ κῦρος, ἐμβριθεῖα στὴν κατανόηση τῶν κοινωνικῶν νόμων (ποῦ εἶναι καθολικοὶ σ' ὅλες τὶς ἀνθρωπίνες κοινωνίες), γνώση τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν. Αὐτὸς ἦταν καὶ ὁ λόγος ἀνάπτυξης ἀνεξάρτητων ἐπιστημονικῶν κλάδων ὅπως τῆς Κοινωνικῆς Ἱστορίας, τῆς Ἐθνολογίας, τῆς Κοινωνικῆς Ἀνθρωπολογίας. Ὁ μελετητὴς τῆς «καθημερινῆς ζωῆς» πρέπει πάνω ἀπ' ὅλα νὰ ἀποβάλῃ τὶς δικές του προσωπικὲς προκαταλήψεις, ποὺ ἀφοροῦν συνήθως στὶς ἰδεολογικὲς, θρησκευτικὲς, πολιτικὲς πεποιθήσεις καὶ νὰ μείνῃ «καθαρὸς» ἀπέναντι στὴν ἐποχὴ καὶ τὸν λαὸ ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ καταγράψῃ. Οἱ προϋποθέσεις αὐτὲς δὲν ἰσχύουν στὴν περίπτωσι τοῦ Ι. Χατζηφώτη καὶ τὸ χειρότερο: κάτω ἀπὸ αὐτὸν τὸν παραπλανητικὸ τίτλο τοῦ βιβλίου ὑποκρύπτεται –ἂν καὶ εἶναι κα-

ψω τὸ παρὸν κείμενο. Εἶναι ἐνδεικτικὸ τοῦ ἥθους τῶν συγγραφέων τοῦ βιβλίου.

Στὸν ἀντίποδα αὐτοῦ τοῦ αἵσχους θρίσκειται (εὐτυχῶς) μία πληθώρα σύγχρονων, ἀξιόλογων ἐκδόσεων. Φαίνεται, ὅτι δὲν ἐξέλιπαν οἱ ἄνθρωποι μὲ μεράκι, γνώσεις, φαντασία καὶ τὸ κυριώτερο ὄρεξι γιὰ δημιουργία. Μὲ λίγα λόγια ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δικαίως φέρουν τὸν τίτλο τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ. Θὰ ἀναφέρω ὠρισμένα παραδείγματα ἐκδόσεων βοθηθητικῶν σχολικῶν βιβλίων ἀπὸ ἰδιωτικὸν ἐκδοτικὸν οἶκον.

Κατ' ἀρχὰς θὰ σταθῶ στὸ βιβλίο «*Ἡ γλώσσα μου*» τῶν ἐκδόσεων «*Ἑλληνικὰ Γράμματα*». Πρόκειται γιὰ ἓνα βιβλίο πρωτότυπο, στὸ ὁποῖο ἡ παρουσίαση τῶν γραμμάτων γίνεται μὲ τρόπο διασκεδαστικὸ καὶ εὐληπτο. Δίδεται ἔμφασις στὸν συλλαβισμό (κλειδί γιὰ τὴν ἐκμάθηση ἀνάγνωσις καὶ γραφῆς τῆς Ἑλληνικῆς) καὶ μάλιστα μὲ ἀσκήσεις καὶ παιχνίδια. Τὰ παιδιὰ παροτρύνονται νὰ σχηματίζουν μόνα τους λεξοῦλες καὶ προτασοῦλες καὶ σιγὰ-σιγὰ ἀντιλαμβάνονται τὴν δομὴ τῆς Ἑλληνικῆς. Ἡ εἰκονογράφησίς του εἶναι πολὺ ὁμορφή, πρᾶγμα ποὺ τὸ καθιστᾷ πολὺ ἐλκυστικὸ γιὰ τὰ παιδιὰ. Ἡ μάθησις γίνεται συνώνυμη τῆς χαρᾶς. Στὴν συνέχεια ἡ ἐμπέδωσις τῶν ἀνωτέρω μπορεῖ νὰ γίνῃ πολὺ σωστὰ μὲ τὸ βιβλίο «*Οἱ καρτέλλες τῆς πρώτης γραφῆς καὶ ἀνάγνωσις*» καὶ «*Τὰ γράμματα τῆς Ἐλευθερίτσας*» τοῦ ἴδιου ἐκδοτικοῦ οἴκου.

Ἔρχομαι τώρα στὴν ἐπανέκδοσι τῶν «*Θησανρῶν τῆς Διάπλασις τῶν παιδῶν*». Πράγματι, πρόκειται γιὰ θησανρὸ. Κατ' ἀρχὰς εἶναι τόσο καλαίσθητη, ποὺ ἀποτε-

τάδηλη-ή σκοπιμότητα τοῦ συγγραφέα, πού δὲν εἶναι ἄλλη ἀπ' τὴν ἀνάδειξη τῆς ἐπίσημης Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ὡς «σωτήρος» τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους κατὰ τὴν Τουρκοκρατία. Μὲ ἓνα περὶ τεχνό και ταυτόχρονα εὐτελῆ λόγο προπαγανδίζει πὼς ὁ Ἑλληνισμὸς ἐπιβίωσε, ἄνθισε καὶ ἔφτασε στὴν Ἑθνεγερσία, στηριγμένος ἀποκλειστικά στὸν κλῆρο καὶ τὴν ἐπίσημη Ἐκκλησία. Φτάνει δὲ νὰ ὑποστηρίξη (σελ. 30), πὼς ἡ ἐκκλησία μὲ μία τοπικὴ σύνοδο στὸ Βλάχ-Σερράϊ τῆς Κωνσταντινούπολης τὸ 1593 ἀνέλαβε τὴν παιδεία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ πὼς τὸ '21 τὸ 'φε-ρε ἡ Ἐκκλησία: «Τὸ 1821 δὲν ξέσπασε τυχαῖα. Προηγήθηκαν πάμπολλα ἐπαναστατικὰ κινή-ματα μὲ ἐπικεφαλῆς ἐκκλησιαστικὸν ἄνδρες...» (σελ. 89). Ἡ «ἐπιστημονικὴ» του μέθοδος στη-ρίζεται στὴν συρραφὴ κατάλληλων ἀποσπασμάτων ἀπὸ γνωστοὺς λαογράφους καὶ ἱστορι-κοὺς καὶ τὴν ἐρμηνεία τους κατὰ τὸ δοκοῦν. Καὶ γιὰ νὰ κρύψῃ τὸν καθοδηγητικὸ του ρόλο, δὲν διστάζει νὰ ἐμφανίζεται σὰν ἓνας μοντέρνος λαογράφος, πού δὲν κωλύεται τάχα νὰ πα-ραθέσῃ αὐτολεξεὶ διάφορους ἀθυρόστομους στίχους ἀπὸ τραγούδια τῆς Ἀποκριᾶς:

«τὸ μ... τὸ λένε Γιώτα
καὶ τὸν π... Παναγιώτα» (σελ. 267).
Μᾶς ἔπεισε!

Παν. Α. Κουβαλάκης

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΑ:

- Στὴ σελίδα 15841 τοῦ προηγούμενου τεύχους ἀπὸ ἀβλεψία δημοσιεύθηκε φωτογραφία τοῦ δημάρχου τῆς Σπάρτης ἀντὶ τοῦ ἀρχαιολόγου κ. Θ. Σπυρόπουλου, ἀνασκαφέως τοῦ ἀνακτό-ρου τοῦ Μενελάου. Ζητοῦμε συγγνώμῃ ἀπὸ ἀμφοτέρους γιὰ τὸ ἄδολο ὅσο καὶ ἐνοχλητικὸ σφάλμα.
- Στὴ σελίδα 15909 καὶ στὸ ἄρθρο «Ἀριστοτέλης Ὁνάσης...» (6η γραμμὴ ἀπὸ τὸ τέλος) ἐγρά-φη «ὁλόν ἐργασι» ἀντὶ «θλὼν ὄργανο», πού εἶναι τὸ ὄρθο.
- Στὴ σελίδα 15860 τοῦ προηγούμενου 245ου τεύχους (Μαῖου 2002) ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλε-ψίας ἡ λεζάντα τῆς δεξιᾶς φωτογραφίας τοποθετήθηκε κάτω ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ καὶ τ' ἀνάπα-λιν.

λεῖ αἰσθητικὴ ἀπόλαυση. Ἴσως ξενίζει ἡ ἔμφαση πού δίνω στὴν αἰσθητικὴ ἀξία τῶν παιδικῶν βιβλίων, ὅμως πιστεύω ὅτι ἡ καλαισθησία δὲν εἶναι μόνον ἐμφυτῆ, ἀλλὰ μπο-ρεῖ καὶ νὰ καλλιεργηθῇ. Καὶ ἀξίζει νὰ καλλιεργηθῇ, διότι ἡ ἀπουσία τῆς στὴν χώρα πού γέννησε τὴν ιδέα τῆς αἰσθητικῆς πληγώνει.

Ἡ γλῶσσα τῶν «Θησαυρῶν τῆς Διάπλασης τῶν Παίδων» εἶναι ἡ ὑπέροχη ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἡ ὁποία στίς συγκεκριμένες ἐκδόσεις χρησιμοποιοῦται, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ ἰδα-νικά καὶ ὑψηλὲς ἀξίες. Θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ κάνω μνεία τῆς σειρᾶς «Ἀνθολογία τοῦ Ἑλληνικοῦ Διηγήματος», τῶν ἱστορικῶν καὶ μυθολογικῶν βιβλίων γιὰ μικρὰ παιδιά. Τέλος πρέπει νὰ σημειώσω τὸ γεγονός ὅτι ὠρισμένα ἰδιωτικά ἐκπαιδευτήρια μὲ πα-ράδοση συνεχίζουν νὰ διδάσκουν στοὺς μαθητὲς τους καὶ τὸ προηγούμενο (καταρ-γηθὲν) ἀναγνωστικὸ μαζί μὲ τὸ ἰσχύον.

Ἐν κατακλείδι: τὸ ἀναγνωστικὸ τῆς Α' Δημοτικοῦ εἶναι ἀπολύτως ἀκατάλληλο, γιὰ νὰ ἔλθουν τὰ Ἑλληνόπουλα σὲ μιὰ πρώτη ἐπαφὴ μὲ τὴν γλῶσσα τῶν προγόνων τους. Ἐφ' ὅσον τὸ Ὑπουργεῖο δὲν θέλει νὰ ἐπιλέξῃ κάποιο ἀπὸ τὰ καλὰ βιβλία πού κυκλοφοροῦν στὴν ἀγορὰ καὶ οἱ ὑπάλληλοί του δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ συγγράψουν κά-τι ἄξιο λόγου, δὲν χρειάζεται νὰ ξοδεύεται γιὰ μελέτες κ.λπ. Μποροῦμε κάλλιστα νὰ ἐπανεέλθουμε στὸ ἀλφαριθμητικὸ πού δίδαξε τὰ Ἑλληνικά σὲ πολλὰς γενιές. Εἶναι ἐγνω-σμένης ἀξίας (ἀπὸ κάθε ἀποψη). Ὅσο γιὰ τὸ σημερινὸ ἀναγνωστικὸ μπορεῖ νὰ χρη-σιμεύσῃ στὴν ἐκπαίδευσιν τῶν παιδιῶν στὴν ἀνακύνκλωση.

Σίσσυ Ἀρτσότα